

RIM / VELIKO ZANIMANJE ZA NOVA VOLILNA PRAVILA

Vlada je včeraj imenovala podtajnike Danes bo Ciampi predstavil program

Med podtajniki tudi Tržačan Sergio Coloni (KD), listarja Camberja pa niso potrdili

VOJIMIR TAVCAR

Moody's deklasirala Italijo

NEW YORK, RIM - Ameriška agencija Moody's, ki ocenjuje finančno rizicnost oziroma verodostojnost posameznih držav pri odplačevanju dolgov, je včeraj že tretjič v slabih dveh letih deklasirala Italijo in jo potisnila v skupino A1 skupaj z Južno Korejo in Portugalsko. Prvic jo je 1. julija 1991, ko je Italija zdrknila z najvišje stopničke AAA na AA1, drugič pa 13. avgusta lani, ko je zdrsnila na AA3.

Moody's se je pri ocenitvi naslonila na skupni dolg okoli 62,5 milijarde dolarjev oziroma na izjave nekaterih vidnih italijanskih politikov o možnosti konsolidacije dolga, kar naj bi samo se poglobilo vrzel med letem in notranjim bruto proizvodom (ustvarjenim narodnim bogastvom). Ameriški analitiki sicer priznavajo blagodejne učinke razvednotenja lire na gibanje zunanje trgovine in poskusov Amatove vlade za zaježitev javnega primanjkljaja, so pa skeptični glede ukrepov, ki jih bo sprejela nova vlada na tem področju. Agencija Moody's je istocasno deklasirala Enelove eurobonde in celo vrsto velikih bank (med njimi so Banca nazionale del lavoro, Banca commerciale italiana, Cassa di risparmio delle provincie lombarde in Istituto mobiliare italiano).

V Palaci Chigi so vest o deklasiranju sprejeli z obznanjem, sicer pa reagirali enako kot v krogih Bance d'Italia: »Spričevalo Moody's je uperjeno v preteklost in ne upošteva zdajšnje preureditve in prehodne politike za uravnovešanje družbeno-gospodarskih razmer v državi.« Predsednik Confindustrie Luigi Abete pa je približal: »Če se bo pokazalo, da Moody's nima prav, se bo treba zaceti spraševati, kako je kaj z verodostojnostjo te agencije...«

Takšne ocene običajno vplivajo na vse, ki vlagajo kapital ali dajejo posojila, zato se utegne takoj zgoditi, da se bodo obresti povisale in ravno tako tudi stroški. Skratka, italijanski bančni sistem se bo znesel v položaju podjetja, ki je v finančni krizi in se mora zateči k posojilu.

Moody's je z deklasiranjem Italije povzročil potres na tujih denarnih trziščih, v Italiji pa ni bilo bistvenih sprememb - nanje bo treba počakati do jutri. Ob 18.30 sinoci sta veljala marka 929 in dolar 1.466 lir.

RIM - Pri izbiri ministrov je bil dokaj avtonomen, pri imenovanju podtajnikov pa se je podredil zakonu lotizacije in strankarske porazdelitve. Carlo Azeglio Ciampi, ki je bil dopoldne na Kvirinalu, kjer so prisegli stiri novi ministri, ki so prevzeli mesto predstavnikov Zelenih in DSL, je včerajšnji dan posvetil vsem formalnostim, ki so potrebne, preden se bo danes dopoldne predstavil parlamentu in orisal vladni program.

Dober del včerajšnje vladne seje, na kateri so tudi preučili program, je bil posvečen izbiri podtajnikov, ni zelo jasno, ali so si podtajnike izbrali sami ministri, ali je k temu prispeval premier. celotna slika pa kaže, da je v izbiri podtajnikov prevladala strankarska porazdelitev. Ciampi je vlada bo torej imela 36 podtajnikov (2 več kot prejšnja Amato), od katerih je 20 predstavnikov KD, 10 PSI, socialdemokrati in liberalci imajo vsak po 3 predstavnike, eden pa je član republikanske stranke. Vlada je v precejšnji meri potrdila dosedanj sestav podtajnikov, med katerimi pa vsekakor ni tistih treh, ki so imeli opravka s pravico, med ostalimi novostmi pa velja omeniti, da ni bil potrjen kot podtajnik za trgovinsko mornarico melonarski voditelj Giulio Camber, sicer izvoljen na listi PSI, medtem ko bo prvič član vlade vidni tržaški demokratski predstavnik Sergio Colo-

Včeraj so na Kvirinalu zaprile štiri nove ministre, s katerimi je Ciampi zamenjal predstavnike DSL in zelenih (AP)

ni, ki bo podtajnik v zakladnem ministrstvu. Iz Furlanije-Juljske krajine je tudi socialdemokrat Paolo De Paoli, ki je bil izvoljen v videmskem okrožju in ki je prav tako podtajnik pri zakladnem ministrstvu.

Celotni sestav podtajnikov, kot sta jih predstavila Carlo Azeglio Ciampi in podtajnik pri predsedstvu vlade Antonio Macanico je sledeč: civilna zaščita: Vito Riggio (KD); zunanje zadeve: Laura Fincato (PSI), Carmelo Azzarà (KD), Giuseppe Giacomazzo (KD), notranje zadeve: Antonino Murmura (KD), Saverio D'Aquino (PLI), Costantino Dell'Osso (PSI); pravo-

sodje: Daniela Mazzucconi (KD), Lorenzo Binetti (KD); proračun: Luigi Grillo (KD), Florindo D'Aimo (KD); finance: Antonio Pappalardo (PSDI), Stefano De Luca (PLI), Riccardo Triglia (KD); zaklad: Maurizio Saccòni (PSI), Paolo De Paoli (PSDI), Piero Malvestio (KD), Sergio Coloni (KD); obramba: Giagu Demartini (KD), Antonio Patuelli (PLI); solstvo: Giuseppe Matulli (KD), Antonio Mario Innamorato (PSI); javna dela: Achille Cutrera (PSI), Pino Pisicchio (KD); kmetijstvo: Pasquale Diglio (PSI); prevozi in trgovinska mornarica: Giorgio Carta (PSDI), Michele Sellitti (PSI);

posta: Ombretta Fumagalli Carulli (KD); industrija: Paolo De Cincque (KD), Rossella Artoli (PSI); delo: Luciano Azzolini (KD), Sandro Principe (PSI); zdravstvo: Nicola Savino (PSI), Publio Fiori (KD); univerza: Silvia Costa (KD); okolje: Roberto Formigoni (KD).

Ka bo danes predstavil Carlo Azeglio Ciampi, vlada precejšnje zanimanje. O njegovi vsebini se zaenkrat ve bode malo, kaže pa vsekakor, da bo imel tri bistvene točke in sicer nova volilna pravila, vprašanje parlamentarne imunitete in gospodarska problematika, ki postaja vse bolj zgoda, kot

med drugim dokazuje tudi ocena agencije Moody's, ki je včeraj potisnila Italijo v drugo ligo in jo postavila na isto raven kot Korejo in Portugalsko.

Največje zanimanje vlada pa za volilna pravila, saj bo od tega, kar bo rekel v tem pogledu, v marsicem odvisno stališče Zelenih, DSL in PRI, pa tudi Severne lige. Vse te stranke skupaj z referendumskim liderjem Mariom Segnijnem zahtevajo hitro odobritev nove volilne zakonodaje in volitve že jeseni, medtem ko stranke, ki odkrito podpirajo Ciampija (KD, PSI, PSDI in PLI) nočejo termenske vlade.

BOSNA IN HERCEGOVINA / TEŽKO POGOJEVANJE SKUPŠČINE NA PALAH

Milošević stopnjuje pritiske na bosanske rojake da bi končno sprejeli Vance-Ownov mirovni načrt

SARAJEVO, ZEPA - V hotelu Rajska dolina na pobcoju nekdanjega smučarskega središča Jahorina v bližini Sarajeva je potekalo zasedanje skupščine samostojne Republike srbske. Večina od 81 poslancev, ki je prišla na Pale, je bila kljub preprečevanju srbskega predsednika Miloševića, črnogorskega predsednika Bulatovića in predsednika ostanka Jugoslavije Cosića, naj sprejmejo Vance-Ownov mirovni načrt, proti podpisu tega načrta. Zasedanja, ki je potekalo za zaprtimi vrati, se je udeležil tudi grški premier Micotakis, ki je v tork optimistično dejal, da je atenski vrh preprečil razširitev vojne na jug. Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je v uvodnem govoru poudaril, da bosanski Srbi nimajo izbire in da v primeru zavrnitve načrta grozi vojaški poseg, med katerim naj bi ameriška vojska in njene zavezničke napadle srbske položaje. Po njegovih besedah je se tako

težko dosežen mir boljši od vojne z mednarodno skupnostjo, ki hoče Srbe kaznovati za to, ker so uresničili svoje cilje. Na zasedanju je bilo slišati precej ostrih besed srbskih poslancev. Biljana Plavšić je dejala, da je mirovni načrt sramota za Srbe in da je popolnoma nesprejemljiv. Poslanec radikalne stranke Ljubo Bošilić je izjavil, da želi ameriški predsednik Clinton srbski narod iztrebiti.

Pred začetkom zasedanja parlamenta bosanskih Srbov so srbske vojske enote nadaljevale napade na Bosno in Hercegovino. Radio BiH je poročal o nadaljevanju obstreljevanja muslimanske enklave Zepe na vzhodu Bosne, v katero po besedah predstavnikov OZN opazovalci mednarodnih sil niso mogli priti. O napadih srbske vojske so agencije poročale tudi iz drugih delov BiH. Obrambne sile naj bi uspešno ubranile napade na Brčko in Gradacac, tarča napadov pa

je se vedno območje bihaške kotline. Medtem pa je poveljni sil Unproforja v BiH Morillon prispel v Srebrenico. Francoski general je povedal, da si bo prizadeval za demilitarizacijo območja 5 kilometrov od bojne crte ter za umik težkega topništva na oddaljenosti 30 kilometrov

od Srebrenice. Pred današnjim obiskom sedeža Nato in pred pogovori s predstavniki Evropske skupnosti se je ameriški državni sekretar Warren Christopher včeraj mudil v Moskvi, kjer se je sestal z ruskim predsednikom Jelcinom. Po pogovorih je Christopher dejal, da je ruski predsed-

nik izrazil previdni optimizem glede tega, da bodo bosanski Srbi na zasedanju na Palah sprejeli mirovni načrt za BiH. Ruski obrambni minister Gracev, ki se je udeležil srečanja med Christopherjem in zunanjim ministrom Korizjevom, pa je dejal, da sta stališči obeh držav do reševanja

krize v BiH enotni. V govoru na zasedanju komiteja za zunanje zadeve britanskega parlamenta je predsednik vlade Hurd dejal, da bo Britanija podprla uporabo sile pri uveljavitvi miru v BiH, ce bodo bosanski Srbi zavrnili mirovni načrt. So predsedujoči konference o nekdanji Jugoslaviji

Owen, ki se je včeraj sestal z generalnim sekretarjem zveze Nato Woernerjem, pa je pozval evropske države, naj ponudijo svoje vojske enote, saj se morajo o tem cimprej odločiti. Nemska vlada pa je pred današnjim Christopherjevimi obiskom v Bonnu o tem vprašanju že razpravljala. (Agencije)

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Nova agencija "Mitnica - Barriera"
Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 1
Trst - Telefon 040/636311

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Benvenuto vsilil vodstvu PSI svoja stališča

Giorgiu Benvenuto je vendarle uspelo, da je socialistično vodstvo prisilil, da je sprejelo njegove zahteve glede nujne prenove stranke. Med drugim je bilo osvojeno stališče, da morajo tisti, ki so prejeli jamstvena obvestila, takoj odstopiti s položajev v stranki in v državnih institucijah.

stran 2.....

Kandidatne liste za deželne volitve

Demokratska stranka levice je na tiskovni konferenci predstavila svoje tržaške kandidatne liste za deželne volitve. Kandidatne liste je v vseh volilnih okrožjih predložila stranka Slovenske skupnosti.

stran 3.....

Pokrajina Trst: socialistična lista brez Slovencev

Na kandidadni listi PSI za Pokrajino Trst ne bo prvič nobenega slovenskega predstavnika. Za to usmeritev se je odločila slovenska komisija te stranke.

stran 4.....

Na Padričah začeli kopanje metanovoda sredi vasi

V Padričah so včeraj zaprli prometu cesto, ki pelje skozi vas, da bi tako omogočili začetek del za postavitve metanovoda in vodovoda. Zaprtje in kopanje povzroča domačemu prebivalstvu nemajhne težave in nevšečnosti.

stran 6.....

Na Goriškem štirinajst list

Na deželnih volitvah se bo na Goriškem predstavilo štirinajst list, po dve za vsako svetovalsko mesto, ki jih je temu okrožju dodeljenih sedem. Večina strank je svoje kandidate predstavila včeraj, nekatere (Zeleni in Mreža) le nekaj minut pred iztekom roka. Medtem se za stranke, ki se niso zbrale fisoč podpisov, nadaljuje tekma s časom za predstavitev na pokrajinskih volitvah.

stran 7.....

Uspeh Juventusa

V prvi finalni tekmi pokala UEFA je turinski Juventus z zmago s 3:1 v Dortmundu proti Borussia postavil resno hipotezo na naslov. Crnobeli so igrali izvrstno hipoteko v prvem polčasu, v drugem pa so imeli domačini več od igre. Juventus pa mnogo bolj zrele priložnosti v protinapadih. Strelca za Juventus sta bila Dino Baggio in Roberto Baggio, ki je dosegel dva gola. Povratna tekma bo 19. t.m. v Turinu.

stran 21.....

PEUGEOT 306
TEKMEC

AUTOLISERT
TRZIC - Ul. Timavo, 24 - Tel. (0481) 790504
GORICA - Majnica, 12 - Tel. (0481) 391808

RIM / OSUMLJENCI BODO MORALI ZAPUSTITI POLOŽAJE

Benvenutu prva runda v bitki za prenovo PSI

»Stari gardi« pa je moral vendarle nekoliko popustiti

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Giorgio Benvenuto je zmagal v tem krogu. Po skoraj 15 urah razprave je socialistično vodstvo sprejelo stališče, s katerim se bodo vsi strankini voditelji, ki imajo opravka s pravico, zacasno suspendirali ali odstopili s svojih mest.

Benvenuto, ki je sklical sejo vodstva po dramatičnem glasovanju prejšnjega tedna, s katerim je poslanska zbornica skoraj v celoti oprostila bivšega tajnika PSI Bettina Craxija, je v torek postavil vodstvo pred drastično izbiro: ali odstrani tiste, ki imajo opravka s pravico, ali pa on odstopi. V tem odločnem stališču je tajnika podprl predsednik Gino Giugni, medtem ko so se struje, ki so Benvenuto izvolile za Craxijevega naslednika, v bistvu razbile. Po dolgotrajnih pogajanjih in po dolgi razpravi, ki je trajala pozno v noč, je bila dosežena kompromisna rešitev o samosuspensiji ali odstopu. Benvenuto in Giugni, ki sta pred dobrim mesecem pristala na kompromisno rešitev in sprejela v vodstvene organe tudi ljudi, ki so bili jasen odraz Craxijevih časov, sta s pomočjo novih sil, na katere sta takrat stavila, dosegla pomembno zmago, čeprav po

Tajnik PSI Giorgio Benvenuto med včerajšnjo tiskovno konferenco (telefoto AP)

tockah in ne s knock outom.

Rezultate dolge seje sta Benvenuto in Giugni orisala včeraj dopoldne na tiskovni konferenci, med katero sta izrazila svoje zadovoljstvo nad sklepi vodstva. Istocasno sta tudi nakazala etape prenavljanja stranke: junija sestanek generalne skupščine, ki naj bi odločila med drugim tudi o novem simbolu, jeseni pa izredni kongres. Benvenuto je tudi povedal, da je imel dopoldne dolg telefonski pogovor tako s tajnikom DSL Achillejem Occhetto in predsed-

nikom poslancev demokracije levice Massimo D'Alema. Zavzel se je za dialog na levi, obenem pa zavrnil Occhettov predlog o aneksiji socialistov.

Socialistični predstavniki so včeraj težili k temu, da bi omilili vtis o ostrem razkolu in konfrontaciji znotraj socialističnih vrst. Toda ni manjkalo tudi izjav, ki so ostra trenja potrdili. Tako je bivši milanski župan in Craxijev svak Paolo Pillitteri očital vodstvu »ljudozverstvo« in jim napovedal, da »ne bodo prehodili veliko poti«.

Prav tako oster je bil Craxijev pristaša Carlo D'Amato, ki je poudaril, da je »ostala huda razpoka zlasti v medčloveških odnosih«, medtem ko je voditeljica »stidesetletnikov« Laura Fincato ugotavljala, da je v stranki krepka dinamika s stalnimi ločitvami in novimi agregacijami. Bivši tajnik Bettino Craxi pa je potožil, da je »iz varnostnih razlogov moral nekaj dni v tujino«.

Benvenuto je torej tri mesece po izvolitvi za tajnika zmagal prvo rundo v bitki za prenovo, ki pa bo prav gotovo še dolga.

PO CRAXIJEVI »OPROSTITVI«

O imuniteti bo glasovanje odslej javno

Spremembo omogočilo drugačno tolmačenje pravilnika

RIM - Tajno glasovanje je prejšnji četrtek omogočilo, da je poslanska zbornica preprečila milanskim sodnikom, da bi lahko nadaljevali preiskavo o dobrem delu kaznivih dejanj, katerih je bil osumljen bivši socialistični tajnik Bettino Craxi. Od danes pa in trige, ki jih dopušta tajno in anonimno glasovanje, ne bodo več možne: kdor se bo hotel izreči proti odvzemu parlamentarne imunitete nekemu poslancu si bo moral javno prevzeti odgovornost za svoj glas.

Tako je včeraj sklenil odbor za pravilnik poslanske zbornice, ki je osvojil tolmačenje predsednika Giorgia Napolitana, da ko odloča o imuniteti zbornica ne glasuje o posamezni osebi, pač pa odloča o funkciji parlamentarca. Zato je torej možno javno glasovanje.

S predlaganim tolmačenjem predsednika Giorgia Napolitana so soglasni predstavniki skoraj vseh političnih sil. Tudi predsednik demokratskih poslancev Gerardo Bianco, ki je pred nekaj dnevi imel precej pomislekov o taki razlagi, jo je včeraj povsem osvojil, medtem ko je

temu tolmačenju ostro nasprotoval podpredsednik zbornice Silvano Labriola (PSI). Toda s svojimi pripombami in pomisleki Labriola ni prodiral. Velika večina članov odbora za pravilnik se je namreč zavedala, da je poslanska zbornica prejšnji teden z oprostitvijo Bettina Craxija prisla povsem navzkriž z javnim mnenjem in da je treba zato nujno ukrepati za navezovanje pretrganih vezi z javnostjo. In pot, ki jo je nakazal predsednik Napolitano, je bila najkrajša.

Podobno stališče bi lahko danes osvojil tudi senat, ki je pred leti med drugim že odločil o imuniteti z javnim glasovanjem. Seveda pa gre v obeh primerih le za prehodno rešitev, dokler ne bosta zbornici definirali problem imunitete parlamentarcev. Tezija, ki se kaže, pa je vsekakor ta, da bi ohranili imuniteto, toda parlament naj bi se izrekel le v primeru, da bi preiskava sodstva zadrževala svobodno izražanje mnenj in politični ocen ali pa da bi sodstvo zahtevalo aretacijo poslancev. V vseh ostalih primerih naj bi sodstvo lahko normalno vodilo preiskavo, kot za vsakega drugega državljanca. (VT)

RIM / TEŽAVNO OBNAVLJANJE STRANK

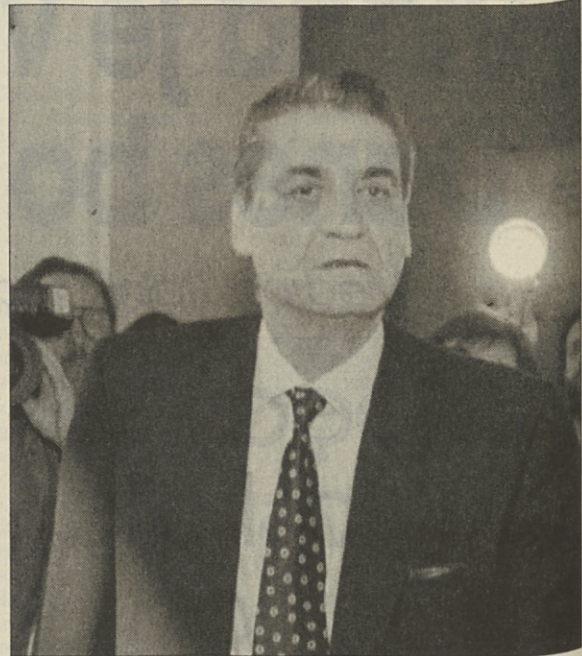
Naporen dialog KD s Segnijem

Tajnik Mino Martinazzoli povabil referendumskega liderja k »iskanju skupnih točk«

RIM - Dialog je naporen in težaven, a se kljub vsemu nadaljuje. Tajnik KD Mino Martinazzoli in referendumski lider Mario Segni sta se v zadnjih dneh večkrat srečala in se pogovorila na stiri oči. In Martinazzoli napoveduje novo snidenje, »najbrž v politični skupini, ki se ne bo več imenovala KD«.

Demokratski tajnik, ki se je včeraj na rimskem sedežu založbe Mondadori udeležil predstavitev knjige o lastni stranki, je izkoristil priložnost, da je že spet potrdil vizijo angaziranosti katolicov v družbi in nujnost njihovega enotnega nastopanja. S tega vidika je Martinazzoli ostro kritiziral knjigo Massima Francina »Vsi domov: zaton mame KD«. Po njegovem mnenju katolici imajo se perspektivo v politiki, odločilnega pomena pa bo bitka za osvojitve centra. Martinazzoli namreč ne verjame, da bo novi volilni zakon z demokratično izmeničnostjo uvedel jasno ločitev med naprednimi in konservativnimi silami in da bo sredina ostala povsem prazna. Center se mu zdi se vedno pomemben, pravzaprav odločilen za upravljanje vsake sodobne družbe.

»Vse družbe imajo neko sredino, to razume tudi Umberto Bossi, ko ne nori.« Martinazzoli za-

Demokratski tajnik Mino Martinazzoli (telefoto AP)

to očita katoliškim prenoviteljem, ki so se pred nedavnimi zbrali na sestanku v Rimu in se opredelili, da bi se tudi katoliški ločili na napredno in konservativno silo, preveliko drastičnost. S Segnijem pa, navzlic polemikam zadnjih mesecev, isče stik in dialog v skupnem prepričanju, da je treba osvojiti center političnega loka, ker le to lahko omogoči vladanje.

Referendumskega liderja tajnik KD očita preveliko težnjo k eliti, iskanje »samotnih poti«, tudi »predstavitev lastne liste in kandidata za zu-

pana v Milanu«, zaveda se »težave v iskanju stika, ko hodiava po dveh oddaljenih se poteh«. Toda meni, da bo do srečanja kljub vsemu prišlo in to v naporih za »osvajanje centra, ki edini opravičuje obstoj neke sile kot je KD, pa naj ohrani to ime ali ne«. Bistvo, po Martinazzolijevi oceni ni, »ali se Segni vrne v KD ali ne, pač pa« nujno iskanje neke stične točke, ki naj jamči perspektivo prihodnosti.

Za to prihodnost si Mino Martinazzoli krepko prizadeva. Mu bo uspelo? (V.T.)

NOVICE

Večmilijardna zaplemba mafijskega premoženja

BENETKE - Tožilec Antonio Fojadelli, ki vodi beneski protimafijski urad, je včeraj odredil zaplenbo premičnih in nepremičnih dobrin v vrednosti nekaj milijard lir, ki so pripadale devetim osebam - od teh jih je bilo osem obtoženih organizirane zločinstva v Venetu in povezav s sicilsko mafijo. To so: Felice Maniero (39 let) in Fausto Donà (37) iz Campolonga Maggiore, Eugenio Mazzetto (42) iz Dola pri Benetkah, Gilberto Sorgato (40) iz Sant'Angela di Piove (Padova), Boscolo Armando Manuguolo (44) iz Rubana (Padova), Mario Artuso (53) iz Padove, Rosario Lo Nardo (53) iz Palerma, a bivajoc v Piazzoli sul Brenta (Padova) in Giuseppe Donnarumma (39) iz Castellammareja di Stabia pri Neaplju, a bivajoc v Mestrah.

Ustica: utrjuje se teza o bombi v letalu

BOLOGNA - Preiskava o zrušenju letala nad Ustico (27. junija 1980), ki jo vodi rimski sodnik Rosario Priore, se je obogatila z novim gradivom: posredovali so ga sodniki, ki skušajo razkriti ozadje pokola na bolonjski železniški postaji (2. avgusta 1980) in ki so omogočili najdbo skladišča z orožjem znotraj poslopja v Firencih, kjer je bil nekdanji tajni sedež vojaške obveščevalne službe Sismi. Ker so začeli nekateri preiskovalci sumiti, da ni letalske tragedije povzročila raketa, ampak naj bi jo peklenški stroj, nameščen pod stranišcem dečaja devet, skuša zdaj skupina sodnikov iz Rima, Firenc in Bologne doznati, ali ni slo morda za 80-gramsko bombo iz omenjenega firenskega skrivališča. Pri tem naj bi odigral vazo vlogo polkovnik Sismija Federico Mannucci. Sicer pa poskušajo odkriti tudi možne zveze med libijsko tajno službo in italijanskimi skrajnimi desničarji.

Pomota na TG2: Pampaloni umrl

RIM - Literarni kritik Geno Pampaloni, ki leži pet dni v firenski bolnišnici Ponte a Niccheri zaradi obolenja jeter, je včeraj zjutraj ob 8.45 poslušal televizijski dnevnik TG2 in naenkrat zvedel, da je... umrl. Uredništvo je predsinocnjim pripravilo »krokodil«, kakor se pravi komentatorju ob smrti nekoga, in ga spravilo v kompiuter, včeraj zjutraj pa ga je ta pomotoma poslal med dnevne vesti. V poročili ob trinaesti uri so napako objavili, zadeva pa je seveda nevsečna. Tudi zaradi tega, ker je Pampaloni hči dejala, da očetovo stanje ni hudo.

Mestni redarji kradli izrzek od glob

CASERTA - Bivši poveljnik mestnih redarjev v Carinoli Mario Tuozzi (44 let) ter redarja Giuseppe Andolfi (44) in Francesco Capezzuto (43) so morali za resetke. Kakor so ugotovili karabinjerji, ki so jim nadelili lisice, so v zadnjih treh letih pospravili v zep več kot 50 milijonov lir, sicer izrzek od zaslojenih glob. Pravzaprav so to kar cedno vsoto položili na bančni tekoči račun.

PO IMENOVANJU TRŽAČANA ZA ČLANA VLADE

Novemu ministru Liviu Paladinu orisani problemi slovenske manjšine in tržaškega gospodarstva v krizi

Pismi in čestitke deželnega svetovalca Slovenske skupnosti Iva Jevnikarja in deželnega odbornika Daria Tersarja

Prisega novega ministra Livia Paladina včeraj na Kviralu (telefoto AP)

TRST - Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je izrazil topla vosečila za uspešno delo novoimenovanemu ministru za »koordinacijo politike v zvezi z Evropsko skupnostjo in za deželna vprašanja«. Tržačanu prof. Liviu Paladinu. V pismu je zapisal, da je bilo njegovo imenovanje prijetno presenečenje, saj so odnosi z Evropsko skupnostjo in resor za deželna vprašanja velikega pomena za vso deželno skupnost v Furlaniji-Juljski krajini, se posebej pa za slovensko manjšino. Minister za deželna vprašanja je bil namreč zadnja leta zadolžen tudi za vprašanje zaščitnega zakona za Slovence. Prof. Paladin pa to snov dobro pozna kot pravnik in bivši predsednik ustavnega sodišča. Na nedavnem posvetu

dezel in pokrajin s posebnim statutom in Trstu je sam poudaril, da bi bila morala deželna uprava storiti več za Slovence. Deželni svetovalec in tajnik SSK Jevnikar je v pismu izrecno navedel pričakovanja nase narodnostne skupnosti tako glede sprejetja pravnih zaščitnih določil kot glede zajamčenega zastopstva v okviru volilnih reform. Priložil mu je tudi spomenico o teh dveh vprašanjih in o položaju, ki ga mora prenasati SSK zaradi novega deželnega volilnega zakona, ki jo je stranka pred dnevi naslovila na novega ministrskega predsednika Ciampi.

Zadovoljstvo zaradi imenovanja prof. Livia Paladina za ministra je v tiskovnih notih izrazil, tudi deželni odbornik Dario Tersar, po katerem njego-

vo imenovanje daje velik prestiž celotni tržaški in deželni skupnosti. Tudi Tersar je pisal novemu ministru in ga opozoril na nekatera odprta vprašanja, k reševanju katerih bi lahko prof. Paladin v okviru svojega resorja pripomogel. Na prvem mestu je vprašanje off shore, ki je zdaj blokirano v Bruslju, za katero pa bi v dogovoru z oblastmi ES nasli alternativne rešitve s poudarjanjem njegovega značaja mednarodnega sodelovanja. Potem je tu vprašanje posegov ES za manj favorizirana območja, v kateri bi morali vključiti tudi Trst in Gorico. In končno je odbornik Tersar v pismu se opozoril na problem odnosov med državo in deželami in na nujnost sklicanja skupnega zasedanja.

PREISKAVA / »IZPOVEDAL« SE JE SODNIKU DI PIETRU

»Izključeni« Caporali vpletel KPI v podkupninsko afero

Partiji domnevni prispevki Zveze zadrug in drugih podjetij

MILAN - Podkupnine so bile v italijanskem političnem sistemu kot aids: nihče ni bil nanje imun, niti nekdanja Komunistična partija ne. Vsaj tako kaže, sodeč po izjavah, ki ji je dal milanskemu sodniku Antoniu Di Pietru nekdanji »svetovalec KPI« v vodstvu Italijanskih železnic Giulio Caporali.

Caporali, ki ga je KPI izključila že leta 1988, ker je bil vpleten v znano afero o »zlatih železnih ruhah«, naj bi sodniku priznal, da mu je bil takratni upravni tajnik Partije Renato Pollini »potožil« o 20 milijardnem dolgu partijske glasila l'Unità, ki bi ga bilo treba »zgladiti«, obenem pa bi bilo

treba tudi pridobiti svez denar za kritje stroškov volilne kampanje in raznih zasedanj, ki jih je partija pripravljala sredi osemdesetih let, da bi dvignila svoj ugled. V »mehanizem«, ki naj bi pripeljal v partijsko blagajno denar, naj bi bila vpeta Zveza zadrug. Njenim članicam naj bi oddali v zakup vrsto del za Italijanske železnice, zadrug pa naj bi to »pomoc« poravnale s prispevki za Partijo. Zadrugam, ki so delovale v »sferi« KPI, naj bi pripadla približno petina javnih del za Italijanske železnice, to je proporcionalno s politično težo Partije. Caporali naj bi Di Pietru tudi navedel imena devetih »rdečih«

zadrug (večina jih je bila iz Emilije Romagne), ob teh pa tudi imena nekaterih drugih podjetij, ki so na razne načine »pomagale« komunistični partiji (na primer s stotinami neobstoječih naročin na l'Unità, ali pa z reklamo na praznikih komunističnega tiska, pri čemer naj bi sodelovala tudi FIAT).

Caporali je istocasno izjavil, da ni nikoli sodeloval pri »sporazumevanju« za podkupnine, niti ni imel pri tem lastnih koristi. Obrazložil je tudi, da je o takratnem podkupninskem sistemu nekoč govoril s senatorjem Luciom Libertinijem (sedaj SKP), ki pa ga je posvaril, da naj tega ne počenja. Po

drugi strani je sam dobro vedel, da so oddajale Italijanske železnice v zakup javna dela za več tisoč milijard lir, in je pristal na »igro« z Zvezo zadrug, da bi tako služil partiji.

Med zaslišanjem je Caporali omenil tudi dogodek, v katerega je vpleten bivši pooblaščenec upravitelja družbe SOCI-MI Alessandro Marzocco. Le-ta naj bi mu izročil ovojnico s 25 do 30 milijoni lir za Partijo. Ovojnico je položil v partijsko vsedravno blagajno, ob tem pa je tudi obvestil senatorja Libertinija, da je prejel prispevek za KPI. Kasneje naj bi mu Marzocco izročil še dve ali tri podobne ovojnice, ki jih je Caporali poslal Polliniju.

VREDEN JE MILIJARDE

Tržaški agentje zaplenili več kot 15 kg heroína

TRST - Agentje letalskega oddelka trzaskе kvesture so predvčerajšnjim pred Sesljanom izvedli izredno uspešno akcijo v boju proti razpečevalcem mamil: dvema slovenskima državljanoma so namreč zaplenili več kot petnajst kilogramov heroína v vrednosti skoraj 8 milijard lir. Preiskava, ki jo koordinira namestnik državnega pravdnika Antonio De Nicolò, je se vedno v teku, tako da imen obeh aretiranih, ki sta sedaj v koronejskih zaporih, niso sporočili. Ve se samo to, da sta stara 27 oz. 57 let.

Mamilo je bilo skrito v dvojnem dnu sedeža avtomobila znamke BMW. Heroin, ki je zelo dobre kvalitete, je bil v 20 zavojčkih.

Kaze, da so avtomobil ustavili v okviru rednih kontrol. Ko so odprli prtljajnik, so opazili, da je na zadnjem sedežu spranja, kar jim je zbudilo sum, da so v njem nekaj prikrili. Pri podrobnejšem pregledu je prišlo na dan mamilo.

Akcija je se vedno v teku, saj morajo ugotoviti, komu je bila tako velika količina mamila namenjena in od kod prihaja.

PORDENON / ZASLIŠEVANJE

Riccesi še v zaporu

Kaže, da gradbenika omenja več ljudi

PORDENON - Sodnica za predhodne preiskave, Monica Boni, je včeraj okrog dve uri zasliševala trzaskę gradbenika Ennia Riccesija, ki je v pordenonskem zaporu pod obtožbo korupcije. Riccesi naj bi bil dal nekemu javnemu funkcionarju, verjetno kakemu političnemu predstavniku, 60 milijonov lir, ki jih je prejel od inž. Luigija Cimolaia, prav tako vpletenega v preiskavo pordenonskih sodnikov.

Vsa preiskava se suče okrog vprašanja, v cigav zep je denar koncal. Pravijo, da so na dan prisle

nekatero pomembne novice. Zgleda namreč, da Riccesija ni omenil samo Cimolai, temveč se nekatere druge osebe.

Povsem drugace so izjave odvetnikov trzaskę gradbenika, ki sta se vložila prosojno za izpustitev na svobodo: priznavata, da je denar prejel, ampak ga je potrosil za nakup delnic Editoriale Giuliana, ki izdaja tudi dnevnik TriesteOggi. Odgovorni urednik dnevnika Franco Patichio je ob tem pojasnil, da je Riccesi za nakup teh delnic potrosil kar 340 milijonov lir.

NA VOLITVAH ZA DEŽELNI SVET

Budin: manjšina ne sme kloniti malodušju

Predstavitev kandidatov DSL za tržaško okrožje

SANDOR TENCE

TRST - »V naši manjšini si ob bližnjih volitvah nevarno utirata pot malodušje in vitimizem, neke vrste strategija poraza in porazenec, ki ne pelje nikamor in nas nasprotno samo sibi«. Tako je Milos Budin na tiskovni konferenci ob predstavitvi tržaskih kandidatov DSL za Deželno ocenil začetek volilne kampanje med Slovenci, saj po njegovem tudi manjšina občuti splošno zapiranje, ki označuje doberšen del tržskega vsakdana. Slovencev bo v novi deželni skupščini je dejal Budin - najbrž manj kot sedaj, »prav zato moramo realistično izkoristiti vse dane možnosti in ne se že vnaprej predati usodi«.

Budin je skupno z dosedanjima deželnima svetovalecema Perlo Luso in Ugom Polijem na vrhu kandidatne liste DSL za deželne volitve. V svojem posegu je dejal, da je DSL, kot prej KPI, doslej vedno jamčila Slovincem zastopstvo v vseh izvoljenih telesih, od parlamenta do deželne skupščine in krajevnih uprav. Za to se bo potegovala tudi na teh volitvah, kar je za stranko, kjer so Slovenci enakopravna komponenta, popolnoma naravno.

Milos Budin, Perla Lusa in Ugo Poli na včerajšnji tiskovni konferenci (foto KROMA)

To velja tudi za izredno pomembno vprašanje zajamčenega zastopstva, ki ga moramo Slovenci po Budinovem mnenju - doseči po politični liniji in po enotnem nastopanju.

Na listi DSL, poleg Budina, kandidirata se Slovenca Gabrijel Raseni in Stojan Sancin. Ostali kandidati so zdravnik Marino Andolina, ravnatelj oddelka za presajanje hrbtnicnega mozga otroške bolnišnice Burlo Garofalo, sindikalist Mario Batich, voditelj ACLI Walter Citti, deželni tajnik CNA Ro-

berto Cosolini, solnika Giorgio Depangher in Maria Campitelli, univerzitetna raziskovalka Diana De Rosa in podpredsednik ANPI Giorgio Marzi. Kandidatov je vsega skupaj trinajst, kolikor je izvoljenih Tržčanov v deželni svet. Volilec lahko odda na glasovnici samo eno preferenco.

Perla Lusa je novinarijem povedala da se DSL zavzema za popolnoma novo politiko deželne uprave in seveda za oblikovanje popolnoma nove politične koalicije, ki bi vodila Deželo. Od

tod tudi volilno povezovalje z republikanci, »ki so tudi v naši deželi, kot v državi, izbrali pot opozicije«. Occhettova stranka se zavzema za odprtost Trsta in za uveljavitev vsestranske politike strpnosti in sožitja. Ugo Poli pa je izrazil mnenje, da mora naša dežela utrditi prijateljske vezi in sodelovanje s sosednjimi Slovenijo. To pa bo odvisno tudi od Rima, od njegove zunanje politike, ki je zaradi splošne krize v državi v zadnjem času izgubila na verodostojnosti in na učinkovitosti.

VOLITVE

Zakaj se DSL in SSK nista povezali

TRST - Deželni svetovalec DSL Milos Budin je v zvezi z vprašanjem strankarskih izbir za prihodnje volitve v tiskovni notii ugotovil, da polemika o spodletelih povezavah stranke Slovenske skupnosti »najbrz res nikomur ne koristi. Velja po podčrtati, da krivda za ta neuspehi poiskus res ne more biti vsa samo na eni strani. Zato ponavljamo, da smo bili v DSL tisti, ki smo zagovarjali se na zadnji seji povezavo s SSK, politično sibijski, ker je SSK dala prednost pri izbiri Krscanski demokraciji; obenem pa je pridobil na moči v DSL predlog republikancev prav zaradi tega, ker je ta stranka od vsega začetka predlagala povezavo samo DSL.«

»Vsekakor - se nadaljuje izjava Milosa Budina - moramo danes naprej in cilj Slovencev mora biti izvolitev svoje- ga predstavništva v deželni in pokrajinske svete. Zato moramo izkoristiti realne možnosti. V vseh teh desetletjih smo prej kot KPI in zdaj kot DSL vedno zagotavljali slovensko prisotnost v vseh izvoljenih svetih od parlamenta navzdol. To odgovornost si DSL prevzema tudi tokrat in ponuja realne možnosti tako za deželo kot za pokrajino.«

DEŽELA / KANDIDATNE LISTE

Jevnikar na čelu SSK

Med kandidati mnogo zvenceh in znanih imen

TRST - Slovenska skupnost je v vseh petih okrožjih FJK predstavila polnostevilne kandidatne liste za deželne volitve. Strankino deželno tajništvo ugotavlja v tiskovnem sporočilu, da je tokrat sprejelo kandidaturu na slovenski listi lepo število uglednih predstavnikov našega javnega in kulturnega življenja, ki doslej niso nastopali na volitvah ali pa se niso javno opredeljevali za SSK, so pa s sedanjim dejanjem poudarili, da je treba v težavnem obdobju strni vrste in zastaviti svoje ime za naše pravice. »V odgovor na krivično volilno zakonodajo so nasi ljudje odgovorili z novim elanom. To se pozna tako med kandidati, kot pri množicnem podpisovanju list za tržasko in gorisko pokrajino.«

Po sklepu deželnega sveta SSK je nosilec liste v tržaskem, goriskem in videmskem okrožju sedanjí deželni svetovalec in deželni tajnik Ivo Jevnikar. Na drugem mestu je v tržaskem in goriskem okrožju sedanjí gorški pokrajinski odbornik Mirko Spacapan. V videmskem okrožju pa je na drugem mestu kulturni delavec iz videmske pokrajine, predsednik kulturnega društva

Ivan Trinko iz Cedada Marino Vertovec, ki nastopa kot neodvisen. Nosilec liste v tolmeskem okrožju je deželni podpredsednik Rafko Dolhar. V pordeonskem okrožju je nosilec liste gorški tajnik Hadrijan Corsi.

Na listi za tržasko okrožje najdemo tudi nekatera izmed najlpsih imen slovenske zamejske kulture. Tako kandidirajo na deželnih volitvah književnica Ivanka Hergold, pisatelj Boris Pahor in Alojz Rebuta, igralec Anton Petje. Tu so nadalje odvetnik Andrej Berdon, devinsko-nabrezinski podzupan ter tržaski tajnik Martin Breclj, predsednik KZ, vrtnar s Kolonkovca Lojze Debelis, ravnatelj Josip Pečenko, solnik Lojze Tul, solnica in občinska odbornica Vera Tuta Ban, gospodarstvenik Aljoša Vesel.

V Gorici so na listi poleg Jevnikarja in Spacapana kulturni delavec in predsednik konferenc FJK pri Svetovnem slovenskem kongresu Janez Povše, občinski odbornik v Gorici Marjan Brescak, učitelj Marko Cotič, ravnatelj hranilnice v Doberdolu Maks Gergolet in odvetnik Damijan Terpin, ki je tudi nosilec liste za Pokrajino.

TRST / NEJASNO STALIŠČE OBČINE TRST

V nevarnosti deželni zakon za razvoj Krasa

Gre za protivrednosti za sinhrotron

TRST - Na obzorju se pojavljajo nove težave pri izvajanju zakona št. 16 iz leta 1992, znanega kot zakon za razvoj Krasa. Predvčeršnjim je namreč na deželnem odborništvu za planiranje potekal sestanek, ki ga je sklical odbornik Dario Tersar, da bi se dokončno dogovorili o porazdelitvi sredstev zlasti za leti 1992-93, na njem pa ni bilo predstavnika tržske občinske uprave, brez pristanka katere zakon tvega, da ostane mrtva crka.

Spomnimo naj, da je zakon nastal za določitev oziroma porazdelitev protivrednosti za škodo, ki jo je Kras, se posebej pa okrožje Vzhodnega Krasa, utrpel ob namestitvi sinhrotrona na tako imenovano območje T8 pri Bazovici. Zakon predvideva porazdelitev 15 milijard lir v 10 letih za družbeno-gospodarski razvoj Krasa ter za ovrednotenje nekaterih njegovih kulturnih značilnosti. Izvajati bi ga bili morali začeti že lani, iz tehničnih in se zlasti iz političnih razlogov pa se to vse do danes ni zgodilo. Kot je znano, politične težave dela zlasti tržaska desnica, ki se nikakor ne more sprijazniti s tem, da bi Krasu in se posebej Krasevcem namenjal javna sredstva.

Konkretno je zdaj v središču pozornosti nacrt za porazdelitev prispevkov za desetletje 1992-2001, se zlasti pa za dveletje 1992-93. V skladu z zakonom 142 iz leta 1990 je deželna uprava za izdelavo tega nacra sklicala tako imenovano servisno konferenco, se pravi vrsto posvetov med vsemi pristojnimi javnimi upravami, ki bi morale naposled skleniti programski sporazum za izvajanje zakona. V našem primeru so to, poleg same deželne uprave, še Kraska gorska skupnost, Pokrajina Trst in Občina Trst. Na sestanku, ki je bil ta tork, pa bi morali v večmesečnem posvetovanju izdelani nacrt dokončno odobriti, tako da bi ga potem predstavniki zainteresiranih uprav le se podpisali, kajpak na osnovi pooblastil svojih merodajnih organov.

Kot receno, pa v tork ni bilo predstavnikov vseh zainteresiranih uprav. Poleg Tersarja, ki je zastopal Deželo, sta prisla Ivan Sirca v imenu

KGS in podkomisar Benedetti za Pokrajino Trst, medtem ko Občina Trst ni bila zastopana. Ker ni bilo k predloženemu nacrtu za porazdelitev sredstev iz zakona 16/92 nobenih pripomb, je Tersar srečanje zaključil rekoc, da izdelani nacrt lahko velja za dokončnega.

»Srečanja se nisem mogla udeležiti zaradi drugih obveznosti v okviru občinske uprave,« nam je povedala tržaska občinska odbornica za urbanistiko Elena De Comelli, ko smo jo vprašali, zakaj se tržaska občinska uprava ni udeležila sestanka. »Sicer pa bi imela k predloženemu nacrtu marsikaj pripomniti. Ne strinjam se namreč z nekaterimi pobudami, ki naj bi jih financirali z zakonom 16/92, v zameno pa bi rada predlagala druge. Tako se mi zdi primerno, da bi s sredstvi iz tega zakona npr. zgradili veliko parkirišče na Opcinah. Zaradi vsega tega bom zahtevala ponovno sklicanje sestanka med predstavniki vseh zainteresiranih uprav. Sele na osnovi rezultatov novih posvetovanj se bo tržaski občinski odbor dokončno odločil, ali naj programski sporazum podpisale ne.«

Stališče De Comellijeve, ki je vprašanju izvajanja zakona 16/92 sledila v imenu tržske občinske uprave od vsega začetka, utegne vso zadevo hudo zaplesti. Poudariti je namreč treba, da je v tork nacelno odobreni nacrt za porazdelitev sredstev iz zakona za razvoj Krasa nastal v okviru dolgih in mestoma naporih posvetovanj ter da tudi odraza obveze, ki so jih Dežela FJK, KGS in Občina Trst sprejele ob namestitvi sinhrotrona pri Bazovici. Spravljati pod vprašaj v tork nacelno odobreni nacrt bi torej v resnici pomenilo spravljanje pod vprašaj samo izvajanje zakona 16/92 oziroma sam zakon 16/92.

Seveda ne moremo izključiti, da ni ravno to, kar tržaski občinski odbor z zupanom Staffierjem na celu hoče v resnici doseči. Kljub vsemu pa raje upamo, da se bodo razlike v stališčih zgladile in da bo zakon dosegel cilj, za katerega je bil v deželni svetu odobren.

TRST / ZANIMIVA RAZPRAVA V SLOVENSKEM KLUBU

Večkulturnost osnova vzgoje na slovenski osnovni šoli

Raziskava SLORI in SSŠ o položaju naše šole

DAMIANA OTA

TRST - Živahna razprava, ki se je na predsonnem srečanju v Slovenskem klubu razvila po uvodnih poročilih, je otpljiv dokaz, kako je sola, in se posebno slovenska osnovna sola, eden izmed zapletenih, se neresenih problemov naše narodnostne skupnosti. Sicer se s problemom demografskega padca, s cedalje zaznavnejšim upadanjem števila vpisov v vrte in nato osnovne sole soočajo danes na vsedržavní ravni: raziskava, ki sta jo opravila Slori in Sindikat slovenske sole in jo je Pavel Stranj v odlomkih prvic prikazal, jasno prica o neizprososti tega dejstva in nas pripravla na bodočnost brez utvar o morebitnem ponovnem vzponu. Kot je poudaril Stranj, ki se s problemom solstva ukvarja na raziskovalnem področju, gre pojav pripisati modelu generacijskega zamenjave, odgovornost nosi celoten sistem, ki se precas razvija, da bi bil kos vsem dejanskim zahtevam. Sola sicer ohranja varnostno vzgojno-izobrazno vrednost, vse več vzgojnih procesov pa se odvija izven nje, z nastajanjem vzgojno-izobrazne vrednosti v raznih okoljih. Z razliko od preteklosti si slovenska sola ne more več domisljati, da bi ustvarjala prevladujočo slovensko kulturo: nasprotno lahko

Stanka Cuk, Ksenija Dobrila in Pavel Stranj na torkovnem večeru Slovenskega kluba (foto KROMA)

»razmislja« le o poti do večkulturne vzgoje, v kateri naj bi slovenska kultura (in ne zgolj jezik) imela nekako glavno vlogo.

Pojem večkulturnosti je bil pravzaprav v središču pozornosti razprave, saj predpostavlja bistveno drugačen odnos do »narodnostne zaščite«, ki je do nedavnega se prevladovala v slovenskem solskem okolju. Z večkulturnostjo se sicer ukvarjajo tudi v italijanskih solah, saj je prisotnost otrok drugih narodnosti naraven pojav današnje družbene stvarnosti. Vsekakor pa večkulturnost pomeni tvorno vlogo tako učenca kot učitelja-vzgojitelja, nikakor se ne omejuje zgolj na obvladovanje dveh jezikovnih kodov. Gre za soočanje in »ustvarjalno« spoznavanje kultur in jezikov v okolju, v katerem deluje sola. Nova kultura je torej lahko pozitiven izziv tudi

nase sole, ki bi se morala po mnenju nekaterih prisotnih otresti predsodka o »italijanscini kot tujem jeziku«, odpiranje upostevati kot »veliko prilaznost« za vsestransko bogatenje otrok.

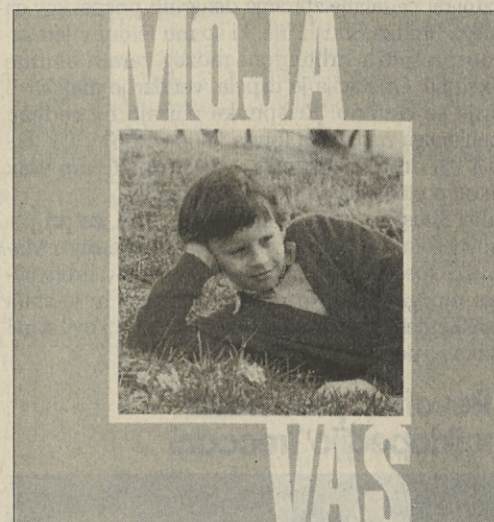
Razprava v nasi javnosti je torej kar se da nujna, saj ne moremo mimo ugotovitve, da mentalne zapreke, ki ne dovoljujejo odkritega pogovora, le obstajajo in probleme se dalje zapletajo. Ze omejitve osnovnega izhodišča večera »le« na osnovno solo je pokazala na obsirnost teme: tako v uvodnih poročilih gostov kot tudi nato v posegih prisotnih (predvsem strokovnih področnih delavcev) je bilo namreč nakazanih veliko vprašanj in problemov. Enega izmed teh ponujajo novi učni programi iz leta 1985, ki v solski svet uvajajo nič koliko novosti, novih učnih predmetov in pristopov k učnim vsebinam

oz. k učenem (pozneje dijakom). O tem je na večeru Slovenskega kluba spregovorila didaktična ravnateljica Ksenija Dobrila. Po eni strani je predstavila številne novosti reformnega zakona, na drugi strani pa je opozorila na težave, ki nastajajo ob poskusih udelejanja novih smernic. Ne zadnje gre za pomanjkanje sredstev za prilagoditev solskih poslopij v potrebne nove prostore. Sistem torej nalaga nove dolžnosti soli, istocasno pa ne nudi specifičnih sredstev za uvajanje le-teh. Tako se cilji in nameni sole spreminjajo, z nje bi se moral spremeniti tudi lik učitelja, dejansko pa je primerno usposobljenih ljudi daleč premalo.

Izobrazevanje oz. izpopolnjevanje učiteljev je torej - kot je podčrtala Stanka Cuk, strokovna sodelavka zavoda IRRSAE - eden izmed najbolj perečih točk sedanjega solskega sistema. Dopolnilno izobrazevanje naj bi solnika spremljalo stalno, vprašanje pa je, kdo naj ga prireja. Poglejv zase nato predstavlja odziv posameznih učiteljev na izobraznevalne pobude ravnateljev, skrbnikov ali zavodov, kot je IRRSAE. Poklic solnika je zelo zahteven, učitelj mora posredovati veliko več od »gole« izobrazbe, za boljso kakovost naše sole pa bi bilo potrebno, da bi se vsak učitelj kritično zamislil v svojo pripravljenost, ni namreč več tako lahko biti kos novim zahtevam solskega sistema, ce se znanje omejuje le na opravljeno obvezno solo.

NOVICE

Jubilejna izvedba slovenskega narečnega natečaja Moja vas

SPETER - Slovenski narečni natečaj Moja vas stopa v tretje desetletje. Letos bo namreč Studijski center Nediza priredil dvajseto izvedbo natečaja, ki ima namen spodbuditi pri otrocih zanimanje za ljudsko kulturo in ovrednotiti rabo slovenskega narečja. Natečaja se lahko udeležijo vsi otroci iz videmske pokrajine ter otroci izseljencev, ki živijo v drugih krajih Italije in v tujini.

Dela (risbe ali spise) je treba oddati najkasneje od 30. maja na naslov: Moja vas - 33049 San Pietro al Natisone (Speter), Udine (Videm). Na sliki naslovná stran zbiranke s predstavitvijo natečaja.

V Vidmu mednarodni dnevi »Europrotech«

VIDEM - V dvorani videmskega gradu se bodo od danes, 6. maja, do sobote odvijali mednarodni znanstveni dnevi »Europrotech«, ki jih prireja deželna uprava ob sodelovanju mednarodnega znanstvenega centra iz Vidma in ki bodo namenjeni tehnološkim dosežkom in informacijskim pristopom v civilni zaščiti. Pobudo bosta oblikovala posveta »Znanost in tehnologija v preprečevanju naravnih nezdod« in »Procesi komunikacije v preprečevanju in obvladovanju naravnih nezdod«.

V okviru tridnevnega znanstvenega simpozija bodo pripravili tudi razstavo o najnovejših ponudbah informatike v pomoč struktur civilne zaštite. Mednarodne znanstvene dneve v Vidmu bodo sklenili z okroglo mizo delovne skupnosti Alpe-Jadrana na temo »Zaščita pred naravnimi nesrečami«.

Na videmskem posvetu bosta sodelovala tudi dr. Aleksander Župancić (informacijska pomoč pri ugotavljanju poplav in vodnih nesreč) in dr. Marko Polić z ljubljanske univerze (psihološki aspekti informacije ob priložnosti naravnih nezdod). (R.P.)

Srečanje predstavnikov ZSSDI in DSL

TRST - V preteklih dneh sta se srečali predstavništvi Slovenske komponente Demokratične stranke levice in Dezelnega vodstva ZSSDI. DSL so predstavljali deželni svetovalec Milos Budin, Tamara Blazina in Nives Kosuta, za ZSSDI pa so bili prisotni deželni predsednik Jurij Kuferšin, predsednik pokrajinskega odbora Livio Valencić in odbornik Radivoj Pecar. Na srečanju sta delegaciji obravnavali vsebino zazeljenega skupnega predloga zakonskega osnutka za zaščito slovenske manjšine s posebnim ozirom na sektor zamejske telesne kulture, ki je - kot znano - zelo bogat in razvejan. Poudarjeno je bilo, da mora zato najti sport svoje primerno mesto v ustreznih obliki v zakonskem predlogu.

Poleg tega so na srečanju obravnavali se druga vprašanja, ki zadevajo vlogo zamejskega sporta v okviru slovenske družbene strukture ter odnos uradnih državnih in krajevnih oblasti do naših sportnih organizacij.

Predstavi SSG za begunske otroke

PRESNJE (Cedad) - Slovensko stalno gledališče iz Trsta se bo spomnilo begunskih otrok, ki ta čas živijo v zbirnih centrih v Cervinjanu in Presnjem. Njim bodo ponudili predstavo Cesarjeva nova oblačila Hansa Christiana Andersena, ki jo je za gledališče priredil Milan Jesih. V Cervinjanu bo predstava na sporedu v petek, 7. maja, v Presnjem pa dan kasneje in sicer ob 15. uri.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniško služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-779661, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legatni 120.000 LIT, ob prazniških povisec 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zabavale in sozajajo po formatu IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

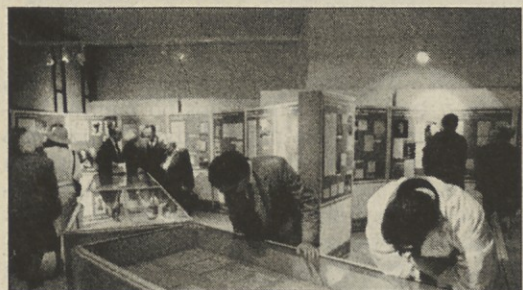

NOVICE

EUROest cultura vabi k solidarnosti

Kulturno združenje EUROest cultura opozarja, da se zmeraj nadaljuje zbiranje denarnih prispevkov za malega Filipa Shushrina, ki so mu te dni v Jeruzalemu presadili hrbtnični možgani zaradi akutne levkemije. Operacija je uspešna, vendar je malčkov stanje še rizično. Prispevke zbirajo na sedežu omenjenega združenja (bivša Italia-URSS) v Ul. Cenova 23, drugo nadstropje, od 17. do 20. ure vsak dan od ponedeljka do vključno petka. Philip Shushrin se je rodil februarja lani, že pri petem mesecu pa je hudo zbolel za levkemijo. Moskovski specialisti so svetovali presaditev hrbtničnega mozga, ki pa ni mogla povsod in je stala 59.000 ameriških dolarjev. Vsoto so malčkovi starši že zbrali s pomočjo prijateljev.

V Revoltelli predstavili enciklopedijo Treccani

V Mestnem muzeju Revoltella so včeraj odprli razstavo "Zgodovina neke ideje", na kateri je prikazana "življenska pot" slovite italijanske enciklopedije Treccani, ki je kot ena prvih italijanskih založniških his (obenem tudi največjih na svetu) začela izdajati enciklopedijo že daljnega leta 1929. Pokroviteljstvo nad razstavo, ki bo odprta do 16. maja je prevzelo odbornišvo za kulturo trzasko občine.

Ukradenega avtomobila se ni dolgo veselil

Neki 27-letni mladenič, S.A., se je predvčerajšnjim popoldne na zavarovanem parkirišču blizu Pomorske postaje polastil avtomobila fiat croma in pri tem skušal povoziti odgovornega, ki mu je hotel preprečiti beg. Kmalu zatem so agenti letечеega oddelka kvesture opazili avtomobil v Ul. Marchesetti, kjer ga je nepridiprav parkirali. Pocačali so ga in ga aretirali.

Aretirali tat

Nekaj po polnoci so agentje letечеega oddelka v Ul. Grego aretirali moskega, ki je hotel stopiti v neko vilo. Ugotovili so, da gre za 31-letnega hrvaskega državljanca (znani sta le njegovi zacetnici, B.I.). V nahrbtniku je imel več stotisoč lir in predmete, ki so bili verjetno ukradeni. Ul. Grego sodi v področje, kjer so zadnje case poostriili kontrolo.

POKRAJINA / AFERA AGNELLI

Lista PSI prvič brez Slovencev

Politični sklep slovenskih socialistov

Slovenski socialisti iz trzasko pokrajine bodo na skupščini, ki bo v petek, 14. maja, odločali o avtosuspensiji iz stranke zaradi imenovanja senatorja Agnellija na mesto komisarja trzasko federacije PSI. Tako so sklenili na seji deželne vodstva slovenske komisije PSI, ki se je pod predsedstvom Rudija Pavšica odvijala v dolinski sekciji stranke ob prisotnosti slovenskih socialistov.

Imenovanje senatorja Agnellija, piše v izjavi, sovražnika Slovencev in enega od »stebrov« List za Trst, pomeni prehod k lofutu, da bi jo slovenski socialisti lahko prestali, ne da bi odločno reagirali in se z vsemi silami zoperstavili tej odločitvi, ki je po vsej verjetnosti sad dogovora Camber-Agnelli. Sicer so o tem jasno povedali že številni italijanski socialisti, ki ne podpirajo Agnellijeve izbire za bližnje volitve, drugi pa so se že avtosuspendirali.

Predsednik deželne komisije Pavšic je na torkovi seji jasno povedal, da sprico nastalega položaja na trzaski federaciji ne mislijo ostati križem rok. Zaradi Agnellijevega prihoda je sam Pavšic, v znak protesta, zavrnil kandidaturu za volitve v deželni svet v goriškem in v-

demskem okrožju. Iz istega razloga ne bo Slovencev na kandidatih listi za obnovo pokrajinskega sveta v Trstu. Te odločitve je deželna komisija že posredovala deželni tajnici stranke Roberti Bredi in samemu Giorgiu Benvenutu.

Med tistimi, ki so se pred Agnellijem imenovanjem zavrnili kandidaturu za Pokrajino, je tudi dolinski zupan Marino Pečenik. Svoj ne je utemeljil z obzvalovanjem, ker se demokracijske sile niso udeležile sporazumeti za predsedniško kandidaturu. Vse sicer se ni izgubljeno, nam je povedal Pečenik, ki upa da bomo Slovenci vendarle nasli skupni jezik vsaj za skupno kandidaturu za predsednika, ki bo lahko enakovredno tekmoval s Sardosom Albertinijem.

Na seji komisije pa so se jasno zavzeli in pozdravili kandidaturu Daria Tersarja za deželni svet, ki predstavlja kontrapozicijo Agnellijevega zabloda. Zaradi tega komisija poziva vse, predvsem slovenske socialiste, naj s preferenčnim geslom podprejo Tersarja, ki je v svojem do sedanjem delu na Dezeli pokazal veliko resnosti in strokovnega pristopa ter se vedno prizadeval v korist naše narodnostne skupnosti.

V zvezi z bližnjimi volitvami so se slovenski socialisti, nadaljuje se nota, kritično izrekli do nekaterih članov, »ki se brez vsakršnega dogovora ponujajo drugim listam«. »Lov« na socialistične kandidate bi znal skaliti določeno dogovarjanje med strankami po samih volitvah, ko bo treba nujno stopiti na pot zastavljanja skupnih načrtov v okviru narodnostne skupnosti in se pogovarjati o skupnem volilnem zastopstvu tam, kjer je to mogoče.

Društvo Edinost prireja debato »Pomagaj si sam«

Družbeno-politično društvo Edinost vabi na razpravo o temi »Pomagaj si sam«, ki bo danes, 6. maja, v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Franciska 20). Za uvod v razpravo o tem, kaj lahko stori vsak posamezni Slovenec v zvezi z davčno prijavo, volilnimi razglesi, avtomobilskimi globami ipd., bo spregovoril prof. Samo Pahor.

Javna skupščina ACLI o inozemskih študentih

Krožek ACLI na Kolonji (Ul. Cologna 77) bo priredil jutri, 7. maja, ob 19. uri javno skupščino na temo »Studentje iz držav nečlanice Evropske skupnosti v Trstu«. Spregovorili bodo rektor Univerze Giacomo Borruo, deželni odbornik Carmelo Calandruccio, predsednik Dezelne ustanove za pravico do univerzitetnega študija Pompeo Tria, pokrajinski predsednik ACLI Franco Codega, sopredsednica vsedržavnega združenja Oltre le Frontiere Luciana D'Aloise in palestinski diplomiraneec s trzasko farmacevtske fakultete Hasan Safe. Na skupščino so seveda povabili tudi tuje študente.

V SKLADU Z NOVIM ZAKONOM

Listi SKP in SSK zbrali podpise za Pokrajino

Od jutri na vrsti kandidature

Danes zapade zakon-ski rok za zbiranje podpisov, ki so potrebni za predložitev kandidatnih list za pokrajinske volitve. Po zakonu jih je potrebnih tisoč, v resnici pa nekoliko več, ker morajo vsi podpisni odgovarjati točnim zakonskim določilom. Nekatere stranke (med temi SSK in SKP) so že zbrale in krepko presegle številno tisoč podpisov, druge (kot npr. DSL) so zelo blizu cilja, nekatere pa se še trudijo za doseg tega cilja.

Pokrajinsko tajništvo

SSK se v tiskovni noti iskreno zahvaljuje vsem rojakom, ki so velikodušno prisluhnili pozivu za podpisovanje list za predložitev kandidatur za Pokrajino. Ne-lahko nalogo, piše nadalje v izjavi, smo s pomočjo številnih prijateljev, ki so nudili organizacijsko oporo, opravili v nekaj dneh. »Jasen odziv v tečajnem trenutku nam vlija zavest, da bomo kos tudi novim preizkušnjam in da gremo na volitve z jasno zavestjo o njihovem pomenu za vso našo zamejsko skupnost«.

SKP sporoča, da je že zbrala tisoč in stiri sto podpisov ter da je zaradi tega prekinila to akcijo. Pokrajinsko vodstvo te stranke se iskreno zahvaljuje vsem, ki so podpisali kandidatno listo v tako kratkem času. Stranka bo svojo volilno kampanjo odprla jutri zvečer ob 20. uri v Miljah na shodu, na katerem bo sodeloval senator Lucio Libertini.

Kandidatne liste za Pokrajino bodo zbirali jutri in v soboto. Notranje ministrstvo do danes se ni objavilo izvršilnih norm za potek volitev in za način izvolitve predsednika in pokrajinske skupščine. Zaradi tega obstajajo še nekatere nejasnosti, ki jih mora Rim seveda cimpreg razčistiti.

NOVA PRALNICA / PREISKAVA

DSL pozdravlja korak sodnikov glede KZE

Jamstveno obvestilo prejeli trije vodilni funkcionarji KZE

Jamstveno obvestilo zaradi izkoriščanja uradnih aktov v zvezi s preiskavo o zakupu, s katerim so dodelili upravljanje osrednje pralnice Krajne zdravstvene enote (USL), so prejeli izredni upravitelj Domenico Del Prete, upravni koordinator Franco Zigrino ter odgovorni v knjigovodskem uradu Giorgio Bergamo. Preiskavo o pralnici, ki ima sedež v industrijski coni, v kompenzatoriju bivše Difi, a sploh se ni začela obratovati, vodi namestnik državnega pravdnika Federico Frezza. S svoje strani je Del Prete že izjavil, da ni dobil nobenega obvestila, vedel pa je povedati, da se bo Zigrino prihodnji teden setal s sodnikom, kateremu bo orisal sistem zakupa. Zigrino je potrdil, da ga kličejo pred sodnika, vendar naj ne bi bil prejel nobenega obvestila.

Preiskava je stekla po prijavi, ki jo je vložila CGIL in se je naslala tako na zakup kot na same stroške za pralnico, ki so znašali 15 milijard lir. Prijavi je sledil obisk karabinerjev v osrednjih uradih KZE v Ul. Farneto, kjer so zaplenili dokumentacijo v zvezi z objektom. Zakup je zmagala skupina rimskih podjetij, vendar ne obratuje in trzasko bolnice se trenutno poslužujejo neke strukture v Vicenzi.

V zvezi z varnostnimi nalogi, ki jih je prejelo vodilno osebje trzasko KZE, je Osnovna enota zdravstvenih delavcev DSL izdala tiskovno sporočilo, v katerem izraža zadovoljstvo nad korakom sodnikov.

Doslej je bilo namreč več primerov, poudarja poročilo, ki so zbujači začudenje med samimi bolniškimi operaterji. Pri tem navaja, da so zakupe razširili tudi na službo za čiščenje, kar pa ni izboljšalo higienskih razmer v bolnici; večkrat ni bilo mogoče preveriti, če so pri nakupih razne opreme in drugih materialov upoštevali, v kolikšni meri je kvaliteta odgovarjala ceni; prav s prozornostjo, pravi sporočilo, se trzaska ZEM ni odlikovala. Ze pred časom je na primer DSL opozorila na pocete komisije, kateri je predsedoval sedanji izredni upravitelj in ki je med dvema ponudbama za opremo nekega oddelka v bolnici na Katinari izbrala dražjo opremo.

REDARJI / V NEKDANJH PROSTORI TROŠARINE

Na Opčinah nov sedež mestnih redarjev

V rajonu še več nerešenih problemov

Novi sedež mestnih redarjev na Opčinah (foto Krizmančič/KROMA)

V Narodni ulici na Opčinah, v nekdanjem preurejenem poslopiju trošarine, so včeraj uradno odprli novi sedež 4. okrožja mestnih redarjev. Gre za okrožje, ki "nadzoruje" kar devet vasi na kraskem predelu, zaradi česar jim resnično ne primanjkuje dela. Trenutno bo v novem sedežu delalo 16 oseb, čeprav jih organiki predvideva 8 več. Nace-ljuje mu poročnik Fulvio Ruzzier, ki ima za seboj že dolgoletne izkušnje in vzduzeje te-sne stike s krajevnim prebivalstvom in organizacijami, ki ga zastopajo.

Odprtje novega se-deža je potekalo v veselem vzdušju. Goste in obcane je pričakala godba "Refolo", ki je zaigrala nekaj priljubljenih trzaskih pesmi. Prisotna

sta bila predsednika obeh rajonskih svetov, Silvana Moro za vzhodnokraskega in Aleksij Krizmančič za zahodnokraskega.

Odprtja novega se-deža se je udeležil tudi zupan Giulio Staffieri skupaj z odbornikom Renzom Codarinom. Poslo-pje sta v slovenskem in italijanskem jeziku blagoslovila openski zupnik Zvone Strubelj in italijanski kaplan Annunziato Barbato. Zupan Staffieri je v svojem nagovoru dejal, da »ob-cinska uprava posveča pozornost celotnemu teritoriju« in da bodo te službe v bližnji prihodnosti še okrepljene. Ob-cinsko upravo pa po njegovih besedah težijo številni problemi, ki pa jih ni mogoče rešiti v najkrajšem času. Zupan je tudi zagotovil, da bo-

sta oba rajonska sveta deležna enake pozornosti, ker se vsi nahajamo »pod isto streho«.

Mestnim redarjem se je za opravljeno delo zahvalil tudi odbornik Renzo Codarin, ki je potrdil »skrb občinske uprave, da bi bila s svojimi službami prisotna na celotnem teritoriju«. Spre-govorila je tudi predsednica vzhodnokraskega rajonskega sveta Silvana Moro, ki je zagovarjala vlogo rajonskega sveta in obenem poudarila, da na tem predelu obstajajo številni problemi, ki jih bo treba vsekakor rešiti. Podobne misli je podal tudi Aleksij Krizmančič, ki je tudi izrazil željo, da bi bila nova struktura cimbolj operativna. Krajsa slovesnost, katere so se udeležili številni gosti, se je zaključila s krajsko družabnostjo.

RIM / ZASTOPNIK TRSTA

Coloni podtajnik v novi rimski vladi Kiofuta za Camberja

Coloni na zakladnem ministrstvu

Trzaski demokristjan, poslanec Sergio Coloni je novi vladni podtajnik na zakladnem ministrstvu. Novoimenovani pod-minister je star 64 let in je rojen v Trstu. Bil je pokrajinski in deželni tajnik svoje stranke, deželni svetovalec in podpredsednik dezelne-ga odbora. V poslansko zbornico je bil prvič izvoljen leta 1983. Coloni pripada od vedno notranji morotejski levicarski struji KD.

V rimski vladi ni več nacionalističnega pod-tajnika, poslanca Liste za Trst Giulia Camberja, ki je bil na predlog PSI podtajnik na ministrstvu za prevoze, kjer je skrbel za vprašanja trgovske mornarice. V vladi je melonarski prvak zago-

varjal skrajna nacionalistična in desničarska stališča. Njegova izključitev je za ves demokracični in napredni Trst res lepa vest!

PRVIČ V ITALIJI / V SOBOTO IN NEDELJO NA TRGU SV. ANTONA V TRSTU

Bio Est - razstava zdravju prijaznih izdelkov za vsako rabo

Blago bodo tudi prodajali - V kulturnem sporedu bodo nastopili Trzaska folklorna skupina Stu ledi in istrska ljudska godca Piščaci

Za kakovostnejše življenje - pod tem geslom bo trzaski Center za ekologijo in naturizem Anita ob sodelovanju občinske uprave priredil v soboto in nedeljo, 8. in 9. maja, na Trgu sv. Antona novega izvirno manifestacijo s prodajno razstavo naravnih pripravljene prehrane in ekološko neoporečnih obrtnih izdelkov. Obenem bodo tekle javne debate o biodinamiki, biologiji in biogradbenstvu.

Kakor je pojasnila tajnica Anite Oriana Ferfua novinarjem, bo slo za prvo tovrstno pobudo

v vsedržavnem merilu in sicer pod oznacbo Bio Est. Udeležilo se je bo petindvajset kmetijskih pridelovalcev in obrtnikov z biodinamičnimi in biološkimi jedili oziroma lesnimi izdelki, proizvodi iz ekološkega, resikliranega papirja, oblačili iz naravnih vlaken, ki niso bila podvržena kemičnim postopkom, dalje s specializiranimi knjigami in revijami, igračami, obrtnimi stvaritvami iz dr-zav tretjega sveta ter raznovrstnim materialom za ureditev in opremo stanovanja, kakor so na

primer rastlinski detergenci in laki brez kemičnih prmesi. Navzoci bodo tudi zastopniki več kot dvajsetih ambientalističnih, kulturnih in pedagoških združenj, a poskrbljeno bo se za otroško animacijo in zlahka folklorno-kulturne spored, v katerem bodo nastopili v soboto ob osmih zvečer Trzaska folklorna skupina Stu ledi, ki nam je ni treba posebej predstavljati, in priznana istrska ljudska godca Piščaci, ki predvajata

nekdanje slovenske, hrvaske in italijanske pesmi s starinskimi glasbili. Razstavni prostor bo odprt v soboto od 15. do 22. ure in v nedeljo od 9. do 17. ure.

Do tu gola kronika, kazalo pa bi bralcem malce podrobneje obrazložiti značilnosti dvodnevne prireditve, katere namen je predstaviti širši javnosti, kako se da pripravljati hrano, uporabne izdelke in gradbeni material po naravni poti, da ne bomo se bolj

onesnaževali okolja, ki nas obdaja. Naravna pot pa zavrca sleherni zemeljski sad, pridelan s pomočjo kemikalij in z dodatkom zdravju škodljivih konzervansov, prav tako kemično obdelane, sintetične tkanine, ki nemalokrat povzročajo hude alergije, dalje gradivo za hiše in celo vsakdanje orodje, ki onesnažujeta in nas celo zastrupljata, ter seveda igrice.

Gotovo ste opazili, kako si radi otroci vtikajo igrčke v usta: no, ce niso zgrajene iz nestrupeh snovi, je v re-

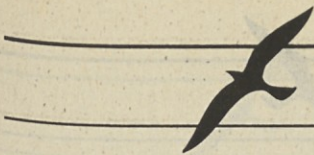
du, v nasprotnem primeru pa si lahko mislimo, kakšne posledice utede imeti to za odrasčajoče! In laki: sintetični so naj-nevarnejši, ker vsebujejo dljivih konzervansov, prav tako kemično obdelane, sintetične tkanine, ki nemalokrat povzročajo hude alergije, dalje gradivo za hiše in celo vsakdanje orodje, ki onesnažujeta in nas celo zastrupljata, ter seveda igrice.

Gotovo ste opazili, kako si radi otroci vtikajo igrčke v usta: no, ce niso zgrajene iz nestrupeh snovi, je v re-

DRAGO GASPERLIN

Nagrajenci pustnega sprevoda (f. Ferrari/KROMA)

TUDI V FJK

WWF za čistočo gozdov v Italiji

Sklad za varstvo narave - WWF bo sprožil v nedeljo, 16. maja, širokopotezno akcijo za očiščenje več kot 200 gozdnih revirjev v Italiji, s čimer namerava opozoriti tako posameznike kot pristojne oblasti na vse hujši problem onesnaževanja.

Gozdovi se sirijo, toda hkrati s tem se tudi kvari zaradi nepravilnega poseganja vanje, zaradi odmetavanja odpadkov, zaradi požarov in kislega dežja. Samo v Furlaniji-Juljski krajini, kjer se bo odvijala akcija na Krasu, v gradski pineti, v tilmentskem krajinskem parku in v Karnijskih Predalпах, je kisli dež nacerl nič manj kot 78, 2 odstotka vseh zelenih površin!

Pobudniki očistevalne akcije opozarjajo se prav posebno tudi na zgodi problem smeti oziroma odpadkov, bodisi mestnih bodisi industrijskih. »Dokler bomo proizvajali po en kilogram odpadkov dnevno na osebo in dokler ne bodo zadolžene oblasti sprožile učinkovitega uničevanja le-teh,« pravijo, »se bo ta problem iz dneva v dan in hitro zaostroval.«

K akciji bodo pristopili člani in simpatizerji WWF, sicer pa se je lahko udeležil kot prostovoljec prav vsakdo (tel. 0432/502275-507895).

SKLAD MITJA ČUK

Otrok in breme domačih nalog

Jelka ČVELBAR

rejo najti skupnega prostega casa sredi vseh popoldanskih dejavnosti, ki jim zapolnjujejo dneve.

Ko bi lahko sola nudila vsaj nekaj takih dejavnosti, kakršne iscemo starši za svoje otroke druge, bi bili morda otroci bolj prosti. Ker pa jih sola ne more, ali ne zna nuditi, potem bi morali v popoldanskem času obremeniti ali ne obremeniti učenca z domačimi nalogami nekoliko bolj premisljeno.

Pa tudi sicer je nesmiselno obremenjevati otroka z domačimi nalogami, ko ostane doma zaradi bozicnih, velikonočnih ali prvomajskih praznikov. To so prazniki, ki naj bi jih družina preživela kolikortoliko skupaj. Sodobna družina ima že tako premalo prostega casa sama zase, da je poraba prostega družinskega casa za prikanje okrog pisanja ali nepisanja domačih nalog popoln nesmisel. Končno se za pol ali celo uro dobijo družinski člani skupaj

in takrat naj bi se pripravili o nalogi? Kakor so že večkrat poudarili različni izvedenci, bi čas, odmerjen domači nalogi, ne smel v splošnem presegati dnevnih 45 minut. Če pa otrok zamuja več casa z nalogo, potem je že bolje, da se o tem, kar ne zna narediti, pogovori z učiteljico ali učiteljicami.

Novi učni načrti so namreč v razred poleg različnih drugih novosti prinesli v največ primerih kar tri učiteljice. Zdi se pa, da koordinacija med njimi se ni optimalna.

Sicer je res, da bi lahko starši, katerim se zdi, da je naloge le preveč, poslali otroka v solo brez kake naloge. Toda, kdo si to upa storiti? Starši namreč nimamo osnovnega sredstva za presojo, ali naj otrok napiše vse naloge ali ne - namreč ne moremo primerjati znanja učenec. Učiteljica v soli s primerjavo med učenci ve, kateri je bolj potreben dodatnega utrjevanja z domačo nalogo in kateri

ne. Ta nemoc, da bi primerjali, ker pac nimajo pravega orodja za to, pa večkrat lahko privede starše v drugi ekstrem. Z lahkoto začnejo misliti, da le njihov otrok ne razume domače naloge, ko je pac ne zna narediti. Tako poskusajo sami zapolniti luknjo v znanju svojega otroka, namesto da bi se učiteljica sama prepirala, kako je s tem.

Sveda bi se o vseh takih in podobnih problemih lahko pogovorili z učiteljicami, ko bi le bila srečanja z njimi dovolj redna in pogosta. Ne le v obliki govornih ur, pac pa tudi kot razredni sestanki, na katerih bi imeli priložnost za razščepcevanje vseh vprašala, zakaj se je to zgodilo. In morda bi bila prav to izhodiščna točka za tehten in premišljen pogovor o tem, kaj pravzaprav želimo doseči z domačo nalogo in ali je za to resnično potrebna velika količina nalog ali je dovolj le nekaj dobro premišljenih vaj za utrjevanje.

ZVEZA
SLOVENSkih
KULTURNIH
DRUŠTEV

vabi člane in predstavnike društev na

SEJO GLAVNEGA ODBORA

Dnevni red: priprave na občni zbor

Drevi, 6. t. m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah

MAJENCA' 93

PREDSTAVITEV KNJIGE

»L'ALBERO DI MAJ« (»MAJENCA«)

Borisa Pangerca

danes, 6. t. m., ob 18. uri
v Casnikarskem krožku v TrstuSLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

Krstna uprizoritev

Milan Klec

VSEGA JE KRIVA

MARJANA DERZAJ

Režija: DUSAN MLAKAR

Danes, 6. t. m., ob 20. uri

ABONMA RED J

v sklopu praznika

MAJENCE

priredi
Slovensko
dobrodolno društvo
iz Trsta
v nedeljo, 9. t. m.,
v Dolini

EX TEMPORE

za otroke osnovnih in
srednjih šol ter
otroških vrtcev.

Delitev risalnih pol
bo na srednji soli S.
Gregorčič od 10. do
13. ure, nagrajevanje
pa na isti soli ob 16.
uri.

Sonce vzide ob 5.45 in
zatone ob 20.18 - Dolzina
dneva 14.13 - Luna vzide
ob 21.06 in zatone ob
5.36.

Jutri, PETEK, 7. maja
1993
GIZELA

VREME VCERAJ: temperatura zraka 21,2 stopinje, zračni tlak 1016,2 mb ustaljen, burja s sunki do 38 km na uro, vlaga 44 odstotka, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 14,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Katia Angelini, Giulia Michelini, Clarissa Bacilo, Dario Obratil, Valentina Orsini, Martina Devito.

UMRLI SO: 85-letna Antonia Uglier, 63-letni Arduino Parma, 63-letni Romano Benini, 30-letna Tiziana Maghet, 81-letna Maria Parenzan, 86-letni Agostino Semeia, 65-letna Olga Minischetti, 88-letni Mario Bazzini.

LEKARNE

Od ponedeljka, 3. do nedelje, 9. maja 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Goldoni 8 (tel. 634144), Ul. Revoltella 41 (tel. 947797), Ul. Flavija 89 - Zavljje (tel. 232253).
ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Goldoni 8, Ul. Revoltella 41, Ul. Flavija 89 (Zavljje).
ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Tor S. Piero 2 (tel. 421040).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - Dvorana rezervirana.
Jutri: 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Nome in codice: Nina«, r. John Badham, i. Bridget Fonda, Gabriel Byrne.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.50, 19.50, 22.00 »Notti selvagge«, r. i. Cyril Collard, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Gli occhi del delitto«, i. Andy Garcia, Uma Thurman, John Malkovich.
NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Wind - più forte del vento«, r. F.F. Coppola, i. Jennifer Gray.

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Vendesi miracolo«, i. Steve Martin.
NAZIONALE 4 - 16.00, 18.05, 20.10, 22.00 »In mezzo scorre il fiume«, r. Robert Redford, i. Craig Sheffer, Brad Pitt.

GRATTACIELO - 17.30, 19.00, 20.30, 22.00 »Passenger 57 - Terrore ad alta quota«, Wesley Snipes.
MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Somersby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

EDEN - 15.30, 22.10 »Insatiable - capricci anali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »Amore per sempre«, i. Mel Gibson.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Singles - l'amore è un gioco«, i. Bridget Fonda, Matt Dillon.

ALCIONE - 17.45, 20.00, 22.10 »Gli spietati«, r. i. Clint Eastwood, i. Gene Hackman, Richard Harris.

RADIO - 15.30, 21.30 »Lussurie di una calda donna«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK, 6. maja 1993
DOMINIK

TK / OD DANES NOVA UPRAVA

Tržaška knjigarna še naprej mestno kulturno središče

Vodili jo bosta dosedanja uslužbenki Ilde Košuta in Gabrijela Bezin

DAMIANA OTA

Novi upraviteljci Ilde Košuta in Gabrijela Bezin (foto Krizmančič/KROMA)

nase obrtnike, ki večkrat nimajo veliko možnosti, da bi svoje izdelke neposredno ponujali mestnemu okolju. Dobrodošli pa so vsakovrstni predlogi, radi bi namreč vedeli, kaj ljudje želijo od Tržaške knjigarne.

Ob želji, da bi se dodatno utrdil neposredni odnos med upravo knjigarne in odjemalci, se novi upraviteljci zavzemata seveda za čim boljše ponudbo. Se naprej bo Tržaška knjigarna obravnavala svojo pomembno vlogo pri solskih knjigah, ki jih že dolgo let oskrbuje za vse stopnje solskega izobraževanja, za vse slovenske sole na

Trzaskem torej, celo od otroških vrtcev do vključno višje srednje sole.

Cim popolnejša ponudba slovenskih knjig, »pravocasn« razpoložljivost vseh knjižnih novosti, poleg tega prevodi slovenskih del v italijansko in druge tuje jezike, italijanske knjige, ki obravnavajo teme slovenske prisotnosti oziroma Slovenije, poleg tega bodo na polici Trzaskе knjigarne se naprej vsa dela, ki so izšla in sproti izhajajo pri krajevnih založniških podjetjih: v zvezi s temi konkurenčnosti pa zeli Trzaska knjigarna z novim upravljanjem postati v cenah sloven-

skih knjig za odjemalce se vabljivejša.

Prodajnost bodočih upraviteljci pa sega še dlje od knjižne ponudbe, saj imata Ilde Košuta in Gabrijela Bezin že sedaj v mislih razširitev knjigarne v papirnico.

Novi upraviteljci

Tržaške knjigarne

vas vabita na

prijateljsko
srečanjev soboto, 8. maja
1993, od 17. ure dalje

za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Maksa Spetico darujeta Franco in Lucilla 50.000 lir za KD Fran Venturini.

V spomin na Maksa Spetico darujeta Korado in Zvonka Svab 50.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic in 50.000 lir za TFS Stu ledi.

Prerano nas je zapustil nas dragi brat in stric

Stanislav Korošec
(STANO)

Pogreb bo jutri, 7. maja, ob 11. uri iz mrtvasnice glavne bolnisnice v boljunsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo sestrini Ana in Ljiljana, brata Avgust in Zdravko z družinami ter ostalo sorodstvo

Boljunec, Koper, 6. 5. 1993

Predragi stric,

spomin nate bo ostal vedno z nama!

Alan in Marina

Ob teži izgubi dragega Stana Korošca, bivšega predsednika Zveze borcev iz Boljuna in bivšega odbornika Partizanskega kluba Arci Nova, izrekata iskreno sozale vse svojim Zvezi borcev Boljunec in Partizanski klub Arci Nova

2. maja 1993 je v Gospodu preminila

Marija Godnič
vd. Pahor

Zalostno vest sporočajo hči Marjuca z možem Siliom, sin Sergij z ženo Lico ter vnuki Guglielmo, Giuseppe, Francesca, Stefan in Danilo

Od pokojnice se bomo poslovili jutri, v petek, 7. maja, ob 9. uri v mrtvasnici glavne bolnisnice v Trstu, ob 15. uri bo sledil pogrebni obred v župnijski cerkvi v Komnu.

Trst, Centa, 6. 5. 1993

Ob smrti drage mame izrekajo prijatelji Sergiju obcuten sozale

kolegice in kolegi z
Radia Trst A

Svojemu predsedniku Sergiju Pahorju izreka iskreno sozale ob izgubi drage mame

Društvo slovenskih
izobražencev

Sergiju Pahorju in družini izrekajo sozale družine Maver, Peterlin in Susic.

Prijatelj Sergiju
iskreno sozaledružine Buzecan,
Germani, Klinc in
Valencic

IZLETI

LETNIKI 1924, 1925 in 1926 priredijo v začetku junija 5-dnevni izlet v Aquilo. Cena 350.000 lir; ob vpisu položiti 100.000 lir. Vpisujeta Janko Simona (Zgonik - tel. 229120) in Drago Slavec (Dolina - tel. 228156). Točen datum in program izleta bomo sporočili kasneje.

vabi v nedeljo, 9. t. m. na FOTOGRAFSKI IZLET V ISTRO. Zbirališče pred Kompasom na mejnem prehodu Skofije ob 7.45. Odhod z lastnimi avtomobili ob 8. uri. Kosilo iz nahrbtnika. Vabljeni vsi ljubitelji fotografije in družabnosti. Dodatna pojasnila v petek, 7. t. m., od 20.30 do 22. ure na tel. st. 635626.

MALI OGLASI

OSMICA je odprta pri Simcevi v Krizu st. 202. OSMICO je odprl Alojz Kante v Praprotnu st. 18. OSMICO je odprl v Samotorci st. 1 Renato Pieri. Toci belo in crno vino.

OSMICA pri Pisciščih Silvano Ferluga vabi na pokušno domače kapljice in domače prigrizke.

OSMICO je odprl Emil Puric - Repen 15.

OSMICO je odprl Pao- lo Ferluga v Medji vasi. Toci belo in crno vino.

V VRTNI ULICI v Dobrodo bi zopet odprl osmico Andrej Ferluga. V hramu ima, za stare in nove goste, domač prigrizek iz jesenskih kolov in vino lastne proizvodnje.

KOKOSJEREJA KRALJIC - Prebeneg 99 obvesca, da začneja s prodajo nove produkcije gob (pleurotus). Tel. st. 231846 ali 232577.

FIAT 900, 60.000 km. v dobrem stanju, s komaj opravljenim tehničnim pregledom, cena po dogovoru, prodam. Tel. st. 225590 v večernih urah.

METRO 1300, z avtomatsko menjavo, v dobrem stanju, oddam. Tel. st. 225590.

PRODRAM teren na Krasu. Tel. 200528.

PRODRAM kajak za morje. Cena po dogovoru. Klicati od 7.30 do 8.30 na tel. st. 327091.

PRODRAM skoraj novo dnevno sobo zaradi selitve. Tel. st. 275562.

PRODRAM seno v bah. Tel. st. 327104.

PRODRAM kosilnico BCS 110, motor Lombardini v dobrem stanju in trosleček za gnoj dimenzije: sirina 1.30, dolžina 2.54, stranica 50 cm. Bazovica 191-Sandro.

PRODRAM sončne grablje znamke tigre na stiri kolesa. Tel. st. (0481) 882091.

PRODRAM metaliziran opel corsa 1.2 GL v odličnem stanju in z dodatki, december 1989. Tel. st. 421412.

PRODRAM motor aprilia tuareg rally 125, letnik 1991 v odličnem stanju za 4.300.000 lir. Tel. st. 213282.

ISCIMO kuharico za poletno sezono za znano gostilno v predmestju. Tel. st. 414570.

DAJEM v najem prostor, 30 kv. m. v središču Nabrezine, primeren za trgovino ali pisarno. Tel. na st. 212735 od 16. do 18. ure.

MLADA GOSPA sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. st. 828251.

DIPLOMIAN AGRO-NOMIST z dokončanim DTTZ Ziga Zois isče ustrezno zaposlitev. Tel. 231946.

RIBOGONJICA AGROITICA GLINSKICA iz Boljuna je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. st. 228297.

PRISPEVKI

V spomin na Stefanijo Gulic roj. Miklaucic darujeta sinova z družinama 100.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk.

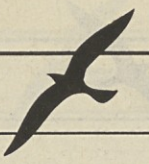
Nameste cvetja na grob Maksa Spetico darujeta Nadja in Branko Pahor 50.000 lir za TFS Stu ledi.

V spomin na Danila Ukmarija - Slovenca daruje Ljuba Kosuta 50.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek - Kontovel.

V spomin na Marijo Bernetic (Marina) daruje toz. Grgic 30.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic.

V spomin na Marijo Oblak daruje družina Kodric 30.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Velimira Pauletica daruje družina Kodric daruje 30.000 lir

VZHODNI KRAS / POSTAVITEV METANOVODA

Ropotajoča kača se počasi plazi po cesti v središče Padrič

Od včeraj so zaprli promet pokrajinsko cesto sredi vasi do cerkvice

MARJAN KEMPERLE

Rezko, monotono a o-glusujoče zavijanje zage za rezanje asfalta in gromko ropotanje kopalka sta včeraj popoldne preplavila središče Padrič in »zmotila« spokojnost v vasi. Avtomobilskega vrveža in hrupa ni bilo. »Prepovedale« so ga belo-rdeče ograje, s katerimi so delavci podjetja Mari Mazzaroli zaprli osrednjo vasko cesto od bara Guštin do odcepa za Hudo leto. Na tem odseku so se včeraj začela dela za postavitev metanovoda na odseku od bazovskega pokopališča do padriške cerkvice, saj je zaprtje pokrajinske ceste povzročilo vascanom hude prometne in prevozne težave. Tokrat bo - vsaj tako kaže - zadeva se hujša. Tri metre širok in poldrugi meter globok jarek bo od krizišča pred cerkvico »prigomazal« po pokrajinski cesti v središče vasi; oplazil bo hise ob cesti, povzročil bo se večjo prometno zmedo.

Domaćini so zahtevali od podjetja, ki ima dela v zakupu, od občinskega podjetja ACEGA, ki je naročilo dela, od Pokrajine, ki je lastnica ceste, in od prevoznega podjetja ACT, ki skrbi za avtobusne zveze, točna zagotovila pred začetkom del v sami vasi. Nekaterim od teh zagotovil je bilo zadosteno, druga se čaka, da jim bodo odgovorni zadostili.

Ena od prvih zahtev Padričarjev je bila zelo jasna in po svoje tudi logična, sama po sebi umevna. Razkopavanje le nekaj metrov od hiš bi lahko povzročilo na poslopih določeno škodo. Zato so domaćini zahtevali pregled in poslikanje poslopij ob cesti. To so izvedenci tudi storili konec preteklega tedna. Sele ko je bilo to delo opravljeno, se je lahko izkopavanje nadaljevalo proti središču vasi.

Manj spodbudne vesti pa prihajajo s področja ureditve prometnih povezav s Padricami. Včeraj je bila cesta, ki pelje s Padrič v Gropado se odprta, avtomobili pa kljub temu niso mogli s Padric prek Gropade v Bazovico, ker je cesta Gropada-Bazovica se vedno odprta le za avtobusni promet. Zahtevi domaćinov, da bi na tej cesti urejal

Padriče napol odrezane od sveta (foto Krizmančič/KROMA)

promet semafor, kar naj bi omogočalo tudi avtomobilski promet, se niso ugodili.

Prav tako se ni urejen obvoz iz središča Padric po stari cesti do gropajske sole, ki naj bi prišel v postev, ko se bodo dela razširila do bara Guštin. Vascani se sedaj sprasujejo, ali bo obvoz pravočasno urejen, ali pa bodo ze spet postavljeni pred izvršeno dejstvo zaprtih cest in dolgih in zamudnih »vsiljenih obvozov« (kdor je hotel včeraj s Padric v Bazovico je moral zapeljati na Trbisko cesto, privoziti do krizišča s Cesto za Bazovico, od tu pa zaviti proti Bazovici).

Dela v Padricah so se včeraj sele začela. Zaga za rezanje asfaltne baze je zarezala pot bodocim plinskim priključkom za stanovalce ob cesti (v smeri proti Bazovici je na odseku od bara Guštin do odcepa za Hudo leto na desni strani ceste deset poslopij, na levi pa sest), kopalnik je ze raz-

kopal ozji jarek nedaleč od krizišča pred cerkvico. Včeraj popoldne so tem »uvodnim delom« sledili številni domaćini. V hrupu in ropotu je bilo težko dojeti njihova mnenja. V nečem pa so si bili soglasni: »Naj bo teh vražjih del čimprej konec, da se bo v vas vrnil mir.«

Bo priljubljeni toskanski komik Paolo Hendel postal stalni gost Združenja Globogas v okviru vsakoletnega niza, posvečenega italijanskemu kabaretnemu gledališču? Po včerajšnji predstavitvi, ki je bila v trzaskem gledališču Miela in ne v miljski dvorani Verdi, kot ostale Globogasove prireditve, si bo verjetno marsikdo tako zatelel.

Dandanes, ko se popularnost in zal tudi sposobnost merita po številu nastopov na televiziji, Hendlova priljubljenost skoraj preseneca, saj bi zanj lahko rekli, da se nikakor ne razdaja, temveč skrbno izbira prilžnosti svojega pojavljanja v javnosti.

Kakorkoli ze, komik je v Trstu res priljubljen, saj ga je številno občinstvo v dvorani sprejelo s skrajno dobrohotnostjo, pripravljeno, da se nasmeje kakršnikoli domisljici. Rec pa je tudi treba, da je igralec v polni meri zadostil pričakovanja gledalcev.

Letosnja Hendlova predstava nosi naslov Alla deriva, ki bi ga lahko prevedli Prepuščen toku, saj primerno ponazarja lahkotno in neprisljeno pretakanje stalno na novo improviziranih domisljic, kot da bi se igralec

GLEDALIŠČE / V MILJSKEM VERDIJU

Paolo Hendel prepuščen toku

Odličen nastop toskanskega komika

BOJANA VATOVEC

Paolo Hendel

prepuscal notranjemu toku lastnih misli. Predstava je v bistvu monolog, saj kot Hendlovi soigranci nastopajo le puhli televizijski entertainer, nervozni in zavrti igralcev psihoanalist ter zgrozeni duhovnik, vsi trije seveda samo na ekranu, saj jih pooseblja Paolo Hendel sam.

Vodilna nit predstave je namisljeno predavanje o izvoru in ciljih cloveka, o urejenosti ali bolj neurejenosti veselja, zlasti o crnih luknjah, ki vase vsrkavajo vse, kar se jim nevarno približa, o tektonskem premikanju ce-

lin, ki se bodo cez milijone let zopet združile v eno samo Pangeo. V to razmisljanje o prostranih razsežnostih se stalno vrinjajo namigi na sodobno italijansko stvarnost, zlasti na nestrpnost in razizem ter seveda na skandale o podkupninah.

Hendlovo pripovedovanje se ob izraziti mimiki neustavljivo vali z odra kot reka, katere struga nikoli ne usahne. Zlasti je prijetna igralceva govorica, v kateri sta pustila vidno sled bogati besedni zaklad in barvita pikrost toskanskega naracija.

Dnevnik, ki ga bereš, je bil v celoti pripravljen s tiskarsko-redakcijskim sistemom

Apple Computer

prodaja, montaža in servis

PELLEGRINI

integrirani sistemi za urade

Computer - Copying - Telefax - Telefoni - Software - Oprema

Filiala: TRST - Ul. Padovan 4 - Tel. 040/948460

MESTRE: 041/5310122 - BENETKE: 041/5225004 - RIM: 06/5180732 - PADOVA: 049/8072288 - VICENZA: 0444/511688

VOLITVE / V GORIŠKEM VOLILNEM OKROŽJU

Na deželnih volitvah bo tekmovalo 14 list

Za pokrajino zadnji čas za podpise (kdor jih še nima)

MARKO MARINCIC

privilegirajo večja okrožja na škodo manjših, ni izvolila vseh sedmih predstavnikov. V predzadnji mandatni dobi jih je celo samo pet, v zadnji pa šest. To so bili trije predstavniki KD (Brancati, Longo in Tomat), dva od DSL (Ivan Bratina in Padovan) ter socialist Blasi.

Kandidati na vseh listah, ki se tokrat potegujejo za izvolitev so sledeči (stranke navajamo v vrstnem redu predstavitev, ki bo tudi vrstni red na glasovnicah).

1. **SKP:** Roberto Antonaz, Rossano Boer, Mariša Cristin, Paolo Fedel, Edi Maligoj, Luciano Patat, Bruno Piras.

2. **MSI-DN:** Adriano Rittossa, Luigi Coana, Stefano Cosma, Giorgio Noselli, Gianna Altieri, Narciso Randò, Stelio Pranzo.

3. **PRI:** Sergio Bagni, Giuseppe Biagi, Sergio Camuffo, Gianfranco Ciburzo, Luciano Migliorini, Paolo Mucchiut, Gianni Paussi.

4. **DSL:** Liliana Ardit, Mirio Bolzan, Adriano Cragnolin, Marina Cuzzi, Michele Degrassi, Marjo Lavrenčič, Giusti Scornavacca.

5. **PSDI:** Adriano Bernardis, Stefano Cavallo, Antonio D'Alessandro,

Franco Marzano, Maurizio Milioni, Amedeo Morra, Rossella Rampazzo Medeat.

6. **PLI:** Luigi Blokar, Claudio Corradi, Claudio Decolle, Agostino Majo, Marco Sclaris, Luca Treu, Giorgio Tortora.

7. **LISTA za Trst:** Gianfranco Gambassini, Roberto Antonione, Elio Belsasso, Giorgio Candot, Manlio Giona, Massimo Gobessi, Corrado Vittori.

8. **SSK:** Ivo Jevnikar, Mirko Spazzapan, Janez Povše, Marjan Brescia, Marko Cotič, Maks Gergolet, Damjan Terpin.

9. **PSI:** Luigi Blasig, Patrizia Caleffi, Umberto Drossi, Sergio Gregorin, Roberto Nanut, Luciano Pini, Franco Stacul.

10. **FURLANSKO GIBANJE:** Andrea De Vittor, Pier Elia Carlo Dri, Anna Jus, Giancarlo Ricci, Remo Spizzamiglio, Nedo Visentin, Italo Zoratto.

11. **SEVERNA LIGA:** Gianpiero Fasola, Giorgio Grossi, Giorgio Bardusco, Mauro Larise, Raulle Lovisoni, Enzo Tirelli, Adriano Viola.

12. **KD:** Bruno Longo, Alberto Tomat, Serena Agazzi, Giannino Busato, Adriano Gall, Marco Ostroman, Italo Santeusano.

13. **ZELENI:** Corrado

Altran, Luciano Giorgi, Roberto Maniaco, Mauro Pignataro, Ugo Raza, Renza Venturini, Fabrizio Quarantotto.

14. **MREZA:** Marjan Cefarin, Giuseppe Mirabella, Miriam Jose Nadaia, Mauro Perissini, Mauro Punter, Roberto Ramaglioni, Pia Spagnolo Visintin.

Toliko o kandidaturah za deželne volitve. Kar zadeva pokrajinske pa je za nekatere se odprto vprašanje zbiranja podpisov. Marsikatera stranka ima že pod streho potrebnih tisoč podpisov in so si njeni aktivisti lahko oddahnili. To velja za večje stranke in za tiste med manjšimi, ki so začele pravčasno zbirati podpise. Precej težav pa imajo kot kaže se tri liste: socialisti, ki očitno prezivljajo težak politični trenutek, zeleni in grupacija Cittadini per l'isontino. Slednji dve listi sta začeli zbirati podpise razmeroma pozno in sedaj hitita. Zeleni napovedujejo danes tri zbirna mesta: pred ljudskim vrtom od 15. do 20. ure, na Kornu (17-20) in pred merketom pri Sveti Ani (16-19). Zadnji termin za predstavitev list je sobota ob 12. uri, časa za podpis se pa je dejansko manj, saj bodo morale stranke zaključiti zbiranje danes ali v skrajnem primeru v teku jutrisnjega dne.

JEZ ČEZ SOČO / POSEG V RAZPRAVO

Namesto polemik dogovor s sosedi

S. Poletto predlaga, naj bi preverili možnost sodelovanja pri koriščenju vodnih bazenov

Vprašanje sporne gradnje jezov čez Sočo med Podgoro in Strazicami, za katerega je pred nekaj meseci italijanska vlada po dolgi letih "pozabe" obnovila finansiranje in ga povečala ne več kot 70 milijard lir, prihaja od časa do časa ponovno v ospredje. Tokrat ga iz nekoliko drugačnega zornega kota načena Silvino Poletto, ki je pred leti predsedoval pokrajinski posvetovalni komisiji na izvajanje Osimskih sporazumov. V daljšem pismu, ki nam ga je poslal v objavo in ki ga povzemamo, postavlja v zvezi s polemiko o gradnji novega jezov na Soci drugačen in zanimiv predlog, ki bi lahko bil tudi alternativa gradnji, če upoštevamo, da je načrt za novi jez na letel na mnoge pomisleke in nasprotovanja, tako zaradi posledic na naravno in človeško okolje predela Soče, ki bi ga zalili z gradnjo jezov, kot tudi glede smotnosti tolikšne investicije.

Poletto opozarja na obstojočo akumulacijskega bazena Vogršček blizu Dornberka, ki s svojo kapaciteto skoraj 9 milijonov kubnih metrov vode obučito presega kapaciteto nove akumulacije nad morebitnim jezom pri Podgori. Avtor pisma navaja publikacijo slovenskih republikanskih organov, v kateri je podrobno prikazan širši načrt za ureditev Vipavske doline za intenzivno kmetijsko proizvodnjo predvsem v gradnji namakalnih naprav in akumulacij na manjših vodnih tokovih. Zakaj tukajšnji pristojni organi, zacusni z deželnimi, o tem ne povedo nicesar? Ali sploh vedo,

Del Soče, kjer je predviden jez (foto Studio Reportage)

kaj se načrtuje onkraj meje? So preverili možnost skupnega koriščenja teh naprav v duhu odprtosti in vzajemnega sodelovanja ob meji? To so vprašanja, ki jih Poletto postavlja odgovornim in pričakuje nanja odgovor v prvi vrsti od goriškega zupana in predsednika pokrajine.

nov, v kateri je podrobno prikazan širši načrt za ureditev Vipavske doline za intenzivno kmetijsko proizvodnjo predvsem v gradnji namakalnih naprav in akumulacij na manjših vodnih tokovih. Zakaj tukajšnji pristojni organi, zacusni z deželnimi, o tem ne povedo nicesar? Ali sploh vedo,

PROMET / VPRAŠLJIVA HIPOTEZA

Mednarodni prehod v Škabrijelovi ulici?

Cilj naj bi bila preusmeritev prometa v mestu

Skupina načrtovalcev, ki je pripravila obsežno študijo o stanju in možnih ukrepih za preureditev prometa v Gorici, o čemer smo obširno poročali včeraj, je na tiskovni konferenci ob predstavitvi doslej opravljenega dela omenila tudi predlog - gre sicer le za hipotezo, so pojasnili - o spremembi režima dveh primernih mejnih prehodov. Stirje inženirji oz. urbanisti so namreč ugotovili, da je prisotnost meje dejavnik, ki močno pogojuje promet v Gorici. Zgovoreni so podali, da je povprečni promet na vsakem od dveh mednarodnih prehodov pri Rdeči hiši in v Stan-drežu med 3 in 6 tisoč avtomobilov dnevno, po

nekaj manj kot tisoč vozil dnevno pa potuje skozi prehoda Solkan in Sempeter.

Prehod pri Standrežu, kjer so nasteli do največ 6 tisoč vozil dnevno, resuje mesto pred navalem večjega dela vozil iz drugih predelov pokrajine oz. Furlanije. Dobren del teh pa se vedno breni tudi mesto in se usmerja proti Rdeči hiši, kjer so nasteli do 5 tisoč vozil dnevno. Del tega prometa se v Gorico steka z vozlišča na Trzaski ulici in nato po Ul. III. armata, kar ne povzroča večjih problemov. Več težav pa je z avtomobili, ki prihajajo iz Ločnice smeri in peljejo proti meji po osi Ul. Aquileia in d'Aosta. Pri sodišču se ta val raz-

deli v manjša toka po Ul. Sauro in Vittorio Veneto. Kako razbremeniti te ulice, so se vprašali tehničarji in se dokopali do sledeče hipoteze: mednarodni prehod naj bi od Rdeče hiše prenesli na Škabrijelovo ulico in s tem del mejnega prometa usmerili na os ulic Brass, Leopardi, Leoni do Ločnicega mostu. Kot reče-ni gre za hipotezo, ki jo bo treba še temeljito premisliti, da ne bi rešitev bila slabša od problema. Ne nazadnje ta hipoteza sploh ne upošteva ureditve prometa v Novi Gorici, medtem ko so sami načrtovalci poudarili, da bo pri sprejemanju končnih rešitev treba obravnavati mesti kot urbanistično celoto.

PREDAVANJE / V KNJIZNICI D.FEIGLA

Kmecel o Prešemu nekoliko drugače

Predavatelj osvetlil zlasti človeški lik pesnika - Jutri predavanje o Rebuli

Slovenska ljudska knjižnica Damir Feigl je v četrtek priredila drugo predavanje o slovenski književnosti v italijani v ul. Croce. Stevilnim mladim poslušalcem se je tokrat predstavil dr. Matjaz Kmecl z ljubljanske filozofske fakultete z zares svojevrstnim predavanjem. Dr. Kmecl si je za temo svoje-ga posega sicer izbral povsem klasičnega slovenskega pesnika, Franceta Prešerna, osvetlil pa je predvsem njegovo človeško ozadje, ki se skriva za pesnikom Prešernom, lahko razumemo marsikaj, kar je nato postalo visoka poezija.

Niz predavanj v knjižnici (Ul. Croce 3) se nadaljuje jutri ob 17. uri, ko bo dr. Aleksander Skaza govoril o romanih Alojza Rebule. NEVA KLANJSCEK

resnost; Smole, zapisovalec slovenske ljudske pesmi, je s svojim vedrim in bohemskim življenjem vabil Prešerna v zabavo, v gostilne, v duševno razbremenitev.

Dr. Kmecl je s svojim zanimivim prikazom Prešernovega vsakdanjega življenja povsem pritegnil pozornost zbrane publike. Svoj nastop je sklenil z ugotovitvijo, da le ce poznamo človeško ozadje, ki se skriva za pesnikom Prešernom, lahko razumemo marsikaj, kar je nato postalo visoka poezija.

Niz predavanj v knjižnici (Ul. Croce 3) se nadaljuje jutri ob 17. uri, ko bo dr. Aleksander Skaza govoril o romanih Alojza Rebule. NEVA KLANJSCEK

VRH / NOCOJ V CENTRU DANICA

Slike in pripoved o lanskem odpravi Tržič - Himalaja

V septembru 1992 se je v Nepal udeležila znanstveno-alpinistična odprava, ki si jo je zamislil, uresnil in vodil dr. Borut Spalac, zdravnik na pnevmološkem oddelku sportne medicine v Trzinu. V 16-clanski odpravi, ki je imela tudi pokroviteljstvo občine Trzin, so poleg dr. Spalaca bili se trije Slovenci, in sicer: zdravnik dr. Rafko Dolhar in dr. Danjel Zerjal ter Marta Lavrenčič, ki je Spalacova žena.

Izsledki oz. rezultati medicinsko-znanstvene odprave so bili predstavljeni januarja letos na kongresu, ki se je odvijal v avditoriju trziške bolnišnice. Na podlagi zbranih izkušenj bo v kratkem izšla studija, ki bo med drugim vsebovala tudi zdravniška pripo-

ročila za trekingase in alpiniste, ki se podajajo v visokogorje. Medicinska znanost je glede višjih nadmorskih višin se zelo pomembna in vsaka nova studija je v tem pogledu kar se da dobrodošla.

O pripravah, izpeljavi in uspehu himalajske odprave bomo lahko iz prve roke slisali na predavanju, ki si ga je omislilo ZSSDI. Večer bo na sporedu v četrtek, 6. maja s pričetkom ob 20.30 v prostorih Kulturno-sportnega središča na Vrhu. Spregovorila bosta pobudnika in udeleženca vzpona dr. Borut Spalac in dr. Rafko Dolhar. Sam večer pa bodo obogatili tudi številni dia posnetki.

(VIP)

KINO

GORICA
VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Othello«. Režija Orson Welles.
CORSO Danes zaprto. Jutri 17.30-19.45-22.00 »Proposta indecente«. Prep. ml. pod 14. letom.
VERDI 18.00-20.00-22.00 »Singles, l'amore è un gioco«. I. Bridget Fonda.

TRZIC
COMUNALE Zaprto.
EXCELSIOR 17.30-22.00 »Anal selvaggio«. Prep. ml. pod 18. letom.

OBVESTILA

DRUŽBA se dobi jutri ob 20. uri na Oslavju.
ZDRUŽENJE SPORTNIH RIBICEV VIPAVA organizira od 10. do 21. t.m. v večernih urah tečaj ribolova z muharsko palico. Prijave in informacije na sedežu društva v gostilni Ribijski grad v Sovodnjah.

KD BRISKI GRIC iz Steverjana vabi v nedeljo, 9. maja na 14. pohod Steverjan - Gonjace. Start bo ob 9.30 s prireditvenega prostora na Dvoru.

DRUSTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO vabi člane in prijatelje na spominski pohod Steverjan - Gonjace v nedeljo, 9. maja. Odborniki društva bodo sprejemali prijave na Dvoru in Steverjanu od 8.30 dalje.

MLADINSKI ODSEK-KD SOVODNJE organizira 2. lov na zaklad s kolesi dne 9. maja. Zbirališče pred sovodnjsko telovadnico ob 9. uri. Informacije dobite pri Tanji na tel. 882338. Vabljeni!

SPD GORICA sporoča, da sprejemajo prijave za avtobusni izlet na Golico, 23. t. m. Prijave na sedežu društva v sredo od 11. do 12. ure ter v četrtek od 17. d o 19. ure. Društvo obenem vabi člane in prijatelje, da se v nedeljo, 9. maja udeležijo spominskega pohoda Steverjan - Gonjace.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 2 pri Sv. Ani, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO, Ul. Toti 52, tel. 410701

POGREBI

Danes v Gorici ob 12.00 Giorgio Malfatti iz bolnišnice Janeza ob Bogu na glavno pokopališče, ob 13.15 Teresa Ballaben, vd. Bressan iz splosne bolnišnice v Zagreb.

ZAHVALA

Po pogrebu najine predrage mame

Ljubke Šorli-Bratuž

se zeliva zahvaliti vsem, ki so ji ob poslednjem slovesu kakorkoli izkazali spoštovanje in čast. Iskrena zahvala koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu, ki je vodil obred v cerkvi in na pokopališču. Prav tako številni duhovniki za sosesanje in udeležbo. Hvaležna sva goriškemu nadškofu p. Antonu Vitalu Bommarcu za izraze sozolja, ki jih je v njegovem imenu prebral škofov vikar dr. O. Simčič. Zahvaljujemo se tudi župniku g. C. Zbogaru za molitve pred odhodom v cerkev.

Topla zahvala naj gre združenemu pevskemu zboru in dirigentu »Zdravku Klanjsko, prof. H. Bergantu za organje, vokalno-instrumentalni skupini Centra E. Komel, zboru Srednje sole I. Trskino in dirigentu prof. S. Jeriču, učencem Osnovne sole O. Zupancic za petje in recitacijo ter Oktetu S. Gregorčič iz Kobarida. Enako se zahvaljujemo vsem govornikom: ravnateljici dr. M. Branjnik - Saksida, dr. D. Paulini in prof. T. Pavšicu, ki so se poklonili poklonili v cerkvi, in folklorni kulturni delavci M. Fili ter dr. V. Inzku, ki sta se od nje poslovila ob odprtem grobu.

Lojzka in Andrej s teto Zeljko, sestrico Vero, bratranec Igorjem in ostalimi sorodniki.

Gorica, 6. maja 1993

Spust v podzemlje pred prefekturo (foto S. Reportage)

JAMARJI / RAZISKAVE V MESTU

Spust pod Travnik

Pod asfaltom številni se neraziskani rovi

Jamarji društva Bertarelli so se ob koncu prejšnjega tedna spustili v rove, s katerimi naj bi bil preprežen Travnik. Akcija, ki sodi v obsežnejši načrt raziskovanja podzemlja Gorice, je bila uspešna, vendar se še ni sklenila. Pač pa so znani prvi rezultati. Raziskali so obokan rov v dolžini skoraj 32 metrov, v katerega so se spustili pod Pacassijevim vodnjakom, ter nekoliko krajši, odsek rova, ki teče pred Prefekturo v smeri proti Ul. Oberdan. Rov pod vodnjakom je širok en meter, visok pa 1, 1 me-

ter, nekoliko širši in višji je rov pred prefekturo. Notranjost je obzidana z lapomatimi ploščami, na dnu pa je okrog 20 do 25 cm blata in zemlje. Jamarji so našli tudi nekaj kosčkov keramike in kosti. Prva domneva je, da sta rova, ki imata tudi stranske odcepe, služila za odvodnjavanje. Podobne zidane jake so jamarji prav te dni ugotovili tudi na območju Sance, kjer imajo v programu nove spuste tako kot na območju Travnika, kjer želijo raziskati delno zasute rove, ki se vijejo pod grajskim gričem.

TATVINA / PO ZASLUGI OBČANA

Policija našla računalnik ki so ga ukradli na Univerzi

Pozornost in vestnost goriškega občana je policiji omogočila najdbo računalnika, ki so ga neznanci 29. aprila ponoci ukradli iz prostorov tečaja za tehnike v blagovnanstvu na Univerzi v Ul. Alviano. Tatovi, ki so se v poslopje najbrž prikradli z zidarskih odrov (policija na vratih ni našla znakov vloma) so odnesli računalnik z monitorjem in tipkovnico ter diske in priročnike.

Najdbo ukradenega blaga (razen monitorja in disket), ki je vredno nekaj milijonov lir, je omogočil možki, ki je

pod prikolico na nekem dvorišču opazil skatle, kar je pritegnilo njegovo pozornost. Obvestil je policijo, ki je v njih našla ukradeno računalniško opremo. Nadaljuje se preiskava, da bi preverili odgovornosti nekaterih osumljenih oseb.

Na policiji so se dni imeli opravka tudi s po-zabljenim avtomobilom. 50-letni možakar iz Vidma je namreč predsinoci prijavil krajo avtomobila, včeraj jutraj pa se je vrnil na kvesturo in preklical prijavo. Spomnil se je namreč, kje je parkiral avto...

PRIREDITVE

GORISKI MUZEJ in **KNJIZNICA F. BEVKA** vabita nocoj ob 20. uri v grad Kromberk na predstavitve knjige Jozka Humarja Jezus med resnico in legendo. Pogovor bo vodil sociolog Marjan Tavcar, sodelujeta gledališka igralka Teja Glazar in Ivo Barišič.

KNJIZNICA D. FEIGLA vabi jutri ob 17. uri na predavanje dr. Aleksandra Skaze, ki bo govoril o romanih Alojza Rebule. Predavanje bo v citalnici v Ul. Croce 3.

CELOVSKI SKOF EGON KAPELLARI bo danes ob 20.30 v Avditoriju Fogar na povabilo Skupnosti krščanskega življenja pri centru Stel-la Matutina govoril na temo Kam gredo mladi.

NOVICE

Stavkajoči jeklarji ne popustijo

DRESDEN - Stavkajoči nemški jeklarji so v sredo zagrozili, da bodo stavko, ki traja danes že četrty dan, se razširili. Pogajanja med predstavniki sindikata in delodajalci so bila v sredo spet neuspešna. Hasso Douvel, vodja IG Metala v Saksoniji, je sporočil, da se bodo stavkajočim danes pridružili se delavci starih obratov jeklarske industrije. Če delodajalci in stavkajoči

do srede maja ne bodo dosegli sporazuma, grozi, da bo stavka zajela vseh pet vzhodnonemških dežel, kar bo se bolj omajalo vzhodnonemsko gospodarstvo. (Reuters)

Iraški predsednik pred sodišče

HAAG - Predstavniki iraške opozicijske stranke Iraški nacionalni kongres so se v sredo sestali z danskim zunanjim ministrom Kooyimansom, s katerim so se pogovarjali o možnosti ustanovitve mednarodnega sodišča, na katerem bi iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu sodili za genocid, vojaške zločine in zločine proti človeštvu. Kot so sporočili iz Haaga, je danska vlada njihov predlog podprla. (Reuters)

Rdeči Kmeri napadli kitajske pripadnike sil ZN

PHNOM PENH - Pripadniki Rdečih Kmerov so v torek zvečer v osrednji Kambodži napadli skupino kitajskih vojakov, ki delujejo v sklopu mirovnih sil v tej državi, kar je prvi primer napada na vojsko države, ki je Kambodžo podpirala več desetletij. Rdeči Kmeri so oporišče kitajske vojske obstreljevali z granatami in raketami, je sporočil predstavnik sil ZN Eric Falt. Kitajska vlada je zaradi napada ze ostro protestirala. (Reuters)

Tretji dan muslimansko-hindujskih spopadov

NEW DELHI - Tretji dan spopadov med muslimani in hindujski v državi Manipur na severovzhodu Indije se je število žrtev še povečalo. Kot poročajo agencije, je bilo ubitih najmanj 115 ljudi, 300 pa je bilo ranjenih. V glavnem mestu Manipurja Imphalu so v torek zvečer hoteli prekiniti policijsko uro, ki so jo uvedli prejšnji četrtek, vendar pa so jo zaradi najnovejših dogodkov se podaljšali. Zaradi medverskih spopadov se je več kot 2.000 ljudi zahtelo v posebna begunska taborišča. (STA)

Tako sta Boris in Naina proslavila obljubo o obilni zahodni pomoči

PISMO IZ ŠVICE

O embalaži, psih in starem sesalcu

ZVONE PETEK

dober. Ze vidim proizvajalce novih aparatov, kako si pulijo lase: »Hudica, kdo bo pa se kaj novega kupil, če bodo ljudje res obdržali vse stare gospodinjske stroje, metle, staro pohištvo...« Slednje je bilo na vrsti četrty dan.

Da bi se švicarska družba obilja čez noč spremeni iz močmo potrošniško naravnane v anti-potrošniško družbo, se seveda ni bati. Premisleka vredna pa je pobuda, in to ne edina, ki skuša zmanjšati gore smeti, ki jih taka potrošniška družba proizvaja. Proizvajalci pralnih praskov se na televiziji zadnje case bolj kot s »pere boljše«, »ohranja sveže barve«, »odstranjuje madeže ze pri 40 stopinjah« hvalijo, da je

njihov prasek mogoče kupiti tudi v čisto navadni tanki plastični vrečki in ga stresti v porabljeno, prazno kartonsko skatlo, kajti »poglejte, kako malo prostora vam vzame v vrečki za smeti skrbno zložena plastična vrečka!«

Pri tem seveda ne gre le za zavest, zmanjševati poplavo odpadkov in smeti, temveč je tako mogoče tudi precej prihraniti. Od marca namreč v Zürichu, pa tudi drugod po deželi odvoza smeti nihče več ne plačuje po kvadratnih metrih stanovanja ali po glavi družine, temveč - po vrečki. Smetarji odpeljejo le se posebej obarvane vrečke, ki pa so presneto drage, saj z vsako vrečko prebivalci

financirajo odvoz in uničenje njene vsebine. 35-litrska vrečka, ki jo stiri-clanska družina z lahkoto napolni v dveh dneh, stane 1, 30 švicarskega franka, mesečno torej več kot 20 frankov!

Kdor v kontejnerje odloži stare, cenene vrečke, tvega kazen 100 frankov, saj posebni »smetar-ski detektiv« (vsi po vrsti tuji), brskajo po takih vrečkah in stikajo za odvzeto kuverto, ali časopis z naslovom nepridiprava. Teh je sila malo, vse več švicarskih potrošnikov pa s pridom izkoristijo smetnjake, ki stojijo v velikih blagovnicah, in pridno razpakirajo vse nakupljene izdelke in nepotrebno embalažo pustijo trgovcu. Kaže tudi, da so

minili casi, ko je blesteča embalaža prodajala (slabe) izdelke. V modo prihaja »vzhodnonemski«, socrealistični design, pust in brez odvečnih skatic, ovojev in okrasov. Čim manj odpadkov naravi; okolju dopadljivi morajo biti celo luksuznejši proizvodi, kot je kozmetika.

Družba obilja pa prinaša se dodatne skrbi. Kam denimo s starimi smuči (povprečen Švicar jih zamenja v treh letih in vsako leto roma na odpad pol milijona smuči z vezmi vred). Se bo pojavila črna-bela reklama tudi zanje? »Saj so se dobre, le robnike je treba malo nabrusiti.« Steklo in papir ze dolgo nista noben problem, saj so zabojniki za steklo na vsakem vog-

lu, ravno tako za odpadno olje, plastične steklenice, papir pa (le če je skrbno zvezan) pobirajo ob natančno določenih datumih kar pred vrati.

Ostanejo se drobnarije, kot so porabljene baterije, ki močno onesnažujejo okolje. Tu je na delu sola. Ko sem pred časom čisto avtomatično hotel odvreči stare baterije v smeti, me je sin grdo ozmerjal. V soli so jim povedali...

Tudi v Švico je pred dnevi odločno prišla pomlad in razveselila me je novica, da so v kantonu Zürich popisali vsaj 500.000 dreves, ki so v dobrem stanju. Walter Leu, direktor švicarske turistične centrale, je pred kratkim povabil tuje novinarje na razjo po švicarskih jezerih in obljubil, da bo iz vsakega jezera popil kozarec vode, tako čista so. Tudi kose za pasje kacke, ki so opremljeni s papirjem, da lahko lastniki zanje poskrbijo in jih spravijo v smeti, so svezze prebarvali.

Ko smo ze pri psih: švicarske železnice (SBB) so dale v prodajo posebne letne vozovnice (tu jim pravijo abo) za pse. Napisane so v treh jezikih, v licnih plastičnih ovitkih, v razliko od tistih za ljudi pa nimajo lastnikove slike in tudi podpisati se psu ni treba. Letna vozovnica za vse železniške, avtobusne in ladijske proge, skratka za najpopolnejšo mrežo javnega prevoza na svetu, stane 320 frankov.

Reportaža o uvedbi pasjega abonamenta je dobila v televizijskem dnevniku cele tri minute. V barvah.

ZDA / NEGOTOVA USODA OBLJUBLJENE POMOČI

Clinton brez načrta za zbiranje denarja

Američani bi najprej radi vedeli, kaj bo storil zanje

WASHINGTON

Ameriške obljube o visoki podpori ruskemu predsedniku Jelcinu za njegove reforme, težke 1, 8 milijarde, so se začele osipati v političnih prepirih o domačih gospodarskih težavah. Clintonova administracija kongresu se zmeraj dolguje podrobnosti tega načrta, pripraviti mora strategijo, kako bo ta nacrt predložila kongresu, predvsem pa mora povedati, od kod bo ta denar prišel.

To velikansko vsoto so Rusiji kot pomoč ZDA obljubile na tokijskem srečanju sedmih najrazvitejših držav, tam, kjer so prejšnji mesec sklenili 43,4 milijarde dolarjev visoko stavo o Jelcinovi sposobnosti, da bo premagal svoje konservativne nasprotnike in svojo državo iz nekdanjega komunističnega sovražnika zares preobrazil v kapitalističnega družabnika. Ameriška pomoč vsebuje tudi 500 milijonov dolarjev iz virov za mednarodno pomoč. Na aprilskem vrhu v Vancouvru je predsednik Bill Clinton Borisu Jelcinu obljubil se nadaljnjih 1,6 milijona dolarjev pomoči iz namenskih skladov. Za nameček je administracija zaprosila se za 704 milijone dolarjev za pomoč Rusiji in nekdanjim sovjetskimi republikam v okviru proračuna za tujo

pomoč za leto 1994 ter se dodatnih 400 milijonov za varno demontazo jedrskega orožja. »Pravzaprav zgolj pomagamo oblikovati pogodovino,« je zanosno izjavil veleposlanik Strobe Talbott članom kongresa po tokijskem sestanku, ko jim je spregovoril v prepričanju, da je predlagana pomoč dobra nalozba. Stirinajst dni zatem pa so se ti nacrti zamajali. Senat je ugotovil, da v zvezi s temi obljubami ni nobenih podrobnosti in da se ni jasna strategija administracije.

Nic tudi ni povedano o tem, ali administracija to pomoč predvideva znotraj letošnjega fiskalnega leta ali naslednjega, ki se začne s 1. oktobrom. »Neprijeten občutek me obhaja, da moramo pravzaprav kupiti mačka v zaključku, ne da bi poznali konkretne podrobnosti ali smer, kamor nas to pelje,« je izjavil senator Mitch McConnell, republikanski član podkomisije senata za vprasanja pomoči. »Kje bomo dobili ta denar?« se je spraševal predsednik pododborja, demokratski senator Patrick Leahy.

Senat je tudi zavril Clintonov nacrt v višini 16, 3 milijarde, namenjenih spodbudi gospodarstva. Tako je opozicija s

WILLIAM SCALLY / REUTER

svojo taktiko zavlačevanja onemogočila prepotrebne takojšnje učinke na domače gospodarstvo, ki je se zmeraj v negotovosti. »Gre za izrazito povezavo. Se pravi, veliko število članov, ki bi sicer podprli rusko pomoč, so zdaj temu nenaklonjeni, ker se ni sprejel sveženj ukrepov za spodbudo domačemu gospodarstvu,« je izjavil predstavnik demokratov Lee Hamilton, ki je tudi predsedujoči v Odboru za zunanje zadeve.

Tudi vodja demokratov Richard Gephardt je med tistimi člani kongresa, ki so prepričani, da morajo najprej videti učinke spodbud domačemu gospodarstvu, se le potem so pripravljene glasovati za pomoč Rusiji. Leahy pa je brez zadržkov opozoril administracijo, da ni prav nobenih možnosti, da bi Rusiji odobrili dodatno pomoč v okviru proračuna za leto 1993, zaradi česar bi potem lahko v proračunu za leto 1994 dali se več. Menil je, da je pomoč tujni, ki ze tako šteje med najbolj nepriljubljene programe ameriških volilcev, sama po sebi zahtevno vprašanje, ki ne prenese dveh spornih glasovanj v enem kolegorskem letu. Dejstvo, da

se bo v letu 1993 proračunski primanjkljaj se povečal, je zlasti republikance zapeljalo v maratonsko razpravo, ki je ogrozila tudi Clintonova sredstva, namenjena odpiranju novih delovnih mest. Leahy je tudi menil, da bosta Izrael in Egipt, dva največja porabnika, ki skupaj prejmeta 5 milijard dolarjev ameriške pomoči, morda pripravljena odstopiti kaj te pomoči Rusiji. Administracija je ta predlog odločno zavrnila.

Skupni imenovalec vseh teh razprav je neskončno zavlačevanje kljub očitnim prizadevanjem administracije, da bi vprašanje pomoči razrešila hitreje. Hamilton je izjavil, da bo ta pomoč morebiti celo odobrena in da zaradi tega ni nikakršne potrebe po takojšnji akciji. Milijonska dolar-ska vsota, ki so jo namenili Rusiji ze prej, tudi se ni porabljena, zatrjujejo nekateri. In drugic: 25. aprila je Jelcin zmagal na ključnem referendumu in s tem zmanjšal pritisk, da je pomoč treba odobriti takoj. Ena zlobnih pripomb iz ust tistih, ki so znani po svojem zavlačevanju s problemi iz obeh strank, je tudi v tem, da bo pomoč za Rusijo komaj kaj manjša od tiste vsote, ki je bila v obdobju hladne vojne namenjena proti Sovjetski Zvezi.

IRAK / DENAR

Zaradi zamenjave bankovcev zaprli mejo

Ukrep naj bi pomagal zmanjšati količino denarja v obtoku in utrditi domači dinar

BAGDAD - V sredo je Irak za šest dni zaprl svoje meje in umaknil iz obtoka nekatere bankovce, tiskane v tujini, s čimer skuša doseči boljši nadzor nad denarno maso. Tako naj bi zaustavil padanje vrednosti iranskega dinarja. Mejo so zaprli ob osmih po lokalnem času in bo ostala zaprta do ponedeljka do 24. ure, poroča uradni tisk, ko citira odločitev Sveta poveljstva revolucije, najvišjega telesa v državi, ki mu predseduje Saddam Husein. Čez mejo bodo smeli samo potniki na službenem potovanju, tako domači kot tuji.

Centralna banka je začela jemati iz obtoka bankovce za 25 dinarjev, tiskane v tujini, ki jim rečejo kar »švicarski dinarji«, in jih bo zamenjala z bankovci

enake vrednosti, natisnjenimi doma, ki so ze v obtoku. Za celotno operacijo sta zadolženi obe vladni banki, al-Rachid in al-Rafidain. Ko bo ta naloga opravljena, bosta v Iraku ostala samo se dva »švicarska« bankovca, namreč za 10 in 5 dinarjev, ki sta bila oba pravzaprav natisnjena v Veliki Britaniji se pred zalivsko krizo. Poleg tega so v obtoku se lokalni bankovci za 50, 25, 10, 5 dinarjev, za 1 dinar, za pol dinarja in za cetrty.

Z vsemi temi ukrepi naj bi zmanjšali denarno maso, da bi se izboljšal menjalniški tečaj iranskega dinarja, ki strmoglavlo pada po zalivski krizi in mednarodnem embargu, ki ji je sledil. Uradni tečaj do dolarja je 3,2, vendar je treba na črni borzi za en dolar

odsteti 50 dinarjev. Dolar pa je seveda osnova za izračun cen uvoženih izdelkov.

Od uveljavitve embarga je edino čez Jordanijo mogoč prehod potnikov do Iraka. S trenutnimi ukrepi bi bili lahko jordanski trgovci oskodovali, razen če ne bodo sprejeli posebnih predpisov, ki bi se nanasali nanje. Ne oni ne Kurdi namreč ne sprejemajo iranskih, temveč samo »švicarske dinarje«. Od konca zalivske vojne povezujejo bankovce za 25 dinarjev, natisnjene v Iraku, z velikim denarnim tveganjem, saj lahko vlada, ki sicer nima deviznih virov, tiska takega denarja po milji volji. V Jordaniji menjavajo en »švicarski« bankovec za dva ali tri iranske. (AFP)

FINSKA / NOVI ZUNANJI MINISTER

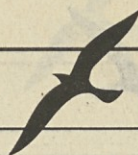
Ministrstvo za zunanje zadeve bo vodil Haavisto, ki nasprotuje vstopu v ES

HELSINKI - Finski predsednik Mauno Koivisto je imenoval novega zunanjega ministra. To funkcijo bo opravljal Heikki Haavisto, precej neznan politik iz vrst vlada-joce desnosredinske koalici-je, ki ima malo izku-senj v zunanjih politikih, znan pa je po svojem nasprotovanju, da bi se Finska vključila v Evropsko skupnost. Finska je sicer februarja letos začela po-ganjanja o vstopu v ES in Haavisto bo tako novi vo-ditelj finske pogajalske ekipe v Bruslju. Finska se strinja z maastrichtskim sporazumom, vendar

Finci vztrajajo pri posebni zaščiti za arktično in subarktično kmetijstvo. Novi zunanji minister se je doslej ukvarjal s kmetijsko politiko, predvsem z varovanjem kmetijske krajine. Bil je predsednik vplivne Zveze kmetijskih proizvajalcev in lastnikov gozdov, ki močno nasprotuje finskemu vključevanju v evropska združenja, češ da bi to lahko unicilo finsko kmetijstvo. Finska namreč izvaja stimulativno kmetijsko politiko in namenja kmetijstvu velike subvencije iz proračuna. Haavistovi nasprotniki poudarjajo, da je mini-

ster zakrivil dve prometni nesreči, v katerih je umr-la ena oseba, dve pa sta bili hudo poškodovani. Haavisto je na mestu zunanjega ministra zamenjal Paava Vairinen, ki je to funkcijo opravljal kar šest let. Vairinen je odstopil, da bi se lahko posvetil volilni kampanji za mesto predsednika republike. Volitve predsednika republike bodo januarja leta 1994, sedanjí finski predsednik Mauno Koivisto pa je ze sporočil, da ne bo več kandidiral za ta položaj. Koivisto je predsednik republike ze od leta 1982. (Reuters)

PRIPRAVE NA URESNIČEVANJE MIROVNEGA NAČRTA V BIH

Koliko časa bo minilo od sprejetja do izvedbe mirovnega načrta?

Neuvrščeni zahtevajo, da Žepa, Goražde in Tuzla postanejo območja pod nadzorom sil ZN

WASHINGTON - Kljub tedne dolgemu načrtovanju obsežnih mirovnih operacij v Bosni se zdi, da politične in vojske strategije se malo niso pripravljene na izvajanje mirovnega načrta. Nepricakovano je vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić v soboto v Atenah podpisal mirovni načrt in se tako

uklonil pritisku svojih srbskih prijateljev v Beogradu ter nekaterim popravkom v mirovnem načrtu, ki sta jih ponudila posrednika Cyrus Vance in lord Owen.

Karadžićev samozvani parlament se bo v sredo odločil, ali naj ratificira dokumente, in Vance je prepričan, da ga bo večina

podprla, čeprav je opozicija precej glasna. »Praktične elemente Vance-Ownovega načrta moramo se se proučiti,« meni ruski ambasador Julij Voroncov, ki ta mesec predseduje VS. »Ves čas, ko smo si prizadevali predvsem za pod-

EVELYN LEOPOLD / REUTER

pis pod tem načrtom, smo mogli spregledati zelo pomembne nadrobnosti. Bosanski Muslimani in Hrvati so že sprejeli načrt, katerega najbolj sporen del predvideva razdelitev države na 10 polavtonomnih provinc, delno z upošteva-

njem etničnih meja. Za izvedbo tega načrta bo Nato, ki načrtuje operacijo ZN v Bosni, potreboval, kot je izjavil generalni sekretar ZN Butros Gali, 70.000 vojakov. Osnutek tega načrta, ki naj bi ga potrdili politični voditelji držav članic Nata, je že pripravljen, čeprav se ni bil predložen ZN.

Diplomati opominjajo, da je Nato že na začetku prošil za tri tedne, čeprav je bil sprva prepričan, da bo načrt lahko pripravil v vseh podrobnostih že v stitirajstih dneh. Podrobne načrte mora Butros Gali predložiti se VS, ta pa mora potem sprejeti resolucijo, ki bo omogočala izvedbo celotne operacije. Sele na podlagi resolucije bo mogoče začeti izpolnjevati Vance-Ownov umik o premirju, razpustitvi vojskih formacij in o številnih drugih zelo zapletenih vojskih akcijah. Zaradi tega časovnega zamika med podpisom načrta in začetkom njegovega uresničevanja so se pojavili številni strahovi, da se bo vojna še bolj zaostila, z njo pa tudi trpljenje civilnega prebivalstva v Bosni in Hercegovini.

Predstavniki neuvrščenih v VS predlagajo, da bi prestolnico Sarajevo in muslimansko Žepo, Tuzlo in Goražde takoj spre-

nili v varna območja N. V primeru, da bo srbski parlament podprl Vance-Ownov načrt, bo spajeta vnaprejšnja resolucija ZN, ki bo po vsej verjetnosti omenjala varna območja, vendar brez udeležb Unproforja. »Ne smemo meti prevec iluzij o tem, kti si le Unproforja so zelo omejene in jih ni mogoče poljubno razmestiti v 0 ali 20 različnih krajev,« izjavil Voroncov.

Butros Gali je medtem v turek članicam VS predložil delovno gradivo v zvezi s poveljniško strukturo celotne operacije z omejenimi 70.000 možmi. Zelo jasno je poudaril, da morajo biti tiste države, ki bodo prispevale svoje vojske, a niso članice Nata, udeležene pri načrtovanju in vključene v poveljniško strukturo Nata. Hkrati pa je poudaril, da bodo meje ZDA splošno politično in strateško kontrolo, kjo bo izvajal generalni sekretar, podrejen VS. Predlagal je tudi, da bi imenovali posebnega odposlanca generalnega sekretarja, ki bi imel pooblastila za koordinacijo vseh političnih, vojskih in človekoljubnih akcij ZN v nekdanji Jugoslaviji.

Butros Gali predlaga, da bi bil ta odposlanec so-predsedujoči na mednarodni konferenci o nekdanji Jugoslaviji, na mestu, ki ga zdaj zaseda norveški zunanji minister Thorvald Stoltenberg, ki je nasledil Van-

cea: Iz diplomatskih virov poročajo, da so ZDA nekaterim predlogom, ki skusajo zmanjšati vpliv Nata, ugovarjali. »Washington si želi, da bi njegove vojske sile znatraj Nata uživale kar največjo samostojnost prav tam, kjer drugi zahtevajo popoln nadzor generalnega sekretarja,« je izjavil eden od udeležencev.

Ameriška vojska je pripravljena napotiti 25.000 mož v sestav mednarodnih sil, so izjavili predstavniki Pentagona. Diplomati pa so prepričani, da so dejanski načrti, ki bi omogočili učinkovito izvajanje resolucije, se zelo daleč od stvarnosti. »V to se podajamo z zaprtimi očmi,« je izjavil eden od zahodnih udeležencev.

ROMUNIJA / STAVKOVNI VAL

Romuni vsak dan bolj ubogi

Sindikati zahtevajo višje plače, vlada pa to zavrača

BUKARESTA - Vsi večji romunski sindikati so včeraj začeli z veliko stavko, da bi tako opozorili na katastrofalne razmere, v katerih živi velika večina romunskih delavcev. Bukareštanski radio poroča, da so se za zaprtimi vrati sestali romunska vlada in predstavniki sindikatov, da bi se dogovorili o obnovitvi pogajanj. Stavka, v kateri sodeluje šest velikih sindikatov na celu s sindikalnim blokom Fratia, se je začela potem, ko so propadla komajda zaceta pogajanja med sindikati in vlado o politiki plač. Sindikalni voditelji so pozvali vlado Nicolaja Văcaroiu, naj obnovi pogajanja, v nasprotnem primeru pa bodo »v naslednjih 48 urah

na nacionalnem nivoju stavko se razširili.«

»Danes ob sesti uri zjutraj se je ustavilo delo tudi v naftnih rafinerijah v Ploestiju, Braziju in Campini,« je izjavil predsednik sindikata delavcev v naftni industriji Mihai Sireteanu. Sireteanu je povedal, da bodo tudi delavci v veliki rafineriji v Midii ob Crnem morju začeli stavkati, če predvidena pogajanja ne bodo prinesla otipljivih rezultatov.

Stavkati je začelo tudi približno 10.000 pristaniških delavcev v crnomorskih pristaniščih Konstanci, Mangaliji in Agigeji ter v pristaniščih na Donavi, je povedal Gheorge Caraiian, predsednik sindikata delavcev pristanišča v Konstanci. Stavki so se pridružili tudi zdravniki in drugo zdravstveno osebje v vseh večjih bolnišnicah v Bukaresti in drugih večjih romunskih mestih. Stavka tudi več kot 100.000 delavcev v cestnem in železniškem prometu.

Izvedenci romunskega finančnega ministrstva so izračunali, da stavka romunsko gospodarstvo vsak dan stane več kot 91 milijonov dolarjev. Ministrski predsednik Văcaroiu je pristal na zvišanje minimalne plače od 28 ameriških dolarjev na mesec na 49 dolarjev.

(Reuter)

Ali Srbija odpira južno fronto?

PRISTINA - Srbska policija, okrepljena z vojaškimi enotami, je v sredo opoldne obkolila albansko vas Brekoc v bližini Džakovice na Kosovu, je sporočil informativni center Kosova. Vas, ki leži 4 kilometre od albanske meje, je se vedno obkoljena, srbske sile pa jo obstrelijejo s težkim oro-

žjem in topništvom. Pri tem sta bila ubita dva Albanci. V vas ali iz nje ne more nihče. Kot poroča informativni center, je to prvi takšen napad na eno od albanskih vasi na Kosovu. Vzrok za napad se ni znan, srbske oblasti pa v zvezi z napadom se ni dala uradne izjave. (STA)

HRVAŠKA / ELEKTRONSKI MEDIJI

Državni nadzorniki in policija zapečatili čakovski radio in TV

Jugoslovanski zakon o medijih pride prav tudi novim hrvaškim oblastem

ZAGREB, ČAKOVEC - Utegnilo bi se zgoditi, da bodo Medimurci v naslednjih dneh demonstrirali. Državni nadzorniki in policija so v sredo zapečatili zasebno televizijo Medimurje in zasebno radijsko postajo Radio Nedališće. Na Hrvatskem je 22 zasebnih televizijskih in radijskih postaj, niti ena pa nima delovnega dovoljenja, vsaj ne stalnega. Veljavni zakon o elektronskih medijih je Hrvatska prevzela kar iz zakona SFRJ, ki ne predvideva možnosti zasebnih elektronskih medijev. Novi zakon bo sator obravnaval najverjetneje sele jeseni, dotlej pa se bodo morale TV Adria, TV Marjan, sibe-niška lokalna televizija in številne radijske postaje na razne načine znajti, da bodo lahko delovale. Dovolje-

nje za delo je mogoče dobiti samo začasno, najpogosteje za en mesec, tako da si celo v Zagrebu izredno priljubljena mladinska televizija OTV vsak mesec podaljšuje dovoljenje za delo.

V Čakovcu in sploh po vsem Medimurju je odločitev, da se tamkajšnji zasebni postaji radia in televizije zapečatita, povzročila nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva, ki si združeno v lokalpatriotizmu - razlaga to potezo kot politični poskus, da bi Medimurcem zaprli oči in usta.

»Motijo se oni zgoraj, če mislijo, da se jim bo to posrečilo. Ljudje so revoltirani in se vprašajo, zakaj so ravno v Medimurju ome-mogocili oddajanje nedržavnih programov. Zahtevo za dovoljenje smo predlo-

RAMIZ MEHULIĆ / ZAGREB

žili ministrstvu za zveze, kot zahtevajo predpisi. Rok za odgovor, bodisi pozitiven ali negativen, je en mesec, namesto tega pa so nam poslali državnega nadzornika, ki ga je spremljala policija, in to se pred potekom onemesečnega roka. V tem vidim politično ozadje,« pravi Mladen Sarić, vodja projekta neodvisne TV Medimurje in dodaja, da bo za deva medimurjskih elektronskih medijev internacionaliziral, ce se problem v najkrajšem času ne reši pozitivno. »S CNN smo se že dogovorili, da naredijo reportazo o našem primeru, prav tako pa tudi z avstrijsko državno televizijo in z vrsto drugih tujih medijev.

Z vsem tem umazaniam perilom in zahrbtnimi igrami okoli TV Medimurje bomo sli v tujino in v tiste domače medije, ki bodo hoteli in si upali to objaviti,« zatrjuje Sarić.

»Državni nadzornik je prišel v spremstvu policajev, ki so jim manjkali samo se usnjeni plašci, pa bi bili videti kot iz filma. Najprej so hoteli zaseči vso opremo, nato pa so si le premislili,« nam z ironičnim nasmehom opisuje prihod »kazenske odprave« v medimurjski Radio Nedališće Enver Muminović, lastnik in napovedovalec prvega neodvisnega medimurjskega radia.

V ministrstvu za promet in zveze zadeve ne želijo komentirati. Državni nadzornik Miroslav Belošić, ki je opravil obe pecatenji v

Čakovcu, nas je poslal k svojemu sefu, ta pa je pogovor zavrnil in predlagal, naj mu vprašanja zastavimo pisмено »in bo nanje po določenem postopku že odgovoril nekdo, ki je za to pooblaščen.« V ministrstvu tudi niso vedeli ali pa niso želeli odgovoriti, zakaj je bil rasomonski pohod na elektronske medije izveden samo v Medimurju, čeprav je na Hrvatskem se veliko drugih RTV postaj, ki delujejo brez ustreznih papirov. Medimurci, ki niso vajeni reševati političnih rebusov, vedo le eno - da se z njimi »neznano kdo« igra. Pojasnilo za pecatenje medimurjskih ust in uses bi utegnili biti tudi v tem, da na lokalni televiziji ne HDZ in tudi ne katera koli druga politična partija niso imeli nikakršnega vpliva.

GRČIJA / AFERA

Prisluškovali naj bi vrsti opozicijskih politikov in novinarjev

Grška vlada zanika povezavo z afero, v katero naj bi bil vpleten tudi predsednik vlade Micotakis - Zaradi škandala poskočila naklada tiska

MARJAN KOS / SKOPIJE

je v opoziciji, začela pred petimi leti. Takrat je bila Micotakisova Nova Demokracija se opozicijska stranka.

Vlada zavrača kakršnokoli povezanost s prisluškovanjem. Podobno trdi tudi general Gerlakis, ki je Mavrikisa tožil zaradi obrekovanja. Mavrikis pa odgovarja, da ima neizpodbitne dokaze na več sto avdikasetah s posnetimi pogovori. Prav tako

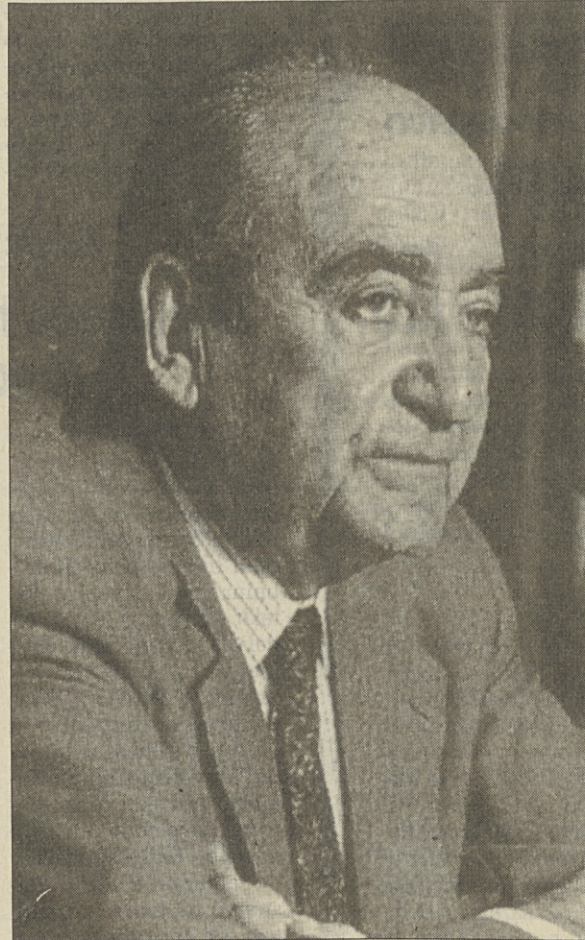
ponuja tudi kup lažnih osebnih izkaznic, ki mu jih je iskribela policija, in naslovov stanovanj, najetih pod lažnimi imeni in uporabljenih za tovrstne nelegalne namene.

Neposreden rezultat škandala je zaenkrat umik nekega zakona iz parlamentarne procedure. Zaradi ozračja afere je bil premier Micotakis prisiljen umakniti zakon, ki naj bi javnim

glasilom prepovedal objavo naskrivaj posnetih telefonskih pogovorov. Prav to je ta hip največja postalica v grškem tisku, ki mu je po Mavrikisovih razkritjih naklada zelo zrasla. Pokazalo se je, da je grška javnost se kako zainteresirana za zaupne pogovore, ki so jih vodili med seboj visoki državni uradniki in politiki.

Ce ne bo vse skupaj utišano, pričakujejo ustanovitev preiskovalne komisije, ki bi raziskala celoten primer. Ali pa se bo res vse končalo v rokah pravosodja - ni povsem jasno. V času odhoda socialistov z oblasti je prišlo do podobne afere, v kateri je bil ključna osebnost direktor grške pošte. Ko je zagrozil, da bo začel »prodajati posnete kasete na glavnem atenskem trgu«, so celotno zadevo pometli pod preprogo.

Očitno v tem primeru opozicija vsaj zaenkrat noče popustiti in zahteva uvedbo takojšnje preiskave. Ali bo do nje res prišlo, pa je predvsem odvisno od tega, kaksne adute oziroma kako kompromitirajoče gradivo ima na voljo sedanja vlada v zvezi z nasprotno stranjo. Ce bi sklepali po dveh zadnjih aferah, ni imel nihče ekskluzivne pravice do prisluškovanja telefonskim pogovorom. Medtem ko je vlada prisluškovala opoziciji, je prihajalo tudi do primerov opozicijskega prisluškovanja oblasti. Videti je, da v politiki ne more nihče ostati čistih rok.

V afero naj bi bil vpleten tudi grški premier Micotakis

BOLGARIJA / SPOMENIK RAZDELIL LJUDI

Za nekatere je šestinideset ton težka skulptura ruskega vojaka spomenik okupatorjem, za druge pa spomenik boja proti fašizmu

SOFIJA - Vec kot tri leta po padcu komunističnega režima v Bolgariji je usoda veličastnega spomenika »Slavni sovjetski armadi, ki je Bolgarijo osvobodila jama fašizma«, ki se dviga v središču Sofije, razdelil Bolgare. Mestni očetje v bolgarski prstolnici, ki so antikomunisti, so se pred mesecem odločili, da bodo umaknili bronasti spomenik, težak 36 ton, visok 40 metrov, ki so g postavili po drugi svetovni vojni na trgu pred poslopjem univerze. Toda takoj je bil ustanovljen »komite za varstvo spomenika sovjetski armadi«. Cela zadeva utegne

povzročiti nove zaplete ob komemoraciji 9. maja, dneva zmage nad fašistično Nemčijo leta 1945, ko ruski ambasador že po tradiciji položi cvetje na ta spomenik. Vlada je sklenila, da bo o tem moralo odločiti sodišče.

Spomenik predstavlja sovjetskega vojaka na vrhu obeliska, s strojico v dvignjeni roki, ob njem je bolgarska mati, na njenih rokah otrok in tu je se moski, ki je v vojaku prepoznal osvoboditelja.

Zagovorniki in nasprotniki odstranitve spomenika so se srečali 11. aprila. Prvi so sovjetskega vojaka

MARIA DIMITROVA / AFP

imeli za »okupatorja«, drugi pa so za antifasista. Pregrete glave je morala ločiti policija. Naslednji dan so se duhovi spet vznemirili, ko so začeli na trg dovažati opremo za odstranitev spomenika in je moralo poseči 200 policajev, da so ločili nasprotujoči si skupini.

Odstranitev spomenika je za enkrat odložena. Poslanci socialistične stranke (nekdanji komunisti) so predlagali triletni moratorij za odstranjevanje spomenikov iz preteklosti. To

da protikomunistična večina v parlamentu je odklonila predlog, da bi to vprašanje uvrstili na dnevni red. Voditeljica poslanske skupine socialistične stranke Nora Ananijeva je želela pred poslanci prebrati apel ruskega Vrhovnega sovjeta, da se problem uredi ob spoštovanju dolocil meddržavnega sporazuma o prijateljstvu med Bolgarijo in Rusijo. »To je vmesavanje Rusije v notranje zadeve Bolgarije«, so trdili poslanci protikomunističnega gibanja - Zveze demokratičnih sil. Prišlo je celo do fizičnega spopada med poslanci in

Ananijeva je bila laze poskodovana.

Da bi bil problem se bolj zapleten, se je izkazalo, da tudi lastništvo nad spomenikom ni gotovo. Sofijska mestna uprava je bila prepričana, da je spomenik last mesta, vlada pa je predložila listino iz leta 1947, s katero dokazuje svoje lastništvo nad spomenikom.

Iz neuradnih virov se je izvedelo, da je ruski veleposlanik Ardejev zaprosil bolgarske oblasti naj očisti spomenik, ki je ves popisan z grafiti, med katerimi so tudi kljukasti krizi, da bo lahko tja položil cvetje 9. maja.

NOVICE

80-letnica akademika
prof. dr. Janeza Milčinskega

LJUBLJANA - Predsednik Slovenije Milan Kucan in podpredsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Ciril Zlobec sta včeraj obiskala akademika prof. dr. Janeza Milčinskega na njegovem domu. Ob visokem jubileju sta mu čestitala in izrazila svoje najboljše želje. (T. K.)

Janša pri Carterju

LJUBLJANA - Kot je sporočil kabinet ministrstva za obrambo, je bil slovenski obrambni minister Janez Janša med njegovim gostovanjem na sedežu televizijske družbe CNN v Atlanti gost nekdanjega predsednika ZDA Jimmyja Carterja. Na večerji, ki jo je Carter priredil Janši, sta se pogovarjala predvsem o Sloveniji in o njenih možnostih za enakopraven razvoj, potem ko se je odcepila iz Jugoslavije. Carter je izrazil tudi željo, da bi obiskal Slovenijo. (A. K.)

Viški upokojenci
o usmeritvi DeSUS

LJUBLJANA - Na 15. seji IO viske organizacije so delegati poudarili, da želijo imeti stranko, ki ne bo mobilizirala le upokoencev, pač pa tudi druge sloje družbe. Z željo postati tudi stranka demokratične socialne države, ki bi varovala tiste državljane, ki svojih pravic iz minulega dela ne morejo zavarovati s stavkami. Zavedajo se, da bo njihovo minulo delo zavarovano samo, če bodo uresničili svoj program, ki je konstruktiven in ne brani le pravic iz minulega dela. V sporočilu za javnost so zapisali tudi, da vodstvo Združene liste svojih obljub njihovim stranki ni izpolnilo in edinega njihovega poslanca ni podprlo v parlamentarnem boju za pravice upokoencev. (A. K.)

Odvzem imunitete Protnerju
in Jelinčiču: da ali ne?

LJUBLJANA - Mandatno-imunitetna komisija bo državnemu zboru predlagala, naj poslancu LDS Jozetu Protnerju ne odvzame poslanske imunitete in s tem ne dovoli uvedbe postopka zoper njega. Za mnenje o njegovih poslanski imuniteti je zaprosilo temeljno javno tožilstvo v Mariboru, ki ga obtožuje, da je kot odgovorna oseba, t.j. kot direktor podjetja Vinag Maribor izbral svoj položaj z namenom, da bi drugi osebi pridobil protipravno premoženjsko korist. V primeru Zmaga Jelinčiča se je komisija odločila državnemu zboru predlagati, da se mu imuniteta odvzame za vse tiste primere, za katere postopek na sodišču ze poteka, tako da se s tem omogoči nadaljevanje obravnave. Za postopke, ki se se niso začeli, pa naj bi tudi za poslance Jelinčiča veljala poslanska imuniteta, kar pomeni, da jih ni mogoče zacet. V komisiji se je v zvezi s tem pojavila polemika, ali ima poslanec pravico, da se odreče imuniteti in s tem skusa na sodišču dokazati svojo nedolžnost, ali pa velja odločitev državnega zbora, da se mu imunitete ne odvzame. (STA)

Poziv poslanske skupine
predsednika republike

LJUBLJANA - Samostojna poslanska skupina poziva predsednika Republike Slovenije Milana Kučana, naj čim prej predloži državnemu zboru tri kandidate za ustavne sodnike, da bi tako lahko ustavno sodišče začelo v najkrajšem možnem času normalno delovati. Vloga ustavnega sodišča je opisana v ustavi Republike Slovenije, zato je samostojna poslanska skupina presenečena zaradi nerazumljivega in politično nesprejemljivega zavlečanja predsednika republike. (T. K.)

Obisk ukrajinskega odposlanca

LJUBLJANA - Do petka se bo v Ljubljani mudil veleposlanik za posebne naloge pri zunanjem ministrstvu Ukrajine Andrej Ozadevski. Ukrajinskega odposlanca je sprejel minister za zunanje zadeve Republike Slovenije Lojze Peterle. Največ pozornosti so v pogovoru namenili sodelovanju med Slovenijo in Ukraino na političnem in gospodarskem področju. Veleposlanik Ozadevski je predstavljal zamisel predsednika Ukrajine Leonida Kravčuka o konferenci sefov in vlad vzhodnih in srednjeevropskih držav, s katero naj bi, po razpadu totalitarnih režimov in dosedanjih federacij ZSSR in SFRJ, postavili pravne temelje in jamstvo za njihovo varnost. Prav tako pa so se pogovarjali o odprtju obeh predstavništev, tako v Ljubljani kot v Kijevu. (T. K.)

Pojasnilo

V včerajšnji številki Republike smo objavili tudi članek Slovenski izseljenski matični gre za preživetje, pravi njen predsednik dr. Mirko Jurak. Ker meni, da gre v članku za nekatere nejasnosti, je dr. Mirko Jurak poslal pojasnilo, v katerem pravi, da je na seji Izvršnega odbora Slovenske izseljenske matice dejal, da bi se za sredstva lahko potovali kdorkoli, ni pa trdil, da se sredstva delijo komurkoli. Tudi ministru Peterletu in sekretarju Venciju ni očit, da s takšnimi predlogi financiranja forsira svoja društva. Izrazil je le nacistično bojazn, da bi bila ta dejavnost v prihodnje odvisna od človeka, ki bi zasedal na ministrsko mesto.

PO OBISKU NAČEŠKEM

Širjenje
sodelovanja

Predsednik vlade je z izidi
pogovorov zadovoljen

BOSTJAN LAJOČ

LJUBLJANA - Slovenski ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek je na včerajšnji tiskovni konferenci podrobneje predstavil rezultate nedavnih obiskov na Portugalskem in Češkem, ki sta po njegovem mnenju se utrdila prijateljske odnose med našo in tema dvema državama.

Na Portugalsko se je Drnovšek odpravil na osebnopovabilo premiera Cavaca Silve, sodeloval pa je na mednarodni konferenci o novih političnih razmerah v svetu po zlomu železne zavese ter o odnosih med razvitimi in nerazvitimi (Sever-Jug). Po mnenju portugalskih gostiteljev je Slovenija na dobri poti, da se gospodarsko in politično prilagodi trzni Evropi, zato jo bo Portugalska se naprej podpirala. Posebej pomembna je politična stabilnost, ki je v Sloveniji že tolikšna, da tudi portugalski gospodarstveniki ne oklevajo več z naložbami v naše gospodarstvo. Drnovšek se je v Lizboni srečal s številnimi gosti konference, med drugim tudi z Arthurjem Dunklom, generalnim sekretarjem GATT (Splosnega trgovinskega in carinskega sporazuma). Kot je povedal premier Drnovšek, je to se zadnja pomembna gospodarska ustanova, v katero nismo včlanjeni, pogovori o

tempa ravno potekajo. Po Duklovem mnenju so dosednji pogovori uspešni, zato utegne Slovenija v kratem postati polnopravna članica GATT.

Janez Drnovšek je prvi državnik na tako visoki ravni ki je obiskal Česko, potem ko se je osamosvojila. Isebej pomemben je podpis memoranduma o progi trgovini med državama, ki bo začel veljati prihodnje leto. Državi se mošta se sporazumeti o skupini proizvodov, za katerebo velja dveletni rok prilaganja, carine zanje pa naj bi se ze prihodnje leto prepolovile.

Drnovšek je povedal, da nanerava naša država v kratem podpisati podobne sporazume tudi s Slovaško, v prihodnosti pa tudi z Madžarsko in Poljsko. Premier je poudaril, da bo slovensko gospodarstvo lahko zdržalo konkurenco drugih gospodarstev, potem ko se bo ta trg odprl.

Drnovšek je omenil tudi »teknovanje« med Slovenijo in Česko, katere bo hitreje preobrazila svoj sistem. Po njegovih besedah ima Slovenija prednost pri liberalizaciji zunanje trgovine in trdnosti valute, zato naj bo pri privatizaciji, pomembno pa je tudi sodelovanje obeh držav pri srednjeevropski kolektivni varnosti.

KOMISIJA ZA VOLITVE, IMENOVANJA IN ADMINISTRATIVNE ZADEVE

Koliko strokovnih sodelavcev
potrebujejo poslanci?

Začasni kriteriji - Je 15 čistilk preveč ali premalo?

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve državnega zbora (Kviaz) se je včeraj med drugim lotila tudi oblikovanja meril za zagotavljanje strokovne pomoči poslanskim skupinam zbora. Razprava pa se je zapletla v zacarani krog pojasnjevanj, kdo je pravzaprav tisti, ki mora oblikovati sistemizacijo dela zbora (ta naj bi bila narejena do 23. maja), kdo pa izrazi »potrebo« po določenem številu strokovnih sodelavcev poslanskih skupin, ki naj bi bili tudi vključeni v to sistemizacijo. Naposled so vendarle prišli do jasne ugotovitve, da sistemizacijo pripravljajo strokovne službe pod vodstvom generalnega sekretarja, da pa je prav Kviaz tisto matično telo, ki mora oblikovati do-

končno merilo in povedati, ali naj ima zbor eno močno strokovno službo, ki bo po potrebi servisirala poslanske skupine, ali pa naj ima vsaka poslanska skupina svoje(ga) strokovne(ga) sodelavca.

Slednja rešitev je sicer manj racionalna, so poudarjali v včerajšnji razpravi, je pa zato bolj učinkovita, saj bi skupine tako imele človeka, ki zanje ne bi delal polovico, temveč »s srcem in dušo«. Ob vprašanju, koliko teh sodelavcev naj bi imeli, pa je nekdo razložil, da ze dolgo obstaja dogovor vodij poslanskih skupin, po katerem naj bi na vsaka dva poslanca zaposlili po enega strokovnega sodelavca. Kaj pa bi to

za zbor pomenilo, pa je članom Kviaz hitro pojasnil generalni sekretar zbora Bogdan Biščak. Dejal je, da bi tako morali na novo zaposliti kar 45 ljudi, kar bi zbor stalo nadaljnjih 7, 2 milijona tolarja mesečno oziroma nekaj več kot 86 milijonov tolarjev letno. Na vprašanje, kje ta denar vzeti, pa včeraj ni bilo odgovora, kar je v bistvu tudi zavlačevalno sklepanje o tem vprašanju. Ob tem se je razvila tudi polemika, da je treba narediti pregled zaposlenih, zlasti tistih, kot je dejal Saso Lap, ki so le navidezno zaposleni. Pri tem je imel v mislih tudi preveliko število čistilk v parlamentu, čeprav smo kasneje prišli do podatka, da je teh

delavk le petnajst, na skrbi pa imajo kar osem tisoč kvadratnih metrov delovne površine. Razpravo so tako zaključili z začasnimi sklepi, po katerem naj bi imele poslanske skupine, ki štejejo do deset poslancev, pravico do enega strokovnega sodelavca, tiste, ki imajo od deset do dvajset poslancev, do dveh, skupine z več kot dvajsetimi poslanci pa bi lahko imele tri strokovne sodelavce. Upostevaje sedanje stanje (vse skupine ze imajo po enega »strokovca«) bodo tako zaposlili le šestih novih strokovnjakov, poleg tistih, ki jih potrebujejo tudi druge službe v parlamentu. Ta namreč v celoti zaposluje skupno 310 ljudi, za pravico in izvajanje dela zbora pa bi jih potrebovali se najmanj 30.

ZAOSTROVANJA / OBRAMBA

Je mogoče trditi, da parlamentarni odbor
ni pooblaščen organ...?

LJUBLJANA - Čeprav je že od same ustanovitve imenovanja odbora za obrambo državnega zbora bilo cutiti, da sodelovanje med odborom in obrambnim ministrstvom ne bo teklo gladko, se to tudi sedaj bolj jasno vidi, o čemer prica tudi najnovejši primer. Odbor je namreč zahteval od ministrstva, da mu poroča o zaposlenih v svojem resorju. Namesto pričakovanega poročila pa je odbor prejel le odgovor, da teh podatkov »v zahtevani obliki« ministrstvo ne more posredovati, saj gre za osebne podatke o delu, oziroma o

evidenci zaposlenih delavcev. Pri tem se ministrstvo sklicuje na zakon o varstvu osebnih podatkov, v svojem odgovoru pa se pravi, da takšne podatke lahko posreduje »drugim uporabnikom samo, če so za njihovo uporabo pooblaščen z zakonom ali na podlagi pisne zahteve ali ob privolitvi posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo«. Skratka, da lahko posreduje le navadno statistiko, ki ne omogoča identifikacije posameznikov, na katere se nanaša. Predsednik odbora Zmago Jelinčič s takšnim

odgovorom nikakor ni zadovoljen. Pojasnjuje, da je odbor predvsem zanimala izobrazbena struktura zaposlenih v obrambnem resorju, čes da je vse preveč oficirjev nekdanje jugoslovanske vojske, ki so v slovenski vojski dobili se višji čin, kot so ga imeli prej, kar da je nesprejemljivo. Jelinčiča pa je »zgodila« tudi formulacija iz pisma, ki govori o nepooblaščenih uporabnikih teh podatkov. Dopoveduje pač, da odbor vsekar je pooblaščen organ, »obrambni minister pa pozablja, da je le uslužbenec, ne pa lastnik privatne vojske v Sloveniji«. (I.M.)

SINDIKATI / PRAVNO VARSTVO DELAVCEV

Z delavci lahko vsak počne,
kar mu pade na pamet

Gluha država je pustila svoje delavstvo na cedilu in brez zaščite

SERGEJA ZORN

gledu pa je sploh nemocen. Sindikalni zaupniki so izpostavljeni in nenehne tarce napadov vodilnih, o njihovi zavarovanosti, ki jo sicer zagotavlja zakonodaja, pa ni ne duha ne sluha. Treba bi bilo temeljito razmisliti o tem, da so sindikalni zaupniki ponavadi ljudje, ki si nekaj upajo, ne pa ljudje, ki bi se brezpravnemu odnosu do delavcev lahko upirali tudi s svojim znanjem in usposobljenostjo.

Delovna inspekcija, ki naj bi pomagala pri varstvu delavcev, prav tako obstaja le na papirju, je bilo slisati včeraj, saj naj bi isti ansambel, ustanovljen se za casa zakona o zdravem delu predvsem z raz-

varovanje delavcev pri delu, zdaj igral povsem novo glasbo. Če bi jo res hotel, bi moral biti bolj usposobljen in številnejši. Družba, v kateri pride na enega delavca šestkrat več policajev kot delovnih inšpektorjev, nima prihodnosti.

Družba bi se morala zavedeti svoje gnilobe in tudi kaj ukreniti, je bilo slisati. Vse od začetkov demokracije pri nas so vsi, ki so imeli v rokah skarje in platno, svoj cas posvečali medstrankarskim prekanjem, odstavljali rdece ali kaksne druge direktorje, delavci pa imajo vsak dan manj pravic. V včerajšnjega pogovora bodo vladi in parlamentarnima zboroma poslali sindikalni apel, vprašanje pa je, če ga bo sploh kdo prebral, je dejal na koncu Dusan Semolič,

predsednik sindikatov, ki združujejo pol milijona ljudi, pa v boju proti peščici ljudi (v primerjavi s polmilijonsko množico) vsemu trudu navkljub ne dosežejo nicesar. In cisto za konec: zdaj nemocno slovensko ljudstvo niti Sveta za varstvo clokovekih pravic in temeljnih svoboscim nima vec, ker mu je potekel mandat, je včeraj povedal nekdanji predsednik nekdanjega sveta prof. dr. Ljubo Bavcon. Če je komu zaradi tega zelo zal, mu lahko povemo, da je prof. Bavcon včeraj dejal tudi to, da trdnega zidu okrog vlade in parlamenta niti njim ni uspelo prebiti. To pa je pravzaprav vse z včerajšnjega pogovora o socialni in pravni državi ter o njenih proletarcih.

Dusan Semolic (levo) se upa, da pravicam slovenskega delavstva ni odbila zadnja ura (TRIO)

KOMISIJA DRŽAVNEGA SVETA / USTAVNI SPOR

Svetniki niso kršili
ustave in zakona

Komisija za politični sistem odgovarja ustavnemu sodišču - Zakonodajni referendum celovito urediti

MAJDA VUKELIČ

LJUBLJANA - Ker je ustavno sodišče državni svet zaposlilo, naj se v stiriinajstih dneh opredeli do pobude poslanske skupine Demokratske stranke - ta sodi, da sklepa o funkciji predsednika državnega sveta in o nadomestitvi dela place za nepoklicno opravljanje funkcije v državnem svetu nista v skladu ustavo in zakoni - se je na včerajšnji seji sestala komisija za politični sistem državnega sveta.

Demokrati namreč menijo, da sta sklepa v nasprotju z ustavo, ki državni svet opredeljuje kot zastopstvo petih interesov. To naj bi pomenilo, da je svet institucija sui generis, zato tudi o financiranju iz proračuna ni mogoče govoriti.

Komisija je najprej

izrazila dvom o izkaznem pravnem interesu, ki ga mora dokazovati vsakdo, ki se obrne na ustavno sodišče. Kar pa zadeva castno opravljanje funkcije, je predsednik komisije Ivan Kristan razložil, in da castna funkcija v nobenem primeru ne pomeni tega, da svetniki niso upravičeni do dela izguubljenega zaslužka. Državni svet pa je tako in tako vse rešitve usklajeval s tistimi, ki so bile sprejete v državnem zboru. Komisija je se posebej poudarila, da s svojimi

akti ni kršila nobenega zakona in da gre, kot je dejal Vladimir Tkalec, za globlji spor in osebno spodbijanje vloge državnega sveta glede na to, da je glavni pobudnik spora pred ustavnim sodiščem France Bučar.

Komisija se je ukvarjala tudi z delovnim gradivom o odprtih vprašanjih zakonodajnega referenduma, ki je poleg odloznejga veta eno od najmočnejših orozij državnega sveta zoper odločitve državnega zbora. Ta vprašanja naj bi obravnavala tudi druga delovna telesa državnega sveta in na njihovi podlagi naj bi pripravili predlog za izdajo zakona o referendumu, ki bi ta vprašanja celovito uredil, saj ustavne rešitve se zdalec ne zadostujejo.

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA / O MLEKU

Kmetje zahtevajo izboljšanje svojega položaja,
sicer bodo organizirali vsesplošen protest

TADEJA KUHAČ

lijard tolarjev, kar je za cettirino manj kot v lanskem letu. Franc Zagoren, predstavnik Slovenske ljudske stranke, je povedal, da pričakuje, da bo vlada sprejela vsaj sklepe državnega zbora, drugače jih bodo morali sprejeti s protesti. Poudaril je, da se gre vlada politiko zavlečevanja pri tej pomembni stvari in če bo slo tako naprej, bodo organizirali vsesplošen protest kmetijskih delavcev. Problematika kmetijstva

mora biti na dnevnem redu državnega zbora, ce pa vlada ne bo sprejela sklepov predstavnikov kmecke zveze, ostane samo se protest sindikata Slovenske kmecke zveze.

Podpredsednik te zveze Ciril Smrkolj je omenil, da se cena mleka ne spreminja v korist kmetov in da bo maja ostala taka, kot je bila aprila. Zato kmetje sploh ne vedo več, komu lahko se zaupajo, vladi ali državnemu

zboru. Tudi on je poudaril, da bodo morali med poletnimi pocitnicami iz protesta zapreti vse pomembne ceste, ce se stvari ne bodo zacele premikati na bolje. Zoran Madon, poslanec Slovenske ljudske stranke, pa je povedal, da se razmere v kmetijstvu od lani niso izboljšale, čeprav sta se medtem zamenjala kmetijska ministra. Pravi, da bo vlada s takim odnosom sprla delavce in kmete med seboj. Gre za preživetje kmetov, ki je bolj ogroženo kot preživetje delavcev.

AVSTRIJA / BANČNIŠTVO

Kritični glasovi glede združitve CA/Raiffeisen

Tudi mednarodni partner?

DUNAJ - Pretekli teden oznanjeni nacrti Raiffeisen Zentralbank (RZB) o možnem prevzemu državnega večinskega deleža pri drugi največji avstrijski banki Creditanstalt (CA) so sprva nalezli na negotovanje političnih predstavnikov (SPÖ, FPÖ, Zeleni, LF), zdaj se oglašajo tudi kritiki iz vrst obeh bančnih ustanov.

Predsednik obratnega sveta CA Franz Ovesny glede napovedanega mega-deala (nastala bi največja avstrijska banka) dvomi o tem, ali je RZB dejansko idealni partner: "Saj ne more biti cilj takega posla, da bi največji konkurenti CA na področju primarnih sredstev postali večinski lastniki CA".

Tudi v nadzornem svetu CA so bili izpostavljeni interesni konflikti in problemi, na primer med filijalami CA in RZB ali delničnimi bančnimi ustanovami CA in delničnimi bankami Raiffeisen, ki so istočasno lastniki RZB. Razen tega so upravitelci tudi skrbili zaradi morebitne preizkušnje prodajne cene.

Medtem se je tudi generalni direktor salzburske Raiffeisenove zveze Manfred Holztrattner izrekel proti temu nacrtu. CA s svojimi številnimi industrijskimi udeležbami naj ne bi bila

idealni partner za agrarno-gospodarsko usmerjeno Raiffeisenovo ustanovo. Tudi iz drugih sektorjev Raiffeisenove zveze je bilo slišati kritične pripombe. Vodstvo RZB, ki je precej energično zavrnilo vse kritike, hoče vprašanje čimprej razčistiti v pogajanjih z večinskim lastnikom CA - zvezo odnosno pristojnim finančnim ministrstvom.

Vendar tudi tu vedno bolj prihaja do zaprek: v torek se je kancelar Franz Vranitzky izrekel proti nekaterim konstrukcijskim predlogom za združenje RZB/CA, hkrati pa je izpostavil, da je predlog RZB o prevzemu CA le eden izmed mnogih možnih modelov. Prav tako bi lahko bila mogoča udeležba mednarodnega partnerja pri CA, je menil Vranitzky. Na strankarski prireditvi v dunajskem Döblingu pa je postal še bolj jasen - Raiffeisenov znak da ne bo visel na CA, je tam dejal kancelar.

Tudi generalni direktor CA Guido Schmidt-Chiari se je izrekel proti združitvi, medtem ko se je vicekancelar in vodja ÖVP Erhard Busek zavzel za nacrt RZB kot 'avstrijskega rešitve'. Finančni minister Lacina pa je zaenkrat za nedolocen čas preložil razgovor z vodstvom RZB. (I.S.)

AVSTRIJA / IZOBRAZBA

Uvedba evropskega standarda

Strokovne visoke šole

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Avstrijski izobraževalni sistem bo dobil inovacijo, ki sodi v državah Evropske skupnosti že med ustaljene standarde. Parlament je včeraj razpravljaj in tudi sklepal o uvedbi Strokovnih visokih sol, ki naj bi dopolnile izobraževalno podnubo po srednjšolskem zrelostnem izpitu in ki naj bi bile atraktivne in zlasti gospodarstvu koristna alternativa k visokosolskemu studiju na univerzah.

Strokovne visoke sole bodo usmerjene v konkretno poklicno izobrazbo. Težišča naj bi poleg tehničnih usmeritev bila dana za trgovske, turistične in zavarovalniške poklice. Studiji bodo trajali šest semestrov, pouk pa bo vseboval teoretične in praktične osnove. Absolventi bodo zaključili svojo izobrazbo z nazivom magistra ali diplomirane inženirja in bodo priznani v vseh državah Evropske skupnosti.

Domače gospodarstvo uvedbo strokovnih visokih sol se posebej pozdravlja, saj mu slej ko prej manjka zlasti tehnično kvalificirano

osebe. Strokovne visoke sole bodo dostopne absolutom gimnazij, poklicno-izobraževalnih sol in tudi vajencem. Po prvih ocenah naj bi se okoli 30.000 ljudi poslužilo nove izobraževalne ustanove.

Drugace kot pri ostalih izobraževalnih institucijah za ustanovitev in financiranje strokovnih visokih sol ne bo izključno pristojna zveza.

Pobudo za ustanovitev teh sol ali posameznih visokosolskih strokovnih tečajev lahko - po upoštevanju detajliranih predpisov - dajo občine, deželne vlade in celo posamezna podjetja. Posebni neodvisni 16-clanski svet za strokovne visoke sole (sestavljali ga bodo univerzitetni profesorji in praktiki, pri čemer mora biti zaseden z najmanj štirimi ženskami) bo predloge preverjal in izstavljal dovoljenja. Izobraževalni stroški bodo znasali okoli 130.000 silingov na osebo in leto, pri čemer bo zveza prispevala h kritju le majhen del.

Zakon bo začel veljati 1. oktobra letos.

AVSTRIJA / GOSPODARSKA KRIZA

Znatno manj tujih delavcev

Verzetsnitsch napovedal vrsto ukrepov

IVAN LUKAN

DUNAJ - Alarmantne številke na področju brezposelnosti v Avstriji - konec meseca aprila 1993 je bilo 223.000 ljudi ali za 20 odstotkov več kot aprila leta 1992 brez zaposlitve - so v avstrijsko notranjo politiko vnesle ostre konflikte. Ne samo opozija kritizira gospodarsko politiko koalicije vlade socialdemokratov in ljudske stranke, tudi znotraj koalicije je položaj vse bolj napet. Kancelar Vranitzky sicer skusa te napetosti

vsaj v javnosti prekrivati, kar pa ljudska stranka le deloma dopusca. To po zaslugi njenega predsednika in namestnika kancelerja Erharda Buseka, ki glasno in ostro izraža svoje nezadovoljstvo, predvsem nad politiko socialnega ministra Hesouna, ki zahteva tudi s strani podjetij, da prispevajo svoj delež k cimerjenju rešitvi krize.

Poleg zveznih politikov se je k dramatičnem položaju gospodarstva v Avstriji izjavil tudi pred-

sednik avstrijske Zveze sindikatov, Alfred Verzetsnitsch. V intervjuju za avstrijsko radio-televizijo je socialdemokratski politik dejal, da bo treba nujno ukrepati proti illegalnem zaposlevanju (Verzetsnitsch je s tem v zvezi menil, da gre za nekaj desetstisoč delovnih mest!), napovedal pa je tudi občutljivo redukcijo inozemskih delavcev v Avstriji ("od trenutno 10 na osem odstotkov"). "Nocemo delavce iz drugih držav množično poslati domov, potrebni pa bodo restriktivni ukrepi glede dotoka inozemskih delovnih sil", je dejal predsednik Zveze sindikatov, ki šteje nad 1,6 milijona članov.

Nadalje je Verzetsnitsch poudaril, da bo kot odgovor na gospodarsko krizo v Avstriji treba forsirati javne gradbene projekte, razmišljati pa bo treba tudi o novi ureditvi letnega delovnega casa. Veliki problem, ki ga je mogoče rešiti samo dolgoročno, je po mnenju Verzetsnitscha dejstvo, da je premalo novih delovnih mest. Trenutno je namreč na razpolago samo 38.000 nezasedenih delovnih mest, skoraj 230.000 ljudi pa je brez zaposlitve.

JUŽNA KOROŠKA

Šentjanž v Rožu: nov narodnopisni muzej in komunikacijsko središče

ALOIS ANGERER

prostore (skupaj 100 kvadratnih metrov) na podstrešju pa bo lična dvorana s 130 sedeli.

Skoraj neopazno se je že letos odvijala cela vrsta kulturnih srečanj, ki so dokaz, kako potrebni so za medsebojno povezanost tudi ustrezni prostori.

Samo letos je bilo že v Šentjanžu gostovanje kantavtorja Iztoka Makarja iz Novice, predstavila se je skupina "hortus musicus" iz Celovca, nastopil je glasbeni trio "Die Interpreten" iz Nemčije, na sporedu pa je bil tudi obisk lutkarjev iz Smihela. Zacementi so tudi že obujali stare ljudske običaje v vasi, na primer je - prvič po dolgih letih - "Pehtra baba" obdarovala otroke, kot je to bila stara navada v Rožu.

Poleg tega se je začela v novem središču sprejemati vaska mladina, saj so na voljo televizor, video-naprava in pa tudi potujoča knjižnica Slovenske študijske knjižnice.

Tudi dvojezični učitelji iz Roza in z Gur zelijo koristiti to novo in zanimivo

ponudbo. Trenutno vadi v stari soli novo ustanovljena gledalska skupina iz Roza in se pripravlja na premiero.

Da bi bila slika še bolj pestra, bo nov center postal tudi znanstveno-raziskovalno središče. "Narodopisne zbirke niso namenjene ogledu v zavarovanih vitrinah in da bodo del nekega "mrtvega muzeja", etnologija je živa veda, prav tako je narodna kultura del današnjega življenja", je dejal Janko Malle v pogovoru za naš list.

Nadaljnji nacrti za novo središče v Rožu pa so:

*) Celovska univerza naj bi "stare stene" napojila z znanstvenim navdihom v obliki organizacije tečajev in seminarjev muzejske pedagogike.

*) iz obširne narodopisne zbirke bodo priredili tematsko opredeljene razstave, ki naj bi osvetlile socialno, kulturno in zgodovinsko življenje koroskih Slovencev. Tako bo letos narodopisna razstava o prehranski kulturi Rožanov (narodne jedi, njihova priprava, pripomočki za predelavo živil in ljudsko kuhinjo, prikaz kmečkega dela itd.). Program za to razstavo je izdelala skupina studentov na etnološkem oddelku ljubljanske univerze v okviru seminarске naloge pod vodstvom prof. Janca Bogataja.

*) Vsako poletje se bo "Stara sola" spremenila v raziskovalno delavnico, za katero bodo skrbeli sledenci organizatorji: Univerza Ljubljana, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Slovenska prosvetna zveza v Celovcu.

Letos se bo zbralo konec julija 21 mladincev iz Slovenije in 21 mladih domačinov iz Šentjanža in Bilcovsa, da bi v osmih delovnih skupinah obdelovali temo "Vsakdanja kultura domaćega kraja na primeru nekaterih etnoloških izdelkov".

KOROŠKA / NOVO DRUŠTVO

Vklenjeni Prometej kot "ognjeni krst" za novo gledališče

14. maja premiera v Šentjakobu

CELOVEC - Trije kulturni ustvarjalci, Hanzi Wieser iz Šentjanža, Krista Krušic iz Kotmare vasi in Marjan Stikar iz Šentjakoba so te dni koroski javnosti predstavili novo pobudo na področju slovenskega gledališča - "Društvo za razdaljo samostojnega gledališča na Koroskem".

Predsednik nove ustanovljenega društva, Hanzi Wieser, je namenil cilje društva označil takole: "Zamisel je stara, namrec postaviti slovenski amaterski teater na visjo raven. Zato smo se mladi igralci zbrali okrog mladega, sposobnega režiserja Marjana Stikarja, ker preti nevarnost, da nam dobri igralci odidejo na Dunaj, v Slovenijo ali celo v

Nemčijo" je dejal Wieser. Nacrt društva je, solati 15 do 20 mladih amaterjev in tako ustvariti gledališki kader (igralci, tehniki itd.).

Nadalje želi novo ustanovljeno društvo vključiti predvsem tudi solsko mladino in jo navdušiti za gledališče. Skupina je snovana kot samostojno društvo, "ker se nam zdi preživeto, se vključevati v kakršnokoli organizacijo", je dejal predsednik društva in dodal, da se nova skupina ne razume kot konkurenca slovenskim kulturnim društvom na dvojezičnem ozemlju. "Nasprotno, navdušeni in solani igralci se bodo z veseljem udeleževali tudi v domačem društvu", je menila trojka na predstavitveni tiskovni konferenci v torek v Celovcu.

Prvi projekt gledališkega društva je razložil režiser Marjan Stikar: "Ker poučujem na Višji soli za gospodarske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu, je bila prva misel, sodelovati z učenici/učenkami te sole. In tako je tudi nastala tema za prvi nastop nove gledališke skupine: igra iz grške mitologije - Aischylosov Vklenjeni Prometej.

Premiera bo 14. maja v farni dvorani v Šentjakobu, tema pa je slej ko prej aktualna: svarilo nad starimi oblikami kate-rekoli diktature in opora mladi demokratični miselnosti, problem mascevanja in kaznovanja, krivde in zločina, boj med posameznim in družbo.

PRIREDITVE

Cetrtek, 6. 5. 1993
CELOVEC
Gledališče Landhauskeller, 20.00 - "Ti si moja mati" nem. (Joop Admiraal),

Petek, 7. 5. 1993
ROZEK
Galerija Rozek, Semi-slavce 13, 19.00 - Helga Duffek bere iz svojih del, uvodne besede: Brane Kovic;
DUNAJ
Klub slovenskih studentov in študentov na Dunaju, Mondscheingasse 11, 20.00 - Literarno branje ob 117-letnici Cankarjevega rojstva.
Erwin Köstle bo bral iz svojih prevodov Cankarjeve "Dunajske proze".

NOVICE

V ospredju pogajanja z ES

HELSINKI - V ospredju dvodnevne obiske avstrijskega zveznega predsednika Thomasa Klestila na Finskem bodo pogajanja o pristopu obeh držav k Evropski skupnosti, ki so v Bruslju v polnem teku. Kot poroča tiskovna služba avstrijskega zveznega predsednika, so nadalje na sporedu bilateralna vprašanja, evropska varnost ter položaj v vzhodnoevropskih državah.

Brezposelnost: Cerkev za solidarnost prispevek

DUNAJ - Avstrijski skof Aichern je v aktualni razpravi o financiranju zavarovalnice za brezposelnost podprl predlog finančnega ministra Hesouna. Le-ta je predlagal, naj vsi tisti, ki ne plačajo v zavarovalnice (uradniki, obrtniki, kmetje, prostopoklicni itd.) prispevajo 0,5 odstotka njihovega osebnega dohodka kot solidarnostni prispevek, politiki pa pet odstotkov. Skof Aichern, ki je v avstrijski škofovski konferenci pristojen za socialna vprašanja, je v zvezi z visoko brezposelnostjo pozval k večji solidarnosti in menil, da je potrebno ustvariti večje število delovnih mest tudi na socialnem področju.

Dobrodelna gala v okviru akcije "Sosed v stiski"

DUNAJ - Znani operni pevci, med njimi Sherill Milnes, Peter Dvorsky, James King, Giuseppe Giacomini, Eva Marton in Hermann Frey, bodo danes, četrtek, ob 20. uri, v dunajski katedrali Svetega Stefana nastopili na dobrodelni prireditvi v korist akcije "Sosed v stiski". Moderator koncerta bo britanski filmski igralec Christopher Lee, vstopnice pa bodo pradaljali pred katedralo. Avstrijska radio-televizija (ORF) bo koncert posnel in ga oddajal v soboto, 8. maja ob 22.20 na prvem programu.

AUA - kooperacija z družbo British Airways?

DUNAJ - Kooperacijska pogajanja avstrijske letalske agencije z drugimi evropskimi letalskimi družbami so v polnem teku. V nadzornem svetu AUA očitno slej ko prej ni jasnih in zlasti ne skupnih izhodisc. Tako je iz tega gremija ta teden prišla vest o možnih kooperacijskih pogajanjih z British Airways Le-ta je ena izmed poslednjih evropskih družb, ki obratuje se z dobičkom. Angleži naj bi bili zainteresirani zlasti nad vzhodnoevropskim omrežjem AUA, saj sami v vzhodnih državah nimajo zgrajene lastne infrastrukture. Kooperacija z Angleži bi ekonomska bila gotovo smiselna, saj si tudi letalisci London in Dunaj ne konkurirata. Vendar zaradi dosedanje prakse pri udeležbah, kooperacijah ali pri prevzemih, ki jih je izvedla angleška družba (mdr. 50 % francoske TAT, 26 % avstralske Quantas, Air Russia), za malo AUA tudi eventualna kooperacija z British Airways ne obeta zazeljene ohranitve samostojnosti in 'nacionalnega' značaja agencije. (I.S.)

Bilateralna pogodba med ÖMV in Slovnaft?

DUNAJ - V okviru državnega obiska predsednika slovaške vlade Miroslava Mečiarja v ponedeljek in torek je ponovno bila na dnevnem redu možna kooperacija med Avstrijsko upravo mineralnega olja (ÖMV) in slovaško družbo Slovnaft. Avstrijski minister za državno industrijo Viktor Klima je z Mecarjem vodil pogovore o možni medsebojni udeležbi družb. ÖMV je lani zaključila poslovno leto z 264 milijoni silingov izgube, že nekaj casa pa potekajo razprave o možni privatizaciji ali raznih kooperacijskih variantah s tujimi partnerji koncerna z večinskim državnim deležem. Prednost take kooperacije bi bila zlasti geografska blizina med Dunajem in Bratislavo. (I.S.)

Noricum: Klestil kot priča

DUNAJ - Dezelno sodišče na Dunaju je v zadevi Noricum sprejel sklep, da bo 2. junija letos kot pričo zasliševala tudi sedanega avstrijskega zveznega predsednika Thomasa Klestila. Le-ta je bil v omenjenem casu avstrijski ambasador v ZDA, sodiscu pa naj bi kot priča poročal, kakšne informacije je takrat prejel od ameriških politikov in organov v zvezi z transkimi posli avstrijske državne industrije.

V aprilu več prometnih nesreč

CELOVEC - Po včeraj objavljeni statistiki se je v mesecu aprilu na Koroskem zgodilo 187 prometnih nesreč, pri katerih je izgubilo življenje pet oseb. V primerjavi s prvimi meseci letosnjega leta je število nesreč močno naraslo.

AVSTRIJA / NASILJE

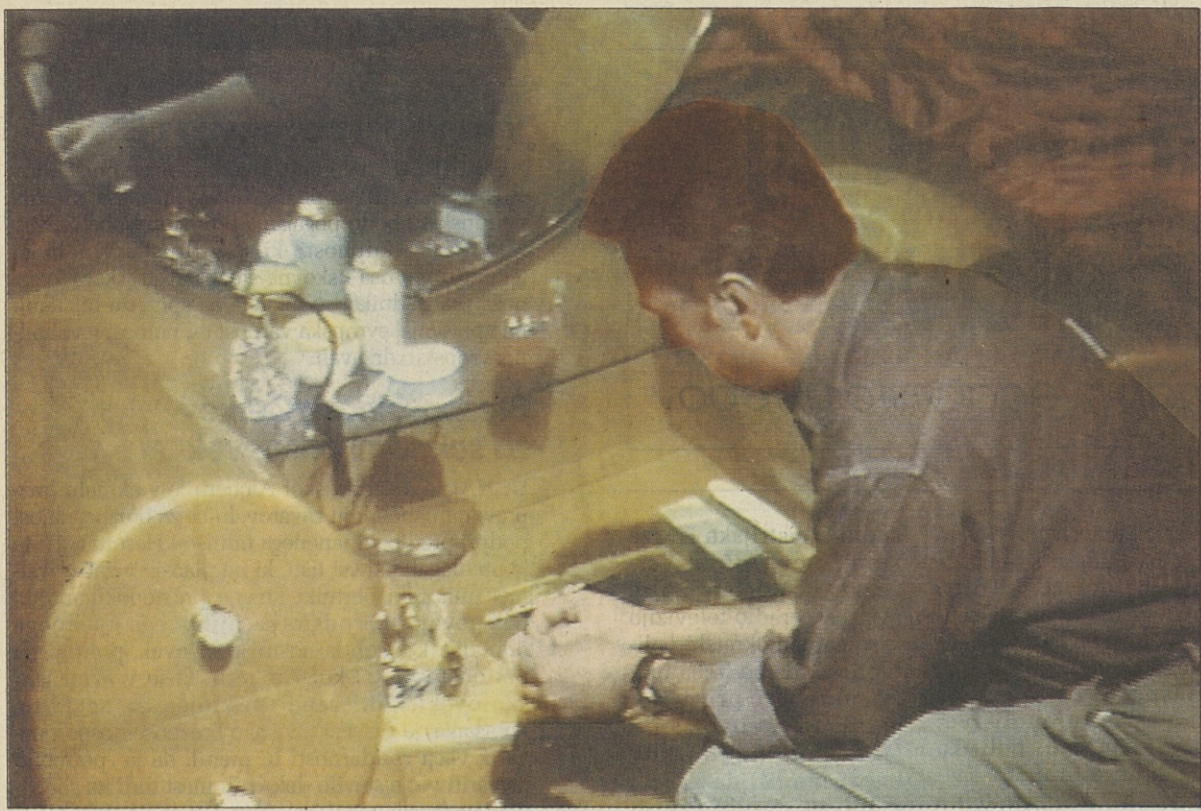
Vznemirljivo naraščanje kriminalnosti med otroki

DUNAJ - Nic kaj razveseljivo niso podatki, ki jih je zacetek tedna predstavila ministrica za okolje, družino in mladino Maria Rauch-Kallat: kaznjiva dejanja in zlasti delikti nasilja med otroci v Avstriji so v preteklem letu narasli za 20 odstotkov! Varnostni organi so 1992. leta registrirali tozadevne ovadbe zoper 3000 otrok.

Kot glavni vzrok za nasilje med otroci ministrica vidi narasčajoce število zakonskih razvez, od ka-

terih je letno prizadeti 10.000 otrok izpod 14. leta starosti. Zaradi razpadanja družin in ločitev staršev naj bi otroci izgubili občutek varstva in sigurnosti. "Skoraj vsak otrok, ki izvaja nasilje, je sam doma bil priča nasilju", izpostavlja Rauch-Kallat.

Zato ministrica za okolje, družino in mladino predlaga preventivne vzgoje ukrepe za dvanajst- in trinajstletnike, ki naj bi potekali v okviru solskega pouka.

Francesco Torres: Svilene nogavice, instalacija, 1993

Neven Korda in Zemira Alajbegović: Avtobus, video, 1993

France Štiglic (1919 - 1993)

V 74. letu starosti je umrl režiser France Štiglic, osrednja umetniška osebnost slovenske kinematografije zadnjih desetletij, publicist, zavzet kulturni delavec, dobitnik številnih nagrad in priznanj ter mednarodno ugleden filmski ustvarjalec.

France Štiglic, rojen leta 1919, se je ob studiju prava v Ljubljani učil tudi igre pri Osipu Sestu in bil član avantgardnega gledališča mladih. Sodeloval je v narodnoosvobodilnem boju, ki ga je pozneje pogosto navdihoval pri filmskem ustvarjanju.

Po vojni je asistiral znanemu ruskemu režiserju A. V. Roomu pri filmu V planinah Jugoslavije. Kot režiser se je najprej predstavil s kratkimi dokumentarnimi filmi, predvsem o mladinskih delovnih akcijah. Prvi celovečerni film Na svoji zemlji, ki govori o sodelovanju ljudi iz okolice Trsta v NOB, je posnel leta 1948. Tudi naslednji film, Trst, posnet po scenariju France Bevk, je imel podobno vsebino, vendar se daleč ni bil tako uspešen kot prvenec.

V petdesetih letih je veliko delal za producenta zunaj meja Slovenije. Za skopski Vardar film je posnel vojni film Volčja noč in kriminalko Viza za zlo. Po mnenju mnogih kritikov pa je njegova največja mojstrovina film Deveti

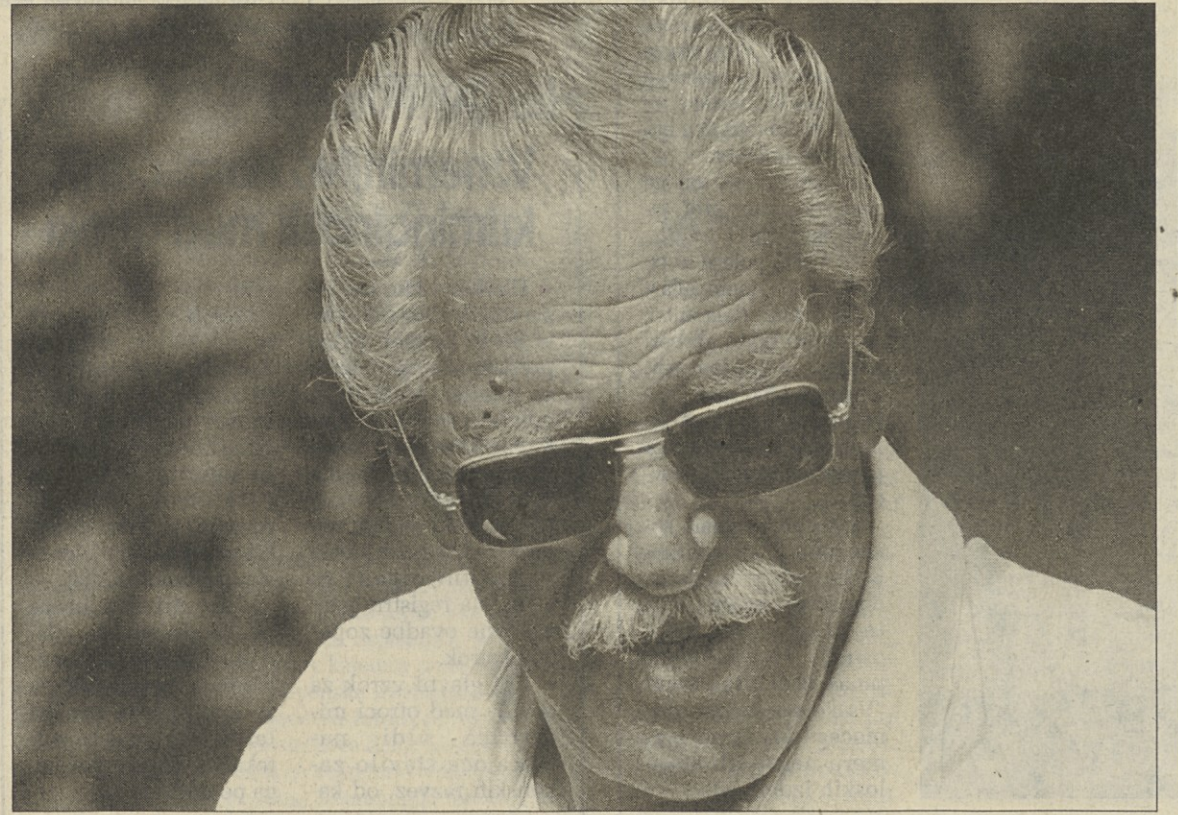
krog (producent Jadran film), v katerem je prikazal strašno preganjanje Židov med drugo svetovno vojno. Film je prinesel slovenskemu režiserju nominacijo za oskarja in veliko zlato areno v Pulju.

Tudi Dolina miru, film o prijateljstvu dveh otrok z ameriškim pilotom (J. Kitzmiller), je prinesel Štiglicu mednarodno priznanje v Cannesu, Kitzmiller pa je dobil nagrado za najboljšo mosko vlogo. V tem tematskem območju je ustvaril tudi Balado o trobenti in oblaku, posneto leta 1961, kjer je zgodbo družine med drugo svetovno vojno postavil na raven brezčasovne tragedije.

Štiglic je posnel tudi prvi slovenski barvni film Amandus in prvi socialnokritični film Pastirci. Otroci pa so brez dvoma najbolje sprejeli njegovo filmsko komedijo Ne joci, Peter.

Za televizijo je pokojni umetnik posnel mladinsko nadaljevanko Bratovščina sinjega galeba po delu Toneta Seliskarja in Strici so mi povedali po scenariju Miška Kranjca.

France Štiglic je bil in ostaja odličen, mednarodno priznan filmski ustvarjalec, mojster prikazovanja lepe pokrajine in znan po svojem prijaznem pristopu do igralcev, predvsem do najmlajših. (T. L.)

VIDEO / SVETOVNI FESTIVAL V DEN HAAGU

Genocid v spalnici

Video umetniki z vsega sveta so v svojih delih tematizirali telo in okolje, pojma, ki trenutno vznemirjata tako Vzhod kot Zahod - Slovenijo so zastopali trije projekti

MARINA GRZINIĆ

Od 19. do 25. aprila je v Den Haagu na Nizozemskem potekal World Wide Video Festival. Festival, ki že enajstič zapored predstavlja prerez tekoče svetovne video produkcije (z več kot deset ur video programa dnevno in video instalacijami), so letos organizirali v novo pridobljenih prostorih v središču mesta (SPUI 189). To je spodbudilo festivalsko organizacijo, da se je preimenovala tudi v center, World Wide Video Center, ki že nekaj let usklajuje obsežno evropsko distribucijo videa.

Haški festival je med najpomembnejšimi evropskimi video festivali, ki predstavlja, odkriva in dokumentira vsakoletno svetovno video produkcijo. Na letošnjem festivalu so po besedah direktorja in selektorja festivala Toma van Vlieta predstavili 81 produkcij, izbranih (na podlagi prijav zainteresiranih avtorjev) med približno 300 prispelimi video projekti. Iz Slovenije so se predstavili: »Zenska, ki nenehno govori« Marine Gržinić in Aine Smid, »Stopnišče« Jasne Hribnik in »Avtobus« Nevena Korde in Zemira Alajbegović.

Sest predstavljenih video instalacij na različnih prizoriščih nizozemskega glavnega me-

sta ilustrira dve (zahodno?) evropsko-ameriški video obsesiji: telo in okolje (environment). Marina Abramović, beograjska konceptualistka, ki že skoraj dve desetletji živi in deluje na Nizozemskem, se je predstavila z instalacijo Postati viden. V tem projektu Abramovičeva kondenzira lastno obsesijo s telesom in energijo. Na monitorjih se predvajajo različne, a casovno usklajene faze že prej dokumentiranega performanca umetnice z velikanskimi, ceprav nestrupenimi kačami. Prav tako tudi vsi drugi elementi instalacije (ki navkljub sugestivnim posnetkom ne vzpostavljajo zazelenih komunikacij z gledalcem) operirajo z mističnimi in energetskimi koordinatami (uporaba materialov: brazilski kristal, steklo, monitorji itd.). Avtorja Atsushi Ogata in C. M. Judge pa v instalaciji Transvaal raziskujeta odnos med umetnostjo, tehnologijo in okoljem. Odnos elementov instalacije (pesek, objekti) z njeno izjemno natančno zgrajeno materialno/imaterialno temporalnostjo (projekcija, svetloba posnetkov itn.) so naredili Transvaal za

eno od bolj sugestivnih video instalacij festivala. Zahodni American spanjskega poretla Francesco Torres pa je v instalaciji z naslovom Svilene nogavice idealiziral se treto veliko tematsko video obsesijo, ki povezuje zgodovino videa kot medija s historičnim in političnim spominom. Izvlečki iz hollywoodskega filma Svilene nogavice (1952) so jukstapozicionirani z dekonstrukcijo zmotiranega arhivskega gradiva Lenina v družbi zene in mačke. Vse pa je umeščeno v rdeč dekor z obvezno zensko toaletno muziko

in zenskim imaginarijem. Ob Torresovi instalaciji se lahko sprasujemo o odnosu med sistemom in podobo, o njunem ravnotežju in oblikah medsebojne akcije. Ali drugače rečeno, in na to nas napeljuje Torres, ni presenetljivo, da se svet ob grozotah v BiH ne zgane več, saj se, kot lahko interpretiramo se enega od elementov instalacije - mikro TV/radijski sprejemnik, položen na toaletno mizico, ki predvaja posnetke pokola v vrsti za kruh v Sarajevu -, posnetki bosanskega genocida ponovno predvajajo sa-

mo se v spalnicah!

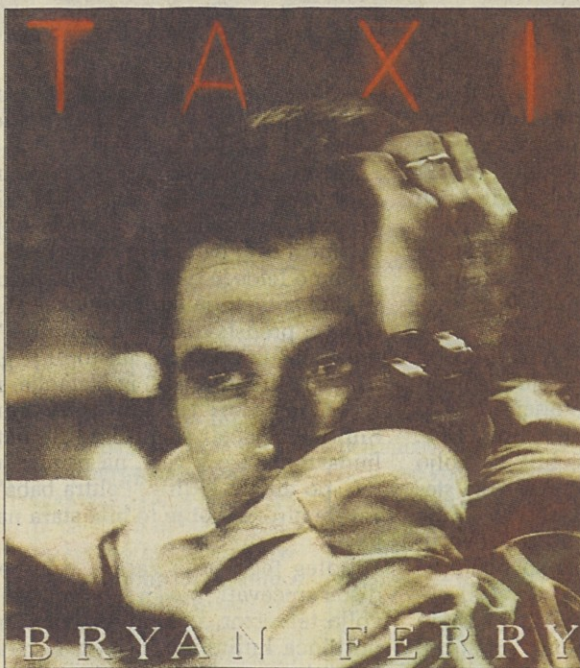
In zato naj bi se nova kontekstualnost video medija dolocila prav z replayem, s ponovnim predvajanjem, dekonstrukcijo, rekontekstualizacijo zgodovinskih, političnih posnetkov ali se bolj preprosto, kar z oblikovanjem nekajurnih video programov, ki glede na izbrano temo programsko združuje videotrakove različnih avtorjev, tematik in estetik. Prvo skupino so na festivalu več kot samo provokativno prikazali madžarski in poljski avtorji (Enyedi, Krolikiewicz, Solyom itd.), drugo pa programi, kot so Demontaza: film/video, recikliranje, Transvoices itd.

Marina Gržinić in Aine Smid: Zenska, ki nenehno govori, video, 1993

POPULARNA GLASBA

Heroji so utrujeni

David Bowie: »Black Tie White Noise« (Emi, 1993; 67 minut; rock)
Bryan Ferry: »Taxi« (-Polydor, 1993; 48 minut; rock)

»Lahko sva heroja le za en dan.« (David Bowie, »Heroes«, 1977) Če bi tale verz takole na hitro osvrnili s pogledom, bi pomislili le na dve osebi - heroja, ki bi ju lahko imel g. Bowie v mislih: najprej seveda sebe, nato pa se Bryana Ferryja, bivšega pevca skupine Roxy Music. Resnica je seveda drugačna; »Heroes« je oda dvema zaljubljenca, ki sta se v času snemanja te plošče v Berlinu vsak večer dobila ob Berlinskem zidu, kar je Bowie opazoval skozi okno studia.

Toda zakaj bi lahko bila ta dva heroja g. Ferry in g. Bowie?

V zadnji številki nemškega trendovskega mesečnika Tempo pravi Bowie, da so edino Roxy Music (kjer je prepeval in

komponiral Ferry) in on sam bili tisti, ki so v zacetku sedemdesetih (z) rusili vse ovire in razmejitve med visoko in nizko kulturo oziroma umetnostjo v glasbi. B. Ferry kot diplomirani slikar, ki je studiral pri R. Hamiltonu in ki je svoja dela ustvarjal s pomočjo metode cut up in poparta, ter Bowie kot učenec velikega mojstra pantomime L. Kempa in kot clovek, ki je v rokenrol vnesel elemente igre, gledališča, magije, psihologije, filozofije in seveda poparta (v najsišem pomenu besede).

In minuli mesec sta se oba že nekoliko postarala mojštra vrnila na glasbeno prizorišče, ki je dolga leta samevalo brez njunih plošč, z albumoma »Taxi« (Ferry) in »Black Tie White Noise« (-Bowie). »Taxi« je zbirka devetih predelav od »I Put A Spell On You« prek vecne »All Tomorrow's Parties« pa do tradicionalne »Ama-

zing Grace«. Pri snemanju lastne glasbe, ki naj bi nekega dne izšla na plošči »Horoscope«, se je namreč Ferryju nekaj zalomilo (najverjetneje kot posledica pomanjkanja glasbenih idej), zato se je na hitro odločil posneti nekaj predelav, kar je pocel ze v sedemdesetih, ko je na račun slave Roxy Music zel denarce s solo zbirkami remakov. »Taxi« je plošča z za Bryana posvem standardnim, celo klisejskim zvokom, seveda pa »Byron Ferrari«, kot so Ferryja nekoč krstili, se vedno premore tisti značilni vibrato, zaradi katerega bi lahko prepeval tudi telefonski imenik, pa bi se vedno zvenel odlično. Toda kje so nekdanji car, aroganca in duh umetnika, ki jih je mojster nekoč uspel vcepiti v predelave? »Cool« je bila vedno ena od besed, povezanih z Bryanovim imenom, karakterjem in glasbo - toda tokrat ne more biti govora o »cool« odnosu do glasbe in izvirnosti, ampak o očitni nezainteresiranosti za samo ploščo, ki je tako nastala iz zelje po večji pokojnini (ali zepnini), ne da bi imela kaj povedati. Prevec klisejska in razen za fanatice oboževalce Ferryjevega vokala, ki kupujejo plošče ze samo zaradi tega, povsem nepotrebna plošča.

»Black Tie...« je plošča, ki presega Bowiejeve plošče iz osemdesetih in ki navdih nostalgicno isce v njegovih delih iz sedemdesetih (predvsem po albumih »Station To Station« in »Low«) - vendar nič vec. Glavni razlog za slabšo (o) podobno ploščo so: v nekaterih skladbah skrajno motec pla-

stik-fantastik zvok bobnov, ki ne dosegajo niti nevrotičnega ritma »Low« ali »Scary Monsters« niti topline »Young Americans« ali »Station...«, ter nasploh prevec plastinen in puhel zvok. Pa seveda stiri - pet slabih skladb. Zaradi teh plošč močno niha, vendar je tudi tu deluje faktor hipnotičnega vokala, ki lahko (skoraj) povsem zamegli taksne in druge pomanjkljivosti. Seveda ce vam je Bowiejev glas vse. Meni je, tako kot so mi (zelo zelo) vse njegove plošče iz sedmega desetletja našega stoletja, tako da, kot se temu reče, na tej plošči najdem nekaj (malo) zase, ceprav je ta vsečnost bolj rezultat asociacij na starejša dela.

Za to je najboljši primer pesem »Jump They Say« o njegovem norem bratu, ki je naredil samomor. To tematiko ali, ce hocete, zgodbo je Bowie ubesedil, oziroma pove-

dal ze kar nekajkrat, na primer v »All The Madmen« in »The Man Who Sold The World« (obe iz leta '71). Deja vu, torej. »Jump...« pa vendarle skupaj z »Nite Flight«, »Palas Athena«, »You've Been Around« in naslovno skladbo dokazuje, da Bowiejeva magičnost le se ni povsem izginila, ceprav so ostale skladbe le se blede senca nekdanje velicine, privlačnosti in izvirnosti.

Razmisljate o nakupu novih plošč Davida Bowieja in Bryana Ferryja? In se nimate njunih starejših del? Potem raji denar porabite za ploščo, kot so Bowiejeve »Ziggy Stardust«, »Hunky Dury«, »Young Americans«, »Station...«, »Low« ali »Heroes« in »Stranded«, »Country Life«, »Avalon« ali »Boys And Girls« Roxy Music oz. Bryana Ferryja. To so njune prave plošče.

Marko K. Milosavljevic

NA KRATKO

Prstan namesto naočnikov

SAO PAULO - V bolnišnici Escola Paulista de Medicina v brazilskem mestu Sao Paulo so z nekaj bolniki preskusili pripomoček, imenovan »intrastromalni rozevinasti prstan«. Ta majceni prozorni plastični vložek iz polimetil metakrilata je dolg vsega tri desetine milimetra, naredili pa so ga v kalifornijskem podjetju KeraVision. Vsadijo ga v oko, da bi popravili vid. Prstan namreč zakrivljenost očesa bodisi zmanjša (kadar je treba popraviti kratkovidnost) oziroma jo poveča (pri dalekovidnosti) ali zenaci (v primeru astigmatizma). Brazilski kirurgi so za vsaditev potrebovali približno pol ure, in sicer so v veznem tkivu naredili dva milimetra širok vrez. Bolnik ne čuti nikakršne bolečine, ranica pa se zaraste v treh dneh.

Pričakovati je, da bodo mnogi ljudje s slabim vidom mogli kmalu odložiti naočnice oziroma kontaktne leče. V naslednji fazi preskušanja nove metode bodo v treh letih opravili še 600 vsaditev. Velja prepričanje, da bo poseg cenovno konkurenčen drugim metodam korektivne očene kirurgije, kakršne so radialna keratotomija in »lasersko kiparstvo« (cca 1500 dolarjev za oko). (E. J.)

Vse večja skrb za vzdrževanje tehnične opreme

LONDON - Po poročilu ugledne mednarodne ustanove za raziskavo trga Frost & Sullivan na mnogih industrijskih področjih vse bolj prihaja do izraza t.i. »prognostično« vzdrževanje opreme (v primerjavi s klasičnim »kriznim«). Pri tem je v ospredju aeronavtična industrija, v kateri so leta 1992 za nadzorno opremo uporabili 38 milijonov dolarjev. Tudi na drugih področjih namenjajo vse več naložb za to vrsto preventivnega vzdrževanja - z instrumenti za odkrivanje tresljajev, napravami za analizo odpadnih olj, opremo za termografski nadzor itd. Lani so za takšno opremo namenili približno 195 milijonov dolarjev. V ustanovi Frost & Sullivan pričakujejo, da se bodo stroški za te namene do leta 1997 povečali na približno 265 milijonov dolarjev. To oceno so podkrepili s temi besedami: »Glavni motiv za vse širšo prakso stalnega nadzora je današnji komercialni pritisk, da bi podaljšali delovno dobo, hkrati pa je potrebno vse več časa za vzdrževanje in servisiranje opreme in strojev.« (E. J.)

Srečanje COST 233 o proizvodni v sintetiziranem govoru

BLEED - Sedmo evropsko strokovno srečanje COST 233 o proizvodni v sintetiziranem govoru je, kot smo že poročali, potekalo od 14. do 16. aprila letos v hotelu »Toplice« na Bledu pod pokroviteljstvom Ministrstva za znanost in tehnologijo. Organizator srečanja je bil Laboratorij za jezikovne in govorne tehnologije Odseka za računalništvo in informatiko na Institutu Jozef Stefan (IJS). Udeleženci srečanja so bili strokovnjaki iz Anglije, Belgije, Češke, Danske, Srbije, Nemčije, Norveške, Španije, Švedske, Švice in Slovenije. Obiskali so jezikovne laboratorije na IJS in na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo. Na srečanju so bili predstavljeni najnovejši rezultati raziskav na področju pravilnega naglaševanja računalniško izgovorjenih besed ali stavkov, ki so zelo pomembni za čim lažjo razumljivost računalniškega govora za uporabnike. Predstavniki podjetja British Telecomm ter Univerze KTH iz Stockholma so ponazorili visoko kvaliteto izgovorjave v angleškem in švedskem jeziku. Nasi predstavniki pa so prvič demonstrirali računalniško izgovorjavo posameznih slovenskih besed na dveh tujih sintetizatorjih, ki jih je v okviru svojega magistrskega dela razvil Simon Weilguny. Ugotovil je vrsto pomanjkljivosti v lingvističnem in glasovnem korpusu slovenskega jezika, zaradi česar bodo potrebne še nove raziskave. (Nov. IJS)

Bolezniški preplah na ulicah

TAIPEI - Po pisanju casnika The Free China Journal vse več ljudi na ulicah Taipeia trpi za napadi preplaha, za katere so značilna bolezenska znamenja: vrtoglavica, drhtenje in slabost na javnih krajih. Tajvanski zdravniki poročajo, da se je število ljudi, ki so se zaradi napadov preplaha zatekli po pomoč, od sto v letu 1991 povečalo že na 450 v letu 1992. To povečanje pripisujejo stresom, značilnim za družbe, ki hitro rastejo, a tudi težnji po popolnosti, ki je posledica vse hujše konkurence v industrializiranem okolju. Svetla stran vsega tega: približno 80 odstotkov zrtev tovrstnih motenj s skupinsko terapijo osvobodijo osebnih strahov. (E. J.)

Prednost prazgodovinske prehrane

DALLAS - Bi radi shujšali nekaj kilogramov? Nic več se ni treba zateci h kaki izmed »znanstvenih diet«, kakršne priporočajo dandanes. Dovolj je, da se zgledovati po naših davnih prednikih, prazgodovinskih ljudeh, ki so živeli veliko bolj zdravo kot mi. Tako vsaj trdi Van M. Brayant, antropolog iz Teksasa.

Da bi svojo trditev dokazal, je na temelju ostankov hrane, najdene poleg prazgodovinskih ognjisc, sestavil značilen »jedilni list« tiste dobe: cvetovi kaktusa, semena, cebula, jagodicevje, skorja mladih stebel in podobna naravna hrana. Potrebo po beljakovinah zivalskega izvora je pralovek potesil s kobilicami, kuscariji, mismi, kacamami in ribami.

Profesor Brayant je kot dosleden profesionalc tovrstno prehrano osebno preskusil. Posledica: izgubil je deset kilogramov in je zdaj zdrav kot dren. Prav nič ga ni težko posnemati: v svoji jedilnici vključite kumare, kolerabo, fižol, krompir in riz, kajti ta živila ustrezajo prazgodovinskimi. Uporabljajte samo masčobe rastlinskega izvora, jejte perutnino in ribe (po možnosti jih lovite sami), malo govedine in zelo malo soli. Alkohol se morate odreci, saj ga v sivi davni niso poznali. »Vrednost takšne prehrane je nespodbitna, saj so se ljudje oklepali kar pet milijonov let,« trdi ameriški znanstvenik. (E. J.)

TEORIJA KOMPLEKSNOSTI 2 / AVTOMATSKO RAZKRIVANJE UČINKOVITIH SAMOOBNAVLJAJOČIH SE PROGRAMOV

»Samorazvojna kritičnost« natančno odseva vzorce in stabilnost pravega sveta

Raziskovalci so se lotili sistematične analize matematičnih pravil, ki veljajo za področje ekologije: že prvi rezultati kažejo, da bodo morali ekologi gledati na evolucijo skozi povsem drugačna očala

Ekonomске simulacije: trgovci in kupci v cipu

Genetske algoritme so uporabili tudi v ekonomskih računalniških modelih, se enem izmed razredov prilagodljivih kompleksnih sistemov. Pomemben problem v gospodarstvu je »oblikovanje uspešnih trgov. Trg pomeni katerikoli kraj, kjer posamezniki trgujejo po sprejetih pravilih - od krajevne samopostrežne trgovine, v kateri cene določajo prodajalci, do dražbe, na kateri cene s svojimi ponudbami oblikujejo kupci. Ce je trg uspešen, potem ne more biti noben kupec ali prodajalec na boljsem, ne da bi bil kak drug prodajalec ali kupec na slabšem. Z drugimi besedami, trzna uspešnost je nekakšno globalno »ravnovesje«, kajti cen, ki so jih kupci voljni plačati, ni mogoče spremeniti, ne da bi od koga drugega zahtevali, naj za kaj plača več, kot se mu blago zdi vredno, oziroma, da kaj prodaja ceneje, kot bi sicer želel.

Ekonomisti vedo, da je na nekaterih pravih trgih to ravnovesje skorajda vzpostavljeno. Niso pa se povsem domeli, kako se tak uspešen trg izoblikuje iz decentraliziranega, koristilnega ravnanja posameznih dejavnikov, katerih racionalnost in znanje sta omeje-

na. John Miller, ekonomist z Univerze Carnegie Mellon, je za preučevanje nastajanja uspešnih trgov razvil poseben računalniški model. Millerjevo umetno gospodarstvo sestavljajo »umetni prilagodljivi agenti«, izmed katerih ima sleherni lastno kupno oziroma prodajno strategijo. Vsak agent ima omejeno količino podatkov o vrednosti blaga, ki je napredaj, in o tem, kakšna utegnejo biti povpraševanja in ponudbe drugih agentov. Trgovska strategija vsakega agenta - koliko bo ponudil oziroma plačal za to ali ono blago - je odvisna od njegove omejene informiranosti. »Sposobnost« agenta ocenjujejo po njegovem »dobicku« - kako se je povečal oziroma zmanjšal vs njegov denar (ali količina blaga).

Cilj slehernega agenta je potemtakem kar najbolj povečati lasten dobiček, in selekcija v genetskem algoritmu je oprta samo na to merilo. Kljub temu genetski algoritem, ki je skrajša opt na populacijo agentov s povsem naključnimi trgovskimi strategijami, zmoro navreči skupek agentov, katerih združene trgovske strategije postavijo na noge kar najučinkovitejši trg.

S taksnimi modeli si ne pomagajo samo eko-

nomisti, temveč jih je mogoče prikriti tudi za reševanje drugih problemov, recimo za najboljšo dodeljevanje uporabniškega časa v velikih decentraliziranih računalniških mrežah t. i. distribuiranega tipa.

Alternativna ekologija: boj »digitalnih organizmov«

Leta 1990 je Thomas Ray, ekolog na Univerzi Delawarea, drugačno vrsto genetskega algoritma uporabil za simulacijo razvoja »ekološke skupnosti« samoobnavljajočih se programov oziroma »digitalnih organizmov«. Projekt, imenovan Tierra, se začne z enim samim tovrstnim programom, ki je shranjen v enem sektorju računalnikovega pomnilnika, potem pa svoje kopije nalaga v druge sektorje. Poskrbljeno je, da pri kopiranju obcasno pride do napak, torej do evolucije z variacijo in selekcijo. Potomski programi se potem sami preslikajo, kajpada z novimi mutacijami.

Po več ciklih je računalnikov pomnilnik poln populacije samoobnavljajočih se programov, ki so vsi v sorodstvu z enim samim prednikom. Ti programi se med seboj potegujejo za računalniški čas in prostor v pomnilniku, kjer bi radi

WILLIAM NEWMANN

vgnezidili svoje potomstvo. Kot v pravi evoluciji je cutiti selekcijski pritisk in zato vidimo vedno nove samoobnovitvene strategije. Ray je s Tierro lahko podrobno preučil razne ekološke fenomene, denimo tekmovalnost med gostitelji in zajedalci in celotno dinamiko spreminjajoce se populacije. Zdaj s kolegi raziskuje, kako bi avtomatsko odkrije učinkovitih samoobnavljajočih se programov uporabil za kako koristno opravilo - predvsem za razvoj programov, namenjenih paralelnim računalnikom.

Christian Wissel iz Centra za ekološke raziskave v Leipzigu je proti koncu 80. let razvil preprosto umeten ekološki sistem, da bi preučil mozaični cikel, značilen za nemške bukovne gozdove. Pravi gozdni ekosistem je mogoče razkosati na mozaik zaplat, na katerih stece tale cikel: - kadar se zruši stara bukev, kakih 20 let na njenem mestu ostane vrzel; - vrzel naslednjih 50 let navadno zapolnijo breze, nato pa približno 150 let tod rastejo najrazličnejša drevesa; - potem se razširi goscava mladih bukev, ki se v 30 letih razvijejo v velika drevesa; - nasle-

dnjih 300 let gospoduje stare bukke, a ko te padejo, se cikel ponovi.

Različne zaplate gozda so vsak hip v različni fazi cikla in zato je vpliv ene zaplate na drugo odločilen. Primer: novo jaso breze prej kolonizirajo, četudi na sosednji zaplati rastejo ta drevesa. Kadar se zruši bukev, bo sončna svetloba morda močnejše obsijala debela sosednjih bukev; ta drevesna vrsta visoke stopnje osenčenja ne prenese in prizadeta drevesa se kmalu posušijo, tako da nastanejo se nove vrzeli. Wissel je ugotovil, da iz preprostega nabora pravil, ki veljajo za biološke interakcije in fiziologijo dreves, ne izločimo samo umetnega mozaičnega cikla, temveč lahko tudi pokazemo, kako so nihanja števila in velikosti dreves in vrzeli na večjih območjih usklajena z dogajanjem na bolj krajevni stopnji.

Kljub vse večjemu številu umetnih ekoloških aplikacij, izmed katerih je Tierra Thomasa Raya najbolj znana, ni se nihče razvil splošne teorije. Pac pa so se raziskovalci lotili sistematične analize matematičnih pravil, ki veljajo za to področje. Ze prvi rezultati kažejo, da bodo ekologi morali na evolucijo gledati skozi drugačna očala.

Na Univerzi v War-

wicku sta se Jacqueline McGlade, profesorica biologskih ved, in matematik David Rand posvetila razmerju med prostorsko razširjenimi in srednje velikimi umetnimi ekološkimi okolji. Njuna iztočnica je bila preprosta misel, da organizmi svojem okolju vtisnejo pečat. V okviru srednje velikega okolja, kakršnega preučuje večina ekologov, to pomeni, da agresivni virus vedno zasede prostor, na katerem je bila poprej populacija šibkejšega virusa. Toda v prostorsko razširjenem umetnem ekološkem okolju je odpor proti invaziji močnejši. Šibkejši virus zna namreč tako »razparcelirati« prostor - v nekaterih delih iztrebi prvotno populacijo -, da se zaradi taksnega vzorca virulentnejši virus ne more razširiti po vsem prostoru. Najstabilnejši so zato tisti virusi, ki se znajo tako brzdati, da ne postanejo prevec virulentni, kajti tedaj najdejo »zepe«, v katerih prezivijo.

Takšna »samorazvojna kritičnost« natančneje odseva vzorce in stabilnost, ki jih opazamo v pravem svetu. Ce bomo razumeli njen pomen, bomo nemara laze opravili z računalniškimi virusi. Se pomembnejša pa je možnost, da s tovrstnimi metodami izbolj-

samo izkoriščanje naravnih bogastev. Ena izmed komercialno predestiniranih nalog je preprečevanje gozdnih požarov. Prostorski vzorci, ki se razvijajo v oskrbovanem gozdu, bodo prejkone drugačni kot v neurejenem, vendar se gozdarji za to kaj malo menijo, ko skozi gozdove utirajo dolge, kot hodnik ravne preseke. Pozari znajo biti kot virusi bolj ali manj agresivni: tisti, ki se razplamtijo v krosnjah, se hitreje širijo in naredijo več škode kot tisti, ki napadejo podrast. Ce bi gozdni požar potemtakem tako obvladali, da bi ga priklenili ob tla, bi preprečili hudo škodo, kajti ogenj, ki tli v podrasti, ustvari mozaik vrzeli, te pa preprečijo, da bi se požar razširil na krosnje.

Umetna ekološka okolja, ponazarjajoča teorijo kompleksnosti, lepo nakazujejo, kako kritično tkejo v naravi vzorce tisti organizmi, ki v njej živijo in se razvijajo. Teorija kompleksnosti napoveduje, da zelo učinkoviti posamični organizmi nemara ne morejo zasedati ekosistema, katerega populacijo sestavljajo manj učinkoviti organizmi. Nakazuje pa tudi, kako pomembni so v razvoju tako pravih kot umetnih ekologij zgodovinski fragmenti. (Prev. V. N.)

ANATOMIJA / OD VESALIUSA DO SODOBNE AVTOPSIJE

Mrtvi za žive

Smrt je prešla v profesionalne roke

MARIJAN ERJAVEC

Večina se nas niti ne zaveda, da mnogih trupel po smrti ne napotijo naravnost proti pokopu, ampak jih se za kak dan ali dva zadržijo patologi, da bi opravili »končno zdravniško konzultacijo«, to je raztelesenje (avtopsijo), ki natančneje je razjasni okoliščine in vzroke smrti. Včasih to terja preiskovalni sodnik, največkrat pa so razlogi za avtopsijo medicinski. Danes se nam zdi to samoumevno, se pred stiri stoletji pa temu ni bilo tako.

Se v Kolumbovih casih je medicina slepo verjela spisom nekega rimskega ravnatelja, ki je imel na skrbi gladiatore. Razumljivo je, da ga je mikalo poznati njihov notranji telesni ustroj, vendar do trupel svojih ubitih varovancev ni imel pravice, zato je na sestavo cloveka sklepal po ogledovanju razkosanih prasicrev in opic. Imenoval je Galen in njegov nauk je veljal 13 stoletij.

Sveto nedotakljivost cloveskega trupla je šele v 16. stoletju prekršil flamski zdravnik Andreas Vesalius. Sele 28 let mu je bilo, ko je objavil svojo slovito zbirko lesorezov podob raztelesnih trupel in njihove drobnevine. Ker ga je medicina in sploh vsa javnost zato silovito napadla, se je znanosti odrekal, sezgal svoje zapiske in zbežal v Španijo, kjer je postal dvorni zdravnik. Ko je tudi tam nekoc z dovoljenjem kralja samega raztelesil truplo nekega skrivnostno umrlega plemennata, so se razširile govortce, da je plemenito srce v telesu tedaj se utripalo. Hoteli so ga obesiti, Filip II. pa ga je pomilostil in poslal na spokorniško pot, na kateri je postal zrtev brodoloma.

Znanstvena pomlad se ni nastopila in anatomске vede so napredovale le počasno. Celo na Flamskem je usmrčene bolj ali manj javno raztelesal le modni zdravnik Nicolas Tulp. Ob tem delu ga je ovekovečil Rembrandt na sliki Anatomska lekcija. To je bilo leta 1632, v času ko je van Leeuwenhoek izumil mikroskop.

Medicina pa je napredovala počasno. Bolj kot za trupla so se zdravniki takrat zanimali za obvladovanje epidemij in za diagnozo pri živih ljudeh. Avtopsije so se iz javnosti preselile v zasebnost zdravnikov, posebno v Angliji. Tam so namreč dobili pravico secirati, vendar le trupla obesjenih zločincev. Sele v 18. stoletju so oblasti v Amsterdamu dovolile raztelesiti letno se po štiri trupla revezev, ki so umrli po bolnišnicah, svojci pa niso mogli poravnati računov zanje.

V Angliji so se za trupla začele postopoma zanimati medicinske šole in zdravniška društva. Kljub takrat znani marljivosti rabiljev je trupel vedno bolj primanjkovalo. Rabilje so posamezniki začeli podkupovati, placevali so celo že za sveže obsojene. Se najlaze je bilo krasti trupla sinakov iz krst, namenjenih na obcinska pokopališča. S topami izvedenecv se »vstajenja mrtvih« je sodeloval celo znameniti zdravnik John Hunter, ki mu je posvečen oddelek muzeja Kraljevega društva kirurgov v Londonu. V njem se danes visi okostje irskega cirkskega velikan, ki ga je leta 1783 Hunter izpred nosu svojih

kolegov s 500 funti preplačal pogrebniemu mojstru.

Zaradi taksnih in podobnih skandalov se je javnost zgrazala in leta 1832 so takratni »zeleni« zazgali novi anatomski institut v Aberdeenu. Vsemu navkljub pa so trupla siromakov, pomrlih v bolnišnicah, se vedno pokopavali le navidezno, v resnici pa so pokradena koncavala na seciranih mizah anatomov. Dogajale so se še hujše reči. Leta 1892 so v Edinburghu odkrili nekega Burkeja, ki je zvajbal popotne ženske, jih opijal in moril, njihova trupla - vsega jih je bilo 16 - pa prodajal eminentnemu kirurgu Robertu Knoxu. Poroča je Konxa oprostil, Burkeja pa so obesili in po sodnikovem ukazu javno raztelesili. Temu dejanju je prvi dan prisostvovalo 2000 studentov, drugega dne pa tudi 30.000 radovednih meščanov.

Skandali so dvigali prah okoli anatomskih ved tudi v britanskem parlamentu, vendar je trajalo še 10 let, da je bil sprejet zakon, ki je namesto pokopa dovoljeval seciranje vseh revezev, ki so pomrli po bolnišnicah. Te so se tako znebile strokov pokopa, zdravniki pa so dobili svoja trupla za studij. Oce vseh teh premikov je bil prosvetljeni filozof Jeremy Bentham in njegova smrt je bila nekakšna krona teh dogajanj. Njegova zadnja volja je bila, da raztelesijo tudi njega in ga pripravijo v avtoikono, skelet v spomin prihodnjim rodovom. Stekleni očesi je v ta namen hranil celih 20 let. Samislil si je velike galerije avtoikon slovityh, pa

tudi proslulih ljudi, ki bi bile na ogled javnosti. Njegove zamisli o avtoikonah se niso prijele in čas je pobral tudi njegovo lastno.

Kot smo že rekli, je za današnje patologe avtopsija zadnja medicinska konzultacija. Njen pomen se v stoletjih ni spremenil, pac pa le njene metode. Sprico slikovitih modernih diagnostičnih postopkov anatomski del avtopsi ne nudi nikakršnih presenečenj več in njihova teza se je premaknila na mikroskopski studij vzorcev bolnih tkiv. Pravica - in celo dolžnost avtopsi je navadno določena v zakonih posameznih dežel. Pri nas na primer je obvezna pri vsakomer, ki umre v bolnišnici, z nekaterimi izjemami seveda. Povsod jo morajo opraviti, kadar to zahteva preiskovalni sodnik.

Spremenilo pa se je tudi umiranje samo. Svoje case se je umirajoči na ta dogodek pripravil ter odšel na drugi svet spravljen s tostranskim, doma, ob svojih najdražjih, ki naj bi se ga spominjali v opomin in pouk. Sodobno umiranje se je preselilo med brezosebne stene dokaj čistih bolniških sob in v zmedo zapletenih aparatov. Smrt je presla v poklicne roke, ki med drugim prežijo tudi na redke priloznosti s smrtno poskodovanimi mozgani in povsem »zdravim truplom«, ki lahko postane dragocen vir nadomestnih organov. Ti so, seveda ob kopici izpolnjenih drugih pogojev, iskani za ohranjanje drugih življenj in treba jih je skrbno ločiti od preostalih »posmrtnih ostankov«, ki bodo po krajšem obisku v krematoriju končali pod goro cvetja in v spremstvu neutolajljivih svojcev.

Andreas Vesalius: De humanis corporis fabrica, 1532

Vis kot spektakel

BOSTJAN HORVAT

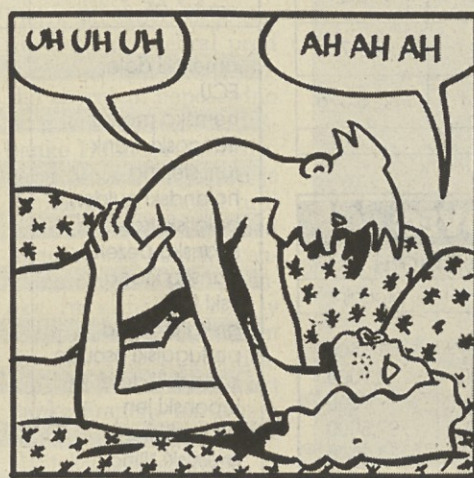
Nekdanji predsednik slovenskega parlamenta France Bucar je nedavno izjavil, da so bile informacije, ki jih je dobival od Visa, po vsebini podobne slabim casopisnim člankom. Slovenski varnostno-obveščevalni sistem je svojo obveščevalno (informativno) komponento spremenil v spektakel, ki postane zanimiv, ko začne njegova vsebina curljati skozi medije v javnost. Obveščevalna vsebina je sama po sebi nekoristna (Bucar). Njena funkcija je zgolj spektakel (v času afer).

Spektakel, funkcijo slovenskega varnostno-obveščevalnega sistema definira nekaj »udbovskih« sindromov. Njihov nastanek izvira se iz časa nastanka SDV. Obcasno se pojavljajo pri menjavi oblasti: v prejšnji Jugoslaviji, v obdobju slovenske pomladi, pred zadnjimi volitvami in v času sestopa demokratov. Gre za sindrome tajnih zarot, komunističnih prevratov, vračanja prejšnjega sistema, pokvarjenosti posameznika... Omeniti pa velja tudi sindrome nedovoljenega prisluškovanja, agenta udbe, tajnih dosjejev in tajnih služb (-Kos, vzporedni Vis, stara udba...). Izrazi pridejo prav za stigmatiziranje političnih na-

sprotnikov v kritičnih političnih trenutkih.

Sindrom agenta udbe smo spoznali v znamenitem televizijskem Zarišču (Brejc - Kozinc). Paradoks, ki spremlja omenjene situacije, je v tem, da je delal Vis izključno z agenti SDV (nekdanja udba). Po prevzemu oblasti je notranji minister zamenjal nekaj sefov SDV, takoj nato pa prestrašene operative napodil delat. Vso politično policijo je razporedil v različne (novo nastale) hibridne oddelke, kjer so se morali zaceti ukvarjati s strokovnimi deli. V kritičnih trenutkih za slovensko samostojnost (plebiscit, zasedba staba TO in obdobje vojskih spopadov) pa je zahteval angaziranje kompletne udbovske mreže. Strokovnost ni

FIČ IN ICA

bila več pomembna. Tako je pridobil praktično vso udbovsko mrežo. Brejcev ocitek Kozincu postane paradoksalen: Brejc, naslednik SDV (udbe) - ocita nekemu udbovsko preteklost! Sindrom agenta udbe je paradoksalen, ko ga izreče udba sama!

Sindrom nedovoljenega prisluškovanja se je pojavil že v predvolilni aferi z Visom. Ze takrat smo ugotovili, da je absurdnost prisluškovanja v Sloveniji v navidez pravem pokritju z odločno sodišča. V zadnji aferi ga lahko zasledimo v prisluškovanju Petru Riglu, koordinatorju predvolilne kampanje LDS in Janeza Drnovsка.

Nekakšna »sovražna dejavnost« Petra Rigla se je pojavila prav v času predvolilne kampanje! Vis preprosto reče, da je nekdo mogoče agent neke tuje obveščevalne službe ali kaj podobnega. Kaksne možnosti pa ima sodnik, da te domneve preveri?

Generiranje obveščevalnih afer bo trajalo tako dolgo, dokler služba, kakršna je Vis, ne bo odpravljena. Vseeno je, kako se takšna služba imenuje. Prisluškovanje, proizvodnja agenturne mreže in podobni sindromi bodo izginili, ko bo zakon prepovedal njihovo uporabo v Sloveniji. Takšni ukrepi so lahko dovoljeni zgolj v ka-

zenskem postopku. Zato je treba preprosto odpraviti Vis in se kaksno podobno službo. Sele potem je mogoče graditi nov varnostno-obveščevalni sistem, ki ne bo obremenjen z metodami, ki obstajajo samo zaradi možnosti njihove zlorabe v politične namene.

Obstoj takšnega aparata je za Slovenijo sramota. Argumenti, da je Slovenija preplavljena z mafijo, tujimi obveščevalnimi službami in trgovci z orožjem, ne zaležejo: v triletnem obdobju demokracije se ni bilo sojenja zaradi teh dejavnosti. Torej so takšne službe neučinkovite in predvsem nepotrebne!

Slovenska varnostno-obveščevalna stroka se ne zaveda agonije, v kateri se je znašla. V času med eno in dru-

go afero producira nezanimive (Bucar) informacije, ki dobijo svojo vrednost v boju za politično oblast. Zavest, da živimo v svetu, ki zahteva gospodarski in siceršnji družbeni razvoj, daje novo možnost tudi temu sistemu. Obveščevalna podpora je potrebna predvsem slovenskemu gospodarstvu in ne več političnim strankam v boju za oblast. Delne rešitve na tem področju bodo ustvarjale nove afere, ki nas v razvitem svetu le kompromitirajo.

Vis kot oblika spektakelske funkcije bo zivel, dokler ne bo opustil tajnih metod in dokler ne dobi druge vsebine. V svojem bistvu je neučinkovit in nezanimiv. Obstajal bo, dokler ga ne bo povozil čas.

KOLO ZGODOVINE

Stojte, izstopiti hočem!

GOJKO MARINKOVIČ

Kot prejšnji leti Hrvaška tudi letos ne bo praznovala dneva zmage nad fašizmom, niti ne bo proslavila 8. maja, dneva, ko je bil osvobojen Zagreb, a tudi ne mnogih drugih datumov, spominjajočih na čase, ko je bila ta dežela po dolgem času na strani zmagovalcev.

Ni več ne Trga žrtev fašizma, ne Ulice 8. maja, ne Končarove, ne Kraseve. V zadnjih treh letih je bilo uničeno več kot dva tisoč pomnikov, povezanih z NOB, opravljeno je bilo takšno revolucioniranje zgodovine in sedanjosti, da predstavniki Hrvatske ciste stranke prava meninca, tebi nič izjavijo, da Istre niso osvobodili partizani, temveč njihove drug kot Paveličevi ustaši. Med ustvarjanjem nekakšne lastne nove demokracije so hrvatski glavarji in bojovníki rdečo zvezdo razglasili za nič več in nič manj kot simbol vruga, medtem ko sistem, ki je bil v teh krajih petdeset let na oblasti, kratko malo imenujejo obdobje mraka in enumnja. Ne slavimo več niti dneva vstaje, za katerega so nekdanj povsem neopravičeno in lažno, po načelu dogovorne zgodovine določili 27. julij, da bi tudi tako ohranili pri življenju tezo o tem, kako pozno so Hrvati prišli za orožje. Za državni praznik, imenovan dan odpora proti fašizmu, so razglasili 22. junij, datum ustanovitve prvega (siskega) partizanskega odreda na ozemlju nekdanje Jugoslavije. A koliko ta praznik velja, pove tale dogodek: poveljnik Osijskega polkovnika Glavaša je lani na državni praznik sporočil, da bo vsakdo, ki ne bo prišel v službo, dobil odpoved, kajti jaz, Glavaš, vaš gospodar, ne priznavam nikakršnega antifašizma, vse to so namreč komunistične ukane.

O vsem tem pripovedujem, ker skupam samemu sebi pojasniti to in ono. Nikakor mi ne gre glavo, zakaj zmago nad fašizmom in nacizmom slavi ves svobododumni svet, tisti, na katerega se »Ljepa naša« tako lahko sklicuje.

Glejte, povabili so me v italijansko mestce Pesaro, ki leži med Riminijem in Ancono, da bi 25. aprila, ko se spominjajo 48. obletnice osvoboditve Italije, sodeloval v javni razpravi na temo Vojna v nekdanji Jugoslaviji in nova svetovna ureditev. Gospod sindaco (župan) Oriano Giovannelli, sicer član Ochettrove Stranke demokratske levice (nekdanji komunisti), ki je na oblasti skoraj v vsem tem kraju mirnih in pridnih ljudi, je tako hotel somescanom pomagati, da bi zvedeli kaj več o tem, kar se dogaja pri njihovih sosedih in da bi se zavedeli, kakšen božji blagor je živeti brez vojne in strahu. Med obicinstvom v mestni hiši so bili tako mladi gimnazijci in študenti kot zreli ljudje, vse do tistih, ki so se nekdanj kot partizani borili v svojem kraju, a tudi v Titovih enotah. Enega izmed njih je hudo prizadelo, ko je zvedel, da je umrl njegov komandant Peko Dapčević. Ne bi mogli reči, da so ti meščani, ki ta hip skrbijo za kakih petdeset družin bosanskih beguncev, razumeli, kaj se je zgodilo in kaj se dogaja v njihovi nekdanji sosednji državi, a zdaj sosednjih državah, vendar jim dobronamernosti ni manjkalo. Sicer pa koliko nasih ljudi razume, kaj se dogaja z nami? Koliko jih ve, kaj bo z nami? Tam sem torej, petdeset kilometrov od oporišča v Riminiju, od koder vzletavajo letala na akcijo Svobodno nebo, v državi, ki je bila nekdanj okupator moje domovine, proslavljal dan osvoboditve, če ga že ne bom mogel praznovati v svoji neodvisni in suvereni Hrvatski, državi, ki je premagala taisto Italijo, a od enajstih korpusov, kolikor jih je imela NOVJ, jih je dala kar pet.

Kolo zgodovine se obrača, toda glej, včasih se zgodi, da se zavrta tudi v napačno smer, pa tedaj porazenci praznujejo svobodo, a nekdanji zmagovalci bi radi po vsej sili med porazenice. Cloveku se zvrta v glavi, ima ga, da bi zavpil: Stojte, izstopiti hočem, na napačni vlak sem sedel! O, kje je zasilna zavora?!

PRAVNA DRŽAVA - PRISLUŠKOVANJE PO AMERIŠKO (1)

Zasebnost telefonske govorilnice

Zmotno je prepričanje, po katerem policije in varnostne službe na Zahodu, glede na bogato demokratično tradicijo svojih držav, z nerednim prisluškovanjem nimajo nič opraviti. Resnici na ljubo je prisluškovanje postalo skorajda nepogrešljiva preiskovalna tehnika, brez katere si sploh ni več mogoče predstavljati uspešnega boja z organiziranim kriminalom.

Bistvena razlika, ki naslo prisluškovalno afero na koncu koncev loči od podobnih afer na primer v Franciji ali ZDA, ni v tem, da pri nas prisluškujejo, v ZDA pa ne, ampak v tem, da imajo tak ali drugačni prisluškovalni flaki (kar je po logiki stvari vsako neupravičeno prisluškovanje, ki ni ostalo skrito očem javnosti) določen epilog, ker se natančno ve kdaj, kako, komu in kdo lahko prisluškuje in kaj doleti tistega, ki se teh pravil ne drži.

Presoja in ocena slovenske prisluškovalne afere ne more biti popolna, če ne vemo, kateri so tisti pravni kriteriji, po katerih se sploh presoja (ne) dopustnost prisluškovanja. Da pa bi imela razprava o t. i. elektronskem prisluškovanju v Sloveniji kakršnokoli strokovno težo, ni mogoče mimo ugotovitev ameriške pravne doktrine na tem področju. Razlog za to je preprosto dejstvo, da ameriško pravo zaradi svoje kaznične narave najpopolneje odraza možne zaplete v zvezi s prisluškovanjem.

Prisluškovanje je, tako kot na primer hisna preiskava, v državah z razvito pravno doktrino kot so ZDA, mogoče samo, če so izpolnjeni določeni pogoji - predvsem je to od sodišča odobreni nalog za prisluškovanje. Ta mora temeljiti na določen stopnji verjetnosti, imenovani »probable cause« (pojem se vsebinsko delno prekriva z utemeljenim sumom iz nasaga kazenskega postopka, vendar pomeni tudi nekaj več kot samo utemeljen sum), da bodo prek komunikacijskih sredstev, ki jim policija zeli prisluškovati, posredovani določeni podatki, pomembni v zvezi s storitvijo natančno določenega in konkretnega kaznivnega dejanja.

Globlji razlog, ki stoji za precej ostro postavljenimi kriteriji zakonitosti preiskave in prisluškovanja v ZDA, je varovanje zasebnosti. Kot pojem, ki je deležen posebnega ustavnopravnega varstva, je pojem zasebnosti tudi v ZDA relativna novost. Posredno je bila kot ustavna kategorija obravnavana sele v primeru Griswold iz leta 1965 (381 U.S. 479/1965), ki se sicer nanasa na vprašanje dovoljenosti uporabe kontracepcijskih sredstev in tako, vsaj na prvi pogled, nima nikakršne zveze niti z zasebnostjo, kaj sele s prisluškovanjem. V resnici pa je ta, malce nenavaden primer, v katerem je ameriško vrhovno sodišče odločilo, da je uporaba kontracepcijskih sredstev povsem intimna in

zasebna stvar porocenih in neporocenih ameriških parov, odprl povsem nove vidike ustavnopravne presoje določenih primerov.

S tem ko je vrhovno sodišče zasebnosti dalo položaj ustavne pravice, je med drugim odprlo pot tudi svoji odločitvi v znamenitem prisluškovalnem primeru Katz v. U. S. (389 U. S. 347/1967). Sodniki so se strinjali, da je nepooblaščen prisluškovanje protipravna preiskava, čeprav se nanasa zgolj na nematerialni (neotipljiv) telefonski razgovor (v nasprotju z »materialnostjo« predmetov, ki jih policija najde pri običajnih preiskavah) in ne glede na to, da ni prislo do fizičnega motenja posesti prisluškovanca, ker četrti amandma k ameriški ustavi (»The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no warrants shall issue, but upon probable cause, supported by oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.« IV. amandma k ameriški ustavi), glede na svojo novo ustavnopravno razlago, ni bil več namenjen varovanju prostorov, ampak oseb v teh prostorih, tudi ključno vprašanje tega primera ni bilo, ali je telefonska govorilnica, na katero so policijski agenti namestili prisluškovalno napravo, »ustavno varovano

področje«. Ustavno varstvo je namreč namenjeno osebi, ki se utemeljeno zanaša na zasebnost določenega prostora, bo-

disi da je to njegovo stanovanje, pisarna, avtomobil ali pa telefonska govorilnica. Ni pa odločitev v Katzu prisluško-

vanja postavila zunaj zakona in tega namena vrhovno sodišče niti takrat niti pozneje ni imelo. Vrhovni sodniki so v svoji

odločbi celo izrecno naznali, da bi sodno pooblastilo, ki bi temeljilo na primerni utemeljitvi policije glede potrebnosti prisluškovanja, predvsem v primerih državne varnosti lahko pomenilo povsem drugačno odločitev v kakšnem podobnem primeru, kot je bil Katz.

Leta 1968 je ameriški kongres, verjetno tudi pod vplivom zgoraj omenjenega stališča sodnikov vrhovnega sodišča glede načelne sprejemljivosti prisluškovanja, sprejel t. i. Omnibus Crime Control and Safe Street Act (v nadaljevanju Omnibus Act), ki v tretjem poglavju predvideva izdajanje sodnih nalogov za prisluškovanje (o čemer več v nadaljevanju).

Vrhovno sodišče ZDA doslej se ni presojalo ustavnosti določb Omnibus Act, ki se nanasajo na prisluškovanje. Deloma tudi zato, ker so avtorji Omnibus Act v določbah, ki se nanasajo na prisluškovanje, odpravili tiste glavne pomanjkljivosti, zaradi katerih je leto dni pred sprejemom omenjenega zakona vrhovno sodišče v primeru Berger v. N. Y. (388 U. S. 41/1967) ocenilo kot neustaven podoben zakon države New York. Odločitev sodišča je bila za pisce Omnibus Acta namreč opozorilo, da vrhovno sodišče, čeprav na celoma ne nasprotuje prisluškovanju, kljub temu ne bo trpelo preširokih in nejasnih prisluškovalnih pooblastil za policijo.

Newyorški prisluškovalni zakon se je izkazal za ustavno nesprejemljivo zaradi starih ustavnopravnih pomanjkljivosti: 1. pri opredeljevanju formalnih pogojev za izdajo naloga za prisluškovanje zakon ni zahteval niti utemeljenosti suma niti specifičnosti opisa informacij, ki bi jih policija zelela elektronsko prestrezati; 2. zakon je dovoljeval neprimerno dolg poseg v zasebnost - s prvim nalogom je bilo prisluškovanje lahko odobreno za čas dveh mesecev z možnostjo podaljšanja za nadaljnja dva meseca; 3. zakon policiji ni naložal, da preneha s prisluškovanjem takoj, ko je namen, za katerega je bilo prisluškovanje odobreno, uresničen; in 4. zakon ni predvidel obveznosti, da policija o prisluškovanju obvesti osebo, ki naj bi ji bilo prisluškovano oziroma, kar je pri prisluškovanju bolj smiselno, ni zahteval od policije, da poda razloge za to, da prisluškuje naskrivaj.

Preden se posvetimo vprašanju, kako se je tem pomanjkljivostim newyorškega zakona izognil Omnibus Act, si na kratko oglejmo se nekatere bistvene določbe slednjega.

Omnibus Act pooblašča javnega tožilca, da od sodišča zahteva nalog za prisluškovanje z namenom, pridobiti dokaze za določena, v zakonu nasteta kazniva dejanja, za pregon katerih so pooblašcene zvezne oblasti (FBI). Sem

sodijo kazniva dejanja, ki se nanasajo na vo-hunstvo in izdajo državne skrivnosti, trgovanje z mamili, igre na srečo, goljufije v stečajnem postopku, javne uslužbenice in sindikate. Omogoča pa tudi prisluškovanje za določena težja kazniva dejanja po kazenskih zakonih posameznih zveznih držav, ce njihova zakonodaja prisluškovanje dovoljuje.

Vsako prisluškovanje, ki ni v skladu z določbami tega zakona, je kaznivo. Tako dejanje preganja zvezna policija (FBI) in se kaznuje s petletno zaporno kaznijo ali denarno kaznijo v višini 10.000 dolarjev. Obenem pa se, kar je stališča kazenskega procesa najpomembnejše, dokazi, ki so pridobljeni s takim prisluškovanjem, ne morejo uporabiti v kazenskem postopku zoper prisluškovano osebo.

Nastete omejitve ne veljajo za ustavna pooblastila predsednika ZDA, da zavaruje državo zoper zunanje grožnje in nevarnosti. To pomeni, da lahko predsednik, ne oziira se na določbe Omnibus Acta, odredi prisluškovanje, ce presodi, da je to zaradi koristi države potrebno. Edino omejitev predsedniku je vrhovno sodišče postavilo v primeru U. S. v. U. S. District Court (407 U. S. 297/1972), kjer je odločilo, da zakon predsednika ZDA ne pooblašča za prisluškovanje v notranjih državnovarnostnih primerih.

(Se nadaljuje)

MENJALNIŠKI TEČAJI

5. maj 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica	69,00	70,00	9,70	9,88	7,30	7,42
A Banka	68,90	69,45	9,65	9,75	7,20	7,45
AMTK Plus	68,70	69,40	9,50	9,80	7,30	7,40
Atelje 92 Idrija	68,80	69,10	9,60	9,80	7,20	7,40
Avtohiša*	68,80	69,50	9,60	9,85	7,20	7,50
Azur Grosuplje						
Banka Vipra	68,70	69,12	9,66	9,74	7,30	7,37
Bela vrtnica	69,00	69,60	9,70	9,90	7,30	7,50
Bobr Trzin in Fuzine	68,70	69,30	9,65	9,90	7,20	7,50
BTC Terminal Sežana	68,80	69,50	9,65	9,80	7,20	7,37
BTC d.d. Ljubljana*	68,40	69,40	9,60	9,80	7,15	7,45
Burin Moste	68,90	69,40	9,55	9,85	7,20	7,45
Burin Center	69,10	69,30	9,65	9,80	7,20	7,40
Come 2 us	69,00	69,70	9,70	9,90	7,20	7,50
Dom Kafe	69,00	69,40	9,78	9,87	7,35	7,50
Dom na trgu	68,95	69,39	9,75	9,85	7,30	7,39
Emona Globtour*	68,10	69,50	9,67	9,87	7,19	7,43
Eros Ljubljana	69,00	69,40	9,75	9,80	7,20	7,40
Eros Kranj	69,15	69,45	9,77	9,95	7,20	7,45
Eurotours International*	68,60	69,60	9,60	9,80	7,30	7,45
Feniks Koper*	68,50	69,45	9,60	9,85	7,28	7,45
Feniks Markovec Koper*	68,40	69,45	9,60	9,85	7,29	7,45
Feniks Portorož*	68,45	69,45	9,65	9,85	7,28	7,45
Fiba Koper	68,62	69,18	9,58	9,78	7,30	7,42
Firadas	68,70	69,40	9,60	9,80	7,18	7,37
Galileo Kozina	68,90	69,30	9,60	9,70	7,32	7,45
Golfurist Domžale	68,80	69,25	9,50	9,85	7,10	7,50
Hida*	69,15	69,30	9,77	9,73	7,36	7,41
Hipotekarna banka Koper	68,30	69,30	9,52	9,80	7,25	7,70
Hram Rozice Menges	69,25	69,45	9,75	9,80	7,31	7,40
Hranilno kreditna služba	68,90	69,50	9,64	9,80	7,25	7,55
Idila Sečovlje	68,70	69,30	9,68	9,90	7,25	7,45
Ilirika Ilirska Bistrica	68,65	69,24	9,56	9,77	7,22	7,40
Ilirika Slovenj Gradec	68,82	69,49	9,69	9,79	7,20	7,40
Ilirika Postojna	68,62	69,18	9,64	9,77	7,25	7,40
Ilirika Sežana	69,00	69,24	9,68	9,78	7,30	7,40
Klub Slovenijales	69,00	69,50	9,70	9,90	7,30	7,50
Komercialna banka Triglav d.d.	68,54	69,36	9,63	9,81	7,22	7,44
Kompas Hertz Celje*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Velenje*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Idrija*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Tolmin*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Novo Mesto*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Krško*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Hertz Bled*	68,80	69,30	9,70	9,90	7,20	7,50
Kompas Fintrade	68,30	69,39	9,65	9,79	7,25	7,45
Kompas Holidays	69,10	69,40	9,75	9,85	7,30	7,50
Libertas Koper*	68,75	69,25	9,66	9,79	7,30	7,45
Ljubljanska banka d.d.	68,10	69,80	9,62	9,82	7,19	7,48
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	68,00	69,40	9,66	9,86	7,00	7,44
LB Dolenjska banka NM	68,30	69,30	9,60	9,85	7,30	7,50
LB Komercialna banka NG*	67,15	69,40	9,45	9,87	6,75	7,41
LB Kreditna banka MB d.d.*	68,20	69,55	9,65	9,87	7,00	7,44
LB Splošna banka Celje	68,30	69,40	9,50	9,87	7,15	7,43
LB Splošna banka Koper*	68,35	69,85	9,36	9,78	6,98	7,47
MA - Vir	68,90	69,40	9,65	9,85	7,25	7,50
Madai Nova Gorica*	68,90	69,45	9,65	9,75	7,35	7,43
Madai Sempeter*	68,90	69,45	9,65	9,75	7,35	7,43
Media*	69,10	69,50	9,75	9,85	7,30	7,45
Niprom I*	69,10	69,50	9,72	9,82	7,25	7,50
Niprom II*	69,10	69,50	9,72	9,82	7,25	7,50
Otok Bled	69,00	69,48	9,69	9,81	7,17	7,38
Optimizem Lož*	68,50	69,50	9,65	9,85	7,23	7,45
Optimizem Postojna*	68,55	69,10	9,59	9,75	7,25	7,40
Petrol*	69,10	69,30	9,75	9,85	7,35	7,45
Pigal Solkan*	68,70	69,30	9,70	9,82	7,33	7,43
Pigal Kobarič*	68,70	69,30	9,70	9,82	7,33	7,43
Pigal Obutek*	68,70	69,30	9,70	9,82	7,33	7,43
Pigal Diskont*	68,70	69,30	9,70	9,82	7,33	7,43
Poslana banka Slovenije*	68,33	69,35	9,45	9,80	6,84	7,35
Probanka Maribor	69,00	70,00	9,70	9,85	7,05	7,40
Publikum Ljubljana	69,10	69,22	9,71	9,82	7,30	7,35
Publikum Celje	68,95	69,29	9,70	9,80	7,12	7,35
Publikum Dobova	68,85	69,40	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Kostanjevica	68,85	69,40	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Krško	68,85	69,40	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Maribor	69,00	69,35	9,73	9,79	7,15	7,35
Publikum Metlika	68,60	69,10	9,60	9,79	7,15	7,35
Publikum Mozirje	68,80	69,35	9,65	9,84	7,00	7,39
Publikum Novo Mesto	68,60	69,10	9,60	9,75	7,15	7,35
Publikum Piran	68,70	69,34	9,65	9,76	7,23	7,44
Publikum Tolmin	68,85	69,13	9,71	9,83	7,33	7,49
Publikum Sevnica	68,90	69,35	9,70	9,87	6,90	7,25
Publikum Sentilj	68,80	69,35	9,70	9,82	7,15	7,35
Publikum Sentjur pri Celju	68,90	69,25	9,70	9,81	7,12	7,39
Publikum Trebnje	68,30	69,00	9,60	9,75	6,90	7,25
Publikum Zagorje	68,80	69,35	9,68	9,84	7,20	7,42
Publikum Zalec	68,95	69,29	9,70	9,78	7,10	7,35
Roja	68,80	69,30	9,60	9,75	7,27	7,38
Shalaby Koper	68,62	69,20	9,56	9,78	7,30	7,42
Sit - on	68,80	69,30	9,60	9,80	7,20	7,50
SKB d.d. Ljubljana* **	68,60	68,80	9,75	9,77	7,30	7,45
Slovenijaturist Ljubljana	69,10	69,40	9,76	9,85	7,35	7,45
Slovenijaturist Jesenice	68,85	69,60	9,70	9,82	7,30	7,42
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	69,15	69,40	9,75	9,90	7,20	7,45
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	69,00	69,80	9,70	9,81	6,80	7,20
Slovenska investicijska banka*	68,80	69,40	9,55	9,80	7,18	7,40
Sonce	69,00	69,30	9,70	9,86	7,35	7,45
SZKB d.d. Ljubljana	68,90	69,50	9,64	9,80	7,25	7,55
Tartarus Postojna	68,38	69,22	9,52	9,76	7,11	7,38
Tentours Domžale	69,00	69,50	9,60	9,85	7,20	7,50
Tori*	68,95	69,30	9,60	9,85	7,16	7,45
Tourist service Portorož	67,65	69,45	9,32	9,82	6,95	7,35
Upimo	69,20	69,25	9,70	9,80	7,35	7,44

Tečaj velja danes! * Zračunavajo provizijo: ** Menjalnice niso poslane podatkov: —

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 86 z dne 5. maja 1993 — Tečaji veljajo od 6.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	sifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	73,3523	73,5730	73,7937
Avstrija	040	šiling	100	947,0311	949,8807	952,7303
Belgija	056	frank	100	324,0264	325,0014	325,9764
Kanada	124	dolar	1	82,1724	82,4197	82,6670
Danska	208	krona	100	1734,0474	1739,2652	1744,4830
Finska	246	marka	100	1941,8933	1947,7365	1953,5797
Francija	250	frank	100	1977,5335	1983,4840	1989,4345
Nemčija	280	marka	100	6661,7265	6681,7718	6701,8171
Grčija	300	drahma	100	—	49,1845	49,3321
Irska	372	funt	1	—	162,9016	163,3903
Italija	380	lira	100	7,1880	7,2096	7,2313
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,3000	—
Japonska	392	jen	100	95,1961	95,4825	95,7689
Nizozemska	528	gulden	100	5931,2682	5949,1155	5966,9628
Norveška	578	krona	100	1574,4991	1579,2368	1583,9745
Portugalska	620	escudo	100	71,9466	72,1631	72,3796
Švedska	752	krona	100	1434,9358	1439,2536	1443,5714
Švica	756	frank	100	7422,4956	7444,8301	7467,1646
Velika Britanija	826	funt sterling	1	164,7445	165,2402	165,7359
ZDA	840	dolar	1	104,8223	105,1377	105,4531
Evropska Skupnost	955	ECU	1	130,2501	130,6420	131,0339
Španija	995	peseta	100	90,9326	91,2062	91,4798

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 6. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	639,903	663,264	1.303,167
35		127,9805%	132,6529%	130,3167%	100,000	63,990	66,326	130,317
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	634,146	649,614	1.283,760
152		97,6609%	99,9106%	98,7507%	130,000	63,415	64,961	128,376

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

5. MAJ 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Fiba Koper	5,00	6,90
Hida*	4,50	6,50
Idila Sečovlje	4,50	5,50
Ilirika Postojna	4,50	6,90
Libertas Koper*	5,00	6,90
MA Vir	5,00	7,00
Niprom I in II*	5,00	6,50
Slovenijaturist zel. p. Lj.*	5,20	7,00
Sonce	5,00	7,00
Tentours Domžale	5,00	9,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

5. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1440,00	1490,00
nemška marka	920,00	942,00
francoski frank	271,50	280,00
holandski gulden	814,00	840,00
belgijski frank	44,50	46,00
funt sterling	2260,00	2320,00
irski sterling	2200,00	2300,00
danska krona	237,00	246,00
grška drachma	6,50	7,20
kanadski dolar	1127,00	1165,00
japonski jen	12,90	13,70
švicarski frank	1020,00	1045,00
avstrijski šiling	130,00	134,00
norveška krona	215,00	224,00
švedska krona	196,00	204,00
portugalski escudo	9,80	10,30
španska peseta	12,30	13,00
avstralski dolar	1004,00	1040,00

FRANCIJA / DENARNA UNIJA

Sodelovanje neodvisnih

Guverner Banke Francije poziva k spoštovanju rokov.

PARIZ - Banka Francije, za katero analitiki menijo, da postaja v zadnjem času vse bolj neodvisna, je trdno prepričana, da je treba spoštovati roke za evropsko monetarno unijo. Guverner Jacques de Larosiere je tudi izjavil, da morajo guvernerji nemudoma spraviti v red svoje proračune, ce se hočejo držati teh rokov. V govoru, ki ga je na seminarju prebral njegov namestnik Denis Ferman, je Larosiere zatrdil: »Nujno je treba uresničiti celoten sporazum iz Maastrichta, skupaj s kole-darjem rokov, ki ga vsebuje«. Francoski premier Eduard Balladur je namreč prejšnji teden izjavil, da bo zelo težko izpolniti roke zaradi številnih težav, s katerimi se spopadajo evropska gospodarstva. Čeprav je premier Balladur obljubil, da bo Banka Francije neodvisna že v nekaj mesecih, je Larosiere brez zadržkov izjavil: »Maastrichtski sporazum samo formalizira tiste omejitve, ki so, ne glede na vse, ključne za države, ki hočejo imeti zdravo gospodarsko rast«. Ko je poudaril potrebo po gospodarski kompatibilnosti držav ES, je dodal: »S tega vidika je zelo pomembno, da programe za gospodarsko okrevanje in konsolidacijo proračunov, ki so jih že sprejeli v številnih evropskih državah, začnemo uveljavljati takoj, ce hočemo priti do

nujno potrebne medsebojne kompatibilnosti že v letu 1997«. Francoski premier Balladur, ki si prizadeva, da bi, kot to zahteva maastrichtski sporazum, naraščajoči proračunski primanjkljaj že do leta 1997, kar je skrajni rok za popolno monetarno unijo, spravi na manj kot 3 odstotke BDP, je predsedniku Evropske komisije Jacquesu Delorsu izjavil, da bi bilo za to treba ali olajšati pogoje ali pa prestaviti skrajni rok. Doslej predstavniki Banke Francije ponavadi niso nastopali v javnosti s stališči, ki bi bila drugačna od stališč vlade. Analitiki menijo, da v tem že lahko vidimo spremembe, ki so znamenje bodoče avtonomnosti centralne banke. De Larosierov govor, zaradi katerega se avtor tudi ni udeležil pogreba nekdanjega premiera Pierra Beregovoya, je Denis Ferman prebral pred francosko-nemško trgovinsko zbornico, neposredno po govoru vodje Bundesbanke Helmuta Schlesingerja. V svojem govoru je De Larosiere omenil tudi zgledno sodelovanje med francosko in nemško centralno banko v času jesenske in zimske krize v evropskem monetarnem sistemu in izrazil prepričanje, da bo neodvisnost Banke Francije ter drugih centralnih bank se poglobila takšno sodelovanje.

Reuter

Francija: nič ne bo premaknilo Eifflovega stolpa (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

EVROPSKA SKUPNOST / AVTOMOBILI

Število registriranih vozil se je zmanjšalo, vzrok za to pa naj bi bili previsoki davki

V ES se je število avtomobilov v enem letu zmanjšalo skoraj za 20 odstotkov - Sporen sporazum z Japonci, ki temelji na predvidevanjih o le 6,5-odstotnem znižanju prodaje

BRUSELJ - V Evropski skupnosti (ES) je število avtomobilskih registracij upadlo v letosnjem aprilu za 18,3 odstotka v primerjavi z letom poprej, je včeraj objavila Zveza evropskih avtomobilskih proizvajalcev (ACEA).

V prvih starih mesecih letošnjega leta je prodaja upadla za 17,8 odstotka v primerjavi s istim obdobjem lani, dodaja poročilo. Te številke bi utegnile prisiliti Evropsko skupnost, da znova obravnava določbe sporazuma, sklenjenega z Japonsko o izvozu avtomobilov. Sporazum za leto 1993 je temeljil na predvidevanjih, da bo povpraševanje po avtomobilih v ES padlo za 6,5 odstotka. Tako ACEA kot Francija sta se pritoževali, da so ta predvidevanja preveč

optimistična. Francoski minister za industrijo Gerard Longuet je nacerl to vprašanje v pogovoru z Martinom Bangemannom, ki je v ES pooblaščen za industrijo, v Bruslju v torek. Toda Bangemann zaenkrat meni, da ne bo potrebe, da bi preložili na zgodnejši datum sestanek, ki je že določen za september. Številke iz začetnih mesecev letošnjega leta so posledica neobčajnih okoliscin, kot so nacionalne davčne spodbude, ki so potrošnike motivirale, da so avtomobile kupovali že ob koncu leta 1992. Pac pa je Bangemann privolil, da bo v primeru, ce bodo številke tudi maja in junija »drastično nizke«, obravnaval možnost, da bi sestanek sklical julija ali avgusta. (Reuter)

ČEŠKA / VRAČILO PREMOŽENJA

Zanima jih le gotovina

Liechtenstein zahteva denar za zaplenjeno zemljo

JOHN SPEACK / REUTER

PRAGA - Liechtenstein od Češke zahteva približno 210 milijonov dolarjev kot kompenzacijo za zaplenjeno ozemlje pred 75 leti, je izjavil vladar Liechtensteina v intervjuju, ki so ga objavili včeraj. »V skladu z mednarodnim pravom, bi to zneslo skoraj milijardo dolarjev«, je izjavil princ Hans Adam II. za češki dnevnik Mlada fronta dnies. »Vendar se zavedamo, da to ni realno«. Zahtevano zemljišče je veliko 1600 kvadratnih kilometrov in po obsegu kar desetkrat večje od samega Liechtensteina.

Stoletja je pripadalo liechtensteinski kraljevski rodbini, leta 1918 pa mu ga je zalepila novoustanovljena država Čehoslovaska. Od meseca marca, ko je Liechtenstein uradno zahteval odškodnino, je zdaj že pokojna Čehoslovaska večkrat poudarila, da njena zakonodaja ne dopušča povračil za lastnino, ki je bila zaplenjena pred letom 1948. »Zaradi tega smo se odločili za strožjo metodo in glasovali zoper Čehoslovasko v nekaterih mednarodnih organizacijah«, je izjavil princ Hans Adam II.

Predstavnica ceskega zunanjega ministra Vera Samkova je v sredo izjavila, da »češko stališče ostaja nespremenjeno«.

Liechtenstein prav tako zahteva sliko iz 17. stoletja, delo nizozemskega slikarja Pieta van Laera, ki si jo je Čehoslovaska lani sponodila od Nemcije za razstavo, je izjavil princ. Povedal je, da je bila prav tako last njegove družine. Na vprašanje, ali Liechtenstein ne bi mogel preprosto pozabiti na daljno preteklost, je princ Hans Adam odgovoril nikalno in zavrnil kakršno koli simbolčno povračilo. »Nobenih opravil ne potrebujemo za tisto, kar je bilo storjeno. Zanima nas samo gotovina«, je zatrdil. Omenil je tudi, da bi v primeru, ce bi njegova družina prejela odškodnino, ves ta denar namenili investicijam na območju nekdanje Čehoslovake.

Čehoslovaska in Liechtenstein nista imela nikoli diplomatskih odnosov in Liechtenstein jih tudi ni pripravil vzpostaviti, dokler ne bodo ugodili njegovim zahtevam, je povedala Samkova.

ŠVEDSKA, FINSKA / KMETIJSTVO

Nagrada ob vključitvi v ES

Posebne ugodnosti za kmete iz severnih držav - Neugodno podnebje

BRUSELJ - V torek sta Švedska in Finska začeli kampanjo za posebne ugodnosti za njune kmetijce, ko se bosta pridružili Evropski skupnosti. Njuna ministra sta se namreč na ločenih obiskih sestala z predstavnikom evropske komisije.

Švedski minister za kmetijstvo Karl Erik Olsson in njegov finski kolega Marti Pura sta se vsak posebej sšla z visokim funkcionarjem za kmetijstvo ES Renejem Steichenom, da bi ga prepričala, da mora njunim kmetovalcem dobiti posebne ugodnosti, ker so sooceni z ostrim severnim podnebjem.

Obe nordijski državi, s katerima je ES začela

pogovore 1. februarja, si želita, da bi ostale v veljavi visoke ravni podpore tudi potem, ko se pridružijo ES, ker imajo njihovi kmetovalci bolj mrzlo podnebje, krajšo vegetacijsko dobo in manj obdelovalne zemlje kot kmetovalci v ES. Ce pa bi obveljala sedanja pravila ES, bi velik del podpore njihovim kmetovalcem odpadel.

Po sporočilu uradnih predstavnikov evropske komisije je Steichen odgovoril, da izvršna telesa ES isčejo način, da bi resili skrbni severnih prosilcev, vendar ti ne smejo pričakovati, da jih bodo obravnavali ugodneje kot druge članice ES.

(Reuter)

NOVICE

Sporazum o kooperaciji

BUDIMPESTA - Volkswagen in madžarsko državno podjetje Raba bosta kmalu sklenila sporazum o kooperaciji, po katerem bo Raba sestavljala lahke kamione na Madžarskem, je v sredo sporočil predstavnik vlade.

Predstavnik ministrstva za trgovino in industrijo je potrdil novico, objavljeno v dnevniku Vilagazdasag, da utegne biti sporazum dosežen naslednji teden.

Po sporazumu naj bi Volkswagen dobavljal motorje in ohišja Rabinovi tovarni v Gyorju, Raba pa bo izdelovala podvozje kamionov in opravljala končno montažo. Proizvodnja je nacrtovana glede na domaći trg in ne bo presegla pet tisoč vozil. Predstavniki Rabe zaenkrat ne dajejo komentarjev. Ze omenjeni dnevnik je citiral enega izmed direktorjev madžarske tovarne, ki je dejal, da bo sporazum podpisan v treh ali starih tednih, proizvodnja pa lahko stekla v drugi polovici leta. (Reuter)

Tuje naložbe vztrajno naraščajo

BUKARESTA - Maja so tuje naložbe v Romunijo dosegle 656 milijonov ameriških dolarjev, registrirali pa so več kot 24.000 družb s tujim kapitalom, je v sredo objavila romunska agencija za razvoj. »Tuje investicije vztrajno naraščajo že tri leta, hkrati pa tudi število družb, v katerih je delež tujega kapitala vreden več kot deset milijonov dolarjev«, je za Reuter izjavil uradni predstavnik omenjene agencije. Romunija potrebuje letno 1,5 milijarde dolarjev dotoka tujega kapitala, ki naj podpre njeno gospodarsko prestrukturiranje in tržne reforme. Sedanje letne naložbe se gibljejo pri približno 200 milijonih dolarjev, pravi sporočilo za tisk agencije za razvoj. (Reuter)

Tuji delničarji v čeških jeklanah

PRAGA - Vec kot 30 velikih industrijskih investitorjev iz tujine se je zbralo ob nakupu 51-odstotnega deleža, ki sta ga ponudila dva največja češka proizvajalca jekla - Poldi Kladno in Drin, so v sredo sporočili predstavniki Poldija. Konzorcij investitorjev, ki je na začetku leta plačal 60 milijonov kron (21,5 milijona dolarjev) za 51 odstotkov obeh koncernov, doslej ni mogel pridobiti drugih tujih vlagateljev, je dejal za Reuter Pavel Korych. Dodal je, da se sam Poldi potrebuje približno 211 milijonov dolarjev v kapitalu v naslednjih dveh letih. (Reuter)

Banka kupuje banko?

DUNAJ - Nadzorni odbor največje avstrijske banke skupine Creditanstalt-Bankverein se bo v petek ali v ponedeljek sestal, da bi obravnaval ponudbo Raiffeisen Zentralbank AG (RZB) o prevzetju, je v sredo izjavil član odbora Werner Muhm. »Pomembno je, da se hitro doseže odločitev, ker bi predložen razprave Creditanstaltu, lahko samo škodoval«, je dejal Muhm. RZB, centralna ustanova avstrijskega kmetijskega bančnega združenstva, je prejšnji teden poslala dopis finančnemu ministrstvu; zelela bi namreč prevzeti večinski delež v Creditanstaltu. Vendar pa doslej se ni predložila podrobne ponudbe za to banko, ki je pod nadzorstvom države. Muhm ni želel napovedovati izida sestanka, vendar je dejal, da je po večini doslej objavljenih izjav mogoče soditi, da bo ponudba zavrnjena. (Reuter)

Bela hiša ne da denarja

WASHINGTON - Clintonova administracija je v sredo objavila, da umika zahtevo za 70 milijonov dolarjev, ki naj bi jih vplačala evropski banki za obnovo in razvoj, ki so jo kritizirali zaradi zapravljivosti. »Strinjamo se z mnenjem kongresa, da morajo mednarodne ustanove, ki jim zaupamo denar, ta denar uporabiti modro, ne pa zapravljivo«, je dejal podsekretar ministrstva za finance Lawrence Summers, ko je objavil to odločitev v govoru v podkomiteju za bančništvo. »Skupaj z drugimi delničarji bomo tudi mi ukrepali, da se poostri nadzor v EBRD.« (Reuter)

Predstavniki Sklada v Rusiji

MOSKVA - V sredo je prispela v Moskvo 15-clanska delegacija Mednarodnega denarnega sklada (MDS) na pogovore o gospodarski pomoči Rusiji. Pogovori se bodo nanašali na novi sklad v višini treh milijard dolarjev v okviru 43 milijard dolarjev pomoči, za katero se je v Tokiju dogovorila skupina sedmih najbolj razvitih industrijskih držav. Direktor MDS Michael Camdessus je aprila izjavil, da bodo sredstva iz tega sklada lahko začeli crpati že junija. MDS pričuje, da bo Rusija dokazala svojo zavzetost za gospodarsko stabilizacijo, nekoliko obrzerala svojo prevec potratno centralno banko in znižala inflacijo, ki se je povzpela na 21 odstotkov v mesecu marcu, in sicer na mesečno raven 5 odstotkov, kot poročajo finančni viri. (Reuter)

MADŽARSKA / POSOJILLO MEDNARODNEGA DENARNEGA SKLADA

Zaradi prevelikega proračunskega primanjkljaja je Sklad Madžarom lani zamrznil posojilo, zdaj pa naj bi se dogovorili za reprogramiranje

BUDIMPESTA - Madžarska bi lahko v tem letu crpala okoli 400 milijonov dolarjev svezih posojil od Mednarodnega denarnega sklada (IMF) po reprogramiranem posojilnem paketu, ki bo kmalu odobren, je včeraj izjavil predstavnik madžarske Narodne banke. Namestnik predsednika te banke Frigyes Harshegyi je za Reuter povedal, da bi posojilo IMF sprostito dodatne kredite svetovne banke in Evropske banke za obnovo in razvoj, kar bi Madžarski pomagalo, da reorganizira in prestrukturira svoje gospodarstvo.

Ce bi IMF Madžarski znova odprl dostop do posojil, ki je bil zamrznjen lansko leto zaradi prevelikega odmika od nacrtovanega proračunskega primanjkljaja, bi to madžarski Narodni banki omogočilo manjšo vezanost na izdajo obveznic. Centralna banka je namreč v tem letu z emisijo javnih obveznic zbrala okoli dve milijardi dolarjev, kar vključuje tudi 150 milijonov dolarjev petletnih evroobveznic, ki bodo po pričakovanju dane v obtok proti koncu naslednjega tedna. »Zaenkrat mislim, da ne bo no-

vih izdaj. Za takojšen gotovinski dotok jih ne potrebujemo«, je dejal podpredsednik banke. »Zelo verjetno je tudi, da bomo z IMF obnovili reprogramirani dogovor, ki bo pomenil približno 400 milijonov dolarjev v letosnjem letu in poleg tega se posojila Svetovne banke, tako da so naše potrebe po čistih posojilih že pokrite, zlasti ce bo uradno ta denar tudi prisel v državo. Kot pravijo moji kolegi, ki so na pogovorih v Washingtonu, se bo to skoraj zagotovo zgodilo.« Harshegyi je dejal, da je omenjenih 400 milijonov

dolarjev del posojila v znesku 700 milijonov dolarjev, ki ga Madžarska ni mogla crpati iz triletnega posojilnega paketa, dogovorjenega z IMF v letu 1991, ki pa je bil lani suspendiran, ker je imela Madžarska prevelik proračunski primanjkljaj. Ta sredstva pa bodo zdaj dostopna, ce bo dosežen dogovor, ki bi ga predvidoma podpisali v nekaj tednih. Harshegyi je dejal, da bo nacrtovanih 150 milijonov dolarjev evroobveznic pomagalo poravnati obveznosti za posojilo v vrednosti dve milijardi dolarjev. Centralna

banka si je tudi zastavila cilj, da bi rezerve ohranila na približno pet milijardah dolarjev. Trenutno znasajo te 5,5 milijarde dolarjev.

Madžarska centralna banka si prizadeva ohranjati rezerve tujih valut na ciljni ravni, ker se približuje konvertibilnosti forinta. Po besedah podpredsednika banke bo morala Madžarska letos plačati za servisiranje svojega zunanjega dolga 3,2 milijarde dolarjev. Njen bruto zunanji dolg se je ustalil v zadnjih treh letih na 21 do 22 milijard dolarjev. (Reuter)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

PIAF - KONCERT ZA DVA IGRALCA (sobota, 8. 5. ob 21.30, premiera in v nedeljo, 9. 5. ob 21.30. uri). Sodelujejo: Alenka Vidrih, Gojmir Lesnjak; Borut Lesjak klaviature; Sasa Olenjuk, violina in kitara; Slavko Znidarsic, harmonika.

DRAMA SNG (061/221-511)

Max Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE, premiera (sobota, 8. 5. ob 20. uri). Uprizoritev so pripravili: režiserka in prevajalka Barbara Hieng- Samobor, dramaturginja Mojca Kranjc, lektorica Majda Krizaj, scenograf Andrej Erjavec, kostumografka Jerneja Jambrek, komponist Uros Furst, glasbeni vodja Brane Demsar, koreograf Andrija Labos, asistenta dramaturgije Tatjana Zidar in Janez Vencelj. Igrajo: Igor Samobor, Boris Juh, Zvezdana Mlakar, Lojze Rozman in drugi. Za izven (konto).

MALA DRAMA

A. Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE (danes, 6. 5. ob 20. uri). Monodramski nastop Polone Vetrlih. Za izven.

A. Nicolaj: PRVA KLASA (petek 7. 5. ob 20. uri).

OPERA (061/331-945)

KRPANOVA KOBILA (danes, 6. 5. ob 15. uri). Mladinska.

NETOPIR (sobota 8. 5. ob 19 uri). Za izven in konto. Predstava je razprodana.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (danes, 6. 5. ob 19.30. uri, predpremiera za abonma Studentski B, v petek, 7. 5. ob 19.30. uri, premiera za izven). Režija: Zvone Sedlbauer, igrajo: Stanislava Bonisegna, Tone Kuntner in Marko Simcić.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE (061/310-610)

G. Achternbusch: SUSN (petek, 7. 5. ob 19.30. uri). Za izven.
A. A. Rozman: TARTIF (sobota 8. 5. ob 19. uri).

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE (061/312-860)

N. Simon: ZARES CUDEN PAR, komedija

(petek, 7. 5. ob 19.30). Gostovanje.DPD Svoboda F. Mencinger iz Javornika. Za izven.

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA (petek, 7. 5., ob 19. 30. uri). Za red Premierski.

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA (sobota, 8. 5. ob 19.30 uri). Za red Drama in izven.

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA (nedelja, 9. 5. ob 19.30 uri). Za red Repriza.

OPERA.

LUNA NAD MISSIPIJEM (danes, 6. maja ob 16 uri). Za red nedelja in za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE (063/25-332)

Moliere: NAMISLJENI BOLNIK (petek 7. 5. ob 11. uri). Za abonma Srednja sola Borisa Kidrica II Celje.

KAMNIK

KD DUPLICA

M. Dekleva: ZVEZA DIAMANTNEGA CUKA (danes, 6. 5. ob 16. uri). Režija Mojca Poznanovic. V izvedbi GS Zaklonisce stev. 4.
N. Simon: BOSA V PARKU (danes, 6. 5., ob 20. uri). V izvedbi GS Kaj ti mar, KD Komenda, režija Mirko Pogacar.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE (064/222-681)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (danes, 6. 5. ob 20. uri). Gostovanje Moje gledališce (Spanski borci). Za abonma Zeleni, konto in izven.

KOPER

GLEDALISCE LOZA

A. P.Cehov: SNUBAC (petek, 7. 5. ob 9., 10. in 12. uri). Gostovanje na srednji tehnični in naravoslovni soli v Mariboru. Igrajo: Barbara Jakopič, Milos Battelino in Iztok Jerpb. Režija: Brane Kraljevič.
V ponedeljek 10. 5. gostuje gledališce LOZA ob 10. in 12. uri z isto predstavo v Narodnem domu.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE (065/25-326)

L. Pirandello: HENRIK IV. (petek, 7. 5. ob 20. uri). Gostovanje v Ajdovscini.

PETER LOVRIN: PARAVAN ali SPANSKA STENA

Prihaja z Daljnega vzhoda, iz cudovite orientalske kulture. Uporabljali so ga kot zavetje pred vetrom, zaslon pred ognjiscem, pred posteljo ali za pregrado znotraj prostora. Skozi zgodovino paravan ni izgubil svoje funkcije. Nasprotno: zaslon pred posteljo - vaso intimo, pregrada prostora, ki je lahko gibljiva po vasih željah... V Likovnem razstavišču Domzale bo v petek, 7. maja ob 20. uri otvoritev prodajne razstave paravanov in svetlobnih slik umetniskega oblikovalca Petra Lovrina, ki živi in ustvarja v Ljubljani. Avtorja bo predstavil dr. Cene Avgustin, nastopil pa bo tudi glasbenik Lado Jakša. Razstava bo na ogled do 21. maja letos.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE danes, 6. in jutri, petek 7. 5., ob 19.30 uri, Gallusova dvorana). Za Oranzni abonma I in II.
Dirigent: Pierre-Dominique Ponnelle, solista: Rita Kinka-klavir .Spored: A. Ajdic-Nekje v srcu; F. Chopin-Koncert za klavir in orkester st. 2. v f-molu op. 21; C. Franck-Simfonija v d-molu.

PODOBE IZ SANJ, koncert mladih umetnikov vrhniške občine (sobota, 8. 5. ob 19.30 uri, Gallusova dvorana).

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

Trio kitar (Hrvaška) (danes, 6. 5. ob 19.30 uri). 6. abonmajski koncert KPC.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH

V torek, 11. t.m., ob 20. uri (red A) - premiera f.S. Bach »Kaffee-Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent C. Farncombe.

MILJE

GLEDALISCE VERD

V nedeljo, 9. t.m., ob 11.00 - koncert vokalne skupine »Li Festinanti«, ki bodo izvajali »I fiori musicali»

GLEDALISCE MIELA

V petek, 14. maja, ob 21. uri niz koncertov »Zattere alla deriva«. Nastopil bo Jin Hi Kim.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

INSTITUTUM STUDIORUM HUMANITATIS (061/222-245)

Vabimo vas na predavanja dr. MARINE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

POMORSKI KLUB SIRENA-BARKOVLJE

Jutri, 7. t. m., ob 18. uri -Zalozba Mihelac

GRAD KROMBERK

Koncert MLADI GLASBENIKI NA KONCERTNEM ODRU (petek, 7. 5. ob 20. uri). Predstavili se bodo goriski glasbeniki: klarinetist Aljosa in harmonikar Marko Deferrri, trobrntar Milos Rijavec in pozavnist Sandi Cej. Koncert je izven abonmaja.

ROGAŠKA SLATINA

ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA
Koncert MOPZ »Skladateljev Ipavcev« - Sentjur in MOPZ Zdravilisca Rogaska Slatina (petek, 7. 5. ob 20. uri, Kristalna dvorana). Zborovodja Franc Plohl.

VELENJE

GLASBENA SOLA VELENJE

Koncert Natase Majer, klavir in Mariborskega opernega orkestra (danes, 6. 5. ob 20 uri).

TRZIC

OBCINSKO GLEDALISCE

Jutri, 7. maja, ob 20.30 niz Danubio - Una civilta musicale-Koncert skupine Budapest Strings.

GAIO DI SPILIMBERGO (PN)

ROTOTOM

V ponedeljek, 10. maja koncert rock skupine Ramones. V petek, 21. maja pa rock skupine Biohakard.

VIDEM

SPORTNA PALACA CARNERA

V ponedeljek, 10. maja, ob 21. uri niz koncertov Udine jazz - Ray Handerson Quartet.

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (Galerija CD)
Razstava OSKARJA KOKOSCHKA - Skice s potovanj. Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

NARODNA GALERIJA (061/219-740)
EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSКИH ZBIRK. Razstavo si lahko ogledate do 4. julija.

NARODNI MUZEJ

Razstava ROJSTVO CIPKE (projekt studentov oblikovanja tekstilij in oblacil na oddelku za tekstilno tehnologijo fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani).

MESTNA GALERIJA

Do 22. maja je na ogled razstava izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFFSHAUSNA.

GALERIJA ICPE

Danes, 6. 5. ob 13. uri, vas vabimo na otvoritev razstave grafik in slik METE ADAMIC-BAHL. Slikarka je leta 1991 diplomirala iz grafike in slikarstva na Virginia Commonwealth University, Richmond, ZDA.

CEKINOV GRAD (Muzej novejsje zgodovine, 061/323-968)

Na ogled je razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI

GALERIJA COMMERCE

Do 21. maja je na ogled razstava slik EMILA TOMASA-THOMASA.

VODNIKOVA DOMACIJA

Na ogled je razstava slik slikarja BOGDANA POTNIKA. Razstava bo odprta do 18. maja

GALERIJA KOMPAS

Danes, 6. 5. ob 20.30 uri otvoritev razstave slikarja iz Sibirije NIKOLAIA RYBAKOVA. Umetnik je dobitnik številnih nagrad in priznanj ; leta 1990 je dobil prvo nagrado na grafičnem bienalu v Kalinogradu in prvo nagrado na natečaju Zlati čopci v Moskvi, leta 1992 mu je bil podeljen moskovski Grand Prix.

GALERIJA KRKA

Na ogled je razstava skulptur akademskega kiparja PETRA CERNETA. Razstava bo odprta do 19. maja.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava DRAGICE CADEZ : Skulpture 1991-92.

INSTITUT JOZEF STEFAN

V avli instituta je do 28. maja na ogled razstava grafik akademske slikarske MILENE GREGORCIC.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Danes, 6. maja, ob 17.30 otvoritev fotografске razstave Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA CARTESIUS

Se danes je na ogled razstava Luise Marie Sguazzi z naslovom »Mi sembra ieri«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30.

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patellija. Urnik: samo ob delavnikih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKSKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej
Stalna razstava »Nacrti za Miramar».

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzaskе letovisarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vrsijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

STUDIO TOMMASEO

Se danes razstavlja svoja dela Lorenzo Mattotti.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih od 18. do 21. ure.

GLEDALISCE MIELA

Do 10. maja je na ogled razstava grafik Gianfranca Pagliara.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.
Danes, ob 19. uri otvoritev razstave Jürgena Brodwolfa.

CAFE LENDHAFEN

Villacher str. 18
Do 8. maja 1993 razstavlja Bozin Kuzman.

KNJIGARNA MOHORJEVE

Do 14. t. m. je na ogled je razstava fotokroška Koroške dijaske zveze.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA, Burgg. 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna.

KAVARNA UMETNIKOV, Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele

KOČEVJE

MUZEJ KOCEVJE

Na ogled je razstava IDEJNO ARHITEKTURNE RESITVE NOVE CERKVE V KOCEVSKI REKI. Razstava bo na ogled do 28. junija 1993

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Na ogled je razstava slik ANDRAZA SALAMUNA, dobitnika nagrade Prešernovega sklada za leto 1992.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Na ogled je razstava fotografa LUCIANA KLEVE. Razstava je na ogled do 15. maja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava Društva likovnih umetnikov Maribor. Sodeluje 36 članov s skupno 78 likovnimi deli v različnih tehnikah.

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava slikarja ZLATKA GNEZDA.

KRANJ

MESTNA HISA (Stebrišna dvorana)

Danes, 6. 5. bo ob 18. uri otvoritev razstave poslikanega pohištva na Gorenjskem - IZ RESTAVRATORSKE DELAVNICE. Razstava bo odprta do 15. junija.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ (ptostori muzeja Grad 2. nadstropje)

V petek , 7. 5. ob 19. uri, vas vabimo na otvoritev razstave SKAVTI IN GOZDOVNICI NA SLOVENSKEM.

NOVA GORICA

GALERIJA GORICA

Do 19. maja si lahko ogledate razstavo slik STANETA JAGODICA, iz ciklusa Cosmos Gloria.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 6. maja, ob 11. uri - Milan Kleč »vsega je kriva Marjana Derzaj« Režija Dusan Mlakar. Predstava za Red J

Slovensko stalno gledališce bo gostovalo s predstavo »Cesarjeva nova oblacila« jutri, 7. t.m., ob 15. uri v vojasnici »Pasubio« v Cervinjanu in v soboto, 8. t. m., ob 15. uri v vojasnici »Vescovo« pri Cedadu.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« M. Ravela in »La giera« A. Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem Furlanije-Julijske krajine so že v teku pri blagajni Dvorane Tripcovich: 9-12, 16-19 (zaprti ob ponedeljkih).

Pri blagajni gledališcaVerdi-Dvorana Tripcovich se nadaljuje prodaja vstopnic za vseh deset predstav »Kaffee-Kanttate« in »Rinaldo« s pricetkom v torek, 11. t.m., ob 20. uri.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

Danes, 6. t. m., ob 19.30 »Ljubezenski napoj«

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

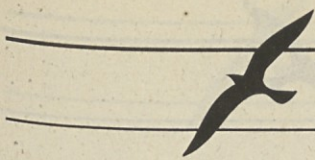
LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE (061/314-962)

Svetlana Makarovic: GAL MED LUTKAMI (sobota, 8. maja ob 9.30 in 17.00. uri). Za izven.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)I.

Otroska predstava EKO-EKOv, v izvedbi gledališke skupine OS Bicevje (sobota,8. 5. ob 17. uri).

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.40	Zgodbe iz školjke
11.30	19. mednarodni mladinski pevski festival Celje '92: Dekliški zbori
12.00	Analitična mehanika, 13/52 del ameriške izobraževalne serije
12.30	Ansambel Miha Klinca, ponovitev
13.00	Poročila
15.25	Akcent, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.10	Ziv zav, otroški program
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	16 crk, tv-igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarisce
20.40	Eurosong '93: Predstavitev tekmovalnih skladb, 2. del
21.30	Tednik, VPS 2130
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
	Sova
22.45	On in ona, 8/13 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.10	Psihiatri, 7., zadnji del angleske nadaljevanke, VPS 2310
00.05	Video strani

SLOVENIJA 2

	Tedenski izbor:
17.25	Sova, ponovitev
	V sportnem duhu, 5/15 del ameriške humoristične nanizanke
17.50	Psihiatri, 6/7 del angleske nadaljevanke
18.45	Ze veste?
19.15	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Poslovna borza
20.10	Znanost, 17. oddaja
	Umetniški večer
20.35	Oddaja o ameriški literaturi
	Sodobna ameriška literatura:
21.35	John Updike, dokumentarni film
22.25	Kolesarska dirka po Sloveniji, reportaža
22.45	Video strani

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
09.50	Astrološka napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 153. dela am. nadaljevanke
18.20	MCM
18.30	Rock starine, 12. oddaja o starem rocku
19.25	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 154. del ameriške nadaljevanke
21.20	Kulinaricni koticek, ponovitev 13. oddaje
22.05	Komik, ameriški film
23.35	Dnevno informativni program
00.30	Astrološka napoved
00.40	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Primorski forum
-------	-----------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Tempo di villeggiatura (kom., '46), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
14.45	Sport: Tennis (Z)
15.45	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Nan.: Cuori senza età
18.45	Dok.: Kvarkov svet
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Saluti e baci dall'opera
23.00	Dnevnik 1
23.15	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
2.05	Film: Ovunque tu sia (dram., It.-Nem.-Poljska '90, r. K. Zanussi)

RAI 2

7.00	Otroški variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Pranzo di nozze (kom., ZDA '56)
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsoloner
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.50 Santa Barbara
15.30	Kviz: Chi è Julia?
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 L'ispettore Tibbs, vmes sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Doppia identità (krim., ZDA '89)
22.35	Aktualno: Rock café
23.15	TG 2 - Pegaz
23.55	Nocni dnevnik
24.00	Dok.: V kioskih

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.15	Pogled na umetnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR - Dezela 7
15.15	Sola se posodablja
15.45	Samo za sport
16.30	Zenski tenis: mednarodno srečanje Italije in rubrika Derby
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, nato
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik, pregled tiska, kultura in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, Ines, Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.20	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 vesti in nad.: La signora in rosa
20.30	Filma: Il presidio - Scena di un crimine, 22.30 L'uomo dalla cravatta di cuoio, vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parlaimone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno
22.45	Nan.: Robinsonovi
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Invasion U.S.A. (pust., ZDA '85, i. Chuck Norris)
22.40	Variete: Mai dire TV
23.10	Film: Buonnotte... ragazze (srh., ZDA '89)
0.30	Odprti studio

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Prijateljstva smrt, it. film
15.15	Nocni sodnik, am. tv nanizanka
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
	Sprehod po moderni umetnosti, it. dok. serija
	Stripy, risanke
16.45	Bersaglio, ponovitev
17.25	Arhitektonski nasveti
18.00	Primorski forum
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Meridiani, aktualna tema
21.20	Prvenci: John Milius, ameriška dok. serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi: Alex Bini

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Zahodno od Santa Feja
13.35	Sinha Moca, 149. del
14.00	Magnum: Mrtvečeva vrnitev
14.45	V tujski legiji s Stanom Laurelom
15.00	Jaz in ti, otroški sport
15.05	Tao Tao, risana serija
15.50	Alfred J. Kwak: Predsednik za Velikovo-dno deželo
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopalški mojstri iz Malibuja: Noc crne lune
20.15	Opojnost planin in prsice: Stric iz Amerike, 6. del
21.10	Ambo terno, svet stevil
21.30	Valdez prihaja, ameriški vestern
22.55	Komedija v maju, fr. film

ORF Avstrija 2

17.05	Tisoc mojstrovin
17.15	Na sledi mrozem: Neznani velikan
18.00	Harry in Hendersonovi: Harryjev stari prijatelj
18.30	Made in Austria, kviz
20.15	Domace reportaze
21.00	Trailer, za ljubitelje filma
21.30	Pozor, kultura!
22.00	Cas v sliki
22.30	Dokazi ljubezni, dok. oddaja o interreligioznih zakonih
23.15	Sporna vprašanja: Ljubezni brez meja?
00.15	Hello Austria Hello Vienna, ponovitev
00.45	Porocila
	Tisoc mojstrovin

Hrvaška 1

07.00	Dobro jutro, Hrvaška
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 121. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Nemščina, 17. lekcija
11.30	Naj bo igra!, 1. del
12.00	Porocila
	Ko se svet vrtil, 119. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Prvi krog, ponovitev 3/4 dela angleske nadaljevanke
15.40	Afternoon Report
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaški
16.35	Malavizija
18.00	Porocila
18.05	Znanost in mi
18.35	Santa Barbara, 396. del ameriške nad.
19.30	Dnevnik 1
20.05	Spekter
20.50	Me je kdo iskal?
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.45	Porocila v anglescini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

19.30	Dnevnik 1
20.05	Eurosong '93, 2., zadnji del
20.50	Detektiv Buntz z Beverly Hillsa, 4/13 del ameriške humoristične nanizanke
21.20	Prvi krog, 4., zadnji del angleske nadaljevanke po romanu Aleksandra Solzenicina
22.15	Svet morskih psov in barakud, dokumentarni film
23.10	Metal-mania
00.10	Horoskop

MTV Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Peklenški raj, brazil-ska serija
10.00	Klinika, ponovitev
11.00	Igra
12.00	Porocila
16.00	Pregled dogodkov dneva
17.00	Northwood, kanadska serija, 21. del
18.10	Svet denarja
18.20	Cez dan
18.40	Vecerna pravljica
19.00	Za boljši jezik
19.10	O glasbi
20.00	Dnevnik
20.40	Bodite uro z menoj
21.45	Aktualno
22.15	Kraj dejanja, nemška kriminalna
23.25	Womack und Womack, nemški glasbeni film

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofoni; 23.05 Literarni nokturno.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Val RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Zema dneva; 11.00 Kam na počitnice; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Glasbene novosti in recenzije z Angelom Baigue-ro; 16.00 Ob starih; 16.20 Prireditve; 16.35 Boutique Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz; 20.00 Nočni spored.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Koledar prirediteljev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Prenos 1. progr.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite-Uganite; 22.20 Rock underground.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 10.30 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedijska; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Jezik naš vsakdanji; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Ameriška glasba; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zbori; 20.00 Iz arhiva; 22.05 Večerni logos; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Matineja; 15.00 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

Od 18.10-19.00 Rož-Podjuna-Zila.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side, vodi R. de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 18.00 Simone's Dance Party; 18.30 MTV Prime, vodi Pip Dann; 00.00 Partyzone; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 DJ Kat Show; 09.40 Lamb Chop's Play-a-long; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Držni lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 15.15 Sally Jessy Raphael; 16.15 Different Strokes; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 19.30 E Street; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Melrose place; 22.00 Chances; 23.30 Star Trek: The Next Generation; 00.30 Studs

MOVIE CHANNEL

07.05 The Little Marins; 15.00 Battle Taxi; 17.00 Duncans World; 21.00 The Commitments; 00.45 Paris Trout; 02.25 In the Best Interest of the Child; 05.25 Last Wish

PRO 7

05.10 Serije; 09.35 Sarabanda za mrtve ljubimce, angleški film; 13.45 Preskusni pilot, am. film; 16.19 Risanke; 18.35 Show Billa Cosbyja; 147. del; 19.05 Ulica San Franciska; 131. del; 20.15 Hobotnica s smrtonosnimi lovskami, it. film; 22.05 T. J.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.35

John Updike - sodobni ameriški pisatelj

Nocoj si lahko ogledate zadnjo oddajo iz cikla o sodobni ameriški literaturi - Umetniški večer z Johnom Updikeom

V Umetniškem večeru - te lahko spremljate ob četrtkih v večernih urah na drugem programu TV Slovenija, v zadnjem času pa so posvečeni sodobni ameriški literaturi - bo nocoj predstavljeni znani ameriški pisatelj John Updike.

John Updike se je uvrstil med najbolj znane mednarodne pisce zlasti z romani. Predvsem so mu tovrstno slavo prinesla stiri dela, v katerih je glavni književni lik Rabbit. Te stiri romane je napisal v zadnjih stidestih letih.

Updikeov lik Rabbit je povsem povprečen in spodoben človek. Njegov čisto običajen vsakdan pa obremenjujejo problemi, ki izvirajo iz njegovih osebnih nezadovoljstev in lastne raz-

dvojenosti. Rabbit je bil nekaj obetajoca kosarkarska zvezda v malem mestecu Brewer. Prav v tem mestu je svoje zgodnje otroštvo preživljal tudi sam pisatelj.

V prvem delu Umetniškega večera boste tako videli dokumentarno oddajo o Johnu Updikeu. Rdeca nit oddaje je pogovor s pisateljem na njegovem domu iz otroštva.

Ob pogovoru pa bodo prikazani tudi nekateri drammatizirani odlomki iz njegovih starih književnih del. S takšnim pristopom so poskušali avtorji oddaje označiti glavne teme in družbene probleme, ki jih pisatelj obravnava v svojih delih. Ob televizijski vizualizaciji pa ne gre prezreti močne

povezave med pisateljevim uspešnim ustvarjanjem in njegovo preteklostjo, saj je ta zaznamovala njegova dela.

Dela Johna Updikea povsem jasno odslikavajo čas, v katerem je pisal, in glavne probleme, ki so se v tem času porajali v njem in okoli njega. V svojih delih tako obravnava razlike med spoloma, probleme, ki so se v svetu pojavili s pojavom razizma, grozo ob krvavih in zaznamujocih dogodkih v Vietnamu, svetovne probleme ob naftni krizi in zaskrbujoče upadanje gospodarske moči vsemogočne Amerike.

Dokumentarcu o Johnu Updikeu bo sledila oddaja o ameriški literaturi, ki jo bo vodil Matej Bogataj.

2/5

KANAL A
KOMIK,
ameriški film

22.05

Film Komik se dogaja v nekem drugem času in prostoru; pravzaprav ni časa, ni svetlobe, ampak le črna v skorji družbe, kjer živijo teme sence, bolezni, umazanija in golazen. V tej družbi ni nikakrš

planinski svet

Izlet na Sv. Trojico

Gore in grci v neposredni bližini Postojne so idealni cilji za prve pomladanske izlete, ki predstavljajo primeren trening za kasnejše vzpone na zahtevnejše vrsce. SPDT se je zato odločilo za spremembo svojega programa izletov in na željo pobratenih planincev društva Integral iz Ljubljane, sklenilo prirediti pohod-srečanje na pol poti, s hojo na Sv. Trojico, na katero je bil se nedavnega iz vojskih razlogov zaprt dohod vsem tujim planincem.

Izlet na Sv. Trojico, znano iz casov Martina Krpana, bo v nedeljo, 9. maja. Udeleženci se bodo zbrali ob 8. uri na Narodni ulici na Opcinah pri restavraciji Danev, odkoder se bodo z avtomobili odpeljali v Postojno, kjer se bodo ob 9. uri pred novo avtobusno postajo srečali z ljubljanskimi planinci. V spremstvu planinskega vodnika iz Postojne se bodo nato skupno podali na pot na Sv. Trojico, s katere se bodo po približno starih urah hoje vrnili na izhodišče. Obeta se lep izlet v letos dokaj pozno pomladansko naravo, ki pa zagotavlja prave užitke za ljubitelje gozdnih poti, ki se menjujejo z zelenimi senozetmi.

Osnovnošolci so si ogledali jame

Mladinski odsek SPDT je že izpeljal prvi letosnji izlet za osnovnošolce, ki spada v okvir Sportne sole in je veljaven za končno točkovanje na osnovnošolski olimpiadi. Pri Gabrovcu se je v nedeljo dopoldne zbralo 15 osnovnošolcev, pretežno iz mestnih sol, ki so se takoj napotili na ogled jame imenovane Gabrovska pecina. Spremljala jih je geologinja Katja Kjuder, ki je najmlajšim izletnikom obrazložila nastanek kraskih jam, v katerih so v prazgodovini prebivali ljudje. Po obisku jame pri Gabrovcu, so se mladi izletniki podali se do Zidariceve peče blizu Samatorce in si tudi tu pod strokovnim vodstvom ogledali jamo. Najbolj veselje je bilo v popoldanskih urah, ko so se izletniki ustavili na velikem travniku pri Samatorci in sodelovali pri raznih igrah. Vse se je zaključilo pri gostilni Zbogor, kjer so organizatorji predali svoje varovance staršem.

Mladinski odsek SPDT pripravlja še drugi izlet, ki bo v nedeljo, 16. maja. Tedaj bodo prireditelji popeljali najmlajše izletnike na Sv. Lenart nad Samatorco, na 400 metrov visok gric, s katerega je lep razgled po okolici. Izlet je veljaven za točkovanje na osnovnošolski olimpiadi in za podeljevanje znakov SPDT. Udeleženci naj se zberejo ob 9. uri v nedeljo, 16. maja, pri gostilni Suban v Tmovci. Vsa pojasnila daje naceelnik MO Robert Devetak, ki odgovarja na tel. 55180 v večernih urah.

Uspešen potek alpinističnega tečaja

Z uspehom se nadaljuje alpinistični tečaj, ki ga prireja istoimenski odsek SPDT. V tečaj se je prijavilo 16 vestnih mladih ljudi, ki so se resno oprijeli dela in redno zahajajo bodisi na predvidena predavanja kot na praktične vaje v Dolino Glinscice. Prejšnjo nedeljo so tečajniki, pod vodstvom vaditeljev, plezali v stenah Glinscice imenovane Concave in Bal-lerine, sinoči pa so se udeležili predavanja o prvi pomoči, ki ga vodi zdravnik dr. Dani Jerjal. Prireditelji so tečajnike porazdelili v tri skupine, ker na tak način potekajo vaje bolj sproščeno in neprimerno bolj uspešno. Tečaj na terenu se nadaljuje tudi v soboto in nedeljo in tečajniki se bodo zbrali na jezenu ob 8.00, odkoder bodo šli pod ste- ne in jih začeli naskakovati. Povedati je treba, da so vaditelji kar zadovoljni s potekom tečaja, ki je bil, glede na zanimanje sirsega kroga mladih ljudi, kar potreben.

Z mladimi na Slavnik

Kaj je lepšega kot izlet na Slavnik v tem času, ko se po travnikih razcvetajo prve pomladanske cvetice in ko dvigajo svoje šestlistne glavice bele, dišeče narcise. Obalno planinsko društvo iz Kopra je sklenilo prirediti tradicionalni planinski pohod z mladimi v cvetoco naravo Slavnika, v soboto, 15. maja, namesto napovedanega 6. junija in kasnejšega dneva planincev, ki naj bi bil oktobra. Res je sedanjí čas najbolj primeren. Kaj je lepšega kot počivajoči razgled po sirnih slavniskih travnikih v cvetju v toplem pomladanskem soncu: pravi užitek se za vsakega planinca in ljubitelja narave. Prihodnjo soboto torej vsi na Slavnik, mladi in manj mladi v zeleno, cvetoco in sončno naravo. (L.A.)

Na Trstelju letos manj planincev

Na Trstelju je bilo zadnjo aprilsko nedeljo srečanje, ki ga je priredilo PD Nova Gorica. Udeležba je bila letos nekoliko skromnejša, zlasti kar zadeva zamejska planinska društva, saj je bilo prisotno pravzaprav eno samo. Pač pa so se snidenja na tej planinski postojanki na meji med Vipavsko dolino in Krasom udeležili predstavniki planinskih društev iz raznih krajev Primorske.

Za prijetno počutje je poskrbel muzikant, vreme je bilo primerno, razgled res ni bil najboljši, vendar pa so izletniki lahko uživali ob pogledu na bujno pomladno cvetje, zlasti na velikonočnice in pomladni encijan.

Ob kratkem poročilu se vprašanje: je prijateljstvo in srečevanje med planinci res izgubilo na pomenu?

Izlet na Golico

Ce imate radi cvetje, potem je avtobusni izlet na Golico, ki ga pripravlja SPDG kot nalašč. Vpisovanje se je že začelo. Izlet bo predvidoma 23. t. m. morda pa že teden pred tem, ce se bo nadaljevalo toplo vreme. Narcise v rovtih nad Jesenicami so namreč letos neobičajno zgodaj zacvetele. Pravljica na podoba, ki se obnavlja iz leta v leto, se utegne zato pred časom spremeniti. Golica in njena cvetoca pobojca so eno od čudes nase domovine, ki jo je treba vsaj enkrat videti.

Zmerne hoje bo približno dve uri in to po gozdnih poteh in stezah. Za tiste, ki ne morejo hoditi pa bo na voljo avtobus.

V nedeljo spominski pohod Števerjan - Gonjače

V Števerjanu bodo v nedeljo spet priredili spominski pohod do spomenika v Gonjajah. Start bo ob 9.30 z Dvora. V Dvoru bo tudi cilj množičnega pohoda. SPDG vabi člane in prijatelje, da se tudi letos v čimvečjem številu udeležijo omenjene manifestacije, ki je posvečena 50-letnici množicne vstaje primorskih ljudi proti fašizmu.

»Cankar in Zois« izgubil v Padovi

Odbojkarji iz Gorice izločeni

Pot odbojkarjev združene ekipe nasih goriških višjih srednjih sol Cankar in Zois na med-deželni ravni Dijaskega prvenstva, zal, ni bila dolga. Fantje, ki so si na deželni fazi priigrali prvo mesto, so se v Padovi pomerili z dijaki liceja Galilei iz kraja Borgo Val-sugana pri Trentu in izgubili s 3:1 (8:15, 15:4, 15:7, 15:11) ter bili tako izločeni.

Začetek srečanja ni napovedoval tako grenkega konca. Nasprotno. Goricani so v prvem setu povsem nadigrali nasprotnika, ki je zgle-dal celo precej ne-bogljén. Od drugega seta dalje pa je prišlo do popolnega preobrata. Dijaki Galileia so zaigrali odločno, borbeno in urejeno, z odličnim blokom pa so onespособili vse napa-de Zoisa/Cankarja. Igralcem nasih sol je samozavest upadla, zaigrali so precej ne-sproščeno, blok je bil preveč propu-sten, napad pa presibek. Skratka, zaigrali so dalec pod svojimi zmóžnost-mi, tako da je bil po-raz, zal, neizbežen.

KOTALKANJE / NA DEŽELNIH TEKMOVANJIH

Uspešni nastopi kotalkaric Poleta

Že 5 poletovcev uvrščenih na DP

Deželna prvenstva v umetnostnem kotalkanju se blizajo h koncu, na posameznih tekmah so nastopili številni predstavniki openskega Poleta.

O uspehih Kokorovca in Tretjakove smo že poročali, od ostalih tekmovalcev pa so bile prve na vrsti deklice, ki so zaradi visokega števila prijavljenih tekmovalk (bilo jih je preko 80), morale nastopiti najprej na kvalifikacijah in kasneje na finalnem tekmovanju. Od Poletovk so tekmovala Tanja Romano, Vesna Hrovatin in Maruska Hrovatin, vse tri rojene leta 1983, tekmovalce pa so v konkurenci, ki je bila v veliki večini eno leto starejša od Poletovih kotalkaric. V polfinalnem delu, ki je bil v Pordenonu, je bila v eni skupini Vesna Hrovatin 12., v drugi skupini, kjer je zmagala Elisa Guiotto iz Pordenona (letnik 1982) pa Tanja Romano druga in Maruska Hrovatin 21.

Vse tri so se uvrstile v končno tekmovalnico, ki je bila na sporedu dva tedna kasneje v dvorani kluba Gioni iz Trsta. Na tem tekmovalstvu je vladalo največje zanimanje za dvoboj Guiotto - Romano, saj je bilo jasno, da se mlajša Poletovka ne bo zlahka predala bolj izkušeni nasprotni-

Cristiana Merlo

ci. Guiottova je sicer zmagala v obveznih likih in kombinaciji, Tanja Romano pa je izvedla najboljši prosti program (povprečna ocena 4, 2 - boljše od vseh članic iz nase dezele, ki so nastopile na dežel-nem prvenstvu na Opci-nah) in se uvrstila na končno drugo mesto. Vesna Hrovatin se je z 19. mestom uvrstila na med-

deželno prvenstvo, Maruski Hrovatin pa se je kljub dobro izvedenemu prostemu programu ta rezultat za las izmuznil.

Narascajnice so tekmovalce v dvorani trzaskega PAT. Polet sta zastopali Cristiana Merlo in Maja Berzi. Merlova je tako v obveznih likih kot v prostem programu predstavljala razred zase in zmagala z veliko prednostjo. Na drugo mesto se je z odlično izvedbo obveznih likov in prostega programa nesporno uvrstila Maja Berzi, ki si je s tem zagotovila tudi neposreden nastop na državnem prvenstvu, glede na to, da je bila Merlova, lanska državna pvakinja deklic, ze avtomatično uvrščena in je torej svoje mesto v deželni konkurenci pre-pustila drugouvrščeni. Drzavno prvenstvo bo od 14. do 18. julija nastopile v Rosetu degli Abruzzi.

Vse poletovke bodo sedaj nastopile se na deželnem prvenstvu UI-SP, kjer se bodo prav tako potegovala za uvrstitve na državno prvenstvo, ki bo letos v Calderari di Reno (Emilija).

Vsi ti uspehi so vsekakor zelo spodbudni za slovensko kotalkarsko društvo, ki ima sedaj že pet tekmovalcev uvrščenih na državna tekmo-vanja.

SMUČANJE / POKAL SLOVITA

S tekmo na Kaninu sezona končana

Na kombinacijskem veleslalomu najbolj uspešni med mladinci in mladinkami

Za konec smučarske sezone so smučarski delavci S.C. Sella Nevea in S.K. Kanin organizirali tekmo, ki je bila v soboto na Nevejskem sedlu in v nedeljo na Kaninu in je bila v kombinaciji veljavna za 1 trofejo "Slovita". V absolutni konkurenci je med moškimi zmagal Stefano Romanelli in med ženskami pionirka in ze italijanska prvakinja v vseh treh disciplinah med deklicami Katia Casolino, ki oba nastopata za S.C. Lussari.

Na Nevejskem sedlu se je v vseh kategorijah v veleslalomu prijavilo kar 187 smučarjev, zanimivo je bilo, da so morali vsi smučarji na start v Conca Prevali pes (potrebno je bilo približno uro hoje do starta) kot v starih casih, ko se ni bilo vlecníc. Start je bil na nadmorski višini vec kot 2000 m, na višinski razliki 250 m pa je bilo postavljenih 25 vrtec. Na zalost je bil snež tipično spomladanski in povrh se moker od dežja, ki je dan prej nenehoma padal. Smučarji, ki so zastopali 18 društev iz obeh strani meje so bili razdeljeni na 10 moških in 7 ženskih kategorij. Tudi naši smučarji (vsi SK Brdina) so dosegli nekaj dobrih rezultatov. Med cicibani je bil Giorgio Pitacco s časom 59.43 na 11. mestu, Erik Piccini pa s ca-

Peter Ferluga - drugi

som 60.38 takoj za njim. Med deklicami sta bili sestre Mezgec (Brdina) na 4. oziroma 5. mestu. Fjona je dosegla čas 55.33, Karin pa 60.61. Cas 60.75 je prinesel v kategoriji narascajnic Alji Hrvatic sedmo mesto. Med mladinci je bil Peter Ferluga s časom 51.52 drugi, Peter Ferfila pa 5. V kategoriji dam 1 se je uvrstila Zora Mezgec na 2. mesto. Nagrajevanje je potekalo dvojezično v koci Gilberti.

Naslednji dan so skoraj isti tekmovalci merili svoje moči v veleslalomu na slovenski stani Kani-na. Organizacija je bila izvrstna in tudi snež je bil zelo dober. Start je bil

na višini 2225 m in cilj na 2075 m, proga pa je imela 20 vrtec. Kategorij je bilo znatno manj kot dan prej, tako da je bila konkurenca precej ostra. Tudi na tej tekmi so naši smučarji dosegli nekaj dobrih rezultatov. Smučarjem SK Brdina so se pridružili tudi smučarji SK Devin. V zdruzeni kategoriji baby ženske in cicibanke je bila Sheila Perosa (Devin) na 10. mestu. V isti kategoriji med fanti je bil Erik Piccini (SK Brdina) 11. V skupni kategoriji pionirk se je Fjona Mezgec uvrstila na sedmo mesto, medtem ko je bila Alja Hrvatic osma, Karin Mezgec pa se je uvrstila takoj za njo. Med pionirji so solidno smučali tekmovalci Devina Robert Totot, Stefano Maizan in Tomaz Sirca. Pri mladincih je bil Peter Ferluga zopet odličén drugi, tretji pa Peter Ferfila. Se bolj uspešna je bila med mladinkami Valentina Suber, ki je kljub napaki zasedla 1. mesto. Med članicami je bila Gabrijela Pieri (Devin) tretja. Isto mesto je zasedla med damami Zora Mezgec (Brdina), v kombinaciji pa je bila v tej kategoriji prva. Tudi med veterani so solidno smučali Stojan Sossi, Roberto Greco Roberto (oba Devin) in Rado Suber (Brdina), ki so zasedli 7., 8. in 9. mesto. E. M.

ŠPORTNI DAN / NASTOPILO UČENCI ŠOL IZ SALEŽA, GABROVCA, PROSEKA IN ZGONIKA

Preko sto osnovnošolcev tekmovalo v mnogoboju

V sportno-kulturnem centru v Zgoniku je bilo v terek res enkratno vzdušje. Odvijal se je namreč ze tradicionalni sportni dan za osnovnošolce in osnovnošolke na pobudo nekaterih marljivih učiteljic in v sodelovanju z odsekom za otroško telovadbo pri sportnem krožku Kras. Solam iz Saleza, Zgonika in Gabrovca so se tokrat priključili se učenci in učenke prosekse osnovne sole. Preko sto prizadevnih solarčkov se je pomerilo v atletskem mnogoboju in sicer v sledecih panogah: teku na 300 m, skoku v daljino z mesta, metu kroglice, oziroma enokilogramske medicine ter spretnostnem poligonu.

K izrednemu uspehu sportnega praznika so pripomogli skoraj brezhibna organizacija, lepo vreme in seveda otroci sami, ki so navdušeno sledili razlagam učiteljstva in vaditeljev. Prav vsi so napeli moči, da bi dosegli cim boljše rezultate, ali pa izboljšali lastne dosežke v ze prej nastatih sportnih veščinah. V prijateljskem vzdušju se je tekmovalje zaključilo z nagrajevanjem najboljših in dodelitvijo spominskih kolajn vsem prisotnim.

REZULTATI
5. razred
Dečki: 1. Jan Pahor (Prosek), 2. Denis Doglia (Zgonik), 3. Devan Cecchi (Prosek).

Deklice: 1. Sara Locasto (Prosek), 2. Valentina Battigelli (Gabrovec), 3. Jagoda Milic (Zgonik).

4. razred
Dečki: 1. Tomaz Nabergoj (Prosek), 2. Ivan Cernjava (Prosek), 3. Marko Fusilli (Prosek).

Deklice: 1. Yael Ukmar (Prosek), 2. Tjasa Gustin (Zgonik), 3. Meta Starc (Prosek).

3. razred
Dečki: 1. Mitja Suc (Zgonik), 2. Gregor Budin (Zgonik), 3. Dean Furlan (Zgodnik).

Deklice: 1. Deborah Vitez (Prosek), 2. Martina Milic (Zgonik), 3. Lara Praselj (Prosek).

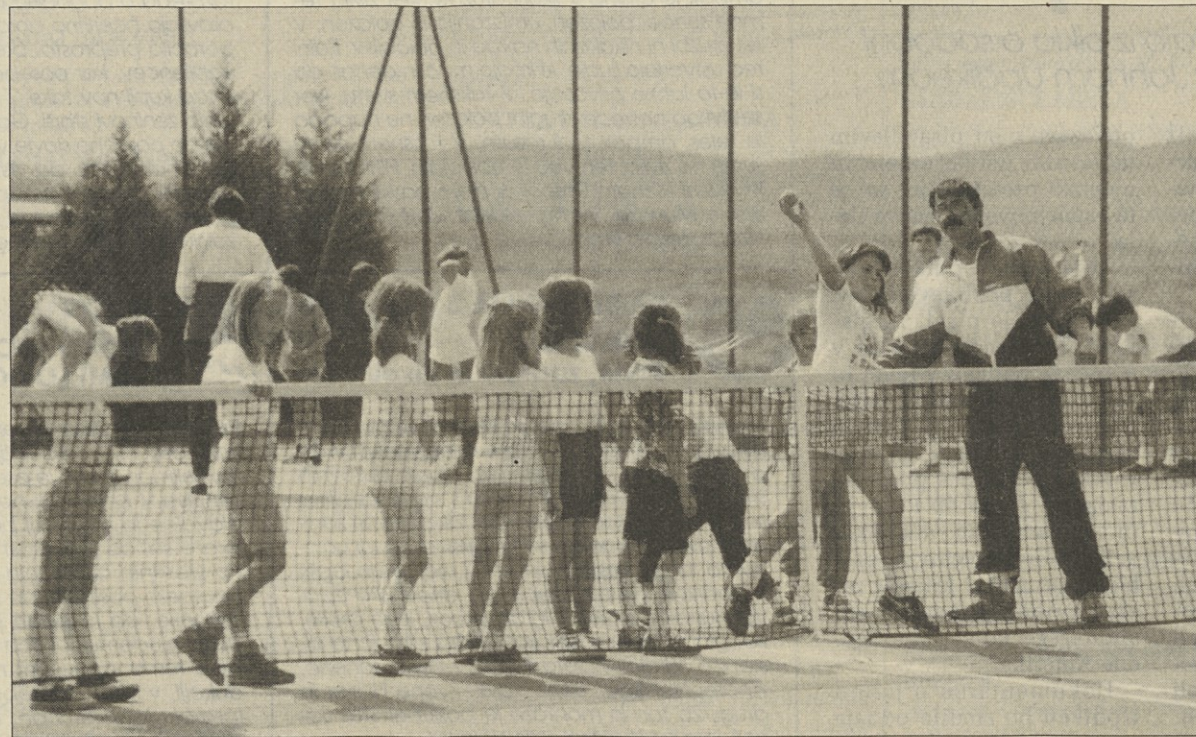
2. razred
Dečki: 1. Uros Fabiani (Salez), 2. Matteo Pipan (Prosek), 3. Omar Turco (Prosek).

Deklice: 1. Ljuba Sancin (Salez), 2. Erika Suc (Salez), 3. Nicol Starc (Prosek).

1. razred
Dečki: 1. Dimitrij Batti (Salez), 2. Edvin Stoka (Prosek), 3. Gregor Colja (Gabrovec).

Deklice: 1. Giorgia Buz-zai (Salez), 2. Tamara Cernjava (Prosek), 3. Martina Lisjak (Prosek).

S. M.

»Boji« na mnogoboju v Zgoniku so bili zelo zagrizeni (Foto Sergio Ferrari/KROMA)

NOGOMET / NAJMLAJŠI

Mladost izgubila vse možnosti za prvo mesto

Prvenstvo najmlajših se počasi bliza koncu, saj do zaključka manjkata se dve koli in nekaj zaostalih tekem. Z zmago v Doberdolu si je Mossa po vsej verjetnosti že zagotovila prvo mesto, ki ga lahko ogrozi le kak nepredviden spodrsrlaj, kar pa v nogometu ni nemogoče. Spomnimo se povsem nepricakovane poraza doberdobske Mladosti v Pierisu, ki je pokopal vse upe kraškega mostva. Na podlagi imen igralcev Pierisa, smo sele kasneje izvedeli, da se je domače mostvo za tekmo z Mladostjo okreplilo kar s sedmimi igralci njihove »prve« ekipe, t.j. ekipe, ki igra v deželnem prvenstvu. Ob takih podatkih je vsak komentar odvec, kajti podobno »nagajanje« lahko vrže temno senco na stike med društví.

Z dvema zaporednima porazoma je Mladost izgubila stik z vrhom in namesto na prvem ali drugem mestu, bo verjetno pristala na četrtem.

Izidi 13. kola povratnega dela: Aris-Gradese 0:4, Monfalcone-Staranzano (prelozena), S. Marco-Pieris 0:1, Mladost-Mossa 0:1, Opicina-Sanrocchese (prelozena), S. Sergio-Romana (prelozena), Corno-Pro Romans 2:5, Isontina-Lucicino 7:1.

Zaostala tekma: Sanrocchese-S. Sergio 2:2.
Vrstni red: Mossa 50, Opicina 47, Isontina 46, Mladost 45, Monfalcone 35, Gradese 28, Corno 27, Pro Romans 27, Aris 25, S. Sergio 24, Pieris 24, Lucicino 23, S. Marco 14, Staranzano 11, Sanrocchese 5, Romana 3. (VIP)

Obvestila

SK BRDINA

vabi vse člane in simpatizerje na zaključno prireditev in nagrajevanje atletov, ki bo v soboto, 8. maja, ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah.

SK DEVIN

vabi na 19. občni zbor, ki bo na sedezu društva v Cerovljah v petek, 7. maja 1993 v prvem sklicanju, ob 19.30 in v drugem sklicanju ob 20.30 z naslednjim dnevnim redom:

1. otvoritev občnega zbora; 2. izvolitev predsednika in tajnika; 3. predsedniško poročilo; 4. tajniško poročilo; 5. blagajniško poročilo; 6. poročilo nadzornega odbora; 7. razresnica; 8. pozdravi gostov; 9. razprava; 11. izvolitev izvršnega in nadzornega odbora.

SZ JADRAN

obvešča, da bo v petek, 14. t. m. v mali dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju redni občni zbor. Dnevni red: 1. predsedniško in tajniško poročilo, 2. blagajniško poročilo, 3. diskusija, 4. volitve novega odbora, 5. razno.

NOGOMET / PO ZMAGI NAD BORUSSIO V DORTMUNDU

Juventus le korak do pokala UEFA

Dino Baggio (strelec prvega gola za Juventus) v dvoboju s Stephanom Chapulisatom

Borussia Dortmund - Juventus 1:3 (1:2)
Strelci: Rumennigge v 1., D. Baggio v 26., R. Baggio v 30. in 73. min.
BORUSSIA: Klos, Reinhardt, Schmidt, Franck (Mill), Grauer, Lusch, Reuter, Zorc, Chapuisat, Rummenigge, Poscher.
JUVENTUS: Peruzzi, Carrera, De Marchi, D. Baggio, Kohler, Julio Cesar, Conte, Marocchi, Vialli, R. Baggio (Di Canio), Moeller.
Sodnik: Puhl (Madzar-

ska); Gledalcev: 40.000
DORTMUND - Z zmago 3:1 proti Borussia Dortmundu je turinski Juventus postavil resno hipekto na osvojitve letošnjega pokala UEFA, saj je malo verjetno, da bi Nemcem na povratnem srečanju uspelo nadoknaditi zaostanek. Čeprav se je tekma zacela v znaku Borussia, ki je z golom Rumenniggeja povedla že v 1. minuti, pa smo nato v nadaljevanju videli izvrstno predstavo Juventusa, ki je najprej z golom

Dina Baggia izenačil, nato pa je Roberto Baggio z dvema goloma poskrbel za veliko slavo.
Borussia je sicer v drugem polcasu stalno napadala, vendar pa si večjih priložnosti za gol ni ustvarila. Po drugi strani pa je bil Juventus izredno nevaren v protinapadih in bi lahko dosegel še kak gol več, če bi bili napadalcji nekoliko prisebnejši. Poleg dvakratnega strelca Roberta Baggia, ki je takoj po drugem zadetku zaradi lažje

poškodbe zapustil igrišče, je zelo dobro zaigral tudi Gianluca Vialli.
Za Juventus je to že deveti nastop v evropskem finalu, doslej pa je osvojil štiri naslove: enkrat je zmagal v prvaku prvakov, enkrat v pokalu pokalnih zmagovalcev, dvakrat pa v pokalu UEFA. Borussia je 5. maja 1966 nastopila v finalu pokala pokalnih zmagovalcev in v Glasgowu premagala Liverpool z 2:1.
Povratna tekma bo 19. maja v Turinu.

NBA / ČETRTRFINALE KONČNICE

Z zmago pri Lakersih Phoenix spet v igri Bulls ž v polfinalu

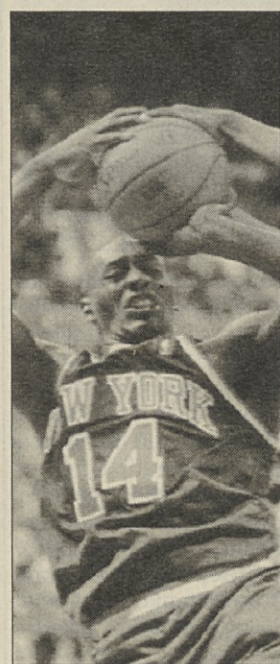
VANJA JOGAN

NEW YORK - Po dveh zaporednih porazih na domačih tleh je Phoenix dokazal, da je res izredno solidna ekipa, saj so Barkley in ostali zmagali v Los Angelesu in tako znizali zaostanek na 2:1. Prav Barkley je bil s 27 točkami najboljši strelac Sunsov, ob njem pa je izvrstno zaigral mladi Dumas (18 točk). V vrstah Lakersov se je izkazal Vlade Divac, ki je dosegel kar 30 točk.

V isti skupini je Utah spet premagal peterko Seattle in presel v vodstvo v zmagah, ima pa izredno priloznost, da se uvrsti v naslednje kolo, saj bodo cetrti tekmo spet odigrali v domaci dvorani.

Na Vzhodu je Indiana pokazala, da se nima namena zlahka predati, saj so Schrempf in soigralci visoko premagali New York, ki poprečno prejme manj kot sto točk na tekmo, tokrat pa jih je Indiana dosegla kar 116. Bo potrebna tudi peta tekma ali pa bo New York zmagal na igrišču Indiane?

Le Chicagu je uspelo zmagati z gladkim 3:0, pa čeprav je moral Michael Jordan z igrišča zaradi zvinja gleznja že takoj po odmoru. Pippen in ostali so bili boljši od Atlante

Anthony Mason (N.York)

tudi v gosteh in sedaj mirno pričakujejo zmagovalca med New Jerseyem in Clevelandom. Bomo priča dvoboju Petrovič - Jordan?

IZIDI IN STANJE
Vzhod: Charlotte - Boston 2:1 (v zmagah); New Jersey - Cleveland 1:1; Indiana - New York 116:93 (1:2); Atlanta - Chicago 88:98 (0:3).

Zahod: LA Clippers - Houston (1:2); San Antonio - Portland (1:1); LA Lakers - Phoenix 102:107 (2:1); Utah - Seattle 90:80 (2:1).

UTRINKI S PRVIH ČETRTRFINALNIH TEKEM

SKUPINSKA IGRA: Na prvem srečanju med Clevelandom in New Jersey je domaca ekipa visoko premagala New Jersey, ključ zmage pa je bila prav gotovo odlična skupinska igra **Cavaliersev**, saj je kar devetlposameznikov presegle mejo desetih točk, medtem ko je pri Netsih solidno igral le Coleman (31 točk), slab dan pa je imel tudi Petrovič (10 točk, 4:13 pri metu).

LEWIS OUT: Boston je na pragu izločitve, eden izmed razlogov za slab učinek Celticsov pa je prav gotovo prisilna odsotnost najboljšega strelca ekipe, **Reggie Lewis** je na prvi tekmi igral odlično, zatem pa je imel težave s srcem in sedaj sledi ekipi iz postelje.

OLAJUWON MVP KONČNICE? Center Houstona **Akeem Olajuwon** igra v končnici celo boljše kot prej. Na prvi tekmi je dosegel 28 točk, imel 11 skokov, 6 asistenc in kar 9 krat blokiral met nasprotnikov.

NEGATIVNI REKORD: Na tekmi **Boston - Charlotte** je strah pred zmago zajel skoraj vse igralce. Regularni del se je zaključil pri izidi 89:89, v prvem podaljšku je bil izid spet izenačen (97:97), v dodatnih petih minutah pa je Charlotte dosegel le dve točki, Boston pa samo eno!!!

Streljanje: Rajmond Debevec zmagal v L. Angelesu

Pot v München

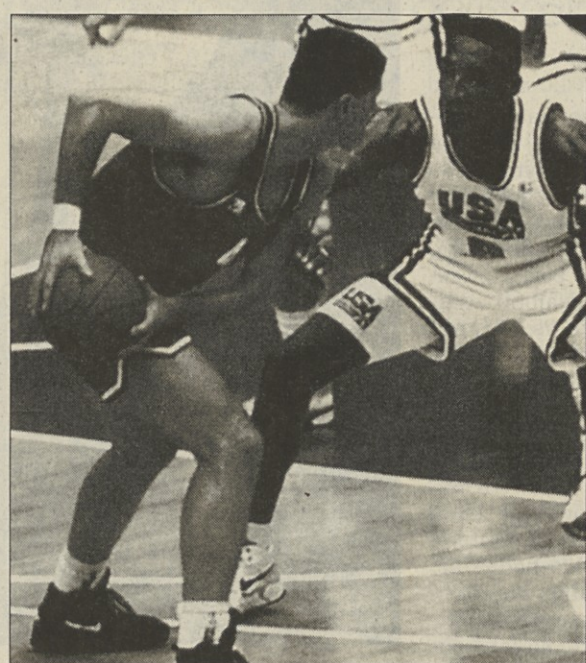
LOS ANGELES - Prvi dan svetovnega pokala v streljanju, na katerem sodelujejo tekmovalci iz 46 držav, je slovenski reprezentant Rajmond Debevec z zračno puško dosegel že svojo 16. zmago v tem tekmovalstvu. Po prvih desetih streljih je zapovrstjo zadel 40 desetk in s skupnim rezultatom 593 prevzel vodstvo. Finale se je za Debeveca začel slabše, saj je po petih streljih zbral le 50, 1 kroga. Norvežan Stenvaag ga je prehitel, razlika pa je v šestem strelu se povečal. Odločilni je bil osmi strel, ko je Debevec zadel 10, 7 kroga (to je bil tudi njegov najboljši strel v finalu), Stenvaag pa samo 9, 4. Debevec je s tem strelom izničil Norvežanovo prednost, v devetem strelu je zadel 10, 0. Norvežan pa 9, 7 kroga. Takrat je tudi dobil prednost, ki se po desetem strelu, ko sta oba zadela 10, 0, ni več spremenila. Z zmago si je Debevec po dveh tekmah svetovnega pokala že zagotovil nastop na finalu osmih najboljših v Münchnu.
Renata Orazen je z rezultatom 382 krogov zasedla 19. mesto med 40 strelkami.
Rezultati - zračna puška: 1. Debevec (-Slo) 694.0, 2. Stenvaag (Nor) 693.7, 3. Kim Jong (Kor) 690.9, 4. Conception (Fil) 690.8, 5. Johnson (-ZDA) 690.7, 6. Kinouchi (Jap) 689.7, 7. Kim Soung (Kor) 689.3, 8. Maksimovic (ZRI) 688.9. (S. S.)

KOŠARKA NA HRVAŠKEM / NJENIM IGRALCEM JE DOVOLJENO V SE

Cibona vedri in oblačni v Hrvaški Pa ne le na košarkarskem igrišču...

ZAGREB - Košarkarji Cibone so že drugič po vrsti prvaki Hrvatske. To dejstvo bo sicer na Hrvatskem izzvalo tolikšno vznemirjenje in zanimanje, kot ce npr. komu povemo novico, da »za petkom pride sobota«. Cibona je prvak in to je tudi morala postati. Seveda ima najbolj kvalitetno in najmočnejše moštvo, 10 igralcev, o katerih lahko ostali klubi samo sanjajo. Prvi primer: Cibona je z neprikritim zadovoljstvom odpuštila Zorana Cuturo, živo legendo zagrebske kosarke. Za »cibose« je bil odveč, presel je v vrste njihovega glavnega tekmeča, Slobodne Dalmacije, tam pa je naenkrat postal ključni igralec. Cibona je brez solz v začetku sezone pospremila tudi Danka Cvjetičanina (odšel je v madridski Estudiantes), Ivana Sunara (v Maribor), Dzeveda Alihodžica (brez angazmaja, trenira s Stefanom v Trstu), Andra Knega (ne igra več kosarke).

Predstavljajte si to petico: Cvjetičanin, Cutura, Sunara, Alihodžić, Knego! Katero mesto bi takšno moštvo zavelo na prvenstvu Slovenije ali Hrvatske? Toda za Cibono vsi ti niso »bili dovolj dobri«. V Toriju so enostavno pokupili vse, kar je v tem hipu na trzišču kaj veljalo. Iz drugega mestnega kluba Zagreba so pripeljali Ivica Zurića, ki si je tako zagotovil položaj v hrvatskem »sanjskem moštvu« (Dream Team), namrec v reprezentanci. Potem bosanskega Hrvata Ivica Marica, begunca iz Zenice in igralca beograjskega Partizana, takratnega prvaka Evrope, Iva Nakica, kar je v

Dražen Petrović na tekmi proti ZDA v Barceloni

prosto nedotakljivi. Mirno lahko zalijo sodnike skupaj s trenerjem Aleksandrom Petrovićem, za to pa so delezni zgolj simboličnih kazni. Lahko zalijo novinarje, v klubu pa jih bodo za to celo pohvalili. Tako zadnja dva meseca Cibonine zvezde niso hotele dajati izjav za javnost, kar tako, vendar nihče, zaradi »višjih interesov«, o njih ni smel napisati napisati »nič slabega«. Svojo nedotakljivost so dokazali tudi na finalni tekmi s Slobodno Dalmacijo. Pred dvema tekmama na terenu »rumenih«, ki bi utegnil prinesiti prvenstvo, a znova izgubila pokal, v Evropski ligi pa dosegla slabši rezultat kot lani, ko ni smela igrati v Zagrebu. Toda za Cibono nekaj stejejo le evropski uspehi. Seveda pa v Evropi »cibosi« pred sodniki niso zavarovani tako kot na domačih terenih, čeprav je

»da tekmo lahko izgubijo, ne smejo pa izzivati«. Tako se je tudi zgodilo. Objektivno veliko slabši splitski igralci so morali na terenu predvsem paziti, da ne bi koga prevec grdo pogledali oziroma da ne bi uzalili samozvanih Ciboninih veličin, sele potem so lahko razmisljali tudi o morebitni zmagi. O »umazani igri«, ki so jo iz Torija podtaknili Zadru v polfinalu, pa smo že pisali...
Klub temu pa Cibona, kljub vsem »pooblastilom«, ki jih ima po igralski in finančni plati, ni imela uspešne sezone. Osvojila je prvenstvo, a znova izgubila pokal, v Evropski ligi pa dosegla slabši rezultat kot lani, ko ni smela igrati v Zagrebu. Toda za Cibono nekaj stejejo le evropski uspehi. Seveda pa v Evropi »cibosi« pred sodniki niso zavarovani tako kot na domačih terenih, čeprav je

Borislav Stanković, generalni tajnik FIBA, »veliki navijač Cibone«. Tako so Zagrebčane zelo milo kaznovali zaradi fizičnega obračunavanja s sodniki po tekmi z Limogesom v Zagrebu, ki so jo sicer »zaigrali« sami, z njo pa tudi vse priložnosti za boljše uvrstitve.
Cibona dolguje svojo karizmo in »staro slavo« pravzaprav dvema velikonomu, Draženu Petroviću in Mirku Novoselu. Dražen Petrović jih je dvakrat pripeljal na evropski vrh in zagotovil denar za gradnjo dvorane ter poslovnega centra, ki je danes neuhajljiv vir denarja (najemina, ki priteka od stvilnih bifejev, butikov, trgovin, restavracij, poslovnih prostorov...). Novosel pa je kljub temu s spretnimi mahinacijami uspel izbrati »noro ljubezen do Drazena«. Kresimir Čosić, legendarni košarkar in trener, zdaj svetnik hrvatskega ambasadorja v Washingtonu, je pred kratkim izjavil: »Novosel je genij. V vsakem sistemu si uspe prigrabiti vse funkcije«.

Natančno tako. Ko je imela glavno besedo Partija, je bil Novosel član Zveze komunistov, njegovi glavni prijatelji in sodelavci pa so bili komunistični poglavarji, na primer Sajber, Vrhovec, Mikic... Novosel je tudi v Ciboni ustanovil partijsko celico, kate re sekretar je bil - Aleksandar Petrović. Ko so se mu komunisti odrekli zaradi dokazanih malverzacij, se je Novosel ob spremembi oblasti kot »mučenik« v Zagreb spet lahko vrnil skozi velika vrata. Nemudoma je postal »velik Hrvat in demokrat«. Zdjaj je spet vse: namestnik ministra za sport, direktor in selektor reprezentance, glavni v Ciboni. Je clovek, ki mu hadezevska oblast kar najbolj zaupa, čeprav se je zaradi finančnih malverzacij sporekel z Antunom Vrdoljakom, se enim »genijem za vse sisteme in vse funkcije«. Na kratko: Cibona je bila in je naprej je klasični rezimski klub, »državna institucija«, kot na primer Crvena zvezda ali Partizan v Beogradu. Klub, ki mu je dovoljeno vse in ki ga oblast na veliko razvaja. V kolikšni meri bodo lahko na takšen način dominirali, pa ni več odvisno od moči moštva, ampak od odnosov v celotni družbi. Ker so navajeni na to, da je mogoče vse rešiti z enim ali dvema telefonskima pogovoroma, je vprašanje, kako se bodo v Ciboni znali prilagoditi pravim tržnim odnosom, ko je treba vse placati in za vse izstaviti ciste račune.

Zato tudi ni toliko pomembno, da bosta Cibono kmalu zapustila dva ključna igralca, Zdravko Radulović in Goran Sobin. Mogoče tudi Ivo Nakic, cigar soproga Zorica s sinom (ima ga s teniskim igralcem Zivojinovićem) živi v Ljubljani in se boji pritja v Zagreb, pri Ciboni pa niso več pripravljeni dobrodušno dovoljevati, da se Nakic kar tako vratolomno vozi po avtocesti Zagreb - Ljubljana. Prav tako omenjajo tudi odhod Franja Arapovića, Ivica Zurića...
Cibona bo spet pokupila vse, kar je kaj vredno na trzišču. Ali pa bo sibejšim klubom preprosto ukradla najboljše igralce. Tako kot je nekdanj Dražena Petrovića Sibenki... (J. Z.)

Vuelta: šprint tokrat Gonzalesu
LA SENIA - Španska Vuelta se se naprej odvija v znamenju množičnih sprintov. Vcerašnjega, na sporedu je bila 10. etapa od Valencie do La Senie (206, 8 km), je dobil domacin Juan Carlos Gonzales pred Poljakom Spruchom in rojakom Gutierrezem. Švicar Züelle je ohranil rumeno majico.

Maxicono - Misura že 2:0
MILAN - Maxicono Parma je tudi v drugi tekmi finalne tekme končnice italijanskega odbojarskega prvenstva premagal Misuro in mu zdaj za osvojitve naslova zadostuje se ena sama zmaga, ki jo bo skušal doseči že v soboto v Parmi, ko bo na sporedu tretje srečanje. Vcerašnja tekma se je končala po petih setih, potem ko je Misura že vodila z 2:0. Misura - Maxicono 2:3 (15:7, 15:13, 11:15, 13:15, 11:15)

Maradone ne bo na Ameriškem pokalu
BUENOS AIRES - Maradonov menedžer Juan Marcos Franchi je tudi uradno sporočil, da sloviti »Pibe de oro« ne bo obnovil pogodbe s Sevillo, ki zapade 20. junija letos, ko bodo prvoligaši v Španiji odigrali zadnje kolo, da pa bo do zadnjega izpolnil obveznosti do kluba, se pravi, da bo v dresu Sevill odigral se tri prijateljske tekme. Drugace povedano, to pomeni, da ga zanesljivo ne bo na tekmah za ameriški pokal (od 15. junija do 4. julija v Ekvadorju), želi pa nastopiti na južnoameriških kvalifikacijah za nastop na svetovnem prvenstvu v ZDA, ki bodo od julija do septembra.
»Maradona je utrujen. Klasičnih pogodb ne bo več podpisoval, treba bo zato premisliti, kako bi ga lahko se vezali na nogomet. Trener noce postati, ker pravi, da se nogometa ne da pričuti, lahko pa bi imel tečaj za otroke, seveda če bi nasli kakagega primerne sponzorja«, je se povedal Franchi.

Molitev za »malo Mo«
BEOGRAD - V cerkvi Svetega nadangela Gavrilav Zemunu pri Beogradu je bila pred dnevi molitev za cimprejšnjo ozdravitev najboljše teniske igralke na svetu, Jugoslovanke Monike Seles. Molitev je vodil zagrebsko-ljubljanski metropolit Jovan.

Brez presenečenj
RIM - Rezultati ženskega teniskega turnirja - 1. kolo: Graham (ZDA) - Bonsignori (Ita) 6:3, 6:4; Zivec-Skulj (Nem) - Piccolini (Ita) 6:3, 6:0; 2. kolo: Van Lottum (Fra) - K. Maleeva (Bolg.) 12:3, 2:6; 6:3, Pierce (Fra, 11) - Savoldi (Ita) 6:0, 6:1, Gorrochategui (Arg) - Majoli (Hrv) 6:3, 4:6, 7:6 (7:5), Herremann (Fra) - Farina (Ita) 6:2, 6:0, M. J. Fernandez (ZDA, 4) - Kruger (JAR) 6:2, 6:1, Bentivolgio (It) - Novotna (Čes, 7) 7:5, 7:6 (7:5), Huber (Nem) - Ferrando (It) 7:5, 6:2, Capriati (It, 5) - Cecchini (It) 6:3, 6:2

Emilio ugnal Javiera
HAMBURG - V drugem kolu teniskega turnirja z nagradnim skladom 1, 6 milijona dolarjev, je v spanskem »derbiju« bratov Sanchez Emilio s 6:4, 6:3 ugnal Javiera. Rus Cesnokov je prvi set dvoboja s Furlanom izgubil z 1:6, v naslednjih dveh pa je Italijanu prepustil le eno igro!
Ostali rezultati: Becker (Nem) - Steeb (Nem) 6:4, 6:2, Edberg (Sve, 1) - Filippini (Uru) 6:3, 6:3, Novacek (Čes, 8) - Olhovskij (Rus) 6:4, 6:2, Clavet (Spa) - Rosset (Svi, 13) odstoj.

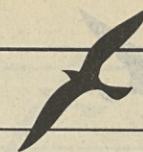
Prvi nosilec predal dvboj
TAMPA - Rezultati moskega teniskega turnirja - 1. kolo: P. McEnroe (ZDA) - Woodforde (Avstral, 1) 3:6, 7:6 (7:5) 4:0 predaja, Masur (Avstral, 2) - Morgan (Avstral) 6:3, 6:3, Wheaton (ZDA, 3) - Stolle (Avstral) 6:1, 6:1, Martin (ZDA, 4) - Fernandez (Meh) 4:6, 6:4, 6:1, Reneberg (ZDA, 5) - Schaller (Av) 6:2, 6:4, Dunn (ZDA) - Mancisord (Spa) 2:6, 6:4, 7:6 (7:2), Woodbridge (Avstral) - Palmer (ZDA) 2:6, 6:4, 6:3, Shelton (ZDA) - Skoff (Av) 6:3, 1:0 predaja, Pernfors (Sve) - Spadea (ZDA) 6:1, 3:0, predaja, Fromberg (Avstral) - Eltingh (Niz) 6:4, 6:7 (5:7), 6:3, Yzaga (Peru) - Krickstein (ZDA) 6:4, 3:6, 6:4.

Najvišje zmagali Milwaukee Montreal in St. Louis
NEW YORK - Rezultati zadnjega kola profesionalne baseballske lige MLB (Major League Baseball): Cleveland - California 5:3, Detroit - Kansas City 5:3, New York - Oakland 4:2, Seattle - Boston 7:6, Milwaukee - Chicago 6:1, Minnesota - Baltimore 4:3, Texas Toronto 3:2, Florida - Cincinnati 9:6, Montreal - San Diego 6:1, Atlanta - Pittsburgh 3:2, Colorado - Chicago 14:13, St. Louis - Houston 6:1, Los Angeles - New York 8:4, Philadelphia - San Francisco 4:3.

Zmaji Pittsburgha in Montreaala
NEW YORK - Rezultati drugega kroga ameriške profesionalne lige v hokeju NHL (Stanley Cup) - Patrick Division Finale: Pittsburgh - N.Y. Islanders 3:0, Adams Division Finale: Montreal - Buffalo 4:3.

Johnson še »kralj« WBA v poltežki kategoriji
DENVER - Ameriški boksar Reggie Johnson je v dvanajstih rundah premagal Gvajanca Waynea Harrisia in obdržal naslov prvaka WBA (World Boxing Association) v poltežki kategoriji.

»World league«: start azzurov proti Nizozemski
BOLOGNA - Pripadniki italijanske odbojarske reprezentance z nestrpnostjo pričakujejo začetek tekmovalja World league. Že 20. in 21. maja v Bologni in 22. v Veroni se bodo namrec pomerili z Nizozemsko, ki jih je na zadnjih olimpijskih igrah v Barceloni izločila iz boja za kolajne. 28. in 29. maja bodo v Turinu in Milanu igrali proti Kubi, 11. in 12. junija v Vidmu oz. v Trstu proti Kitajski, 18. in 19. junija v Cagliariju proti Koreji ter 16. in 17. julija na Siciliji proti Finski. Italija je dobila vse tri dosedanje izvedbe tega tekmovalja, na katerem sodelujejo vse najboljše reprezentance na svetu.

CRNA KRONIKA

Naftno »črpališče«

MURSKA SOBOTA - V prvih dneh tega meseca je nekdo na silo odstranil pokrove na rezervoarjih dveh delovnih strojev na cestnem gradbišču pri Odrancih ter si iz njih nacrpal 470 litrov nafte v vrednosti približno 25 tisočakov.

Motorček mu je pobegnil

MARIBOR - Stirinajstletnemu »motoristu« je motorček očitno pobegnil, saj je z njim zapeljal na travnik, kjer se je igrala skupina otrok, in zadell 7-letno punčko, ki je obležala hudo poškodovana. Fantica so policisti prijavili javnemu tožilcu.

Otrok stekel pred avto

PORTOROŽ - V torek popoldan je voznica osebne avtomobila Elza G. na prehodu za pešce pri portoroški avtobusni postaji zadela otroka. Ivan, rojen leta 1988, iz Portoroža, je nenadoma stekel čez prehod, tako da voznica ni mogla preprečiti nesreče. Otrok je dobil hude telesne poškodbe in se zdravi v izolski bolnišnici. (B.V.)

Čelno trčenje na Čmem kalu

CRNI KAL - V torek popoldan je na magistralni cesti pri odcepu za Avelj voznik avtomobila Mladen M. iz Zazida med vožnjo iz Kopra proti Kozini prehitel cisterno, ko je v nasprotni smeri prav tako prehitel neko drugo vozilo voznik osebnega avtomobila Ermin K. iz Hrastovca. Prišlo je do čelnega trčenja, pri čemer sta hude poškodbe dobila voznik Ermin K. in ena od njegovih sopotnic, druga sopotnica v tem vozilu pa je bila laže ranjena. Drugi udeleženci niso bili poškodovani, zoper voznika Mladena pa je uveden postopek, ker je osumljen kot povzročitelj te nesreče. (B.V.)

»Šaljivci« so si privoščili občinarje

KOPER - Na UNZ Koper so včeraj ob deseti uri dobili obvestilo, da so neznanci napovedali eksplozijo v občini hiši Koper. Ker občinska uprava dela na dveh lokacijah, so morali izprazniti tako stavbo na Verdijevi kot tudi tisto na Trgu revolucije. Strokovnjaki, ki so obe stavbi preiskali, niso našli ničesar, vseeno pa so se delavci občinske uprave z določeno nelagodnostjo vrnili na delo. Občinski uslužbenci so pač pogosto tarca zmerjanja in celo groženj, ponavadi od tistih strank, ki hočejo zase izsiliti nekaj, kar jim po predpisih ne gre. (B.V.)

Baraka brez strelovoda

LJUBLJANA - Strela, ki je ob torkovi popoldanski nevihti udarila v barako na Tomacevski cesti, je oplazila tudi 30-letnega Ibrahima K. Moz se je ob nevihti skrčil v barako, strela, ki ga je tam ujela, pa mu je posteno ozgala nogi.

Požar v središču Kopra

KOPER - Včeraj nekaj pred polnočjo je zagorelo v samem mestnem središču Kopra. Stanovanjska hiša v Ulici OF st. 8, tik zraven stavbe, v kateri je sedež koprške Skupnosti Italijanov. Gasilci so prišli na mesto požara praktično takoj, vendar so zaradi oteženega dostopa požar lahko zaustavili šele ob četrty uri zjutraj. V požaru ni bil nihče poškodovan, stavba s štirimi stanovanji pa je povsem uničena, skupaj z vsem, kar je bilo v njej. Za stanovalce je že poskrbela koprška socialna služba. Po ugotovitvah raziskovalne komisije je vzrok požara po vsej verjetnosti kratek stik na električni napeljavi na lesenem podstrešju krepko čez sto let stare zgradbe. Skodo cenijo na približno pet milijonov tolarjev. (B.V.)

(Foto: Z. Primožič)

Goreča ljubezen

LJUBLJANA - V torek popoldne je gorelo v stanovanju na Povsetovi ulici, ogenj pa se je tako razplamtel, da so ga morali pogasiti poklicni gasilci. Zagorelo je v spalnici in kuhinji, uničeni pa sta vzmetnici in vzglavnika na zakonski postelji ter njen okvir, v kuhinji pa košara za kruh, ki je bila na hladilniku. Na mestih, kjer je zagorelo, ni bilo virov energije, zato policisti sumijo, da je požar zanetila 29-letna Jolanda B., ki z lastnikom stanovanja živi v zunajzakonski skupnosti. Po njihovih podatkih sta si bila stanovalca že nekajkrat »nasprotnih mnenj«, Jolanda pa naj bi že večkrat zagrozila, da jo bo svojemu fantu ze »podkurila«.

DRŽAVA PROTI JELINČIČU

»Razprava« pred sodno palačo

Stari borci podpirajo Jelinčičev boj za »čisto« Slovenijo

LJUBLJANA - Razprava proti »enfantu terriblu« slovenskega političnega življenja Zmaga Jelinčiču, zadnje case vse manj poteka v sodni dvorani, kamor ga »vabijo« zaradi spornega obračunavanja z Neslovenci lani v Trzinu, ko je uporabil tudi pistolo in dvakrat opozorilno ustrelil v zrak oziroma tla, ker naj bi ga skupnica Bosancev napadla. To je pravzaprav tudi glavna tema sprasevanja prič (ki jih sodišču uspe »spraviti« v sodno dvorano), saj sodnik Primož Šarfar skuša ugotoviti, ali je Jelinčič streljal v samoobrambi ali ne.

Razprava se namreč zaradi kroničnega »pomanjkanja« vseh povabljenih prič vse bolj seli pred sodno dvorano številka 47 ali pa že kar pred samo stavbo ljubljanskega temeljnega sodišča. Spomnimo se na zadnjo obravnavo proti Jelinčiču v začetku aprila (ki je bila predstavljena na včeraj, ker priče niso prišle), ko je nekdanji partizan-spomeničar Franc Kržišnik-Ris pred sodno dvorano med brnenjem televizijske kamere in ob svetlikanju bliskavic novinarskih fotoaparotov izročil Jelinčiču spominsko darilo in medaljo Sercejeve brigade. Tudi včeraj je ze pred

obravnavo Jelinčiča pred sodno palačo pričakala skupnica podpornikov in mu zazelela veliko sreče v sodni dvorani. Mimogrede povedano, je bila včerajšnja sodna obravnavna spet prelozena, ker sta od treh pozvanih prič prišle le dve, Jelinčičev odvetnik Drago Demšar pa je zahteval hkratno zaslišanje vseh treh. Ker pa je priča Esad Džeferovič posebej za to obravnavo prišel iz Italije, kjer dela kot zidar, je Demšar popustil in dovolil njegovo zaslišanje. Džeferovič je povedal približno enako zgodbo - »ki se je ne spominja več čisto natančno, ker je od dogodka preteklo že celo leto« - kot tro-

jica njegovih prijateljev, ki so pričali na začetku procesa, ki se je začel sredi februarja. Povedal je namreč, da je s prijatelji v miru šel po cesti in se z njimi pogovarjal, ko jih je Jelinčič sprva »nadržal«, da je tu Slovenija in da se tu govori slovenski jezik, potem pa nameril pistolo v celo enega izmed njih. Tako kaže, da bo ključna naloga sodišča ugotoviti, kdaj je Jelinčič izlekel pistolo in potem streljal: on in »njegovci« priči namreč trdijo, da so bili napadeni in da je pistolo izlekel sele potem - da bi se branil -, Bosanci pa vsi po vrsti trdijo, da je Jelinčič najprej potegnil pistolo, sele potem se je začelo

»mahanje« in nato streljanje. Včerajšnje srečanje pred sodiščem se je s tem zaslišanjem končalo in sodnik je sklical novo, ki bo zadnji majski dan, ko bodo (če bodo), zaslišali se preostali dve priči.

Pred sodno dvorano je potem spet zabrnela televizijska kamera, Jelinčiča pa je pred zgradbo sodišča pričakala skupina somišljenikov in starih borcev - partizanov, seveda s Francem Kržišnikom-Risom na čelu. Tudi plapolajoče zastave in transparent so popestrili prihod borca za slovenstvo iz zgradbe ljubljanskega sodišča... V. Kadunec (Foto: A. Pavletič/TRIO)

NARODNI PARKI ZDA

MATIJAZ POTOKAR

Kanjon, ki ni kanjon

Hudičovo mesto, če zgubiš kravo, je rekel Ebenezer Bryce, po petih letih pa prekleti kraj zapustil - Kanjon Bryce je pravzaprav amfiteater, izdolben v rdeče klife

Manjša mesta ameriskega Srednjega zahoda na poti med Tetonskim narodnim parkom in kanjonom Bryce, kot so Jackson, Rock Springs in Vernal, v popotniku ne zapustijo nikakršnega vtisa. Vecinoma gre za enolična oziroma največ dvolicna mesta, v katerih je moc takoj najti vse, kar ti ponujajo. Trgovina, zdravnik, bencinska crpalka, orožar, javna hiša, trgovina z alkoholnimi pijačami, hitra hrana in policija.

Kanjon Bryce (Canyon Bryce) pravzaprav sploh ni kanjon, pač pa amfiteater, izdolben v rdeče klife. Pokrajina ob šestdesetih kilometrov dolgi cesti, ki se na

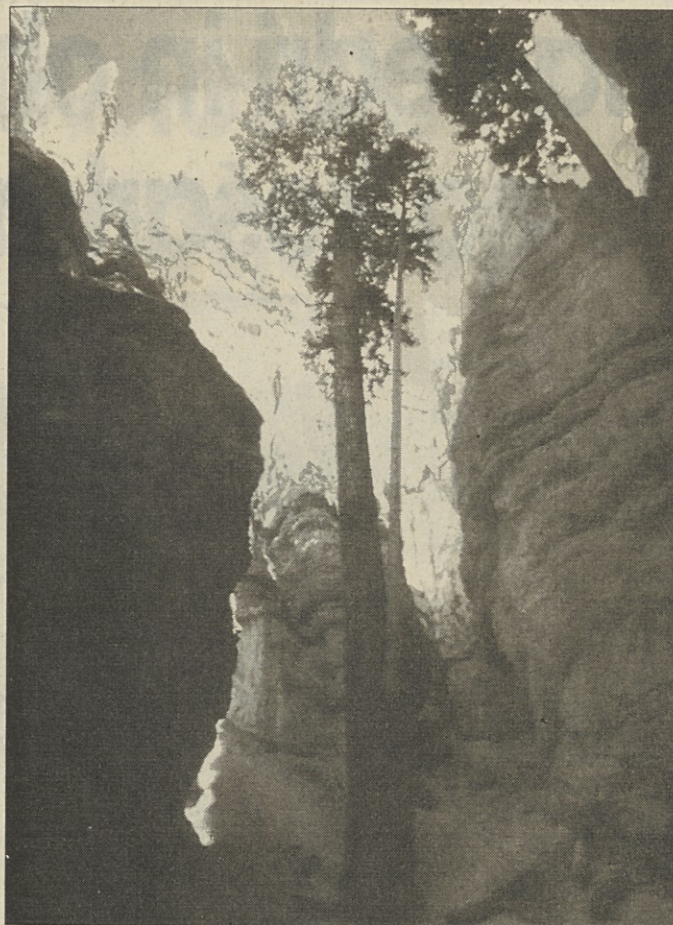
koncu kanjona preprosto obrne nazaj, bi prenekaterega Slovenca spomnila na Postojnsko jamo na prostem v rdeče skrlatni barvi. Izjemna lunarna pokrajina s samosvojem zivalstvom in rastlinstvom je vredna ogleda s pticje perspektive, se pravi s ceste in razglednih točk, pa tudi z dna kanjona. Pot navzdol se ne končuje pri reki, popotnik po približno dvajsetminutnem pesacenju dobi prostorsko predstavo o masivnosti rdečih stalagmitov, ki rastejo iz rdeče zemlje in včasih zakrijejo nebo.

Geologi pravijo, da amfiteater z imenom Bryce dolguje svojo podobo prvi od šestih plasti klifov t.j. vijoličaste-

mu klifu, ki se potem nadaljuje v ostale, nekateri klifi tvorijo tudi material za Zionski narodni park, končajo pa se z roznatim odtokom klifne kamenine severnega roba Velikega kanjona (Grand Canyon). Menda je pred davnim casom ta kamenina nastala iz izsušenega dna nekdanjega jezera. Gre za najmanjši klif, ki je nastal pred približno 100 milijoni let. Pokrajine torej ni dolbel rečni tok, kot je to pri kanjonih obicajno, pač pa redke padavine, zmrzal in sonce. Vijolični klif je dobil svojo barvo zaradi železa, ki ga vsebuje in ki ob stiku z zrakom dobi rdeče skrlatni odtenek. Od tod tudi značilna skrlatna

pokrajina, ki je slabo porasčena in zato skoraj gola. Če si kamenino ogledamo povsem od blizu, je mogoče opaziti nekaj odtenkov rdece in rumene barve, zaradi železa, pa tudi skrlatne barve, na račun mangana. Najbolj zanimivo pa je, da se odtenki spreminjajo, odvisno od tega, kdaj opazujete Bryce. Zato se ne gre čuditi, če se dve od trindvajsetih razglednih točk imenujeta Tocka sončnega vzhoda (Sunrise point) in Tocka sončnega zahoda (Sunset point). Oblike, ki so jih izdolble padavine, so bolj nenavadne, kot da bi si jih izmislil supematistični kipar. Včasih so tako antropomorfne, da jim ni mogoče zgrešiti imena. Tako ima znana skupina kamnov ime »Vod turskih soldatov v ozkih hlačah« (Platoon of Turkish Soldiers in Pantaloons). Večkrat gre za naravne mostove, kapnikom podobne figure, velike skulpture, gobe, igle, sulice, pagode, minarete, templje in podobno.

Kanjon Bryce dolguje svoje sedanje ime mormonskemu naseljencu Ebenezerju Bryceu, ki si je pet let prizadeval, da bi si v teh krajih uredil svoje domovanje. Zaradi suhega in ostrega podnebja, predvsem pa pomanjkanja vode, je na koncu odnehal. Preživel pa ga je kanjon, ki nosi njegovo ime, in njegov izrek o tem predelu: »Hudičev prostor, če se ti v njem izgubi krava«. Vse to precej slikovito ponazarja težave življenja v tistem casu. Kanjon Bryce so ze pred njim poznali indijanci iz plemena Paiute. Poimenovali so ga tako, kot se jim je kazal, seveda v svojem jeziku,

v prevodu pa bi se glasilo: »Rdece skale, ki stojijo kot moški v posodastem kanjonu«. Se bolj zanimiva je indijanska legenda, ki pripoveduje o nastanku rdečega kanjona. Pravi, da so v kamnih podobne ljudi, ki so tu živeli, še preden je Bog obiskal zemljo. To se niso bili pravi ljudje in so veliko gresili. Spremenili so se v rdece okamenele podobne in tako odstopili prostor za življenje plemenu Paiute. Ti so amfiteater imeli za sveti kraj, nekaj zaradi duha prednikov, ki se pustijo tod naokoli, nekaj pa verjetno tudi zaradi pokrajine same. Ta seveda se dandanes v turistih, ki se spustijo po slabo zavarovanih stezicah na dno skledastega kanjona, da bi pogledali oblike tudi navzgor, vzbudi sakralno občutje. Na dnu kanjona ni čutiti nikakršnega vetra, zamirajo pa tudi vsi tišči običajni zvoki, značilni za turistični vrvež. Občutek vznesenosti in svete tišine v vsakomur dokaj hitro nape-

lje na to, da se začne drugače obnasati. Sicer pa je približno dvajsetminutna pot na dno priporočljiva za ljudi s kondicijo. Najvišja, Mavrična točka (Rainbow point), namreč leži kar 2776 metrov nad morjem, dno kanjona pa kakih dvesto do tristo metrov nižje. Park si je, razen na najbolj običajen način, to je z avtom, mogoče ogledovati tudi na mulinem hrbtu. Turist pa mora paziti na to, da izlet konca v enem dnevu, sicer si mora pridobiti dovoljenje, da lahko v parku prespi. Globlje v notranjosti kanjona Bryce lahko prenočujes le v sotoru. Vodiči opozarjajo tudi na nekatere divje zivali, od katerih velja omeniti gorskega leva, ki pa ni prav pogost gost in zato tudi ni nevaren.

Kanjon Bryce je nedvomno najbolj nenavaden predel v južnem Utahu in je od vseh izjemnih narodnih parkov ameriskega Srednjega zahoda najbolj vreden ogleda.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

juha iz rjavega fizola
domači zajec v mrežici
krompir z drobnjakom
princes krofi

Juha iz rjavega fizola

SESTAVINE:

400 g rjavega fizola, 20 g olja, 60 g sesekljane korenca, sesekljana čebula, stebelna zelena, narezana na kolobarje, suha svinjska krata, sesekljan strok cesna, sol, poper, zlicka gorčice, limonin sok, cherry
CAS PRIPRAVE: 150 minut

Namocen fizol odcedimo. Na segreti masloci prepražimo korenček, čebulo in zeleno, dodamo fizol in cesen ter zalijemo. Posolimo in popramo. V drugi posodi kuhamo svinjsko krato približno 2 uri. Ko je kuhana, jo vzamemo iz lonca, odlusčimo meso od kosti in ga narezamo na kocke. Juho zmesamo v mesalniku, damo vanjo na kocke narezano meso kracce in začini mo z gorcico, limoninim sokom in cherryjem.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

dušen riž
polnjene kolerabice
pečena jabolka z orehi

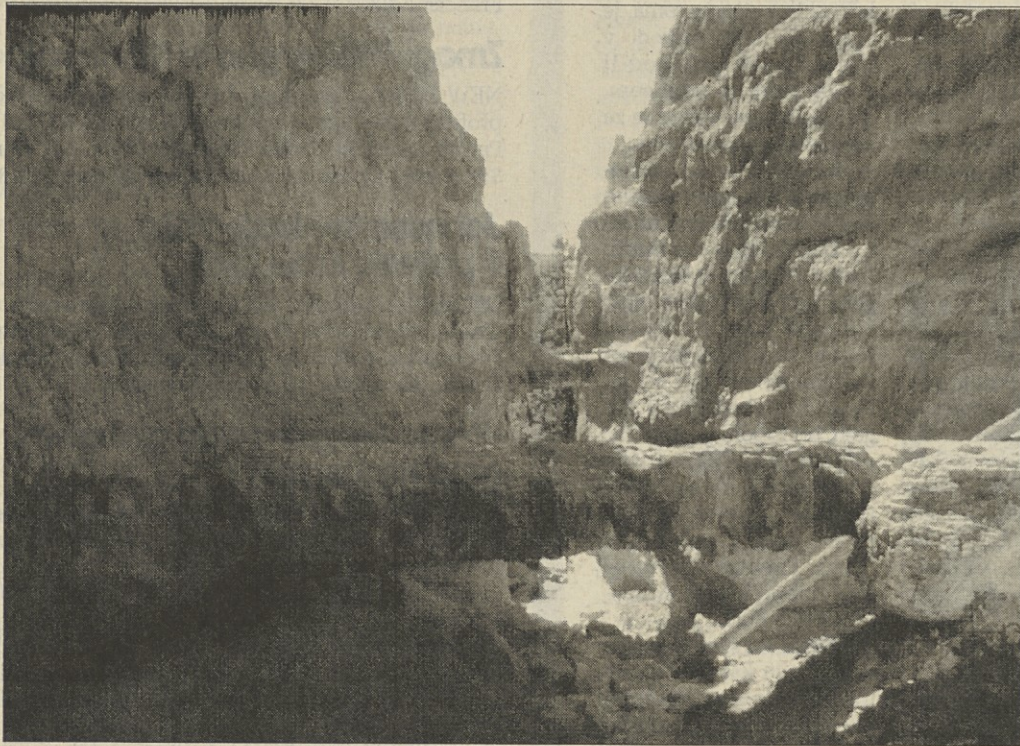
Polnjene kolerabice

SESTAVINE:

3/4 skodelice ajdove kaše, 1,5 skodelice vode, skodelica sojinih kosmičev, 2 dl sojinoga mleka, 8 kolerabic, 1/2 l vode, strok cesna, sol, bazilika (po želji), petersilj, 1 dl kisle smetane, zlicka moka, 2 zlici vode

Prebrano in oprano ajdovo kaso skuhamo. Sojine kosmiče namočimo v malo mleka. Kolerabice odrežemo vrh za pokrov in jih izvotlimo z zgornje strani. Sredico skuhamo v osoljeni vodi do mehkega, vodo odcedimo in prihranimo, sredico pa zmeljemo v mesalcu in pire stresemo v vodo.

Skuhamo ajdovo kaso zmesamo z namočenimi sojinimi kosmiči, dodamo strt cesen, prav malo sveže ali suhe bazilike, sesekljan petersilj in sol. Z zmesjo napolnimo kolerabice. Pokrijemo jih s prej odrezanimi kapicami in spnemo z zobobreci. Polnjene kolerabice damo v plitvo posodo in jih zalijemo z vodo, zmesano s pirejem. Prilijemo se toliko vode, da je bo približno 1/2 litra. Kolerabice kuhamo 15 do 20 minut. Proti koncu kuhanja omako zgostimo s kislo smetano, zmesano z moko in malo vode. Pokuhamo in ponudimo.

Kanjon Bryce je vreden ogleda s pticje perspektive pa tudi z dna kanjona

OBISK V UZBEKISTANU

Razpet med Azijo in Rusijo

Nasprotovanje fundamentalizmu

LUIGI SANDRI, ANSA

TASKENT - Zakoreninjen v svojo ti-socletno zgodovino, a odprto sodobnemu svetu, spostljiv do religije, a trdno odločen v kali zatreti vsak pojav »islamskega integralizma«, prijatelj Rusije in obenem trdno priklenjen v stvarnost Srednje Azije, ki išče svoj novi geostrateški položaj. To je slika, ki jo je o svojem Uzbekistanu v Moskvi akreditiranim novinarjem, dal predsednik Islam Abduganjevič Karimov.

Uzbeski predsednik jim je predstavil probleme, upanja in težave bivše sovjetske republike v spremenjenih zgodovinskih okoliscinah, ki jih je sprožil spodleteli komunistični puc avgusta 1991 in propad Sovjetske zveze ter komunističnega režima.

Uzbekistan je velik kot Italija in Avstrija skupaj, od 22 milijonov prebivalcev je večina Uzbekov, precej je Tadžikov, Tatarov in Kirgizov, nekaj manj Nemcev, Korejcev in Židov, ter še nekaj drugih narodov, ki jih je Stalin tudi tu nasilno naselil. Povsem razumljivo so tu številni ruski priseljenci, ki pa ne predstavljajo večjih težav, ker se za sedaj ne cutijo ogrožene. Uzbekistan meji na Kazahstan, Turkmenistan, Kirgizistan, Tadžikistan in na Afganistan in je eden od desetih držav Skupnosti neodvisnih držav. Istocasno zagovarja se bolj tesne povezave med petimi nekdanjimi srednjeazijskimi sovjetskimi republikami. Prav v Taskentu so 4. januarja predstavniki petih srednjeazijskih držav postavili temelje »skupnemu tržiscu«.

Karimov, ki je bivši uzbeski partijski voditelj, je bil izvoljen za prvega predsednika decembra 1991, ko je prejel 84% glasov in tako prepričljivo porazil svojega tekmeca, kandidata demokratične stranke ERK Muhamada Salika. Po Karimovih besedah mora »sve-

reni in neodvisni« Uzbekistan ohraniti »dobre odnose z Rusijo«, ker edina lahko jamci stabilnost v Srednji Aziji. Karim vsestransko podpira reforme v Rusiji. Priznava, da so bile storjene napake, a ne vidi, kdo bi lahko nadomestil Borisa Jelcina. Bolj ga skrbi »dramatični položaj« v sosednjem Tadžikistanu, ki je s svojo državljansko vojno v opomin vsej Srednji Aziji.

»Resnica je še bolj tragična«, trdi Karimov. »Nekateri imajo interes, da se plameni islamskega fundamentalizma iz Afganistana razširi v Tadžikistan in da od tu butnejo preko vse Srednje Azije, ki bi jo zajel nepogasiljivi požar.«

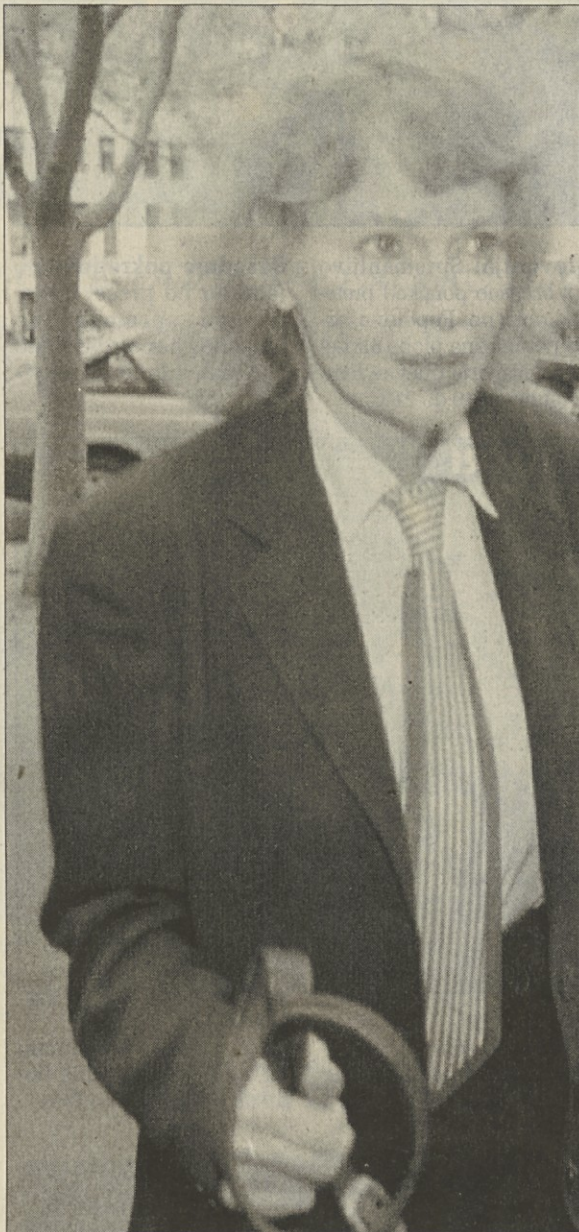
Uzbeski predsednik je tuje novinarje spomnil, kako je aprila 1992 islamska opozicija zacela napadati tadžiskega predsednika Rahmona Nabijeva in je za »demokrate« proglasila kmete, ki so jih placali, da bi na ulicah Dusanbeja zahtevali Nabijev odstop. »Kakšni so to demokrati«, poudarja Karimov, »če so prepričani, da je resnica samo njihova in skušajo z vsemi sredstvi prevzeti samo zase vso oblast.«

Islam je religija in način življenja, ki vodi k »miru« in »sožitju« je poudaril Karim, ki je bil kljub svoji komunistični preteklosti kot pravi musliman na hadzu, romanje v Meko in Medino.

Tujim novinarjem je potrdil, da se z vsemi sredstvi bori proti »verskemu fanatizmu in skrajnežem« in da se bo poslužil tudi neprijetnih metod, da ne bi Uzbekistan postal novi Tadžikistan. Pri tem ga ne moti, da mu očitajo, da se vsemu sredstvu bori proti »verskemu fanatizmu in skrajnežem« in da se bo poslužil tudi neprijetnih metod, da ne bi Uzbekistan postal novi Tadžikistan. Pri tem ga ne moti, da mu očitajo, da se vsemu sredstvu bori proti »verskemu fanatizmu in skrajnežem« in da se bo poslužil tudi neprijetnih metod, da ne bi Uzbekistan postal novi Tadžikistan.

Z medsebojnim obrekovanjem končana sodna obravnava

Sodišče bo moralo odločiti, kateremu od ločenih zakoncev bo zaupalo otroke

Mia Farrow prihaja na sodišče (Telefoto AP)

NEW YORK - Potem, ko je spregovorilo 30 prič in je bilo napisanih 3.500 strani zapisnikov, so v obravnavi za varstvo otrok odvetniki Mie Farrow izjavili, da Woody Allen zlorablja otroke, režiserjevi odvetniki pa so odvrnili, da je igralka nasilna in histERICNA.

Odvetniki so izpostavili svoje zaključke pred sodnikom Elliotom Wilkom, ki bo moral razsoditi, kateri od staršev bo dobil v varstvo posvojena otroka Mosesa (15 let) in Dylan (7 let) ter naravnega sina Sat-chela (5 let). Vecji del obravnave je bil namenjen razpravi o Allenovi domnevni spolni zlorabi hčerke Dylan lansko poletje na domu Mie Farrow na podeželju.

»Gospod Allen sploh ne ve, kako se obnaša odgovoren in dostojen clovek, da ne govorimo o očetovstvu,« je v svojih zaključkih izjavila odvetnica gospe Farrow, Eleanor Alter. Zatrdila je, da je Allenovo obnašanje »moralno nesprejemljivo« in se dodala, da bi bil za otroke strašen vzor.

Izvedenci, ki so v zvezni državi Connecticut intervjuvali Dylan, Allena in Mio Farrow, so prišli do zaključka, da ni razlogov, da bi Allena obtožili, da je zlorabil Dylan. Toda psihiatri, ki jih je gospa Farrow prosila za mnenje, so naglasili, da je ze samo

izhodišče tega poročila napacno.

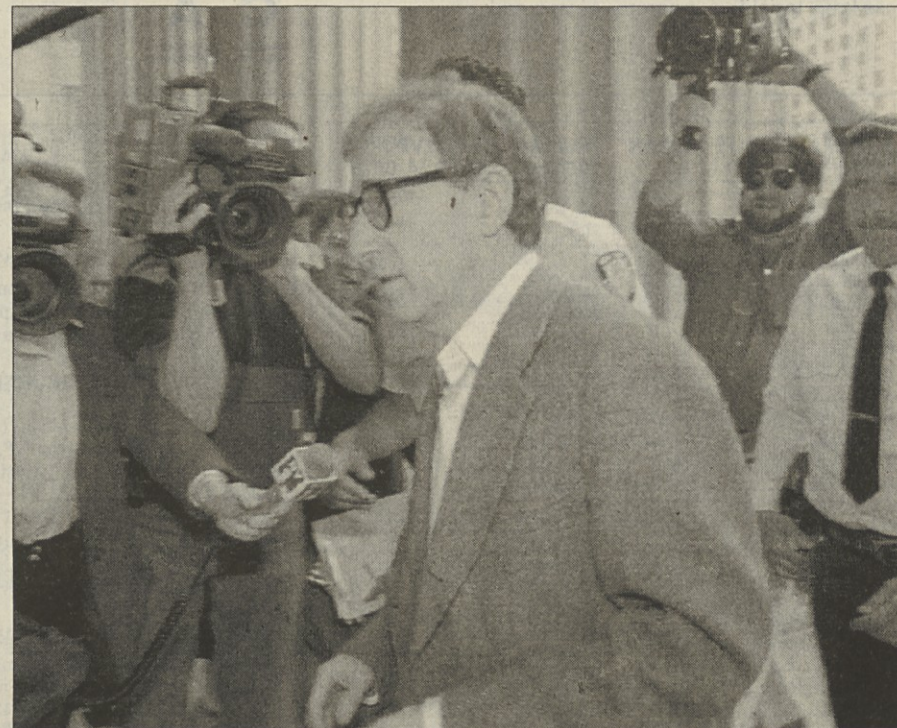
Allenova stran je poskušala prikazati igralko kot mascevalno zensko, ki je prepricala Dylan, naj pove, da jo je režiser zlorabil. Allenov odvetnik Elkan Abramowitz je izjavil, da si je Mia Farrow izmislila podrobnosti, ki podpirajo trditev, da so bili odnosi med gospodom Allenom in Dylan spolno obarvani. Razprava je bila nenavadna kot zaplet v Allenovih filmih. Abramowitz je zagovarjal sta-

lisce, da gospo Farrow zene sovraštvo, potem ko je odkrila, da ima Allen razmerje z njeno posinovljeno hčerko, 22letno Soon-Yi Previn. Igralka je zvedela za to razmerje, ko je odkrila fotografije gole Previnove, ki jo je Allen slikal januarja 1992.

Nacelnik skupine izvedencev iz Connecticuta je pričeval, da je bila Dylan videti bolj zaskrbljena zaradi tega razmerja kot zaradi domnevne zlorabe.

Tudi pediater John Leventhal, strokovnjak za

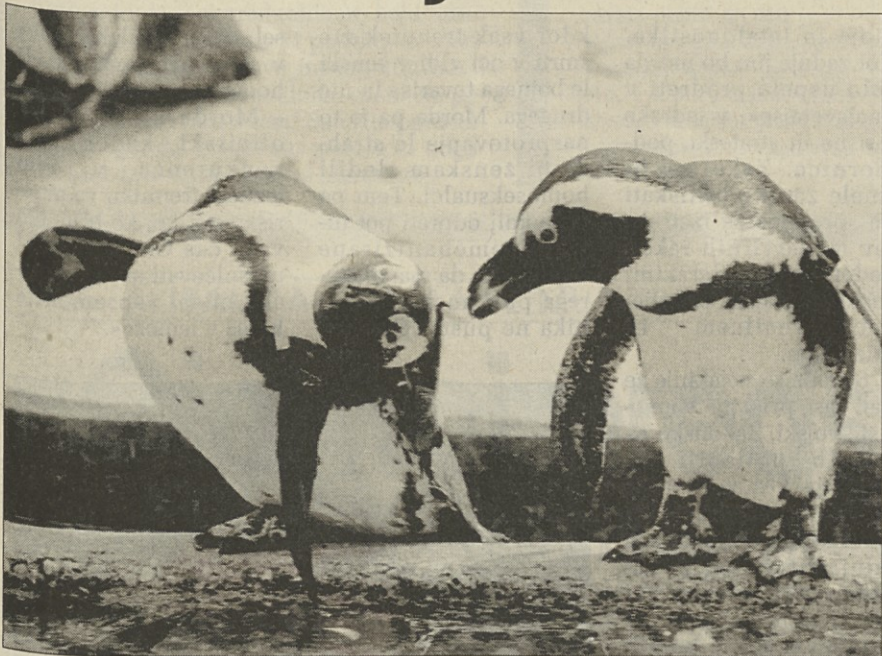
otroško obnašanje, je pričeval, da je bila Dylan videti bolj zaskrbljena zaradi tega razmerja, ki ga je imenovala »zadeva z Soon-Yi«, kot pa zlorabe. Sicer pa je bil Leventhal zelo kritičen do obeh staršev. Ugotovil je, da je Allen tog, do sebe prizanesljiv, včasih zelo zadržan in hladen. Po njegovem mnenju pa je odnos Mie Farrow do svojih otrok se slabši, češ da ni v stanju skrbeti za potrebe hčerke Dylan in da ima do otroka zadusljiv odnos.

Woodyja Allena so pred sodiščem obkrožili novinarji in fotografi (telefoto AP)

ZDA / ŽIVALSKI VRT V BALTIMORI

Nova pingvina v veselje otrok

Obiskovalce živalskega vrta v Baltimori, ki je poznan po velikem številu pingvinov (v čemer je drugi na svetu za Amsterdamom), sta razveselila dva nova gosta iz Afrike. (AP)

ITALIJA / ORGANIZIRANI KRIMINAL POTREBUJE OROŽJE

Iz nekdanje Jugoslavije in Švice tihotapili orožje

Onesposobili tudi goriško »podružnico« prekupčevalcev

REGGIO CALABRIA - Leteci oddelek policije iz Reggio Calabria je onesposobil skupino kriminalcev, ki je dostavljala orožje v Kalabrijo in v Italijo iz Švice in iz nekdanje Jugoslavije. Po besedah preiskovalnega sodnika Roberta Pennisija so prekupčevalci imeli svoje »urade« tudi v Gorici, kjer je njihova »podružnica« skrbela za posle z nekdanjo Jugoslavijo, medtem ko je za nakupe v Švici skrbela kar »domaca centrala« v Reggio Calabria.

V noči na torek so policijski agenti iz Reggio Calabria aretirali tri osebe, ki so z belim golfom prevzale 25 pistol in vec kot tisoč nabojev. Aretiranci so stari znanci policije, in sicer brata Napoli, Bruno in Salvatore iz Malicucca pri Reggio Calabria, in Michele Oppedisano. Brata Napoli je policija ze aretirala leta 1991 v Švici, ker sta s seboj imela dve avtomatski pusk AK-47 (Kalanikov). Vseh 25 pistol v belem

golfu je bilo kalibra devet »parabelum« z odstranjeno registrsko številko.

V okviru iste preiskave so priprli se sedem oseb. V tej akciji so sodelovale kvesture iz Gorice in Coma ter komisariati iz Polistene (Reggio Calabria) in Crotona (Catanzaro). Po dosedanjih ugotovitvah je vse orožje prihajalo v Kalabrijo po dveh ločenih tihotapilskih poteh (švicarska in jugoslovanska). Del orožja je ostal v Kalabriji, preostalo pa so prodali v druge italijanske dežele.

Kvestura iz Reggio Calabria ni hotela navesti imena sedmerice priprtih, da ne bi »ogrozili nadaljnega poteka preiskave«. Preiskovalce zanima predvsem »goriško-jugoslovanska pot«, saj se niso ugotovili, kdo so bili dobavitelji orožja za goriško javko.

Kvestor iz Reggio Calabria Aldo Gianni je med včerajšnjo tiskovno konferenco navedel, da je sedanja operacija zgovoren

dokaz, da kalabrijski in siciljski organizirani kriminal krvavo potrebuje orožje. Kaj to pomeni, kvestor ni pojasnil, le navedel je, da so v zadnjih umorih v Kalabriji uporabili avtomatske pistole vojskega porekla. Aldo Gianni je obenem navedel, da bodo skusali zmanjšati število orožnih listov predvsem za posest pistol. V pokrajini Reggio Calabria je trenutno kar 45 orožnih listov za posest pusk.

Nacelnik letечеge oddelka iz Reggio Calabria Mario Blasco pa je novinarjem povedal, da se je kalabrijski kriminal ze preusmeril tudi na prekupčevanje z orožjem, ki je po mamilih najdonosnejši posel. Glede placevanja kupljene-ga orožja so se kalabrijski prekupčevalci posluževali postnih nakaznic, ki so jih pošiljali svojemu zaupniku v Gorici. Ta je kot blagajničar za nakupe v nekdanji Jugoslaviji sproti placeval v gotovini vsako pošiljko.

NOVICE

Revščina in zaostalost botrovali krvoskrunstvu

PEKING - Trije bratje iz neke zakotne vasi v južnokitajskem Hunanu, ki so bili tako revni, da so se jih dekleta dobesedno izogibala, so sklenili, da bodo živeli v krvoskrunskem razmerju s svojimi tremi sestrami. Ko se je starejšemu paru rodil otrok, je krvoskrunstvo šlo v javnost, sorodstvo pa je poskusilo »greh« oprati s krvjo. En par so ugodobili, druga dva pa sta se uspela rešiti. To je včeraj zapisal neki dnevnik iz Hainana pod naslovom »Zakotni kraji kitajskega kmekega podeželja, kjer so pozabili na zakone«.

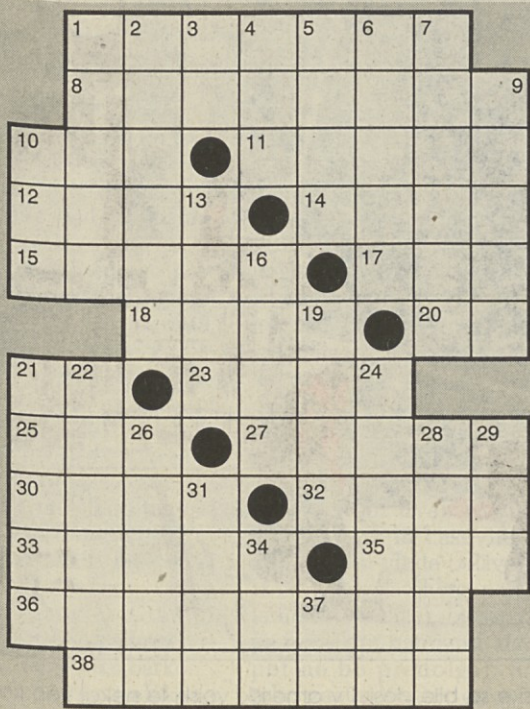
Bremenska policija bo rekrutirala tujce

BERLIN - Bremenske oblasti so sklenile, da bodo sprejele v policijske vrste tudi priseljence, kljub zakonskim dolocilom, da so policisti lahko samo Nemci. Rekrutiranje tujcev bo omejeno, poverili pa jim bodo nevhvaležno nalogo nadzorstva nad območji, kjer živijo predvsem tujci. Oblasti so prepričane, da bodo s tem ukrepom izboljšale odnose med tujci in policijo. Seveda bodo agenti v Nemčiji rojeni sinovi tujih priseljenecv, ker ne morejo postati nemški državljani, saj »nimajo nemške krvi«.

Raste število žrtv neurja v osrednjem Čilu

SANTIAGO DE CHILE - Dvaindvajset mrtvih, 80 pogresanih in 79 ranjenih je zacasni obračun strahovitih neurja, ki je zajel glavno mesto in širše območje osrednjega čila.

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

Vodoravno:

1. elektronska cev s šestimi elektronkami, 8. prebivalci Črne celine, 10. švedsko zimskosportno središče, 11. indijski fizik, Nobelov nagajenec leta 1930 (candrasekhara Venkata), 12. reka, ki teče skozi glavno mesto italijanske dežele Toskane, 14. nemški filozof, utemeljitelj kritične filozofije (Immanuel), 15. ime italijanske filmske igralke (John), 18. antično ime jadranskega otoka Vus, 21. kratica za državno prvenstvo, 23. delujoči vulkan na Siciliji, 25. ime ameriškega satirika Buchwalda, 27. ime slovenskega opernega pevca in glasbenega pedagoga Dermote, 30. španski slikar in grafik (Joan), 32. spojine, v katerih sta na kisikov atom vezana dva alkilna preostanka, 33. nekdanji svetovni rekord v teku na 1500 m (Steve), 35. podoba, 36. podaljšan del predmeta, na katerega se kaj pritrdi,

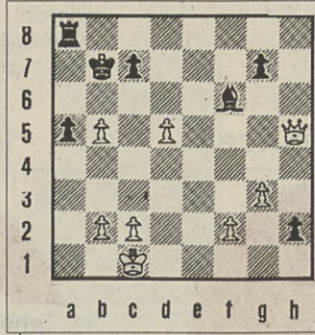
38. garje, srab.

Navpično:

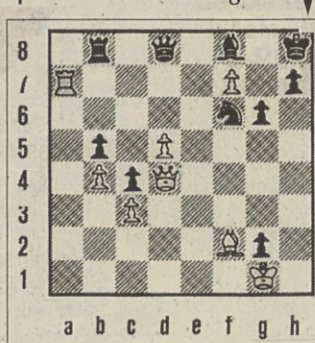
1. ime predsednika ZDA v letih 1945 do 1953 Trumana, 2. nekdanji turški naziv za gospoda, 3. avtomobilska oznaka Kranja, 5. starosta, 6. smola indonezijskih dreves, 7. sladek južni sadež, 9. nogometni klub iz Milana, 10. švicarski dramatik (Johannes), 13. desni pritok reke Sene v Franciji, 24. nekdanji britanski ministrski predsednik (Clement), 26. udarec z vrati, 28. afriška antilopa, 29. ime angleškega popevkarja Kershawa, 31. slovenska operna pevka (Ondina), 34. ime filmskega igralca Hunterja, 37. avtomobilska oznaka Vicenze.

na, Art, Anton, Miho, etri, Overt, lik, nastavek, skabes.

Vodoravno: heksoda, Afričani, Ave, Raman, Arno, Kant, Rae, Issa, Sr, dp, Et-

Naloga 139 Naloga 140

Sahovska naloga st. 139
V. Makgrot - K. Flier / Anglija
1987

Tokrat objavljena naloga je nastala pri partiji, igrani na ženskem šampionatu Anglije. Bela je v materialni prednosti in črna se je vdala v usodo ter odigrala 1...a4? in čez nekaj potez predala partijo. Vendar pa je pozicija skrivala možnost, po kateri se bo črna ubranila vseh groženj in zmagala. Poiščite to možnost!

Sahovska naloga st. 140
Razuvaev - Matanovic / Ljubljana
1973

Beli je nevarno sklenil obroč okrog črnege kralja. Sedma vrsta in črna diagonalna b2-h8 odtehtata materialno prednost črnege, ki je razvidna na diagramu. Kako je beli, ki je na potezi, se stopnjeval prednost in izpeljal učinkovito

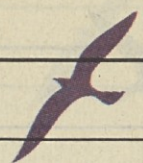
zaključno kombinacijo, po kateri je moral črni podpisati predajo?

Resitev naloge st. 137

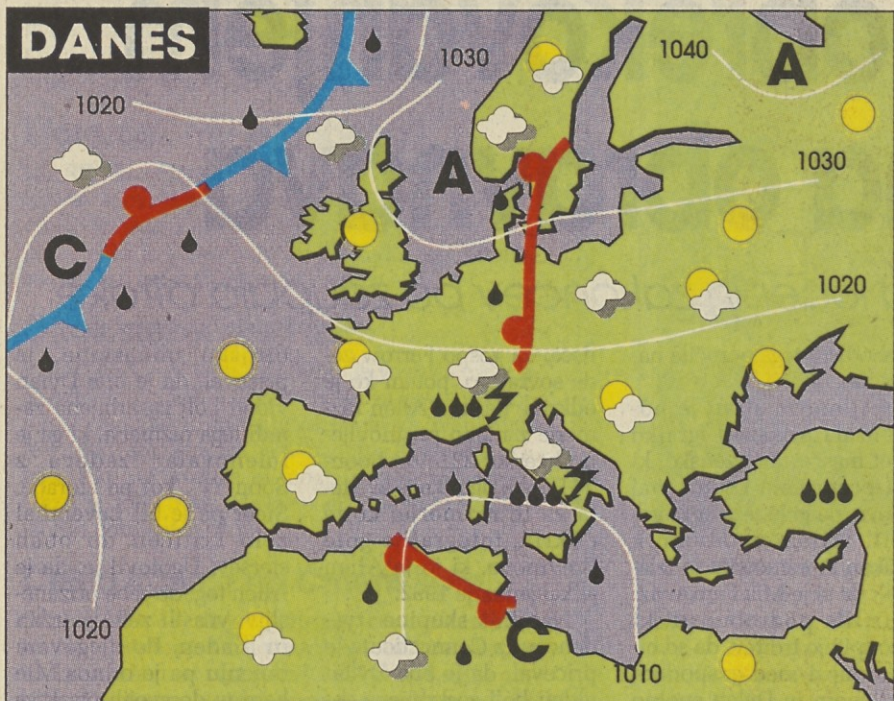
Bela trdnjava se ne umika v obrambo, temveč aktivno poseže v razbijanje obrambe črnege 1.Tg7+! Učinkovita zmaga je po žrtvi na pomolu. Po izsiljenem 1...Kg7: sledi nova žrtev 2.Tf7+!! Zdaj mora v obrambo črni skakac. 2...Sf7: in beli po odprti diagonali a1-h8 izpelje matni napad 3.Se6+ Kg8 4.Dg6 mat!

Resitev naloge st. 138

Napredovanje črnege b kmeta beli najprej prepreči z nenavadno potezo 1.Le5! Le5: Na 1...d4 2.Kd6 b2 3.Le4+ z remijem. V igro se nato vključi beli kralj 2.Kd5: Lf6 3.Kc4! b2 4.Le4+ z remijem. Tudi na 2...b2 3.Ke5: b1D 4.Le4+ beli uspe remizirati!

EVROPA / RAZMEROMA TOPLO

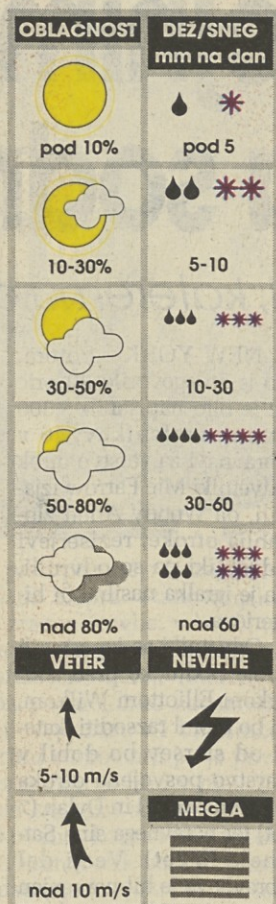

Vremenska slika

Nad Sredozemljem je plitvo območje nizkega zračnega pritiska, nad severno polovico Evrope pa območje visokega zračnega pritiska. Z vzhodnimi vetrovi priteka nad naše kraje tople in razmeroma vlažen zrak.

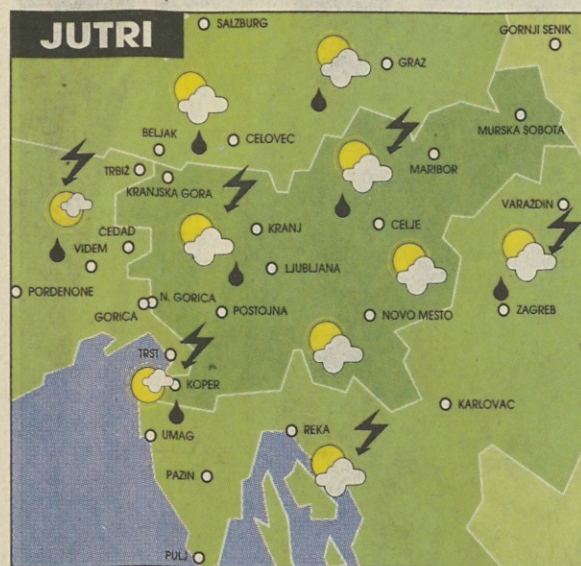

ALPE JADRAN / SONČNO, POPOLDNE PLOHE

Slovenija: Spremenljivo bo, občasno ponekod pretežno oblačno. Popoldne bodo posamezne plohe ali nevihte. Najvišje dnevne temperature od 16 do 21°C.

Sosednje pokrajine: Ob Jadranu bo precej jasno, drugod spremenljivo oblačno, popoldne bodo v Alpah plohe ali nevihte.

V Sloveniji: V petek bo sončno, popoldne se posamezne plohe ali nevihte.

Obeti: Tudi v soboto bo sončno in toplo, le popoldne bodo se plohe ali nevihte.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste so na posameznih odsekih še vedno mokre in spolzke. Promet je redek in tekoč. Na mejah ni cakanja za prestop.

VPLIV VREMENA NA LJUDI

Soparnost - občutek neugodja

TANIA CEGNAR

Ob obali se poleti pogosto pojavlja soparnost; to je občutek neugodja, ki ga zaznavamo ob visoki temperaturi in vlažnosti zraka ali brezvetrju ali zelo sibirskih vetrovih.

Prve primere soparnosti običajno opazimo že v drugi dekadi maja, zadnje pa konec septembra. Julija in avgusta so toplotno obremenilne razmere zelo pogoste. Poleti lahko trajajo obtežilne razmere soparnosti tudi več dni zapored.

Soparnost, ki se pojavi le za krajši čas, do nekaj ur dnevno, laze prenasamo kot dolgo trajnejšo soparnost, ki traja večino dneva ali več dni zapored. Izrazito neprijetno je, če soparnost vztraja tudi čez noč. Ob obali je tako povprečno kar 29 dni na leto, ko se temperatura zraka ni spusti pod 20°C, najpogostejše julija, neredko pa tudi avgusta.

Opozorimo naj se na dejstvo, da se za organizem toplotne razmere z oddaljevanjem od morja ze na majhnih razdaljah občutno

spreminjajo. Skupni učinek ze razmeroma majhnih sprememb v vrednostih posameznih meteoroloških elementov lahko privede do zaznavno drugačnega biotplotnega občutja. Obalno območje je v Sloveniji najbolj sončno. Pozimi, spomladi in jeseni je izdatno osoneenje zelo zazeleno, poleti pa močno prispeva k toplotni obremenitvi. V drugi polovici junija sije sonce v povprečju več kot deset ur dnevno.

Povprečna oblačnost je najmanjša poleti, največja pa decembra in januarja. Na leto je več kot 90 jasnih dni, največ avgusta in septembra, najmanj marca in aprila. Oblačnih dni je 97, največ februarja, najmanj pa julija in avgusta. Uporabo učinkov sončnega obsevanja v zdravilne namene imenujemo helioterapijo. Skoraj najvažnejši naravni zdravilni dejavnik v helioterapiji je ultravijolično sevanje. Ima lokalne in splosne učinke. V klimatski terapiji ultravijolično sevanje nikoli

ne deluje izolirano, ampak v okviru celotne helioterapije, torej skupaj z infrardečimi in svetlobnimi žarki. Za izvajanje helioterapije je zelo pomembna pravilna izbira dnevnega časa.

Kadar je sonce visoko nad obzorjem, je delež difuznega ultravijoličnega sevanja manjši od neposrednega, sicer pa prevladuje difuzno ultravijolično sevanje. Poleg astronomskih faktorjev vplivata na jakost sevalnih tokov predvsem oblačnost in prepustnost ozračja. Na tankih, visokih oblakih se difuzno ultravijolično sevanje okrepi, na debelih oblačnih slojih pa oslabi.

Ultravijolično sevanje povzroča oksidacijo melanina, vpliva na tvorjenje vitamina D, spodbudi nekatere endokrine žleze, pospešuje nastajanje histamina in povečuje delež hemoglobina v krvi. Pomembnejši so fiziološki učinki sončnega obsevanja, vendar tudi vplivi na psihično počutje niso zanemarljivi.

TEMPERATURE ALPE JADRAN	TEMPERATURE PO EVROPI
včeraj ob 7. in ob 13. uri	včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 10/15	HELSINKI..... 0/15
TRST..... 17/22	STOCKHOLM..... 2/16
CELOVEC..... 10/16	KÖBENHAVN..... 2/16
BRINIK..... 8/14	MOSKVA..... 10/22
MARIBOR..... 12/12	BERLIN..... 6/15
CELJE..... 10/12	VARSAVA..... 6/15
NOVO MESTO..... 12/12	LONDON..... 5/16
NOVA GORICA..... 14/21	AMSTERDAM..... 2/15
MUR. SOBOTA..... 12/11	BRUSEL..... 3/15
PORTOROŽ..... 18/22	PARIZ..... 7/17
POSTOJNA..... 11/14	DUNAJ..... 11/17
ILIRSKA BISTRICA..... 14/16	MÜNCHEN..... 11/15
KOČEVJE..... 11/12	ZÜRICH..... 12/19
CRNOVELJ..... 13/13	RIM..... 9/21
SLOV. GRADEC..... 8/12	MILAN..... 12/24
BOVEC..... 10/20	BEOGRAD..... 13/23
RATEČE..... 8/16	BARCELONA..... 10/21
VOGL..... 7/11	BUKARESTA..... 9/16
KREDARICA..... 0/0	ISTAMBUL..... 11/18
VIDEM..... 14/23	MADRID..... 10/21
GRADAC..... 10/12	LIJONA..... 13/15
MONOSTER..... 10/10	ATENE..... 16/21
ZAGREB..... 13/12	TUNIS..... 12/22
REKA..... 17/18	MALTA..... 13/21
	KAIRO..... 15/28

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 05.42 in zšlo ob 20.17. Dan bo dolg 14 ur in 35 minut. Luna bo vzšla ob 21.04 in zšla ob 05.32.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Skorpijona, element voda. Polna luna ob 05.34. Dan je primeren za presajanje in okopavanje solate ter za setev vseh vrst zelenjave z zelenimi listi.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezera: Blejsko NP, Bohinjsko NP. Jadransko morje: Portorož NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 15,6°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 16,5°C, Hvar 15,8°C, Vis 16,5°C, Hvar 16°C. Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljanka (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradaščica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

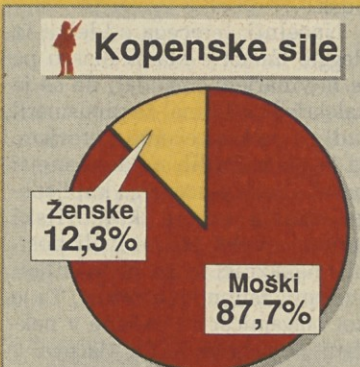
ZDA / LES ASPIN DAL ZELENO LUČ ZA ŽENSKÉ PILOTE

Ženske v bojnih enotah skrbijo oficirje

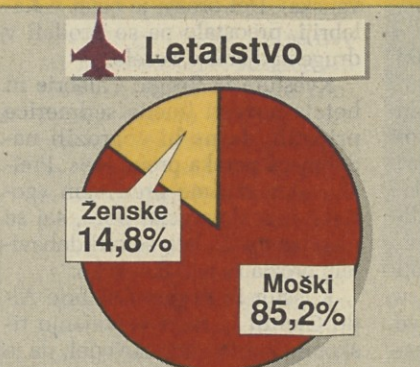
Ob predsodkih strah pred konkurenco?

Ženske v vojski

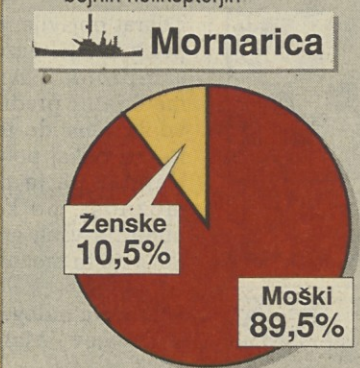
Odstotek aktivnih žensk in moških v ameriški vojski 28. februarja 1993

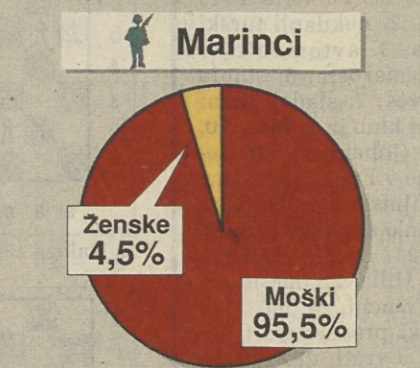
•Moški: 518.578
•Ženske: 72.491
Ženske ne smejo delovati pri:
• pehoti
• oboroženih enotah
• artilerijskih enotah
• bojnih helikopterjih

•Moški: 380.401
•Ženske: 66.067
Ženske ne smejo delovati na:
• lovcih
• bombnikih
• vseh drugih bojnih letalih

•Moški: 465.794
•Ženske: 54.356
Ženske ne smejo delovati na:
• rušilcih
• podmornicah
• letalonosilkah
• bojnih letalih

•Moški: 174.041
•Ženske: 8.149
Ženske ne smejo delovati pri:
• letalstvu
• pehoti
• oboroženih enotah
• artilerijskih enotah
• tankih

Vir: Podatkovni center obrambnega ministrstva

AP/Carl Fox

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Popolnoma ste se osredotočili na svoj odnos do partnerja, saj ugotovljate, da tudi tukaj ni vse najlepše brez truda. Za priklajanje poiscite razlog v sebi.

BIK 21-4/20-5: Prav zadovoljni boste, ce vam bo uspelo misli zadržati pri delu, vendar s tem ne boste razrešili stvari, ki vas težijo. Zvečer se ognite prepričim.

DVOJČKA 21-5/21-6: S partnerjem bosta prišla na zeleno vejo in razrešila spor, ki je oba že lep čas mučil. Vase potrpežljivosti pa bo konec, ko boste ugotovili, da ni kompromisa.

RAK 22-6/22-7: Denar in pogovori na to temo nimajo konca in vas predlog ne more ublažiti partnerjeve jeze, zato mu prepustite pobudo in se prilagodite njegovim zahtevam.

LEV 23-7/23-8: Vas nagonski občutek za spremembe v razpoloženju je prav tisto, kar potrebujete sedaj. Ne bo vas veliko stalo, ce se boste potrudili in prisluhnili partnerju.

DEVICA 24-8/22-9: Povsem odgovorno se lahko soočite s poslovnimi problemi, čeprav ne boste odkrili pravega odgovora, dokler se ne pojavi jasna slika. Prijeten večer vas čaka.

TEHTNICA 23-9/22-10: Po dolgih letih boste srečali prijatelja, ki vam bo s svojim veselim odnosom olespal dan in dal voljo za nove spopade. Čustvena napetost se vseeno stopnjuje.

SKORPIJON 23-10/22-11: Na nekem sestanku se bodo močno trudili, da bi vas utišali, saj niso pripravljeni poslušati ne vaših kritik ne predlogov. Kuha se nekaj velikega.

STRELEC 23-11/21-12: Dobili boste novo službeno zadolžitev, ki pa vas ne bo ravno razveselila, čeprav pomeni korak naprej. Pri kosilu si boste nabrali nekaj novih točk.

KOZOROG 22-12/20-1: Danes boste doživeli dan prepovedi, ki se bodo nanašale na za vas izredno pomemben projekt. Razlog je zavdanje, zadeva pa se ni dokončna.

VODNAR 21-1/19-2: Ce ste danes razpoloženi za uveljavljanje svoje najbolj priljubljene ideje, storite to s pogumom, kajti vse kaže, da vam bodo prisluhnili.

RIBI 20-2/20-3: Nobene potrebe ni, da bi takoj in odločno zavrnili nekoga, ki vam riše gradove v oblakih. Delček vsega je morda uredništvju, zato dvakrat premislite, preden se odločite.

Ženske so bile doslej v ameriški vojski le nekaj več kot okrasek, sedaj pa bodo njene polnopravne članice